

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

128.
Fred. Const. Bjarke

BARNET

BERÄTTELSE

STOCKHOLM. ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris 3: 50.

THE GAZETTE

BARNET.

BERÄTTELSE

AF

FRED. CONST. BJARKE.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1895.

Fredrik Constantin Bjarke.

Fen vacker vårafton den 7 maj innevarande år syntes en välklädd yngre man spatserande på vägen mellan Huddinge station och Hörningsnäs' egendom i Huddinge socken. De, som sågo honom, kunde ej i hans sätt eller gång upptäcka något ovanligt. Men knappt hade mörkret inbrutit, förr än några revolverskott hördes från det håll, dit han ställt sina steg, och dessa skott aflossades af honom själf i afsikt att döda sig. Mannens namn var Fredrik Constantin Bjarke, författare till det arbete, som härmed lämnas i allmänhetens händer.

Fredrik Constantin Bjarke föddes den 25 oktober 1864 i Stockholm inom en aktad och ännu lefvande borgarefamilj af gamla sortens kärnfolk. Sin barndom och ungdom tillbragte han i hemmet till sitt 16:de år, då han togs ur skolan och sattes i bagarlära och idkade detta yrke på flera olika platser såsom i Stockholm,

Petersburg, Ystad och Köpenhamn till hans 19:de år. Utan den ringaste håg för detta yrke öfvergaf han snart detsamma, samt återvände till hemmet, hvarunder han besökte tekniska skolan i Stockholm samt tog enskilda lektioner för en framstående målare.

Hösten 1888 for han till München, där han under ett par år besökte en enskild målareskola och målade sedan äfven på egen hand åtskilliga taflor, som till en del återfinnas i reproduktion i »Gallerie Moderner Meister»; han biträdde äfven vid Roubauds stora panorama-målningar därstädes. Vi hafva vidare att anteckna om honom, att han tillsammans med finska författaren Jonatan Reuter utgaf ett häfte med titel: »*Dikter i färg och i ord*» samt ett annat arbete, som han sedan utgaf under titel: »*Die Welt, in der man sich langweilt*». Från december 1892 återfinna vi honom i Rom, och kort därefter på Capri, hvarifrån han hemsände sitt första försök på den litterära banan »*Det röda håret*», en liten roman som 1893 utkom på trycket.

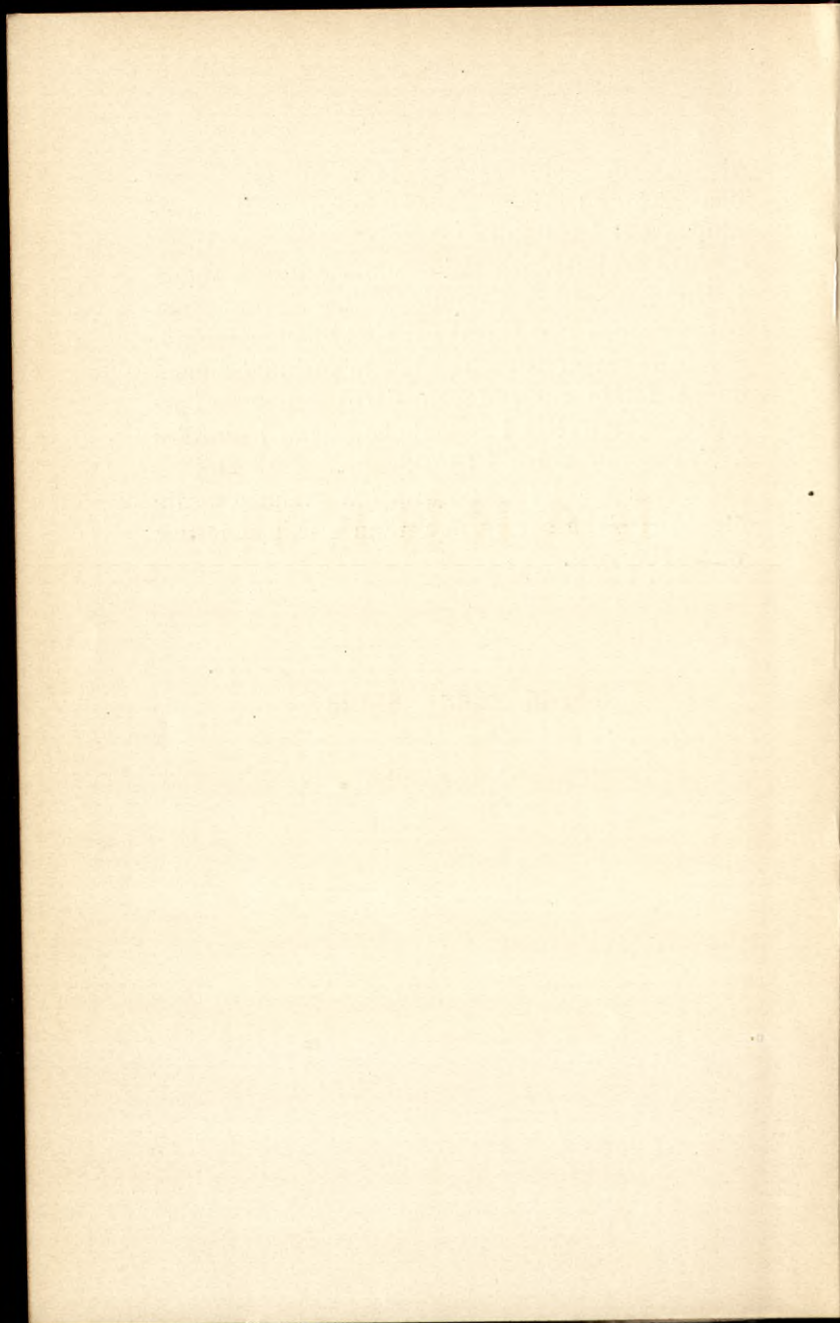
Till hemmet återkom han hösten 1894 och var redan då nedstämd, söndersliten och missmodig samt framförallt tviflande på sig själf och sin egen begåfning. Blandade med dessa mörka perioder af hans lif äro dock stunder af glädtighet och lefnadslust, hvilka likväl genom hans ytterliga känslighet, hans melankoli och drömmande väsen voro af kortare varaktighet. Att han haft att genomkämpa en mängd inre strider, och

att han därunder saknat de rätta vapnen och den rätta rustningen, torde hafva varit anledningen till hans slut.

De skottsår han tillfogade sig ute på vägen i Huddinge blefvo dödliga. Han fördes strax på morgonen den 8 maj till Huddinge prostgård, där hans sår af tillkallad läkare förbundos, men döden följde dock dagen därpå den 9 maj på Serafimerlasarettet i Stockholm. Han begrafdes å Nya kyrkogården i Stockholm den 13 maj.

Dessa meddelanden, som här lämnats, torde för hans släkt och många vänner och kamrater vara välkomna.

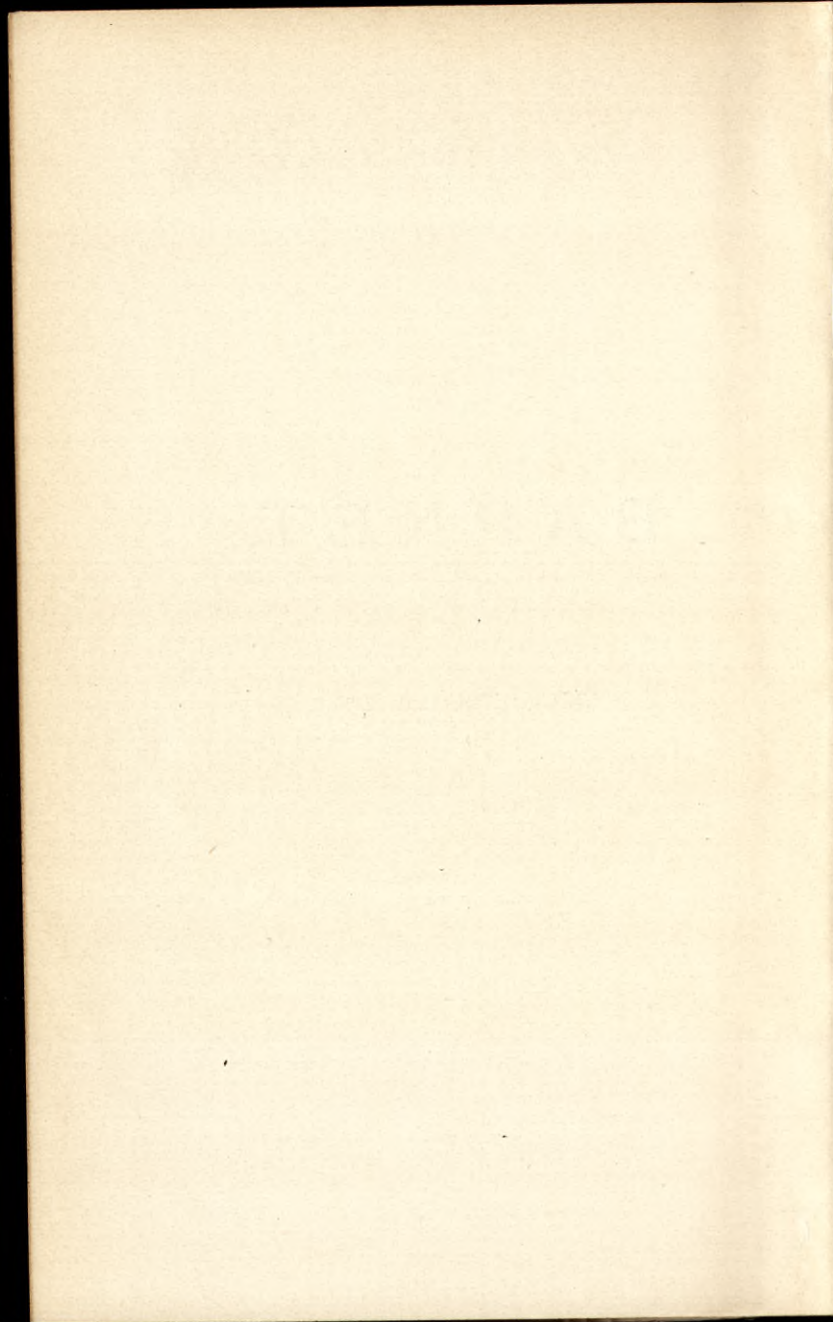

BARNET.

AF

FREDR. CONST. BJARKE.

I.

Ater en station med fem minuters uppehåll — och det för en gumma, en korg och post-säckens skull. Fortsatte det så vid hvar station, komme han fram först vid midnatt. För resten, det skadade heller inte, tvärtom, det vore så godt, att de genast från början fingo ett begrepp om — om hvad han var för en.

Då tåget åter satte sig igång, slog stationsuret half elfva. Sitt eget drog han fram ännu en kvart, för att det skulle gå riktigt nästa morgon, stängde fönstret och lade sig bekvämt med fötterna upp i soffan. Han var ensam i kupén och låg en stund bollande med uret: ett helt litet med svart järn-boett; i kedjan dinglade en liten gulnad döds-kalle, sirligt arbetad i elfenben.

Om han, när allt kom omkring, hade hoppat i galen tunna? — Nå, då reste han igen, om det så vore i morgon redan.

Väl för hundra gången tog han upp och synade ett af »gubbens» bref. »Ärade herre —

och så vidare, och så vidare.» Stilen var kraftig och säker, allt formligt, korrekt och likväl förekommande. Papperet ljusblått — men »gubben» var nog den, som skötte tömmarna i alla fall, det märktes tydligt; honom komme han nog att tycka om.

Sedan läste han sin egen urklippta annons, som låg instucken i brevet:

Ett år på landet.

En ung artist (målare) utan pretentioner önskar för sitt arbetes skull vistas ett år på landet. Helst på en större, naturskön egendom, bland glada, naturliga människor, som ej äro, hvad man i dagligt tal kallar »läsare». Utom detta sista är enda betingelsen ett stort, ljusst rum, dit ej barnskriket *alltid* tränger. Svar med uppgifvet pris m. m. m. m. under märket U. H. afhämtas inom fjorton dagar poste restante, Rödbotorget, Stockholm.

»Punktum!»

Sannerligen, det vore deras eget fel, om han måste resa igen, ty här stod tydligt, klappadt och klart allt, hvad han önskade. Nej, nu inte allt heller. — Han log förnöjdt och strök sitt mörka spetseskägg.

Ett doft, ihåligt ljud i vagnsrasslet kom honom att springa upp; han släppte ned fönstret och böjde sig ut. Det sista af en brokonstruktion snudade förbi; sedan såg han blott kupéernas ljussken och sin egen skugga glida på en brant jordvall. Några videbuskar trycktes af luftdraget tätt mot marken, och med regelbundna mellanrum skimrade telegrafstolparna förbi som grå fantastiska strimmor.

Där vallen slutade, tog ett stängsel vid; genom de långa fyrkanter, ljuset bildade, gungade stängerna som slappa, löpande linor.

Vårnatten var klar. Stjärnorna tindrade uppe i ett genomskinligt blått; det förekom honom, som om de tindrade större än vanligt. Och genom att lotsa blicken från stjärna till stjärna — från de stora till de små — syntes det honom, att han kunde se allt längre in i något högtidligt, in i något oförklarligt lugnt.

Plötsligt flammade en eld upp långt ute på slätten. Den försvann, dök åter fram, glimtade ett ögonblick mellan trädgrenarna för att så åter flamma lika oroligt långt borta i mörkret.

Den passade ej till natten den där nervösa, flämtande elden! Ej heller den irreterande skakningen, ej heller hjulrasslet passade — ej hela resan!

Och det kom öfver honom ett obehag, en oro, som om något främmande ville tränga sig på honom, eller som om han själf stode i begrepp att tränga sig in på något främmande.

Det vågspel, han inlätit sig på, liksom klarnade för honom. Det gällde ej bara ett tillfälligt besök, kunde ej endast stanna vid ett ytligt umgänge. På en gång damp han in i några främmandes lif, in inom den krets, det yttre skenet drog om ett hem. Alla dess småaktigheter, alla dess svagheter, dess hemligheter skulle så småningom blottas för honom. Och han? — han måste hyckla, tvinga sig till fördragsamhet, förändra sina vanor för att passa in i allt det där. Hvad kände han till fa-

miljen Sanell, hvad kände de till honom — hur vågade de ens öppna sitt hem för honom, en okänd?

Och det grep honom liksom en rädsla för att själf med tiden ligga som en uppslagen bok för dessa obekanta människor, så att hvar och en liksom med ett utsträckt finger skulle kunna peka på hvarje gömma, hvarje skiftning i hans inre. Känd och dock isolerad, upptagen i hemmet och dock utomstående. Å ena sidan familjen, å andra sidan han, främlingen, den betalande, inkomstkällan eller i bästa fall fjärde man vid vistbordet.

Han gick af och an i kupén, och missnöjet och modlösheten togo allt mer öfverhand.

Ångpipan hvisslade, tåget stannade, konduktören kom och begärde biljetten. Såå, vid nästa station skulle han stiga af. Några nya resande rusade upp i tåget. Inbjudande öppnade han sin dörr på vid gafvel; han skulle gifvit mycket, om någon komme, som kunde utfrågas. Men alla uppsökte tredje klass kupé, hans egen stängdes och tåget for i väg.

Uno Hall var i det närmaste tjuugoåttå år. Den sista tiden hade han tillbragt i utlandet, dit han reste med nittonåringens tro på lifvet och sig själf. Han for direkt till München, grep ifrigt fatt på studierna, målade och tecknade från morgon till kväll. Allt syntes honom skimra i solljus, allt var så sorgglöst; i fulla två år finge han hjälp från hemmet — ah, det var ju en lång tid. Lärarna uppmuntrade honom, kamraterna talade om hans egendomliga talang, och själf gick han ständigt

och log mot framtiden, som föreföll honom lik en vid, en oändligt vid slätt, genom hvilken drog sig en rosenkantad, gyllene linie. Den tiden kunde han knappast sofva utan drömde vaken om ära, om ett eget hem och var modig och ung.

Och nu? — nu kände han sig ofta så tröstlöst gammal.

Det var nästan omöjligt för honom att helt och hållet blifva kvitt en känsla af »ålderdom». Liksom en allvarlig tanke stundom kan tränga sig fram midt under ystert skämt, så hade den en gång kommit öfver honom. Han mindes det så väl. Det skedde under en fest, som en af kamraterna höll för skandinaverna efter sin återkomst från ett sommaruppehåll hemma i Sverige. Hall, som då nästan utan afbrott vistats fem år i München, presiderade på hedersplatsen munter och uppsluppen som vanligt, då kamraten stod upp och utbragte ett lefve för honom, som varit längst i München, för den äldste men tillika den gladaste af dem, för honom, som med sitt »lifvade» humör förstod att hålla ihop kamratkretsen.

Under det jubel, som nu följde, satt Hall och såg från den ene till den andre. Det föll liksom en slöja från hans ögon: här hade så att säga generationer kommit och gått, utan att han tänkt på det; ifrån att vara den yngste hade han ryckt upp till att vara den äldste — utan att han märkt det. Alla ansikten strålade af förhoppningar, alla ögon lyste af ungdomligt öfvermod — af samma öfvermod han själf kände, när han reste ut och

som han känt ända tills nu. Och det blef honom klart att han utan att tänka på det nuvarande gått med blicken riktad mot en framtid fylld af fröjd och segerjubel, utan att någonsin göra sig reda för hur eller när den skulle komma — blott att den skulle komma.

Han liksom sjönk tillsamman under upptäckten och förstod, att han, en man, gick och drömde bort sin tid, lekte ett tomt spel med inbillningens bubblor.

Kamraterna märkte snart hans misstämning. Aldrig hade de förr sett Hall sorgsen. Man försökte muntra upp honom och infallen haglade öfver bordet.

»Sid nu ikke og ha kjærestesorger, Gut!» skämtade en.

»Har du fått skraddarräkningen, Hall?» ropade en annan och svor på att skraddare voro skapade för att få vänta.

Men Hall satt tyst och stirrade dystert framför sig, tills Foss, en liten rödhårig norrman, föreslog en skål för »Marius på Karthagos ruiner».

Tårarna hotade att komma i ögonen, han kände huru något liksom klamrade sig fast öfver bröstet; han sökte svara på skämtet men märkte, att rösten fått något brustet — det var hans ungdom, som brustit. Han tömde glas efter glas för att åter komma i glad stämning och hycklade glädje för att ej störa laget. För första gången grep han till förställning — han förstod, att det var en vändpunkt i hans lif.

Medan tåget rullade vidare, tänkte Hall på detta, tänkte på, att han nu åter stod framför en ny vändpunkt: i stället för ett eget hem, som han ständigt gått och drömt sig, måste han åter en gång söka sin tillflykt bland främmande människor.

Den sinnesstämning, han råkat in i, blef outhärdlig. Han slängde af sig öfverrocken, tände en cigarr och gick af och an några slag, resonnerande med sig själf: det vore ju omotiveradt, löjligt att känna skrupler öfver ett fattadt beslut. — Ah, han skulle nog komma godt ut med dem, hur de än voro. Det berodde blott på honom själf, att ordna det så, som han ville; endast draga ett streck mellan sig och dem, lefva ett dubbellif — han hade ju måst lefva så förr.

Och som om en viljeasträngning förmått skaka bort modlösheten, lade sig plötsligt ett halft trotsigt, halft likgiltigt drag kring hans mun.

Stationen, där Hall steg ur, öfverträffade om möjligt i smaklöshet allt, hvad han hittills sett af svenska järnvägsstationer. Måhända mörkret bidrog därtill, ty perrongen upplystes endast af tvenne fotogenlampor och ljuset från expeditionsrummets fönster. En massa resande, mest bondfolk, försvunno skyndsamt med sina knyten och korgar bakom gafveln. Konduktören promenerade med händerna på ryggen längs vagnsräckan och vid signalklockan stod stationsföreståndaren inbegripen i lifligt samtal med en herre klädd i höga ridstöflar.

Medan Hall drog till plaidremmen fastare, sneglade han bort till dem. »Det är nog 'gubben',» tänkte han.

Då de dock ej tycktes lägga märke till honom bar han sina saker till en af järnsofforna och vändade. Innanför rutan telegraferade stationsskrivaren; hans minspel utförde en sorts pantomim till apparatens knäppningar. Ändtligen ljud afgangssignalen. De samtalande fortsatte än ifrigare.

Situationen blef obehaglig därigenom, att Hall nu kunde höra hvad de sade.

»Det förefaller otroligt,» utropade nämligen stationsinspektoren med höjd stämma.

»Ja visst,» medgaf den andre och tog honom förtroligt i en af rockknapparna, »men jag har det ur säker källa, ur första hand — af pastorskan själf. Adjunkten rår ju ej själf för det; ej en skugga bör falla på honom och vår plikt är att vaka öfver att det ej på något sätt blir allmänt bekant.»

»Fädernas missgärningar återfalla på barnen,» sade inspektoren högtidligt och med en skakning på hufvudet.

»Å prat, det tror nu ingen, så hjärtlöst är ej lifvet heller. Men jag fordrar orubblig tystnad om det här — gif mig er hand på, att — —»

Ett fönster, som öppnades uppe i första våningen väckte Halls uppmärksamhet. En mager kvinnofigur, som med ena handen höll ihop natttröjan lutade sig försiktigt ut och försökte lyssna.

Hall begrep, att han misstagit sig, ty det kunde omöjligt vara »gubben» som han förut trott; *den* hade aldrig kunnat stilisera de bref han mottagit. Och han skyndade för att se, om möjligen någon vagn väntade på platsen bakom. Denna var tom så när som på en ridhäst, hvilken bunden vid staketet otåligt stampade i marken.

»Oförskämdt!»

Eller hade de ej fått brefkortet han sändt? Jo, visst hade de fått det! Han gick in i väntsalen för att finna tidtabellen, och i en brun flottfläck, som sökande fingrar under tidens lopp ditsuddat, såg han, att ett annat tåg ankommit redan vid åttatiden. Nu vände han oviljan mot sig själf: åsidosättande allt hvad seder och bruk hette hade han, halft af tanklöshet, halft med vilja, sökt att redan från början uppträda på ett afvikande sätt. Var det också mening i att komma till folk midt i natten — »gubben» hade varit en narr, om han kommit honom till mötes. De behöfde ej honom, han vore den, som — —. Förresten funnes här väl ett rum att få.

Han ville söka skaffa sig en pojke till vägvisare, då i detsamma den herre, som talat med inspektoren, vek om hörnet. Han vände sig då till honom och frågade, om det ej funnes något hotell eller dylikt i närheten.

»Gästgifvargård? — Nej, det finns det inte,» svarade den tillfrågade med tonvikt på hvart ord, »och inte vet jag heller något — —»

»Jag skulle till patron Sanell på Berga,» afbröt Hall, »och har underrättat dem, men ingen är mig till mötes; jag skref bara, att jag skulle komma med kvällståget — beräknade ej, att det skulle bli så här sent.» Stämman hade något ursäktande, men när han märkte, att den andra sträckte på sig och sköt fram bröstet, tillade han: »I alla fall är det ju högst besynnerligt.»

»Herrn är väl en släkting till Sanells? Mitt namn är Alqvist — Leonard Alqvist, ägare af Hedagård — en intim vän till Sanells.»

»Nej, jag är obekant där. — Jag heter Hall,» svarade han kort; han kände minsann ingen lust att inlåta sig på närmare förklaringar utan frågade otåligt: »Men är det då omöjligt att få ett logi i närheten?»

»Bara bondgårdar — och till Sanells är ganska långt,» förklarade landtbrukaren och slog ut med handen. »Har herrn verkligen underrättat dem?» — och han lät sin fråga åtföljas af en mönstrande blick.

»Förlåt att jag besvärat er — jag hittar väl på någon utväg,» sade Hall och ville skynda bort, ty den andres sätt och hela uppträdande förargade honom, och dessutom släcktes just ljuset i väntsalen.

»En idé!» utropade Alqvist plötsligt med helt förändrad ton, »jag rider förbi på hemvägen och skall gärna åtaga mig att underrätta dem.»

»Ni är då allt för älskvärd,» svarade Hall med märkbar ironi; han hörde nämligen en vagn rulla

ned för backen. »Det lönar sig väl knappt att tvinga upp dem midt i natten.»

I detsamma kom vagnen i fyrsprång körande in på platsen.

»Det är bergagiggen — Jonson med Blacken! Ett litet dröjsmål bara, som jag på min vän Sannells vägnar får beklaga, — men nu är ju emellertid allt ordnad,» och som om det varit hans verk, log Alqvist, vänligt, nedlåtande, räckte handen till afsked och hoppades, de kanske skulle återses på Berga. Så gjorde han lös sin häst, svängde sig upp i sadeln och försvann i mörkret.

I all hast fick Hall sina saker i vagnen. Han måste le: klockan var nästan tolf.

Det var fan till gigg också! Den ena fjädern hade gifvit sig så, att Hall gled på lädersitsen, hvar gång hjulen skuro genom vattenpussarna. Backe upp och backe ned; hvart ögonblick en grind, som Jonson måste ur och öppna, medan Hall fick förtroendet att hålla i tömmarna.

»Det är många grindar det här.»

Som om detta varit något alldeles ovanligt kvickt log Jonson så tandköttet lyste rödt trots dunklet. »Det ä' nu den sista åssä, för nu kommer kronans landsväj.»

Så småningom vande sig blicken vid mörkret. Först kunde han endast urskilja gärdesgårdarna vid sidorna af vägen, men efterhand äfven gårdarna och stugorna; alla små, obetydliga. Nere i dikena eller inne bland buskarna framskymtade de drifvor, vårsolen lämnat kvar, som hvita spöken, och den

friska nattluften var mättad med en blandning af snövattnets egendomliga lukt och doften från sväl-lande knoppar. När giggen höll stilla hördes genom skogens sus hur vattnet porlade nedför bakkarna. — På ett ställe lutade en jättestor gran snedt öfver vägen; han kom att tänka på norr-männen nere i München. »Gutter, her skal dere se, det er sgu norsk.»

Hall var i verkligt godt lynne, då plötsligt en stor, rödfärgad tvåvåningsbyggnad uppe på en kal backe kom i sikte; blott vid ena gaveln reste sig en hög pyramidpoppel, mörk mot den stjärnklara himlen. Det klack till i Hall. — När de kört förbi, drog han ett andetag af lättnad.

Men den förra oron kom smygande på nytt. Nu satt han fruktande för fattigdom. — En snedgigg! Och han föreställde sig en gård lik den, de nyss passerat, en rad giftasvuxna döttrar, långa slynglar i urväxta byxor, »gubben» och »gumman» med tillgjorda löjen, som skulle afleda uppmärksamheten från förgråtna ögon.

SjälF måste han visserligen le åt sina öfverdrifna föreställningar, men vid hvarje kåk, vid hvarje stuga fruktade han att kusken skulle hålla.

Fattigdom! — han hade minsann förr en gång haft nog af fattigdom. Ingen visste väl bättre än han, hvad det ville säga att dag från dag lefva en snart sagdt gåtfull existens. — När Hall studerat några år i München, och hjälpen från hemmet upphörde, antog han med tacksamhet en af professorernas anbud att arbeta med på de stora

historiebilder, denne alltjämt hade i beställning för tyska rådhus och liknande. Det gaf en stor oväntad inkomst, som efterhand ökades. Dessa kolossala dukar, där hvarje verklig tanke och tidsfärg obarmhärtigt måste underordna sig en dekorativ komposition, hvars iögonfallande attributer, såsom sköldar och stiliserade hästar, utgjorde hufvudsaken, kunde visserligen ej fångsla hans intresse, men han arbetade mekaniskt med, som han tänkte: bara tills vidare.

Men så förflöto år.

Samma afton »ålderdomen» kom, klarnade dock detta så väl som mycket annat för honom. Ty i ett ögonblicks nyktra själfkänedom förstod han, att det äfven framdeles skulle fortsätta som hittills: pengarna skulle gå, som de kommo, till kvinnor, till blommor, till fester — han vore för svag att motstå frestelserna.

Att fortsätta med detta förslöande arbete vore endast att mata det nuvarande och en gång, när denna förtjänst upphörde, stode han där på samma trappsteg som förr, blott några år äldre och troligen ödelagd genom att så länge hafva handskats med en brutal, oäkta konst. En del hade han likväl sparat, och lika mycket, så noga visste han ej, fanns i hans sparbänk, det vill säga: var utlånt till kamraterna. Hej! — här gällde att handla, innan det vore för sent — om det redan ej vore för sent. Genast följande dag lämnade Hall sin inkomstbringande sysselsättning. Kamraterna lyckönskade till beslutet, och med ett stort todygille i ateliern invigde han sin »nya kurs»,

Efter en kort strid med sig själf gjorde han genom ett »sällsynt förståndigt» bref slut på sitt förhållande till Fanny. De närmaste dagarna gick han likväl i oro; han liksom önskade, väntade något, men då intet svar ej heller hon själf kom, kände han sig lättare till sinnes, som befriad från ett hinder. Omsider kände han sig helt förnöjd och började arbeta på fullt allvar. Ungdomligt mod berusade honom igen: underligt att få röra sig fritt i sin atelier, arbeta för sig själf efter att en så lång tid hafva stretat för en annan.

Men under arbetet spirade upp till nytt lif en obestämd längtan, ett egendomligt något, hvilket nu under lång tid fått slumra, och då det någon gång vaknat åter söfts af Fannys smekningar och kyssar.

Hvad det var, visste han ej rätt.

Ty ej ens i tankar hade han gjort sig reda för hvori denna längtan bestod; visste blott att han redan som barn gått och burit på den såsom något oförklarligt, och att den sedan, likt en stjärna genom dimma, skymtat i alla hans framtidsdrömmar. Nu i ensamheten där uppe i ateliern växte den dag från dag, tände en berusande värme i hans inre och ofta stirrade han ut i luften och log mot den som mot en verklighet — utan att göra sig reda för när eller hur den skulle komma, bara att den skulle komma.

Genom en händelse öppnade han en morgon den portfölj, som innehöll studierna från föregående vår: en rik samling motiv från Isars stränder och

Dachaus trädgårdar. — Det öfverraskade honom hur friska och läckra de voro. Det hade han ej tilltrott sig själf. Men kanske kamraterna hade haft rätt, fastän han de vårdagarna trott, att de endast skämtade med honom, »historiemålaren».

Nu lågo de framför honom som rika löften för framtiden. Omedvetet sneglade han bort till staffliet, till duken, på hvilken utkastet till hans stora tafla var färdigt. Han tvekade en stund, men tog sedan vårstudierna, grupperade dem på stolar rundt kring staffliet, grep paletten och började måla öfver hela sitt arbete. Han öfverlade ej, tänkte knappast utan arbetade efter ögonblickets ingivelse. En solbelyst, blommande hagtornsbuske, som smög sig tätt intill en rödgul bergknalle, fick upptaga öfver halfva duken, och bakom, på en backslutning, antydde han skinande hvita äppelträd och öfver dem himlen så blå, så blå.

Det jublade och darrade inom honom. Han visste ej hvarför, men det tycktes honom, att hans obestämda längtan här skulle kunna få ett uttryck. Efter som timmarna gingo, blef han allt nervösare, otåligare. Allt yttrade sig ännu i ett virrvarr af färger, nästan utan teckning, endast en stämning i ljusa toner. Men med sin själs ögon såg han den form, som ännu ej fanns, njöt af färgorgien, tyckte sig höra hur den sjöng om vår och lif.

Fram mot aftonen var duken täckt af färger i breda, harmoniska ytor. Blott på ett ställe midt bland hagtornsblommorna hade innästlat sig några störande, tunga toner; med knifven skrapade han

ut dem och ville sätta dit nya friskare, då aftonbelysningen plötsligt kom och tvingade honom att uppskjuta allt tills nästa dag.

Trött sjönk han ned i en stol och betraktade sitt arbete. Genom atelierfönstret trängde kvällsolens sista strålar och målade på väggen en handsbred, blodröd strimma, som kastade rödgula reflexer på de närmaste föremålen och sköt varma färgstrimmor ut i den blå cigarrettröken, som fyllde rummet. Allt bredare och svagare blef solstrimman, till sist endast som en aning af orangerödt; snart försvann äfven den. Skymningen lägrade sig i alla vinklar, men efter som allt annat förlorade färg, förekom det honom, som om taflan tilltog i ljusintensitet, som om en glimt af sol glömt sig kvar hos henne. Han stirrade — det var, som om blicken bundits vid den stora döda fläck, han med knifven skrapat i bilden.

Och all efter som skymningen ökades, frigjorde sig denna döda fläck. Det syntes honom till slut, att den sväfvade framför taflan, att den tog form och fick lif. Han hade rest sig upp och stod och såg och såg — såg på den dimmiga formen af ett spädt barn: en obestämd silhuett omgifven af en gloria af solvarma, hvita vårblommor. — —

Hall hade på en annan duk förnyat sitt så lättsinnigt förstörda utkast, fulländat och undermålat det, då han en dag efter att ha betalt sina modeller öfverraskades af att kassan var tom. Ehuru smått skamsen måste han nu af kamraterna återfordra sina tillgodohafvanden. Dessa kommo

in på öret allesamman fastän i små summor och med långa mellanrum, så när de sista återbetalats, hade han ingen nytta haft af dem utan i ständig penningebrist så att säga ätit upp dem mark för mark under väntan på resten. På staffliet hängde taflan alltjämt halffärdig; blott då och då tilläto honom medlen att hålla modell. Ännu en tid gick det något så när, emedan kamraterna i sin tur beredvilligt öppnade sina magra kassor. Snart började dock sak efter sak försvinna ur ateliern. Först en stor persisk matta, Halls stolthet; efterhand äfven modellkostymerna, soffan, draperierna och till sist den stora, turkiska vattenpipan.

En kväll kom ej Hall till stambordet i kaféet. Ej heller följande dag; ej på en hel vecka. Man sökte honom hemma, men först då man hotade att slå in dörren, svarade han likväl utan att öppna: de skulle få komma igen en annan gång, söndag fjortondagar.

Då uppstod en viss spänning i kamratkretsen. Man kände Hall: något vore på tapeten. Nyfikenheten steg än mer, när Foss, som bodde vis å vis Hall, svor på, att han hvar middag såg Fanny hämta öl åt honom. Han var blossande röd i ansiktet och slog i bordet. »Död og Pine, dere skal se Fyren slaar sig op met et Slag! — Ballettöser, det ligger nu en gang for ham.»

Och de hade gissat rätt. Eller riktigare: Hall hoppades själf att genom ett enda slag kunna rädda sig ur allt det brydsamma.

Fanny satt modell för honom.

En afton stod han ute på Maximiliansbryggan och såg ned i Isar, som kastade sina gröna vattenmassor mellan bropelarna; gasflammorna speglade sig i hvirflarna, där ljuslinierna trasslade sig i spiraler, liksom kväfde hvarandra under försöken att hålla sig uppe på ytan och skötos dock steg för steg ned i skymningen, in i mörkret.

Då gled en arm under hans och ett halft beslöjadt kvinnoansikte böjde sig fram och log upp emot honom. Han igenkände henne genast: det var Fanny. Det blef honom så varmt om hjärtat: midt i denna tomhet, midt i denna modlösa förtviflan kom hon och log. Han stod tyst, men kände hur hon tryckte sig allt närmare intill honom.

Efter en stund frågade han, likväl utan att se på henne: »Kommer du ifrån teatern? — Hvart skall du gå, Fanny?»

»Med dig,» svarade hon och visade sina vackra, hvita tänder.

Det förekom honom, som om ljuslinierna började dansa där nere.

»Jag har träffat Foss i dag — han sa, att det var smått för dig,» tillade hon frågande.

»Ja, det går utför med mig,» svarade han dystert och såg på henne.

Men hon endast log. Och detta ungdomliga friska leende liksom smittade. Hvarför ginge han också och var sorgsen? I hast räknade han ut, att det måste finnas en sjutton mark kvar af det, han fick för vattenpipan.

»Kom — men vi få bara dricka öl, Fanny,» sade han.

Hon tryckte hans hand till svar, och arm i arm gingo de upp i de folkfyllda gatorna. — Ah, de slantarna hade han i alla fall ingen nytta af! — Och han förde henne in i den vinstuga, där de förr ofta tillbragt aftnarna samman. De drucko en flaska chablis blanc och åto foreller; logo och skämtade och firade återseendets glädje. På hemvägen strax utanför sin port, böjde han sig ned och hviskade något i hennes öra, men då hon fortfarande bara log, log äfven han och hviskade igen.

Hvar dag satt sedan Fanny modell för honom. På bordskanten, med händerna i sidorna och iklädd sin luftiga, hvita danskostym. Ett stycke gammal gyllenlädertapet, fastspikad på afdelningsskärmen, tjänstgjorde som bakgrund, och mellan denna och Fanny ställde han på bordshörnet en alnshög amorstaty, halft invecklad i sönderrifvet silkespapper.

Genom att sälja några rococcostolar fingo de pengar till det nödvändigaste. Han arbetade som i feber, och hon satt hela tiden och log mot honom och de tomma atelierhörnen, spände otåligt vristerna i sina hvita små skor och kysste honom, när hon på bilden såg, hur vacker och ung hon var. Och de fröjdade sig tillsammans öfver att se, hur raskt arbetet skred framåt. Han återfann tron på framtiden och byggde redan luftslott igen. Fanny skulle få en — —. Nej, nej, hon ville ingenting ha. — »Jo, en ring, Fanny.» — Ja, kanske en liten ring,

men endast om han finge mycket, mycket pengar för taflan.

En kväll, då han som vanligt hämtade henne utanför operahuset, kom hon springande, upprörd, andfådd, och ropade redan på afstånd, att hon nästa dag måste resa till Stuttgart för att dansa i Dockfén. Hall stod först mållös, men sedan nästan sprungo de hem; och halfva natten satt Fanny på bordskanten kämpande med sömnen, under det han vid lamskenet tecknade fötterna och skorna färdiga.

Kamraterna kommo och öfverbjodo hvarandra i loford. »Det är så godt som såldt Hall. Det är något för Moses Heineman!» Och Foss gick i sin hänförelse så långt, att han frivilligt erbjöd sig sitta en hel förmiddag klädd i Fannys tyllkjolar, så Hall i allsköns lugn kunde få korrigera vecken. Sedan en afton hölls allmän rådplägning. Enstämmigt beslöts att Hall skulle taga en »nobel» ram på kredit med löfte att betala den om fjorton dagar. Äfvenså ansågs för absolut nödvändigt »at pynte och möblere op Svinehullet», som Foss uttryckte sig, »for hvis han veirer något sligt som Fattigdom byder han dig bare et par Shilling.» Efter att hvart ord noga öfverlagts och diskuterats, afsändes ett bref till konsthandlaren Moses Heineman.

Under de följande dagarna förändrades ateliern som genom ett trollslag. Soffa och stolar lånades af grannen, en polsk målare, och i skymningen kommo kamraterna släpande med än det ena än det andra. Det spikades, hamrades, dekorerades; ena väggen pryddes till och med af en äkta gobe-

lin, som polacken omsider låtit öfvertala sig att utlåna. Ja, en timme innan konsthandlaren väntades, kom Foss med en halffylld cigarrlåda; en handfull cigaretter strödde han dessutom öfver teckningarna på bordet och ropade, när han så försvann igen: »Se bare til, att du har cigarren i Munden, naar han kommer!» Hall var helt rörd öfver kamraternas uppriktiga ifver och beslöt ställa till en fest för dem, så fort han fått pengarna för »Fanny».

In trädde Moses Heineman, försiktig, leende som vanligt och med sin eleganta höga hatt i handen. En blåaktig skäggbotten liksom delade ansiktet i två hälfter, och blicken plirade vänligt mellan glasögonens guldbågar. Hall sköt en stol framför taflan och sökte från sidan iakttaga konsthandlarens ansiktsuttryck: dragen voro orörliga som huggna i sten. Väl ett par minuter förflöto under tystnad. Fastän nyss så säker och modig började Hall alltmer att tvifla; men ur duken log Fanny, skälmsk, uppmuntrande, — Månne hon nu tänkte på honom?

»Är det den bilden, ni menar i brevet?» frågade konsthandlaren plötsligt.

»Ja — naturligtvis,» stammade Hall.

Efter en ny lång paus tog Moses Heineman sin hatt från bordet, gungade den på knäet och sade: »Hon är ju rätt täck — men, min käre herr Hall, det är ingen tafla — hon är ju inte halffärdig ännu.»

Hall svarade ej. Han kände för väl till de där knepen och var dessutom rädd, att stämman

skulle förråda hans oro. För att låtsa likgiltighet sysslade han med tuberna i färgskrinet.

»Hvad hade ni egentligen tänkt er för ett pris?» återtog Moses Heineman efter ett ögonblick.

»Fem hundra mark,» svarade Hall, hos hvilken hoppet vaknade på nytt.

»För två hundra tar jag den i kommission — vill ni?» Det kom som om han aldrig hört Halls pris.

»Nej.»

»Hvarför?»

»Jag ger af princip aldrig något i kommission.»

Konsthandlaren satte på sig hatten, betraktade länge Halls andra stora tafla och studierna på vägarna, innan han äntligen tog afsked med orden:

»En annan gång — något annat kanske.»

»Å, du kommer nog igen,» mumlade Hall mellan tänderna. Men om han ej komme? Hyran och ramräkningen började spöka i tankarna. — »Ett anbud kan väl herr Heineman göra ändå!» utropade han, då konsthandlaren lade handen på låset.

Detta liksom förändrade Moses Heineman. Han kom åter in i ateliern och sade i kall, torr affärston och utan att göra sig mödan att le längre: »Ett ord — hundra femtio mark kontant. Ingen diskurs — ja eller nej!» — och han klappade på guldmynten, som han tagit fram och lagt på bordet.

Hall tvekade. Men pengar måste han ha, genast — kunde ej vänta! Halft omedvetet sträckte han ut handen efter mynten.

Nästan utan att tänka satt han sedan och stirrade på »Fanny», ända tills att ett stadsbud kom för att afhämta taflan. Hon hade endast bragt honom djupare in i skulderna; han brast i gråt, i bitter, krampaktig gråt.

För kamraterna skämdes han och ljög för dem, att försäljningen gett en betydligt större summa, talade till och med om att ge en fest, och först när de svuro på, att ingen ville komma, att det vore galenskap, att han skulle spara, upphörde han att envisas. Några försök att måla detta kram, som försätter publiken i förtjusning och genast finner köpare, gåfvo nog nya inkomster, men äfven kamraternas förebråelser; han kände, hur han därigenom sjönk i deras aktning. Ännu en tid lyckades nog energien att dölja ångesten under en glad yta, men så kom fattigdomen: denna segpinande, efterhängsna fattigdom, hvilken liksom öfverdrager allt med något så slipprigt, att foten halkar tillbaka för hvart steg; denna smygande, hektiska fattigdom, som tömmer alla gömmor, gnager minsta tråd i kläderna och tär, tills det endast återstår en uthungrad bitterhet, som på långt håll liksom stinker fattigdom — för att varna andra att komma nära — — —

»Herrns koffert hämta jag i går,» sade kusken och vände sig halft om mot honom.

Hall var så fördjupad i tankar, så upprörd af minnen, att ett ögonblick förgick innan han förstod hvad det gällde och svarade: »Det är bra — se bara att raska på. Är det långt igen ännu?»

»Det mörka därborta är allén — om ett par minuter ä' vi oppe på går'n». Efter att hafva visat riktningen med piskan gaf Jonson Blacken en smäll, så denne fördubblade sin fart.

Mellan tvenne massiva grindstolpar, krönta med stora kulor, svängde giggen in i en lång allé. Hjulen risslade i groft grus, och stammarna böjde högt däruppe kronorna tillsamman, så grenarna bildade ett luftigt nät mot det stjärnklara mörkblå; af formen slöt han sig till, att det var lindar — ja, höga, gamla lindar hela vägen uppöfver. Med orolig spänning sökte han uppmärksamma allt, tyda allt: vid en hvit byggnad, de passerade, plaskade rinnande vatten — intet tvifvel: ett mejeri. En bro öfver bäcken, de körde öfver, hade järnstaket och hvälfde sig något; nej, här fanns nog ingen fattigdom. Denna förmodan öfvergick till visshet när den stora hufvudbyggningen kom i sikte: tre våningar — och till vänster ett annat hus, också ganska stort! När Blacken trafvade in på gården, mörknade plötsligt flera af de upplysta fönstern, men nöjd, mer än tillfreds med de lofvande intrycken lade Hall knappast märke därtill.

Enligt körkonstens alla regler beskref giggen en vid båge på planen och stannade framför flygeln. Tvenne tjänstflickor grepo sakerna och lyste uppför trappan. I första våningen fick han sitt rum anvisadt. Stort, med ljusa tapeter. Kofferten stod där redan. Lampan brann under en vid, röd skärm och en enrisdoftande värme, så mild i motsats till den fuktiga nattluften, slog honom till mötes.

»Om herrn se'n behagar komma öfver och spisa — jag är tillsagd att vänta och lysa,» sade den ena jungfrun, en blond vacker flicka på tjugu år och sköt den andra framför sig ut genom dörren.

Fördömme, här var trefligt! Här kunde han kanske trivas — bara han fått omändra litet: fått bort alla antimakasserna och fått gardinerna, som släpade i golvet, upptråklade. Men han grämde sig nu mer än förut öfver att anlända så sent och skyndade ordna sig i en hast, som om nu hvart ögonblick gällde något. Ute i gången väntade jungfrun med ljuset. Hon såg späd och nätt ut: var tydligen importerad från Stockholm. På gården kom Jonson bärande på regnrocken, som Hall glömt kvar i giggen, och, som om han ej fattat det förr, kom han nu att tänka på, att han var framme, redan *var* i det »svenska hemmet». Det syntes honom, att han måste stanna ett ögonblick för att öfvertänka, för att — —. Men flickan trippade vidare, medan hon med handen skyddade lågan mot blåsten.

Upp till hufvudbyggningen förde en stor, bred stentrappa nött af väder och vind och många generationers steg; själfva järnkramporna, som sammanhöllo trappstenarna, glänste blanka, tunnslitna. Några af stegen tycktes nyligen utbytta mot nya; äfven de något urhålkade för att passa med de öfriga. Ett par urnor på balustraden täcktes af trähufvor; öfver ingången hängde en trekantig dylik, troligen ditsatt för att skydda några gamla ornament. Denna omsorg för det gamla tilltalade

och gladde Hall. Han kände sig genast vara hemma-stadd. Och då inne i förstugan ljudet af hans steg ekade tillbaka från hvalfvet och förlorade sig in i korridorerna till höger och vänster, syntes det honom, som om livvets split och alla hvardagligheter här måste tvingas att söka tillflykt djupast inne i de mörkaste vinklarna.

Flickan öppnade dörren till en större sal på nedra botten.

I detsamma Hall trädde in, kom, som om hon stått och afpassat ögonblicket, en ungefär trettio-åttaårig kvinna in genom en motsatt dörr. En hög, något mager och dock vid första intrycket ståtlig gestalt. Det svartbruna håret, deladt midt i pannan, var oljadt och slätstruket vid tinningarna. Barmen var påfallande stor i förhållande till figuren.

Han gick henne till mötes och frågade: »Är det fru — —?»

»Nej, jag är en syster till herr Sanell,» afbröt hon hastigt, »men som min bror och svägerska gå tidigt till sängs, får jag på deras vägnar be herr Hall vara välkommen.» Hon sade det nästan utan att se på honom. Då nu jungfrun bragte några varma smörgåsrätter, gjorde hon plats för dem mellan assietterna och tillade: »Var så god — hoppas att herr artisen har god aptit efter resan.»

Hennes ord föreföllo honom konstlade, öfverlagda, blicken undvek att möta hans, och ehuru stämman ljud ytterst förekommande, rörde sig ej ett drag kring munnen. Han svarade med några

tomma ord och började äta. Då någon ropade »Jenny» i dörren, gick hon ut på samma gång som jungfrun, men innan dörren hann stängas, uppfångade hans öra en manlig röst, som frågade henne om något.

Nog väntade Hall att förr eller senare få höra stickord öfver sin sena ankomst, men så genast midt i ansiktet, det förvirrade honom; han kände därför liksom en lättnad, när hon gick. Förresten, mottagandet var alls inte illa, var i hans smak — intet fjäsk åtminstone; och gjorde ursäakter öfverflödiga.

Han såg sig om. Utom tvenne stora, antika ekskåp funnos endast stolar, som med knappt en hands mellanrum stodo uppradade längs väggarna. Röda, djupveckade yllegardiner hängde för fönstren, och en duk af samma slags tyg täckte det stora, aflånga matbordet, af hvilket blott en af de yttersta rundningarna var dukad.

Hall öfverlade just hur »gubbens» syster borde tituleras, när hon själf kom in igen. Nej — minsann, hon begagnade lösbena! Där benan mynnade ut i pannan, upptäckte han nämligen en fin, knappt märkbar skugglinie. Det karakteriserade henne: hon var troligen förargad öfver att ha måst stanna uppe för hans skull, och han beslöt använda all möjlig älskvärdhet för att blidka henne.

»Man ser väl ej så mycket så här på kvällen,» sade han för att inleda ett samtal, »men att döma efter första intrycken måste här vara särdeles vackert.»

»Alla påstå, att Berga är vackert,» sade hon och lät sitt svar åtföljas af en omisstydlig blick mot uret öfver ekskåpet.

Den betog honom all vidare lust att hålla salong, så han fortsatte sin måltid tyst och i all maklig ro, blott då och då sneglande öfver till henne, som, lutad öfver sin virkning, satt liksom exponerad midt på stolsräckan.

När han ändtligen tog godnatt, sade hon upplysande: »Vi bruka dricka kaffe half åtta.»

»Half åtta?» upprepade Hall, som vanligen sof till minst nio om morgnarna.

»Ja, vi äro ej så tidiga här då landet,» förklarade hon; för första gången såg han en antydan till ett leende kring hennes tunna läppar.

* * *

Uppkommen på sitt rum märkte Hall en siddörr på glänt. Han tog lampan och kom in i ett hörnrum med blott ett fönster och en dörr, som visade sig föra direkt ut i korridoren. Den djupa fönsternischen upptogs af en solfjäderspalm, och framför en hvitmålad, gammaldags pinnsoffa stodo stolar i samma stil i krets kring ett modernt rökbord. Tvenne litografier — Carl XV och Lovisa — i förgyllda ramar prydde på väggarna; annars fanns ingenting i rummet. Med laman höjd öfver hufvudet stod han en stund betraktande detta: så tomt, så kallt alltsamman — och plötsligt greps han af

en oemotståndlig lust att genast dekorera litet därinne. Han skyndade ut, hämtade in en massa studier och teckningar ur kofferten, tog hammare jämte nubbe och började i skjortärmarna sitt arbete.

Först befriades Lovisa och fick en fristad under soffan. Ett studiehufvud, en gång måladt efter Fanny, fick intaga platsen, men när bakgrundens färger nästan sammanfölla med väggens, infattade han dem i en ram af små akvareller, fogade sedan, växelvis, färgstudier och teckningar vid hvarandra, tills de sista i en afsmalnande båge nästan nådde ned till soffkarmen. Han var ifrig och tänkte blott på arbetet, då plötsligt ett stycke af rappingen lossnade och föll bullrande ned bakom soffan;

Genast lade han hammaren från sig, gick ut i yttre rummet och lyssnade. Det syntes honom, som om det måste ha hörts genom hela huset, och att man skulle komma och fråga, hvad han önskade.

Men då minuter förgingo, utan att något afbröt tystnaden, tog han af skorna och sökte fram sitt tekök, en af dessa små snabbkokare, hvilka allmänt användas i Tyskland, och samma ett, han under alla åren begagnat därnere. Alla tillbehör hade han själf med, till och med ryska teglas. Han fyllde behållaren med sprit, pannan med vatten, skrufvade se'n lampan nästan helt ned och satte sig att röka i en bekväm länstol.

Den blåa flamman brann så hastigt, blef efter som spriten upphettades större och större, slickade upp efter kärlets sidor, slog samman öfver det och kastade flaxande ljusvingar öfver väggar och tak.

Denna oroliga flamma, hvilken än krympte som ville den alldeles slockna, än blossade högt upp, hade liksom han själf aldrig vetat af någon viss tid, utan efter som infallet eller tillfället bestämde tändts under alla dygnets timmar och brunnit under både glada och svåra dagar.

Han fröjdade sig, när vattnet började sjunga. Det väckte en härd af minnen. Det föreföll honom nästan, som om han smugglat med sig en vän in i detta okända »svenska hem», som han ofta längtat efter, som han kände sig dragen till och dock liksom fruktade — fruktade därför att minnet, kanske på omgifningarnas bekostnad, förlänat det en prägel af något ideelt, af något, som han troligen ej längre passade in i. — —

Först när en svag gråblå ljusning syntes i öster, gick Hall till sängs.

Men halft insomnad satte han sig plötsligt åter upp i sängen och mumlade: »De måtte väl ha så mycket förstånd att ej ge mig den där vackra flickan till uppapperska heller.»

Han var åter fullt vaken, och länge myllrade tankarna, innan äntligen sömnen kom.

II.

En solstrimma, som föll in i rummet, väckte Hall. Klockan gick på sju; han sprang upp och tittade ut genom öppningen under rullgardinen: klar dag, strålande klar dag.

Endast några minuter behöfdes till toaletten, så skyndade han ned och ut. Friskt, morgonfriskt! Daggen glittrade som pärlrader på alla grenar, det blinkade, det gnistrade. I rundeln midt på gårdsplanen gräfde en gubbe bland törnrosbuskar och klungor af brokiga vårblommor — och vårblommor i gräsmattorna, och saftiga gröna fläckar i det gamla bruna gräset.

Gud det var ju vår!

Han kände som vår inom sig själf, kände som om — —.

Då fick han syn på »gubben», som kom ut för trappan. En fyrtiofemårig hög man, med långt, askblondt skägg.

»Redan uppe,» ropade denne.

Hall blef snart helt betagen, ty det låg något så osökt hjärtligt i välkomstönskningarna, något så godlynt skälmskt i hur han nämnde hur han föregående afton själf varit nere för att hämta; blott för säkerhets skull fick senare Jonson kuska ned.

»Annars hade ni fått sofva på stationssofforna.»
Då Hall ville ursäkta sig, hotade han med fingret

och log. »Den ungdomen, de målarne, jag har hört talas om dem — ja, jag tror jag känner dem. Men ni ska komma att trifvas här, jag vet det — man måste trifvas här. En half timme till frukosten,» fortfor han seende på sitt ur, »vi kunna ju se oss om så länge. Vill ni följa med, jag skall ner i tukthuset,» och han ilade i väg utan att afvakta något svar.

De styrde kosan ned i köksträdgården. Ja, det måste vara köksafdelningen: massor af fruktträd och bärbuskar kastade fina, ljusblå skuggor öfver de nattvåta sandgångarna, hvilka bildade räta vinklar mot nygrädda land. Ett par bofinkar, som kysstes på ett grönmåladt säte, flögo upp, när de närmade sig. »De tokingarna,» mumlade »gubben». Han gick med korta, hastiga steg, hvilket gaf gånngen något vacklande, höll hufvudet något framlutadt, som såge han ständigt i marken, och den ena handen stödde han i sidan, medan den andra slappt gungade fram och tillbaka.

På slutningen uppe mot staketet höjde sig rader af drifbänkar. De veke af in mellan dem.

»Här skall ni få se,» sade patronen, och lyfte, pustande, på ett af bänkfönstren, »om ett par vecor ha vi färsk potatis, se bara — tusan, nu börjar det på allvar alltsamman,» och han satte skuldran under fönstret, sträckte armen in under nästa och drog fram en handfull rädisor knappt större än hasselnötter. Hälften fick Hall, och putsande sina med pennknifven balanserade han vidare på bräderna mellan bänkarna bort mot ett

litet orangeri, hvars skinande röda skorsten stack hjärt af mot en grågul fond af unga balsampopplar.

»Där inne är tukthuset,» ja, ni ska bara se,» sade han och lade båda händerna på ryggen; under skägget, som mest dolde munnen, anade man spelet af ett godmodigt leende.

Det var varmt, fuktigt, en nästan bedöfvande doft inne i drifhuset. Främre delen upptogs af små palmer och frodiga bladväxter; i den bortre halfdelen däremot fylldes ställningarna af blommande krukväxter, och tätt under glastaket sträckte sig några vinstockar sina långa, ännu bladlösa rankor. Längst framme tog herr Sanell plats på en liten järnsoffa; hans hufvud var i jämnhöjd med och omgifvet af blommor, hvita och röda.

»Här är ju redan full sommar,» anmärkte Hall.

»Jag sköter det här alltsammans själf — och det är vackert. Tag er några herr Hall. Tag bara — ett par resedor också; sätt dem i knapphålet. Så här ha vi haft det mest hela vintern,» tillade han med händerna hopknäppta i knäet och seende sig om med halft förtjusta, halft nästan förundrade blickar. Omsider letade han fram en nyckel bakom en halmmatta, öppnade dörren till en starkt uppvärmd, alldeles mörk skrubb och tog fram en burk med blekgröna, blommande syrenkvistar. Efter att noggrant hafva granskat dem alla valde han ut den mest utspruckna, bar in de öfriga och gömde omsorgsfullt nyckeln.

»De äro bleka af fängseluften men friskna till i ljuset,» sade han och log. »Men kom nu,

vi måste gå in igen, det är frukostdags», och han tog försiktigt blommorna med fingerspetsarna.

»Ett stort barn,» mumlade Hall.

Frukostbordet stod dukadt i ett slags hvardagsrum en trappa upp. Till vänster om detta låg en ovanligt stor sal med en flygel, omgifven af belastade notställ, och med bladgrupper framför alla fönster. Åt andra sidan kom man in i en salong, ett stort hörnrum; i vinkel mot detta fogade sig andra, mindre; dessa senare med gammaldags mahognymöbler, som gåfvo dem en prägel af stel ärevördighet. Det syntes Hall, när han tillsammans med patronen skred genom dem, som om dessa urgamla möbler med indignation måste vilja skaka af sig alla virkade dukar och jämrande pocka på att gardinerna skulle fällas ned.

Då en klocka ringde, återvände de till matrummet, där Sanell föreställde honom för en väl åttioårig gubbe, en kapten Bark — »en barndomsvän till min salig far». Sällan hade Hall sett en så till ytterlighet mager figur. Fingrarna, hvilka oupphörligt ströko genom det snöhvita, böljande skägget, tycktes blott bestå af ben och gul genomskinlig hud; endast gubbens små lifliga ögon omöjliggjorde en jämförelse med ett anatomiskt preparat.

Åtföljd af Jenny kom fru Sanell in. Hon såg strålande glad och frisk ut, och hennes naturliga vänlighet gjorde än mer intryck på Hall, när han jämförde den med fröken Jennys kalla höflighet. Han lade särskildt märke till, att de med en nästan öfverdrifven vörndnad hälsade på kaptenen.

Man satte sig till bords. Hon var vacker, fru Sanell. Kanske trettiosju år — stora, djupa, grå ögon — —.

»Jag såg er med min man gå nedåt trädgården — ah, ni ha varit i orangeriet,» sade hon pekande på syrenkvisten, som i ett högt blomglas stod framför henne på bordet.

»Nu kan vi få en sådan hvar morgon — allt börjar därnere,» upplyste patronen och lutade sig förnöjdt småleende emot henne.

»Tack du, tack — å, den är så fin, så fin. Ni har vetat att passa den vackraste tiden, herr Hall.»

»Ja, jag brukar jämt ha tur!»

»Det var något ovanligt, annars hör man alltid motsatsen,» påstod Sanell.

»Hvad jag menar med tur, det är nu heller inte så mycket.»

»Nå nå, artister bruka annars ej vara så beskedliga af sig,» sade frun skämtsamt.

»Tvärtom, de äro allt för beskedliga,» svarade Hall insläende samma ton, »åtminstone när de fått pröfva något. Först storslagna drömmar, sedan fröjd vid minsta verkliga framgång — de tvingas till beskedlighet.» Och liksom för att förebygga frågor nämnde han, att han vistats utrikes en längre tid och nu speciellt gladd sig åt att få följa med vårens utveckling här hemma.

»Det är alltid nyttigt för en ung människa att vistas ute en tid — ej för länge förstås,» sade patronen.

»Lång tid skadar heller aldrig.»

»Jag tror det,» det påstods plötsligt med en bestämdhet som Hall ej tilltrott »gubben», han sett i orangeriet.

»Ej om man förstår att hålla uppe ett samband med hemlandet,» invände Hall.

»Det förlorar sig så lätt,» anmärkte fru Sanell och slog i kaffe åt sin man.

»Första tiden, ja. Kärleken till hembygden är dock rotfästad — — må vara att den en tid döfvas af främmande omgifningar, men den vaknar igen, och då man åter beträder hemjorden, sker det med samma förunderliga ömhet, som när man återser sina egna gamla grånade föräldrar.» Då ingen ytttrade något, fortsatte han med likgiltigare ton: »Helt annat är det med dessa 'pappas söner', som skickas ut på ett år eller två, för att det ska så vara. De komma till utlandet med barnslig kritik öfver allt, som skiljer sig från åsikter och bruk hemma, och återvända som karrikatyrer för att öfverlägsna slinka omkring och jämföra det, som nödvändiggöres af våra små förhållanden, med några ytliga intryck, de medfört där ute från.»

»Ni tycks vara bra hård — och tvärsäker i edra omdömen,» sade fru Sanell, i det hon tog blomglaset och inandades doften af syrenkvisten.

»Han har i alla fall rätt, den unge mannen,» inföll kaptenen med svag stämma, men med ett tonfall, som bragte ett ögonblicks paus.

»Kanske att herr Hall har rätt ändå,» medgaf frun; det var, som om hon hade böjt sig för ett orakelspråk.

Hall kände hur blodet samlade sig vid tinnigarna. Var han då rent omöjlig, som redan första minuterna gaf anledning till tvist. Och han genomförs som af ett obehag, när han märkte, att fröken Jenny med ett ironiskt löje nu äntligen såg upp från sin tallrik.

»Lefver er mor?» fråga fru Sanell synbarligen endast för att åter få samtalet i gång.

»Ja både far och mor,» svarade Hall med färesats att hädanefter vara så försiktig som möjligt.

»Er far känner jag till,» sade patronen.

»Nej, känner ni honom?»

»Inte personligen, bara genom en släkting till mig — de voro riksdagsmän samtidigt. Honom känner kanske ni? — och han log, som hade han en öfverraskning i beredskap.

Hall såg tvislande.

»Doktor Kyhr?»

»Han har — han, doktor Kyhr, som varit så länge i München?»

»Ja just han.»

»Ett original.»

»En framstående personlighet,» anmärkte frun.

»Nej, jag känner honom inte, han var nämligen före min tid. Men om honom har jag hört så många — har jag hört berättas om så många gånger. Så, det är en släkting till er.»

»Och han kommer till oss om en tid,» upplyste frun.

»Det vill säga: han har lofvat,» ändrade patronen. »Han är dock så oberäknelig, man vet aldrig — en vacker dag kan ha rest ut igen.»

»Nej den här gången kommer han bestämdt,» försäkrade fru Sanell, »kanske vi få höra närmare i kväll, när Stina kommer.»

»Hall ämnade just fråga hvem Stina var, då en forskande blick från fröken Jenny påminde honom om hans föresats.

»Henne kommer ni nog att få besvär af,» sade Sanell med ett leende, som åter erinrade om »gubben» i orangeriet.

»Det är vår dotter — hon målar lite för sitt nöjes skull,» förklarade frun.

Det gick upp ett ljus för Hall: aha — därför var han här. Och utan att märka ett uttrycksfullt »hm» från fröken Jenny sade han: »Det är minsann ej det sämsta, man kan ta sig till i brist på annat.»

»Och hon har verkliga anlag och en uthållighet och en lust ovanliga för en sexton års flicka,» sade patronen liksom ursäktande. »Ett par veckor har hon fått besöka släktingar i Stockholm, men i kväll kommer hon. — Ni skall få se ett så friskt och käckt barn.»

Då han talade om dottern fick stämman en djup, vek klang, som nästan rörde Hall; och då han egentligen fröjdade sig åt flickungen, helst som hon tycktes vara den enda, skyndade han att

säga, att han på det hela taget var brå oföretagsam, så det gladdde honom att få någon, som uppmuntrade till arbete.

Strax efter måltiden gick Hall upp på sitt rum för att ordna med sina saker. Han började packa ur kofferten, lossade på en rulle gamla dukar, men lät dock allt ligga framme till sist och skyndade ut drifven af en nervös oro. Han var missnöjd med sig själf, med allt — nej, ej just missnöjd, men, han kände osäkerhet. Samma stickande känsla, af osäkerhet, som hans forna fattigdom förde med sig: den, att tro sig utsatt för en hemlig, kritisk uppmärksamhet. Han hade redan känt den vid bordet, hvar gång Jennys egendomliga ögon riktades på honom.

När han nu gick öfver gården, såg han henne uppe i fönstret vid reflexionsspegeln och märkte, att hennes blickar åter följde honom.

Och de följde honom i själfva verket oafbrutet. Ty först när han långt nere i allén skymdes af lindarna, lämnade Jenny fönstret och började syssla i rummet.

Fru Sanell sydde vid ett litet rikt inlagdt sybord. Patronen satt med korslagda ben i soffan, och kaptenen hade börjat sin sedvanliga vandring af och an ute i stora salen. Efter en stund sökte Jenny fram sin virkning, intog sin vanliga upphöjda plats i ena fönsternischen och sade, som om hon talade för sig själf: »Men så äro de väl alla.»

»Hvad — Jenny?» frågade patronen lugnt, vänligt och lade ifrån sig tidningen; det var, som om han länge suttit och väntat på något.

»Å, just ingenting — jag menar bara, att de bli så fasligt fort varma i kläderna,» och hon såg ned på virknålen, som nu rörde sig med en otrolig hastighet.

Brodern reste sig och gick in i salongen, där han tyst gick fram och tillbaka med händerna på ryggen. Men som om han fattat ett beslut, kom han efter en stund tillbaka i dörren och sade — efter att hafva växlat en blick med sin fru — med låg stämning och lika vänligt som förut: »Jag kan så godt förstå, hvart du vill hän, Jenny. Men hvarför i all världen sade du ingenting förut. Då var du ju enig med oss om, att det kunde bli till trefnad för oss alla, helst när Stina på samma gång fick ledning vid sin målning. Nu är det för sent,» fortfor han något bestämdare, »och jag får be dig vara snäll och undvika sådana anmärkningar, som i längden blott tjäna till att uppamma en disharmoni, obehaglig för oss alla. Det är ett misstag, om du tror, att endast han har skyldigheter. Vi ha också sådana — kanske än flera. Jag för min del har hittills ingenting att anmärka på herr Hall — och inte Helene?» vände han sig frågande till sin fru, »nej — och omöjligt du heller, Jenny?»

»Nej — intet särdeles,» sade hon långdraget och med en skakning på hufvudet, »men nog är det lite tråkigt — att mannen dricker.»

»Men Gud, Jenny,» utropade fru Sanell och lät förskräckt händerna sjunka i knäet. Patronen stannade orörlig midt på golfvet. Omsider tog han några steg mot systemen, stammade något, men hejdade sig och grep i stället sin mössa för att gå.

»Stanna, Erik,» bad frun.

»Tack, jag har redan fått tillräckligt,» svarade han och slog afvisande med handen.

»Erik, du bör stanna,» upprepade frun och lät i sin oro sömnen glida ned på golfvet. »Ty Jenny kan omöjligt af tanklöshet, utan orsak påstå något dylikt — säg, Jenny?»

Utän att svara skred denna med afmätta steg till skänken och petade med virkskaftet fram ett slipadt dricksglas, som stått doldt bakom en af vaserna. Liksom öfvervinnande en afsky fattade hon det med yttersta fingerspetsarna och satte det på matbordet. Först när hon hämtat sitt handarbete och stod i begrepp att lämna rummet, sade hon: »Jag fann det på hans nattduksbord — han har själf vattenkokare med. Han är en *sådan*, som dricker toddy *ensam* — och om nätterna. Det anade jag första ögonblicket, förresten,» tillade hon och stängde dörren efter sig.

Länge härskade dödstystnad i rummet. Då deras blickar möttes sade fru Sanell: »Erik, då har du varit bra hård mot Jenny.»

»Å, han kan ha känt sig kall och ruskig efter resan,» gissade patronen och strök sig öfver sitt tjocka, vågiga hår. »Vi andra dricka ju också vår toddy.» Emellertid togo de glaset och

närmade sig fönstret för att undersöka det : en ljusgul, sockrig bottsats, och en klibbig känsla på sidan omöjliggjorde hvart tvifvel.

»Det är dock förfärligt — och det är ett främmande glas,» hviskade frun; hon var helt blek.

»Prat, det kan aldrig ha varit toddy,» utropade patronen, som tillfälligtvis luktat i glaset.

Under tiden gick Hall allén ända ned till landsvägen, hvilken han sedan tankfull följde. Till vänster om honom låg Berga med en stor ekpark bakom sig uppe på en höjd, och till höger sluttade åkrar med grönskande vinterråg mot en smal vik, hvilken likt en kil trängde in mellan kullar och bergbackar. På andra stranden syntes kyrkan och prostgården. Själva sjön såg han ej; först när han hunnit ett stycke längre fram framskyntade en flick af den för att lika hastigt försvinna igen.

Han kände sig nedtryckt och sorgsen, och liksom skygg att möta människor vek han af bakom smedjan, där bäcken utför stenar kastade sig in mellan två bergbackar. I den rödvioletta slagghögen sutto några barn och rotade. Han stannade. Höjde sen på sina breda axlar och gick. »Måla — hvad dugde han till att måla?»

Allt föreföll honom hopplöst, och det var ej endast osäkerhet längre, han kände, det var fruktan — en fruktan att möjligen bringa med sig in i detta svenska hem något af — ja något af den atmosfer han så länge lefvat i och inandats därute.

Mellan tvenne nästan lodräta hållar bredde bäcken ut sig och slingrade sig lugnt mellan tufvor

och under alrötter; en gammal gärdesgårdsstör, i hvilken blad och långa gräs fastnat, sökte på ett ställe att dämna vattnet; det bubblade framför den, hvirflade bakom den. Hall gick på skuggsidan. Marken var där så blöt, att skorna för hvar steg sjönko djupt ned i leran; rännilar färgade bergväggen med breda, blåsvarta strimmor och tvärs öfver dem, i refflorna, drogo sig smala band af mörkgrön moss. På den andra sidan sken solen. Han ville öfver dit och fortsatte för att söka en öfvergång, ända tills bäcken snuddade så nära hällen, att man omöjligt kunde komma längre.

Tankarna hade hela tiden skiftat än sorgmodiga, än bittra; nu var det som om gråten sutte i halsen. — Han tog ett språng öfver till en af tufvorna, utan att stanna öfver till en annan, till en tredje. Gult, jolmigt flöt vattnet rundt omkring honom; han kom hvarken fram eller tillbaka. Situationen var löjlig. — Utan att vidare besinna sig kastade han sig ut mot buskarna, fick fatt i en gren och kom med ena skon fylld af vatten lyckligt öfver på andra sidan.

Här prasslade löfven torra under stegen. Hasselbuskarna visade redan gröngula, krumma hängen och glada som ett födelsedagsbarns ögon myste blåsippona mot solen. Det var, som om det lyckade språnget skingrat misstämningen; han såg tillbaka mot tufvorna och mumlade: »Säga hvad man vill, jag har ändå en fördömd tur.»

Längre upp satte han sig med ryggen mot en hvit björkstam. Vårsolen trängde värmande genom

kläderna, vaggade nerverna till ro, tankarna till besinning. I bilder efter bilder lät han aftonens och morgonens tilldragelser, sina egna växlande stämningar och de personer, han lärt känna, passera förbi, och efter som tankarna arbetade syntes honom allt annorlunda, omgafs med annat, klarare ljus, med andra, bestämdare konturer. Han förbrådde sig till slut det, som nog ej vore annat än misstänksamhet, följden af hans lif, hans forna fattigdom därute. — Å, han hade liksom haft tur borde nu bara förstå att inrätta sig och böja sig efter de andras vanor för att sedan — sedan — —.

För första gången, kanske, gjorde han sig fullt reda för, hvarför han uppsökt ett svenskt hem.

Småningom och bit efter bit, som han prövade af sitt lif förstod han det bättre. Liksom med en annans ögon började han girigt granska, analysera och bedöma de motiver, som bestämt, de förhållande, hvilka afgörande ingripit. — Det var i Paris? — Nej, nej, ännu längre tillbaka. Det var redan den aftonen, då han af sin nöd drifven till det yttersta satt i sin atelier i München: Det knackade, han spratt till — trodde det var husvärdens; i stället kom postbudet med det stränga brevet från fadern, brevet, som innehöll växeln och under rättelsen att tant Agneta var död. Gud välsigne gumman! — Hon trodde på honom, hade hon sagt på sitt yttersta: Uno skulle hafva allt. Nej, aldrig skulle han glömma henne. Hvar söndagseftermiddag, så långt han mindes, hade hon kommit i föräldrahemmet — hvita mössan med de gredelina violerna — och alltid hjärtevarm, alltid mild.

Det var ett arf efter en mild, rynkig gumma, som den gången liksom göt friskt blod i hans förslappade ådror. — Den gula, blinkande metallen bevisade än en gång, i det lilla, sitt despotiska envælde: mejade bort tistlarna, jämnade vägen, förvandlade sinnet från hopkrumpen skyggghet till af mod svällande tillförsikt. Energin, som så länge legat i dvala, skakade af sig slöheten, och efter en kort tid var taflan, hvilken nästan ett helt år hängt halfärdig på staffliet, fulländad och lyckligt såld. Det var nu, som om den ena framgången lockade den andra. Men med framgångarna inställde sig för första gången hemlängtan. Smygande, oförstådd att börja med, sedan allt starkare och starkare. Furuskogarna, insjöarna, den långa, långa våren, de ljusa nätterna, de röda stugorna i björkbackarna — minne efter minne ökade den. Han fick afsky för restaurationslifvet: att efter hvar måltid räkna pengarna på bordet, ölet, nattringlet — nej, han ville, måste bort från alltsammans.

Under denna sinnesstämning var det, att han en dag erinrade sig bilden med hagtornsblommorna. Innerst i en af atelierns skrubbar hade den länge stått bortglömd bakom gammalt skräp. Färgerna strålade dock lika klara, genom tiden kanske än mer harmoniska; blott den stora fläck, han med palettknifven skrapat midt bland blomstren, tycktes ha förändrat sig: blygråare, dödare, fastän som förr endast få nyanser djupare än omgifningen. Han slog dammet af duken och efter den irrbild, som inbillningskraften i förening med skymningen

en gång framtrölat, omdanade han nu den blygråa ytan till en silhuett af ett spädt barn.

Denna stiliserade, i färgen döda silhuett kastade liksom en skuggreflex öfver alla de solvarma blomorna, gaf det hela något egendomligt, gåtfullt, hvilket förorsakade en pinsam beklämning. Han kände det själf och blandade under stigande oro färg efter färg, närmade sig duken för att med dem ge lif åt det blygråa, döda. Men för hvarje gång var det, som om handen återhölles, som om viljan böjde sig för något. Till sist kastade han paletten ifrån sig och brast i nervös gråt: det syntes honom, att han begått ett brott, som ej kunde försonas.

Utan att ändra något på taflan eller omnämna något för kamraterna sände han den till Salonen i Paris; för första gången sökte han utställa något utanför Tyskland. Dag och natt sysslade sedan tankarna med detta barn, hvilket fantasien — kanske slumpen — frammanat bland blommor och vår. När underrättelse inträffade, att juryn antagit taflan, slet han sig lös från alla band, hvarmed först tvånget sedan vanan kvarhållit honom, och reste; egentligen blott för att återse det, som nu behärskade hela hans tankelif. Inne i Salonen gick han sedan och sökte sin tafla bland bilder, som gömde sig bland bilder, och fann henne ändtligen i en bland de större salarna hängande i första räckan. Äfven nu väckte hon hos honom samma beklämmande intryck som förut. Först på hemvägen kom han att tänka på den goda plats, man tilldelat hans arbete; och detta erkännande, hvilket knappt

hans djärfvaste förhoppningar vågat vänta, upp-
rörde än mer hans inre. Alla dagar besökte han
sedan utställningen för att hvar gång till sist hamna
framför sitt eget verk, missmodig, kritiserande, tills
han efterhand förstod, att detta, som han själf
knappast fattade, omedelbart måste hafva sprungit
ut ur hemliga gömslen i hans inre.

Aldrig hade han ens närt en tanke på möjlig-
heten att få taflan såld, hade därför bestämt ett,
som han själf fann, orimligt högt pris, men en dag
mottog han meddelandet om, att bilden var såld;
en engelsman hade köpt den till sitt privatgalleri.

I en underlig blandning af glädje och ned-
stämning lämnade han genast Paris och slog sig
ned i ett ensligt fiskläge vid Bretagnes kust. Och
här var det, att tankarna på hans »barn», hvilket
han i och med försäljningen måst skilja sig ifrån,
så småningom förvandlades till en obetvinglig läng-
tan efter ett eget ett verkligt barn. I timmar
kunde han vandra af och an på den breda sand-
stranden. Drömmarna växte, tankarna lyssnade:
dyingarna kommo långsamt, bröto sig brusande,
sköljde långt, långt in öfver sanden, där det hvita
skummet vid hans fötter hviskade om hur rent,
hur oändligt skärt ett barn var.

Det blef så varmt invid björkstammen och
sparkande löfven framför sig gick Hall sakta upp
mot landsvägen. Nej det var ej mening i annat:
han hade haft tur! Här om någonstädes skulle han
kunna börja ett nytt lif, bli stark, ren, bli värdig
att en gång mottaga ett barn.

Och som små gyllene stänk kristalliserade sig i hans bruna ögon, började de glänsa och skifta. Han spände på sina axlar, slog med käppen i luften och sinnets tilltagande spänstighet liksom fortplantade sig ut i alla fibrer. Himlen så blå, så glad — vårhimmel! — Middagssol öfver backarna. Motiv — här fanns minsann motiv, i hvar vrå fanns motiv! Utanför statbyggningen sutto några barn i en klunga. Präktiga modeller: från helt små, som stirrade likt fågelungar, till sex-sjuåringar med krithvitt hår och utstående blodröda öron.

Han nämnde om detta till patronen, när de jämte kaptenen fram mot aftonen lagade till toddy uppe i hvardagsrummet. Det intresserade dem tydligen. Han fortsatte därför talande om naturen här hemma och jämförande den med de trakter, han haft tillfälle att besöka utomlands. Han talade sig in i varm hänförelse, till sist, nästan som för sig själf; det jublade inom honom, och han njöt af att höra sin egen stämma: det förekom honom, som om den återfått något, den ägt i forna dagar.

Först då jungfrun öppnade dörren och anmälde: »Prostens kommer,» tystnade Hall. Han kände sig smått förlägen, men patronen nickade småleende, önskade goda resultat och kaptenen reste sig upp från stolen och bad att få klinga; helt visst en alldeles ovanlig tilldragelse, ty plötsligt kom Jennys ankartråd rullande tvärs öfver golfvet.

Herr och fru Sanell gingo ned för att möta sina gäster, och Hall höll det för en af sina nya

familjeplikter att nysta upp tråden, medan Jenny tände lamporna inne i salongen.

Under eftermiddagen hade han förgäfves sökt utgrunda orsaken till hennes besynnerliga, nästan ohöfliga sätt, kom likväl blott till det resultat, att hon af en eller annan orsak fattat en afgjord motvilja för honom. Hvar blick vittnade om den. I de få frågor, hon riktat till honom, löpte den med som en röd tråd och dock, eller kanske just därför, väckte hon på sätt och vis hans nyfikenhet. Nu stod hon inne i salongen med ryggen vänd mot hvardagsrummet: midjan var ytterst smal, det låg till och med något storslaget öfver figuren, och — —. Tillfälligtvis kom han att märka, att hon nu gaf akt på honom genom en stor väggspegel. Åter förnam han samma obehag och tog ofrivilligt ett par steg åt sidan för att komma ur synhåll.

Detta blefve i längden outhärdligt! Utan att göra sig reda för det sökte han med blicken hjälp hos kaptenen, men denne strök blott sitt långa, hvita skägg och en torr hostning, öfverröstades af gästerna, som inträdde.

III.

Prosten, en fet, hvithårig gubbe, som stödde sig på patronens arm, sjönk genast ned i soffan, stönande efter ansträngningarna i trappan. I hans rödkantade, tåriga ögon lyste ett hjälplöst, bekymradt uttryck, hvilket ej ens mildrades, då Johanna, hans dotter, svepte om honom en stor svart- och hvitrutig schal. Patronen hämtade tjänstvilligt ett glas vatten, men däremot pastorskan vid fru Sanells sida genast seglade in i salongen.

Pastorskan, en liten trind gumma med gråa lockar vid tinningarna, hade varit lekkamrat och ungdomsvän till Sanells far, ja, gammalt folk i bygden påstodo till och med, att det en gång varit tal om parti dem emellan. Folk påstår nu så mycket, brukade de gamla alltid tillägga, men sant vore, att man just dagen efter Sanells bröllop fick höra om förlofningen med prosten, den dåvarande adjunkten, hvilket för öfrigt väckte allmän tillfredsställelse i socknen. Redan hennes mor gifte sig sin tid med sin fars adjunkt och — förtrodde man sig i all hemlighet — med mamsell Johanna och den nuvarande adjunkten, Emanuel Rydin, tycks äfven vara på god väg, om också — om — —. Här förlorade sig alltid stämmorna i hviskningar, ty fastän de, hvad prostgården angick, tydligen hyllade successionsordningen, funnes likväl vissa

ting, som de ogärna talade högt om, bönderna där i socknen.

Inne i salongen voro damernas handarbeten snart i full gång, och om äfven pastorskans min hvar gång Johanna bragte en bulletin fick något sorgset resigneradt, ljusnade den likväl snart till ett stilla, själfmedvetet leende. Hon hade äfven alla skäl att vara tillfreds.

Ty redan på förmiddagen då Post-Lina slängde väskan på bordet och utropade: »Han ö' kommen, vet pastorskan, nu i natt — han, målarn på Berga,» lade hon upp första maskorna till den lilla intrig, som nu så lyckligt bragts till ända.

Egentligen brukade profsfamiljen tillbringa alla lördagsaftnar på Berga, men då tillfälligtvis kommande söndag var Böndag — efter gammal, häfdvunnen sed predikade då alltid prosten själf — hade han på morgonen tillkännagifvit sin afsikt att stanna hemma och satt inne på expeditionen syssel-satt med att välja ut något passande ur en massa gamla predikoböcker. Dessutom förvred koliken allt som oftast hans bleka anletsdrag, så pastorskan förstod mer än väl de stora svårigheter, som måste öfvervinnas. Men det var minsann ej första gången, hon satte sin vilja igenom och nyfikenhet jämte ett visst trots bestämde henne att i dag uppbjuda allt för att förmå prosten att fara öfver till Berga.

Få ord ljödo för pastorskan så simpla som »inackordering». När hon för en vecka sedan förnam ryktet, att en sådan skulle mottagas på Berga, tviflade hon. Men när ryktet bekräftades

från flera håll, blef hon alldeles utom sig: min fars pastorat — som hon ännu alltjämt kallade det — var visserligen ett af de bättre i landet, men hon visste, att till och med präster, tack vare församlingarnas tilltagande gudlöshet, eller som följd af en onaturligt stor barnskara, stundom måste tillgripa dylika nödmedel; aldrig hade det likväl förekommit där i socknen, och allra minst hade man kunnat vänta sig det på Berga. Genast for hela familjen dit upp, och dagarna efter gick pastorskan i en mer än vanligt upprörd sinnesstämning: Sannells lugna, afvisande leende och ett af Stinas bref, fullt med målartermer, blandade sig ihop till något för henne obegripligt.

»Och som det högsta — en artist!» utropade hon en dag vid middagsbordet och gjorde en stor gest med morotskarotten.

Väl spärrade adjunkt Rydin upp sina blå, trofasta ögon och sökte förklara, att i vår tid hvar och en vore skyldig att uppmuntra de sköna konsterna. Emellertid, han fann intet öra. Med en knyck på nacken afskar pastorskan allt vidare resonnement genom att säga: »Uppmuntra, men då i alla fall utan betalning.»

Men då Post-Lisa med sin sista nyhet utestängde allt hopp att det skulle kunna ändras, gick hon beslutsamt in till sin man. Och så fint, på långa omvägar förstod hon att komma fram med än det ena än det andra för att vinna sitt mål. Efter att först med några få ord hafva framkallat salig Sannells minne, nämnde hon något om lördagarnas

spelpartier för att strax efter helt omotiveradt berättat, att inackorderingen kommit. Inflätade sedan något om nya inflytelser, en god vistspelare med mera allt med en så underlig stämning, att prostens aningstfull förvirring grep efter en ännu äldre volym. Efter en lång paus och som vaknande upp ur allvarliga tankar sade hon med en tung suck: »Vår lilla Stina — du har ju själf döpt henne — hon kommer hem i kväll från sin första utflykt i världen,» och hon gick utan att låtsas se att prostens just fick ett nytt anfall af sin kolik. Men till middagen öfverraskade hon familjen med en liten esterrätt bestående af katrinplommon och vispad grädde. Och aldrig hade väl prostens vid sin middagslur fått filten så väl omstoppad som i dag; ännu i drömmen förföljde honom det, hon sagt om nya inflytelser, om — —.

Allt detta var nu emellertid likgiltigt; antingen visten, Stina eller katrinplommonen förskaffat henne segern: pastorskan triumferade där hon satt i soffan. Oupphörligt riktade hon hviskande frågor till Jenny eller deltagande ord till sin man, hvilken något så när återhämtat sig och nu i en af emmastolarna skrufvade tummarna om hvarandra. Hvert adjunkten tagit vägen föreföll dock pastorskan mer än obegripligt; gång på gång såg hon mot dörren hvart ögonblick väntande, att han som vanligt skulle sälla sig till damerna.

Rydin var inbegripen i ett samtal med Hall; det vill säga, han satt uppkrupen i fröken Jennys välstoppade stol och stirrade till Halls förargelse

för det mesta ut genom de mörka rutorna. Och i sanning, adjunkten hörde knappast hvad Hall sade: Hans tankar upptogos af helt annat, allt sedan pastorskan i trappan hviskade till honom att för allt i världen hålla sig beredd att, om något skulle komma emellan, aflösa prosten för morgondagen. Han föreföll lika nervös som patronen själf, som för andra gången varit nere i stallet och då tillsagt Jonson att i stället för half åtta redan klockan sju köra fram med droskan.

Patronens otålighet förstod Hall däremot mer än väl. Han njöt obemärkt af alla de konferenser denne höll med sin fru, njöt öfver deras nervösa kommande och gående, och när patronen, efter att ha gifvit henne en hastig kyss, skyndade ut, förstod han, att det redan nu skulle bära i väg till stationen.

Jenny hyste ingen vidare sympati för pastorskan och gaf därför på alla hennes hviskande frågor endast ofullständiga eller undvikande svar. Men när senare på aftonen — just då vagnen med patronen och Stina rullade in på gården — Jenny reste sig och sade: »Man kan aldrig veta, hvad som kan hända,» lugnade sig pastorskan — resultatet af besöket kunde ju komma.

Alla damerna skyndade ut i tamburen för att möta de ankomna. Därute tog genast en ungdomlig, liflig stämma öfverhanden; klingande klar trängde den förbi prosten, som med framsträckt hals stannat i dörren och fyllde rummet. Då adjunkten reste sig följde Hall exemplet. Han tog

omedvetet några steg fram på golvet, ty det föreföll honom som om denna flickunge, på hvilken han knappast tänkt, måste bringa med sig något, som — ja, något, som han liksom gått och saknat hela dagen. Han märkte ej, att kaptenen trädde ut ur den stora, ännu mörka salen och ställde sig bredvid honom, utan lyssnade blott till dessa muntra skratt — han kände ungefär, som en genomregnad vandrare skulle känna, om han plötsligt hörde lärkan slå.

Med en liten komisk grimas mottog Stina pastorns omfamning och kom se'n baklänges in i rummet.

»Hvar dag ha vi haft något nytt, hvar dag något annat roligt,» sade hon och hoppade från den ena foten öfver på den andra.

»Du får god tid att berätta så lugna dig nu, Stina, lugna dig litet,» förmanade patronen skratande.

»Å, pappa, du har ju inte den ringaste aning om hur roligt man kan ha,» började Stina, men hejdades af sin mor, som fattade henne om båda armarna och utropade: »Men kära Stina, hur har du kammat dig?»

»Hur — kammad?»

»Barn, så smaklöst!»

»Det är dock det allra modernaste,» försäkrade Stina och svängde rundt på klacken, »och vackert — Constance har själf kammat mig, Janne tyckte också att det klädde. — Men goddag, farbror,» afbröt hon och ilade bort och slog armarna om

kaptenen, som tog hennes hufvud mellan sina dar-
rande händer, betraktade henne tyst ett ögonblick
och sedan kysste henne på pannan.

Hon nickade till adjunkten och sträckte han-
den till Hall. »Godafton, mycke välkommen. Pappa
har förstås pratat hela vägen. Jag har en hel
del färger med mig, nog inte de riktiga, men många.
— Men tänk så bra att ni inte ha ätit ännu; jag
har en så'n ryslig aptit,» fortsatte hon och strök
muddarna af sig.

Stina liknade mest sin mor. Samma ovala
och dock något oregelbundna ansiktsform, samma
friska, rosiga hy. Äfven stämmorna hade ofta en
nästan förvillande likhet; sitt blonda, vågiga hår,
tycktes hon däremot ha fått efter sin far.

Under supén dominerade hon sedan som ett
bortskämdt barn öfver alla de andra, hvilka tysta
åhörde hennes förtjusta skildringar. I ett ande-
drag talade hon om teater, baler, kusin Petter, om
Konstnärsförbundet — vid hvar episod skälmskt
nickande åt sin far, som bara satt och såg på
hennes med samma lyckliga, halft förvånade blick,
med hvilken han på morgonen betraktade sina
röda och hvita blommor i orangeriet.

Det konstigt uppkammade håret som åkt något
på sned under resan, jämte ett försök till stock-
holmsdialekt gånge henne något tjuvpojksaktigt. Satt
hon tyst och lugn någon gång, bildade sig däremot
en underlig blandning, som vägde och skiftade
mellan flickslinka och ung kvinna.

Hon var trött, man såg det tydligt, och till slut log hon bara tills hon plötsligt med nytt intresse utropade: »Janne måste fara utrikes för att bada, för att dricka brunn, så Constance kommer hit. Hon stannar länge hos oss — hur länge vet jag ej. — Det hade jag alldeles glömt,» bifogade hon liksom högligen förundrad öfver sig själf.

»Det låter höra sig,» sade patronen synbart förnöjd.

»Är Janne sjuk?» frågade fru Sanell orolig.

»Nej för all del, inte är han sjuk,» svarade Stina, och sedan hon smuttat på mjölkglaset fortsatte hon sväljande: »Men han har ätit för mycket smör; han har fett rundt omkring hjärtat, säger doktorn. — Constance tar lilla Ruth med sig och amman också naturligtvis. Å, ni skulle bara se en sådan rar unge. Du har aldrig sett henne, mamma? — Hon är lite mager och skriker jämt, men mig tycker hon om,» försäkrade hon med öfvertygelse och lutade sig tillbaka i stolen.

»Ja, Janne skref att de fruktade, hon skulle få engelska sjukan.»

»Nej då — det här är något ärftligt.»

»Dumheter!» inföll patronen barskt.

»Säkert, Petter sa det. — Vet du, jag bjöd honom hit öfver sommaren, men han ska' ut på expedition till Spanien och Medelhafvet — de flesta kadetterna skall med — de äro fasligt trefliga allsammans — utom en två, tre stycken.»

Efter Supén tog Stina Johannas arm för att i ett af salonghörnen få »språka lite i ro», som hon skrattande sade.

Jenny spelade aldrig själf, hade likväl nu som vanligt sörjt för ett vistbord, där prostparet efter någon tvekan och några bemärkelser öfver den framskridna tiden lät beveka sig att taga plats. Då fru Sanell förebar hushållsbestyr deltog patronen och Hall i spelet. Vid dragningen fick pastorskan Hall till vis å vis. De inledde med en »lilla straffslamm» på motståndarna, spelade äfven framdeles med afgjord tur, och efter som markerna fyllde pastorskans låda, log hon allt blidare, tills hon, då man skulle byta plats, med en vänlig nick liksom för första gången tog notis om inackorderingen.

Stina fann ej i Johanna den intresserade åhörarinna, hon väntat sig och satt nu och såg på spelet med hufvudet lutadt mot sin mors skuldra. Turen, som vändt sig till pastorskans och Sanells sida, tycktes äfven på honom utöfva en sorts inflytelse, så en gång, när han blandade, sade han med ett löje och en lätt sarkasm, som ådrog honom en förebrående blick från hans fru: »Nå, Stina, hur går det med Jannes samling, då?»

»Nej, pappa, han är som förryckt med sina kopparstick,» utropade Stina och slog skrattande ihop sina händer, »och vet du så äro de flesta bara stålstick, åtminstone dem jag slapp se, för dem har han skurit ut ur gamla franska romaner, det har Constance själf sagt — jaha!»

»Stina!» utropade fru Sanell, och vändande sig till Hall upplyste hon märkbart förlägen: »Tvärtom lär min brors samling vara både utvald och dyrbar — han har exemplar, som Nationalmuseum förgäfvades bjudit summor för, och själf är han bekant både som kännare och särdeles ifrig samlare.»

»När kan ni vänta fru Werlén?» frågade pastorskan som ett försök att bringa undsättning.

»Det vet jag ej, men snart, mycket snart — så fort Janne reser,» svarade Stina och dolde med handen en lätt gäspning.

Ännu en stund stod hon och följde spelet, tills hon plötsligt böjde sig ned och slog armarna om sin mor.

»Jag är så glad att vara hemma igen — men nu är jag så förfärligt trött, mamma.»

IV.

Leonard Alqvist — ägare af Heda gård — höll förutom »—posten» och Söndagsnisse äfven tvenne medicinska tidskrifter.

Redan som helt ung svärmade Alqvist för »läkarens ansvarsfulla kall».

Och när han mottog underrättelsen om sin fars död, vacklade intressena länge mellan vetenskapen

och det praktiska, tills slutligen moderns enträgna böner förmådde honom, äldre sonen, att lämna studierna för att öfvertaga godset. Men under de tre terminerna i Upsala och Stockholm hade — som han plägade uttrycka sig — hans kärlek till vetenskapen öfvergått till lidelse. Första tiden anordnade han äfven bestämda konsultationstimmar för så väl sitt eget folk som för alla, hvilka ville begagna sig däraf. Det dröjde dock ej länge, förrän hans praktik råkade i häftig kollision med hans mors huskurer och måste inställas, för husfredens skull. Som en sorts ersättning och för att hålla sig å jour med den nyare forskningen abonnerade Alqvist sedan på sina två tidskrifter.

I dag hade ett nytt häfte kommit.

Han läste det gående på landsvägen strax vid prostgården. Bland annat intressant innehöll det äfven en ytterst populärt hållen artikel om rättsmedicinsk patalogisk anatomi, en artikel, som till den grad fängslade honom, att pastorskans och Johannas många vinkningar undgingo hans uppmärksamhet. Först på andra sidan bron och hunden in på Berga ägor stoppade han tidskriften i fickan, vred sina tunna, ljusa mustascher och utstötte ett begrundande »hm!»

Alqvist var ungarl och helt liten till växten. Figuren var smidig, kläderna sutto som gjutna på kroppen. Han såg »patent ut» och klädd i ridstöflar hade han »fördöme mig chic», påstod stationsskrifvaren. Alqvists mor delade denna åsikt och gick under sina otaliga hushållsbestyr i ständig

oro för flickorna i trakten: hvart ögonblick fruktade hon, att än den ena än den andra bar på en hjärtesorger eller på något annat — ännu värre.

För ögonblicket kombinerade emellertid hennes son bara patologiska slutsatser.

»Där kommer Alqvist ute i allén,» varnade Stina.

»Böj er ned — tag af hatten!»

»Ser han hit?» frågade hon het hopkrupen.

»Tst.»

Men Alqvist hvarken hörde eller såg.

»Det skulle bara ha fattats, att vi fått honom på halsen igen,» sade Hall, när Alqvist kommit utom hörhåll. »Nog kan jag hålla mig lugn, när jag vill, men det var på ett hår, att jag sjungit rent ut sista gången.»

»Det var hos honom bara tanklöshet,» urskuldade Stina.

»Taktlöshet,» ändrade Hall, »för man sitter inte timvis och stör af tanklöshet. — Och om han teg någon gång, nej, mun går som ett kvarnvatten. — Eller kanske ni ej kan måla utan att höra föredrag?» tillade han ironiskt.

Stina svarade ej.

De sutto i skydd af några buskar och målade med stor ifver. Det var en tidig förmiddag mot slutet af maj. Framför dem slingrade bäcken genom ängarna; i dess djupa bädd silade vattnet mellan dunkelgröna, saftiga blad, medan band af smörgula blommor började kanta bräddarna. Markens intensiva, nästan brutala grönska gaf åt lindarna

något än luftigare, det var, som om deras half-
utsprungna, bjärtgröna bladverk darrade samman
med himlen och det skimrande blå i bakgrundens
bergbackar.

Stina svettades i solen. Sedan en stund hvi-
lade paletten i knäet, medan hon uppmärksamt såg
på hur Hall arbetade.

»Herr Hall.»

»Hvad?»

»Kan det ej få vara färdigt nu, som det är?»

»Tycker ni, att det *är* färdigt då?» frågade
han utan att låta störa sig.

»Men jag vet ej mer, hvarken hvar jag skall
börja eller sluta!»

Hennes stämman hade något så bönfallande,
att Hall ej ägde hjärta att pina henne längre. »Nå,
så ska vi väl bättra upp bomullen då,» sade han
och satte in några säkra penselstreck i marken,
hon suddat dit, för att se'n med några drag här
och där friska upp det öfriga på hennes lilla stu-
die. »Så ska vi bara ha några skuggstrimor —
just som ni ser dem därborta, och jag antydt dem
här. — Se'n *är* det färdigt.»

Stina var förtjust. Och med denna egendom-
liga instinkt, som tycks vara gemensam för alla
målande unga damer, aktade hon sig på det nog-
grannaste för att fördärfva något af hvad läraren
målat åt henne — och hvar dag hade han målat
något, tills hon nu fått sin tafla färdig.

När hon sedan triumferande skyndade hem,
stod Hall och såg efter henne: staffliet låg kull-

kastadt i gräset, färgskrinet stod öppet, penslarna kringströdda, men studien bar hon så försiktigt, som vore den en klenod — för att icke fläcka ned klädningen. Han log: redan länge väntade en ram bakom patronens skrifpulpst; en enkel ekram, förfärdigad af Anders, »trädgårdsmästargubben», som Stina kallade honom.

Själff hade Hall heller ingen lust att arbeta vidare utan samlade ihop sina och hennes saker, ställde som vanligt in dem i mejeriet på andra sidan allén och gick, äfven han, hem; egentligen blott för att få öfvervara den scen han väntade skulle komma.

Öfver tre veckor voro förflutna, sedan Hall kom till Berga. De hade förrunnit, han förstod ej hur. Första dagarna hade han svårt att finna sig till rätta med det regelmässiga lefnadssättet: allt bestämdt efter klockslaget. Han kände sig, som vore han en vinddrifven fågel, hvilken måst söka nödhamn på en kust, där allt var främmande och olikt hans forna vanor. Eller det syntes honom, att han genom att förtiga om sig själf smugit sig dit. Men fru Sanell och i synnerhet patronen omfattade honom med en från dag till dag stigande välvilja; det var, som om de i alla hans ord och handlingar sökte finna ut något ädelt och fint. Och detta ständiga tillmöteskommande skingrade snart hans osäkerhet och själf tvifvel. För första gången på länge kände han trygghet; stundom en rent af uppsluppen glädje, hvilken dock åter och åter däm-

pades af fruktan för att möjligen kunna blotta hans inre.

Men att så utan vidare upptagas inom en af honom idealiserad krets, att där utan invändning erkännas som moraliskt likastående fyllde och utjämnade så småningom den klyfta, han sett mellan sig och den.

När han fann sig vara berättigad jämlike började han reflektera.

Och då öppnade sig åt andra sidan en ny klyfta, där han fann sig stå på den högre randen. — Deras synkrets var så trång, deras intressen fästade vid ting och förhållanden, hvilka han till en del vant sig att underordna, till en del att förakta. Här vägdes allt efter förnuftsgrunder. Om äfven ett samtal stundom kunde vidga sig och på omvägar beröra än ett än ett annat, slutade det dock alltid med att bedöma efter vinst och förlust. Hans egen lifserfarenhet måste nog för det mesta gifva dem rätt — men de uppfattade allt så torrt. Den hänförelse, han därute varit van att se omkring sig, och som utan tvekan kunde ignorera själfva morgondagen för att sträfva efter en mången gång ouppfyllbar förhoppning, den kunde de ej förstå, än mindre erkänna. En gång, när han berättade om den, utropade patronen skrattande: »Unga brushufvuden,» hvarpå han reste sig och gick. Hall slöt sig därför allt omsorgsfullare inom sig själf, lefde ett dubbelif, men var lycklig och nöjd.

Hvar dag, när vädret tillät det, målade de tillsammans, han och Stina.

Än retades han med henne så, som man retas med ett barn, behandlade henne ögonblicket efter som en fullvuxen, kritiserade obarmhärtigt hennes målning för att strax efter återuppelda hennes ifver med några berömmande ord. En gång brast hon i gråt och gick och beklagade sig för sin far, hvilken bara skrattande strök henne öfver håret — och nästa morgon satt Stina otålig, väntande, långt innan Hall tänkte på att bryta upp.

Han njöt af dessa förmiddagstimmar.

Därute undvek han de första åren allt familjelif för att fri från alla band få lefva lifvet och njuta, sedan af vana och andra — giltigare orsaker. Själf hade han ej haft någon syster. Stinas naivetet föreföll honom därför i början rörande, rent af förunderlig. Först stod han tviflande, sedan förvånad inför denna halfutvecklade kvinna, hvars inre måste vara rent som nyfallen snö — och så naturlig, så frisk. Samvaron med henne blef ett behof. Det syntes honom att han i hennes närhet inandades en kysk, renande doft.

Men allt försiktigare sökte han att leda deras samtal, ty medan de inom honom liksom slogo svepning om något gammalt, väckte de något nytt inom henne: stundom hände, att hon satte honom i förlägenhet med frågor, som röjde, att hon rådvill börjat stappla in i en slags undran, en undran, hvilken dock aldrig förmådde grumla uttrycket i hennes klara ögon.

Dag från dag kände han sig lyckligare och hängaf sig allt oftare åt drömmarna om barnet, utan

att göra sig reda för hur eller när det skulle komma, bara att det skulle komma. När han mången gång förebrådde sig dessa fantasier såsom någonting omanligt, sjukligt, invände förnuftet öfvertygande, att det i stället vore en yttring af en ofördärfvad, oförsvagad natur. Ju mer tiden och hans inre skilde sig från det förflutna, dess mer rättighet fann han sig få att drömma om sitt barn; det var också, som komme det allt närmare: när han ville, kunde han se det i sin föreställning, så lefvande; det log jämt.

När Hall kom in i salongen, stodo patronen och Stina uppe i soffan på några utbredda tidningar. Hela familjen var församlad och trädgårds-mästargubben, som Stina för säkerhets skull låtit hämta, hade händerna fulla med alla möjliga verktyg. Kroken hade dock patronen slagit in för öfver en vecka sedan; nu gällde blott att fästa ett mörkrödt band så, att det dolde snöret, taflan hängde i.

»Nu sitter det visst riktigt,» ropade Stina och hoppade ned för att se på afstånd. »Eller — —?»

»Briljant, briljant!» bekräftade Alqvist.

»Eller — pappa du, ett litet grand till höger.»

»För allt i världen låt den bara hänga — ni trampa ju sönder alla fjädrarna!» utbrast fru Sannell, som först nu varseblef den fara soffan sväf-vade i. Patronen stod också som nere i en grop med fötterna alldeles igenom de söndertrasade tidningarna. Men han låtsades ej höra; först då Stina förklarar sig riktigt nöjd, klef han ned.

»Ni har heder af er elev,» sade Alqvist och märmade sig Hall.

»Ja, det har han visst, det,» instämde Sanell med värme, »men nu skall Stina säga till i köket, att Anders får sig en smörgås och en sup, ty det har han förtjänt.»

»Ja, det har han förtjänt,» upprepade Alqvist.

»Är den inte vacker?» frågade Stina och knep Anders i skjortärmen.

»Jo-o,» svarade gubben med strålande ögon, »men fröken ska veta, jag har också haft mycke knog me en.»

»Äsch, Anders! — taflan menar jag.»

»Ja den är nog också vacker,» medgaf gubben med en högtidlig nick.

»Stina, Stina,» beklagade fru Sanell skrattande.

»Alla konstnärers öde — inte sant, herr Hall?» sade Alqvist och bugade sig.

»Men utan att ha svarat på något, drog Stina gubben med sig, tydligen med afsikt att undfägna honom med en portion estetik, innan smörgåsen vankades.

Alqvist afslog patronens inbjudning att stanna till middagen och tog afsked, strax sedan Stina gått. Som närmaste graune, näst prostens, kom och gick han till alla tider; nästan hvar eller hvarannan dag gjorde han ett längre eller kortare besök. Tiden tillät honom det också, ty egentligen styrde och ställde modern på Hedagård. Alqvists befattning inskränkte sig nästan uteslutande till att höra och mottaga artigheter öfver socknens mön-

stergård; till och med bönderna erkände den som sådan. På Berga var Alqvist alltid välkommen: patronen fann honom ständigt villig för brädspelsbordet, men äfven hos damerna stod han i gunst — alltid artig, alltid förekommande.

Då det ännu var långt till middagen, biföll Hall hans förslag att följa honom ett stycke på vägen. Han kunde visserligen ej fördraga Alqvist, men hade redan afslagit så många gånger, att det för syns skull ej gärna gick an längre. Dessutom hoppades han att få veta ett och annat angående Jenny, som dag efter dag föreföll honom obegripigare.

Härtill var Alqvist rätta personen; af honom fick man veta allt man önskade, eller rättare: allt hvad han visste.

De gingo en genväg snedt öfver åkrarna.

»Se, så'n praktfull klöfver,» sade Alqvist, pekande på ett af gärderna, »och så där strax bredvid — rent skamligt! — Bara olika gödningsämnen, förstås.»

»Ja, naturligtvis — två alldeles olika sorter,» medgaf Hall ögonblickligen, för att undgå vidare förklaring. »När brukar ni köra in klöfvern här?»

»I midten af juli — ännu sex veckor,» sade Alqvist blinkande.

»Jenny sa fyra,» påstod Hall helt fräckt för att så fort som möjligt komma dit han ville.

»Jenny? — Hvad förstår Jenny! — Förresten, det är märkvärdigt, hon intresserar sig visst inte för nå'nting.»

»Är det ej bra mycket sagt?»

»Nej tro mig, inga — inga *verkliga* intressen åtminstone!» och Alqvist skakade handen så häftigt, att manschettknappen lossnade. »Hvarenda människa har då ett lifsintresse, jag skulle kunna anföra tusental exempel utom mig själf, som — —»

»Men fru Sanell har så många gånger talt om, hur ifrigt hon deltar i hushållet — och mer anser jag inte, att man bör begära — —»

»Ja visst, inte fråga om annat,» afbröt Alqvist, »en präktig kvinna, ett briljant hufvud. Ni ska tala med mor en gång,» han nickade med kysande ögon, »jag är nämligen stolt öfver min mor, en iakttagelseförmåga af första rang. Af henne kan ni få höra — eller *kan* ni kanske tro, när jag säger det, att Jenny, som ung flicka, var den gladaste, treflig och liflig. Jag vet det ju, minnes det så väl — utan öfverdrift: hon var charmant, säger jag. — Och nu?» Alqvist höjde på axlarna och tillade: »Det ligger i naturen, herr Hall — allvaret, ja allt ligger i människans natur.»

»Ja ja — där slog ni sannerligen hufvudet i spiken,» instämde Hall, som nu begrep att Alqvist ej kunde gifva några upplysningar. Han sökte därför hitta på en förevändning att komma från honom, då Alqvist fortsatte:

»Hos Jenny kom allvaret under resan.»

»Har hon rest?»

»Ja, i två år. Hon var i Finland och litet hvarstans — i Paris, öfverallt!»

»Så-å.»

»Vete Gud, om hon ej haft nå'n sorts hjärtesorg — sån't tar nu också så fördömdt på fruntimmer.»

»Reste hon ut ensam?» frågade Hall; det kom honom nästan ofrivilligt öfver läpparna.

»Nej då, — hon var då bara en ung flicka; de reste tre stycken tillsammans. Låt mig se — Stina är så godt som sjutton, ja, det kan nu vara en aderton år se'n, ty hon kom hem till Erik Sannels bröllop — ett storartadt bröllop.» Han smackade med tungan och tillade blinkande: »Vi få troligen ett liknande här till vintern, i allra närmaste trakten — på prostgården. Ni har förstås redan märkt det — Rydin och Johanna.»

Hall teg, ty fastän han otåligt önskade alla möjliga upplysningar om Jenny, hade han ej minsta lust att höra eller inlåta sig på sockenskvaller.

»Pastorskan gifte sig också med sin fars adjunkt, som se'n fick pastoratet, och likaså hennes mor,» förklarade Alqvist, ett troget eko af hvad som alltid varit ett stående samtalsämne bland sockenborna.

»Då ha de ju bara att följa bruket.»

»Ja, det tycks ha blifvit ett bruk,» sade Alqvist eftertänksamt och gick på tå mellan tvenne vattenpussar.

»Sådana bör man, för tusan, hålla på. Hurra för ett lyckligt äkta par!» ropade Hall och svängde med käppen.

»Missförstå mig ej — ingenting lär vara afgjordt.»

»Å det kommer nog — när *ni* förmodar det,»
invände Hall.

»Det tror jag också — men, men här är
något — —»

»Något på tapeten! Säg bara rent ut — alla
sådana saker ska först andra diskutera, se'n kunna
kontrahenterna själfva afgöra om — —»

»Jag antar, ni är en gentleman, herr Hall,»
afbröt plötsligt Alqvist och stannade.

»Ja, jag antar det själf,» svarade Hall helt
förvånad.

»Och jag betviflar det naturligtvis inte. Där-
för är det också något, jag anser mig böra med-
dela er. — Ni kommer ju att stanna här en längre
tid, och tillfällen ges, då man utan att ana det
kan komma att vidröra — hm — föra samtalet
in på — ja, rent ut sagt: komma att tala om rep
i hängd mans hus.»

»Det kan ofta vara svårt nog att undvika,»
sade Hall otåligt.»

Denna inledning till ett nytt förtroende irri-
terade honom, och han ville just räcka handen till
afsked då Alqvist fortsatte: »Liksom härom kvällen;
det var på ett hår när, att ni satt oss alla i största
förlägenhet. Ni kunde ju ej rå för det,» tillade
han välvilligt, »och allt aflöpte äfven lyckligt, tack
vare pastorskan, som så skickligt vände bort sam-
talet. — Märkte ni ej mina tecken?»

»Nej sannerligen, om jag märkte några tecken.»

»Jag kunde tänka mig det,» sade Alqvist all-
varligt. Han tog Hall under armen och fortsatte

lågmäldt: »Förstås, det måste bli mellan oss — man måste vara ytterst finkänslig, för att nu ej säga försiktig, då adjunkten är närvarande.»

Solljuset föll med förmiddagens klarhet, vinden kittlade aspbladen så att de liksom skakade af skratt; själfva skuggorna hade något lifsfriskt ljusblått, och det föreföll Hall så besynnerligt att just i denna omgifning gå arm i arm med en människa, som han sett endast några få gånger, och hvilken nu hviskande påtrugade honom sina förtroenden.

»Det är för hans, men lika mycket för er egen skull.»

»Ja, jag är er tacksam,» svarade Hall, »jag skulle ogärna vilja göra någon människa ondt.»

»Det kan också lätt undvikas. — Ser ni, adjunktens far råkade i sin tid ut för en olycka, eller rättare, gjorde visst en mycket stor olycka. — Hur det hängde ihop, vet jag ej riktigt, men han blef dömd till ett långt, svårt straff, men undandrog sig lagens hämnande arm genom att själf göra slut på sitt så sorgligt förfelade lif.»

Alqvists röst fick något medlidsamt, något monotont på samma gång; det var, som om han läst upp något inlärdt.

»Hände det nyligen?»

»Nej då, längese'n, och barmhärtiga människor — modern var också död, förstår herr Hall — barmhärtiga människor, ser ni, antogo sig barnet och hjälpte't. Det var bara ett år den gången, ensamt i världen, intet fanns till uppfostran —

det var bekanta, välgörande fruar ur societeten, som slogo sig tillsammans och — —.»

Å, nu vet jag tillräckligt afbröt,» Hall; »men jag erinrar mig bestämdt, att ni den kvällen talade i helt allmänna ordalag och om utländska förhållanden. Om jag ej missminner mig, var det Rydin själf, som började.»

»Det tror jag nästan. Så märkvärdigt vore det heller ej,» och Alqvist sänkte stämman än mer, »han vet ju själf ingenting. Det är en hemlighet, som bevarats för så väl honom som för alla andra.»

»För alla andra?»

»Ja blott ytterst få i socknen känna den, och så några invigda förstås, alla verkliga vänner till honom.»

»Och så jag,» sade Hall ironiskt.

»Ja — ja *nu*, ja.»

Hall tog ett steg ned i ett gräsbevuxet dike, som löpte längs gärdesgården, och lät under gåendet käppen klappa mot störrarna. Han kände sig ledsen och var ej klar öfver den andra och förtroendet. Hvad han hittills fått höra hade kommit så ologiskt och omotiveradt; ingen människa syntes fjärran eller nära — och hvarför då denna hemlighetsfulla sänkta stämma? Den föreföll honom ljuskygg, som dolde den en baktanke, och han föresatte sig att med ett kärft infall afskära en möjlig fortsättning. Men Alqvist gick med nedböjdt hufvud, såg sorgsen, nästan högtidlig ut; det var som om han själf led af att hafva måst berätta. Stän-

digt satte han fötterna på de renaste ställena; hela karlen hade något så godmodigt, att det afväpnade Hall.

Alqvist stannade och ett vemodigt löje smög under hans tunna skägg, när han sade: »Är det ej ett sällsynt vackert drag?»

»Hvilket?»

»Hur dessa kvinnor handlat.»

»Jag har nog ej förstått er riktigt. Denna historia har på intet vis samband med hvad jag yttrade den aftonen, och när Rydin själf ingenting vet, och då det är en hemlighet — men kanske jag likväl har orätt, ty uppriktigt sagt: jag har ej kunnat få något sammanhang af allt, hvad ni nu går där och berättar.»

Det låg en medveten afsikt att reta i hans ord, så Hall blef helt förvånad, då Alqvist genast började berätta utförligare.

Och hvad han nu fick höra var en af dessa barmhärtighetens vackra sannsagor om välgörenhet i tysthet, om den kvinnliga mildhetens skarpsinne, som söker och finner medel att leda ett värnlöst människolif öfver hjälplöshetens svårigheter, förbi ungdomens frestelser, tills det som vuxen man står framför en *gifven* lifsuppgift — utan att ana att finkänsligheten täckt öfver och dolt ett ömtåligt förflutet.

»Men hur i all världen har ni fått reda på allt det där?» frågade Hall, när Alqvist äntligen tystnade.

»Hur — genom pastorskan.»

»Och hon?»

»Det är väl likgiltigt. — Nå, hon är förresten en utmärkt god väninna till en af de fruar, som så under år — ja det var egentligen genom rekommendation från en af dem, att prosten lät beveka sig att ta honom till adjunkt.»

»Ja, det att börja med, men efter hvad ni nyss sade om fröken Johanna — —.»

»Men herr Hall, missförstå mig ej — intet är ju afgjordt.»

»Pastorskan tycks ej annars heller vara så liberal af sig.»

»Hon har hjärta, det är säkert!»

»Och den renar — den barmhärtighet man själf utöfvar. Var lugn, jag skall veta hålla tand för tunga. — Men vet inte stationsinspektoren också om det här? För jag vill bekänna: en gång kom jag att ofrivilligt höra ett samtal mellan er, och när jag nu tänker efter, så — —.»

»Ja, han vet det — men han är också en gentleman!»

»Och hans hustru — om jag får fråga?»

»Nej inte hon — fruntimmer är bäst att hålla alldeles utanför,» sade Alqvist och log.

»Det har ni nog rätt i. Adjö, jag går hemåt nu.»

»Det här blir mellan oss.»

»Naturligtvis.»

De skildes. Men snart ropade Alqvist och kom tillbaka; han slog med ridspöet på stöfvelskaften, sägande: »Kom hellre med mig, ät middag hos mig. — Ni har aldrig besökt mig ännu.»

»Nej tack, jag måste nödvändigt hem.»

»Nödvändigt?»

»Ja alldeles nödvändigt,» svarade Hall, men tillade mildrande: »Jag befinner mig ej riktigt bra, heller.»

»Hoppas då få det nöjet en annan gång, helt snart kanske. — Herr Hall, det är visserligen midt på landsvägen, men vi komma ju att träffas oftare — förr eller senare skall det dock ske — ska vi inte lägga bort titlarna? — Jag föreslår.»

»Gärna för mig,» svarade Hall långdraget.

»Tack du,» och Alqvist skakade hand med sin nye bror. »Vi ska besegla det i vätskor sedermera.»

»Hall du!»

»Ja.»

»Känner du till — intresserar du dig för medicin?»

»Nej.»

»Nå då kan det vara detsamma — en annan gång, då!»

V.

Fru Constance Werléns ankomst bragte en förändring i lifvet på Berga.

Det var, som om det regelmässiga fått en puff, som om man ej längre så noga aktade på klockslagen; allt tycktes ha fått ett raskare tempo, alla röster, till och med tjänstfolkets, talade högre och lifligare. Om kvällarna gick man till sängs senare än förr, och nästan hvarje dag rullade droskan med henne och fru Sanell — någon gång äfven med Jenny — ut på visiter till grannarna både nära och fjärran.

Nere i mejeriskrubben samlade sig efterhand ett lager af grått damm på Stinas färgskrin, ty själf hade hon nu för det mesta att syssla med lilla Ruth.

Ruth var femton månader.

Så fort det blåste det minsta måste de hålla sig inne. Stinas förtjusning var då att i timal bära henne af och an genom rummen, att dansa omkring med samt att leka och sjunga för henne. Under vackra dagar, då solen sken mildt och varmt, såg man dem — Ruth insvept i sin långa, hvita bärkappa — svärma mellan rosenhäckarna, mellan blomsterrabatterna, hvilka likt utspända brokiga väfvar kantade eller delade gräsplanerna. Blef värmen för stark, gingo de in i parken, där det

alltid var svalt under de gamla lummiga ekarna. Stina som vanligt vyssjande barnet i sina armar, och Gertrud sköt barnvagnen efter dem.

Ruth diade ännu. Därför hade fru Constance måst behålla Gertrud, hvilken hon annars var allt utom nöjd med; och så förstod sig heller ingen så bra på barnet som Gertrud — det måste till och med Stina medgifva. »Men mig håller hon ändå mest af,» påstod hon, liksom sökte hon finna en tröst däri.

Om Stina kunnat ana att Gertrud ej det minsta litade på henne! — Att hon försagd, ängslig alltid följde dem åtminstone med blickarna; hvar gång Stina tryckte barnet mot bröstet eller gungade det i armarna, fruktade amman för sin älskling. Hon hade också mottagit barnet strax efter dess födelse, och några veckor därefter hade hon och prästen, nästan mellan fyra ögon, sänkt en svart liten kista i jorden.

Ruth var ytterst svag och sjuklig, hennes lilla ansikte aftynadt och gult; hon såg gammal ut. Magerheten gjorde, att hennes ögon syntes större än hos andra barn af samma ålder, och det fanns små rynkor om dem; äfven pannan hade rynkor. Blicken var ofta under dagar, ja veckor, matt och saknade uttryck. Dessa dagar skrek ej barnet; det log ej heller. Så åter fingo ögonen lif och stirrade undrande in i världen, och Stina fann flickan dubbelt så rar som eljes och låg på knä framför henne, skakade skrattande på hufvudet, tills hon fick henne att jollra och le — ett lidande

leende, som snart öfvergick till jämmer, starkare och starkare. Då kunde ingen annan än amman tysta barnet.

Men snart måste hon allt oftare helt och hållet öfverlämna Ruth till Stinas omsorg. Fru Werlen var nämligen alltför grannlaga att på något sätt vilja göra onödigt besvär och befallde därför en dag Gertrud att hädanefter själf besörja all barn-tvätten. Pigorna gladdo sig däröfver, och, medan hon slet vid tvättbunken för att bli färdig så fort som möjligt, lågo de i köksfönstret och gjorde sina anmärkningar med hufvudena tätt tillsamman. »För en, som krusar ett så'nt blackigt hår, ger jag inte många styfver för,» sade kökspigan och stödde hakan mot sin efter diskningen ännu våta hand. Kokerskan log och sköt sin hvita mössa kokett på sned, under det att den blonda, vackra husjungfrun, som på nyåret kommit från Stockholm utbrast: »Hur i all världen har den där kunnat bli amma?» — Och så skrattade de så hjärtligt.

»Hur är det med Ruth?» frågade en afton fru Constance, medan patronen, som skyndat ned, hjälpte sin fru ur vagnen. De återkommo från en af de vanliga visiterna.

»Hon sofver redan,» svarade Stina med låg stämma, som vore hon rädd att väcka henne. — Amman och Ruth hade sina rum i andra våningen åt parksidan.

»Och Ruth har fått bada ordentligt?»

»Ja, det kan du tro! Hon har varit så ovanligt glad i dag — och som hon sprattlade i badet! Se här, hela mitt förkläde är vått.»

Fru Constance stod tyst en stund och såg på Stina, lade se, n armen om hennes hals och kysste henne. »Tack, du,» sade hon, och med armarna slingrade om hvarandra gingo de uppför trappan.

»Hon är så rar, vet du. O, hvad jag tycker om henne! Och Gertrud — — Constance du skall aldrig vara häftig mot Gertrud, ty ingen kan vara så snäll, så — —»

Rösterna förlorade sig inne i korridoren.

Men herr och fru Sanell stannade kvar därute. När kusken kört ner till stället och jungfrun burit upp alla sjalarna började de promenera på gården. Aftonen var så lugn, så stilla, och länge gingo de tysta. Vid en stamros, som lossnat, stannade patronen och medan han nedlutad knöt till bastbanden sade han plötsligt: »I hvart fall, du — — jag har bruk för unghästarna i morgon.»

»Hvad till?» frågade fru Sanell förvånad; hon visste, att det den här tiden före midsommar icke brådiskade med något.

»Nej, ej just behof,» erkände han något förlägen, »men ni ska stanna hemma i morgon — och hädanefter.» Hon såg frågande. När de kommit in mellan rabatterna tillade han nästan hviskande: »Constance bör ej fara bort. Jag tror, att Ruth är mycket sjuk.»

»Tror du?»

»Hon förefaller mig så besynnerlig.»

»Hon är väl ej sämre!»

»Jag vet ej. Å nej, inte sämre, men — —»

Då han ej fullföljde meningen sade hon efter ett ögonblick: »Vi talade om Ruth i vagnen — Constance grät.»

»Grät Constance?» det låg något af förvåning i hans stämma.

Deras blickar möttes, och åter följde en lång paus.

Patronen slog med näsduken bort lindblommorna på en af bänkarna. När de satt sig sade frun: »Då Janne var här i höstas sutto vi uppe en gång, sedan ni alla hade lagt er. Jag har alltid haft hans förtroende in i det minsta. Han var då innerligt lyckligt och väntade sig så mycket af Constance.»

»Din bror har också förtjänt det,» sade patronen allvarsamt,

»Ja, efter alla hans pröfningar, du.»

En af pigorna störde dem med förfrågningar angående kvällsvarden. Då hon fått befallningarna och gått frågade Sanell: »Männe inte Ruth är född för tidigt?»

»Constance säger nej.»

»Du, hon lefver nog inte länge!»

»Det är det förfärliga, läkarna lär ha sagt, att hon inte lider af någon bestämd sjukdom; fast hon är svag och tynar af, kommer hon troligen att lefva länge.» Och som om hon hade skrämt upp sig själf, grep hon en af sin mans händer och

fortsatte knappt hörbart: »Jag fruktar att flickan alltid blir likadan — jag fruktar det för Jannes skull. Ruth som är hans allt, allt! Du, läkarna säga också aldrig det värsta.»

»Man märker det också så tydligt, när Stina bär henne. Minns du Stina — så frisk, hvit och röd — —»

»Det är inte riktigt af Constance!» utropade frun och jämkade sig på bänken.

»Hvad?»

»Å, jag menar — —»

»Ni ska stanna hemma i morgon.»

»Jag begriper ej Constance,» började fru Sanell å nyo men hejdade sig och tillade själföföbrående: »Egentligen är det ju vi som uppmanat henne. Man kan inte heller alldeles underlåta visiter. Janne talade med sådan förtjusning — hon lefde bara för honom, hon gick ingenstans, ständigt barnet, barnet — alltid barnet. Jag tror hon är ytlig, du?»

»Nej inte ytlig. Jag är rädd, hon förstår det ej. Du borde tala med henne.»

»Men Erik, *du* får ej säga någonting, oföberedt — hvem vet, hon kan — —»

»Nej, nej, så mycket förstånd har jag väl,» afbröt han och kysste henne på pannan.

Under tiden hade fru Constance och Stina gått upp för att se till lilla Ruth. Amman, som suttit stickande vid fönstret gjorde ängsliga tecken, att de ej skulle väcka barnet; det syntes tydligt, att hon helst önskade, de skulle aflägsna sig igen.

Fru Werlén märkte det; med något sammandragna ögonbryn gick hon på täspetsarna fram till sängen; den var dragen tätt intill Gertruds.

Dubbla gardiner slöto helt för fönstren och släppte det rödgula aftonljuset igenom blott som en mild halfdager. Dörren till en inre kammare stod öppen; man såg badbaljan på ett utbredd lakan midt på golvet, några våta handdukar på en stol och i kakelugnsnischen en stor glastillbringare fylld med mjölk.

Constance lutade sig ned öfver sitt barn. Det låg liksom nere i en gröp mellan rikt broderade kuddar; mössans spetsar dolde halft det lilla ansiktet. Ja, barnet sof; det rörde sig åtminstone ej. Men när modern på länge ej kunde märka, att det ens andades, vek hon försiktigt upp spetsarna, så barnets panna blef fri — ögonen riktade sig vidöppna på henne. Hon satte sig på en stol och såg under tystnad på barnet.

Bredvid henne stickade Gertrud, mekaniskt, utan att se på sitt arbete. Vid fönstret satt Stina framåtlutad, med händerna i kors i knäet; hon log och såg på de andra. Då de fortfarande förhöllo sig tysta, hviskade hon: »Du, man riktigt kan se, hur hon växer för hvar dag.»

Men Stina fick intet svar.

Omsider lade Gertrud stickstrumpan vid sängfötterna och bredde ett blått silkesflor öfver barnet. Då fru Constance nu dolde sitt ansikte med händerna, sade hon hastigt, nästan flämtande: »Flickan har haft så mycket lif hela dan, ser frun. Hon

hvilat ju nu, hon sover ofta så där. Och så gör henne den här luften så rysligt godt, ser frun, för de sista dagarna har hon — —»

»Kom, Stina,» sade plötsligt fru Constance och skyndade ut i korridoren. Där ute tog hon henne om lifvet och sade: »Stina, säg dem, de få inte vänta på mig. Nej, du skall gå ned i förväg — jag måste byta klädning, de här skorna tränger mig,» och hon sköt henne ifrån sig.

Stina gick helt förbluffad, men hade knappt hunnit ned den ena af trapporna, då fru Constance lutade sig öfver räcket och ropade: »Det behöfs inte, Stina — säg du bara, att jag kommer strax.»

Inne i sin sängkammare gick hon af och an några slag. Då ett af fönstren stod öppet, öppnade hon äfven de andra, och medan hon i tankarna löste upp sitt rika, mörka hår, stängde hon dem igen, för att ej myggorna skulle komma in. Ännu var full dager; det oaktadt tände hon stakarna framför toalettspiegeln, friserade sig sedan i all hast och glömde att släcka ljusen, när hon sedan skyndade ned.

Därnere väntade man med maten.

Under sommaren åt man alltid på den stora verandan åt parksidan. Man vistades där nästan jämt, förskjutbara fönster möjliggjorde det äfven under regn- och blåsväder. Genom en dörr, behängd med en finväfd träpersienne, dekorerad med stora fåglar i japanesisk stil — en present af Janne — var den förbunden med den sal, Hall så väl kände sen första kvällen, han kom. En svarttjärad, sandad

trappa ledde ned på en plan med lätta, hvitmålade trädgårdsmöbler. Framför, i gräset, bildade snäckformiga rabatter en stjärna, i hvars midt en grupp ännu späda bladväxter höjde sig; och där bakom sandgångar, stigar, som slingrande försvunno in i parken.

Jenny var otålig och vecklade mumlande ännu en servett om potatiskarotten, då i detsamma fru Constances klädning hördes frasa inne i salen. Hon kom med högburet hufvud och leende.

Fru Constance Werlen var tjugutre år. De flesta funno henne vacker.

I Halls tycke var hon vacker, endast när hon log; men hon log nästan alltid. Hvad som då gjorde henne så intagande var tänderna, glänsande blåhvita tänder, och så draget kring munnen och groparna i kinderna; en större och en helt liten i hvar kind. Fastän hög och smärt föreföllo hennes former yppiga. Håret låg rätt uppstruket, i nacken sammanviradt till en konstig knut. Men därigenom att hårfästet var ojämnt hände ofta, att lockar smögo fram i pannan eller vid tinningarna, där de liksom lade sig att rufva öfver små gula skuggor, hvilka dock så bra passade till hennes något dunkla hy.

Man började genast äta. Fru Constance skämtade och log som vanligt. Först studerade och berömde hon Jennys nya virkmönster, men när Jenny med ett kort svar skyndsamt gömde det i sin arbetskorg, gick hon gnolande bort och satte sig hos fru Sanell, som nu föreslog att de skulle

uppskjuta den visit de aftalat för nästa dag; ett förslag med hvilket Constance förklarade sig högligen tillfreds, utan att det dock var möjligt att afgöra, om det var hennes verkliga mening eller ej. Stina visade en så missnöjd min, att man godt kunde tro, hon för alla tider tänkte spela den oförsonliga. Allt som oftast sneglade hon likväl bort till fru Constance, som ingenting låtsades se; hon tycktes ej ens märka den beklämda stämning, som i afton låg öfver dem alla. Blott kaptenen föreföll lifligare än annars; han stannade ute på verandan i stället för att som vanligt sitta för sig själf inne i salen.

Liksom hon tröttnat på att tala ensam teg till slut äfven Constance. Man hörde endast då och då kaptenens undertryckta hosta och slamret, när jungfrun dukade af bordet.

Hall undrade öfver denna ovanliga tystnad, som röjde att något måste hafva förefallit. »En huslig tvist,» tänkte han och förhöll sig af grannlagenhet tyst hela aftonen. Men äfven nu var det, som stode hans sinnesstämning i beroende af omgifningen: han kände sig beklämd och äfven hans tankar började sysselsätta sig med lilla Ruth; han jämförde henne med det barn, hans drömmar skapat: barnet som jämt log.

Solen, som allt mer närmat sig horisonten, skymdes af parkens gamla ekar, hvilka bildade liksom ett söndrigt, här och där tillstoppadt galler mot den färgdruckna himlen: orangerödt uppe i kronorna, liksom röda brinnande lanternor här och

där mellan stammarna. Genom en öppning i bladverket sköt plötsligt en påflugan solstråle ända in verandan, hvars fönster voro sammanskjutna, så hon först föll genom en röd sen genom en af de blå tvärrutorna och spelade och bröt sig i vattenkaraffen; glaset rundt omkring fingo liksom små sura ögon och bordduken liksom ett grårödt, vanställande födelsemärke, hvilket snart blef allt blekare och obestämdare — till slut blott som obehaget af något, som varit.

När fru Constance helt sent kom upp på sitt rum, brunno blott ett par korta ljusstumpar i stakarna. Hon släckte dem och började långsamt kläda af sig — klädningen — skorna. Sitt långa, mjuka hår ordnade hon för natten till en enda fläta och gick under tiden oupphörligt af och an från det ena fönstret till det andra. Det var, som njöte hon af att kunna gå ljudlöst omkring i halfdunklet: ej ens höra sig själf, nästan som kunna smyga bort från sig själf. —

Hon andades tungt och märkte ej hur kvaft, hur mattande kvaft, det var i rummet, utan satte sig med armarna stödda mot fönsterbrädet och såg ut i den stilla sommarnatten.

Så lugnt, så förunderligt lugnt. Allt samman-smältet, allt utan konturer — intet mörkt, intet ljusst — halfgenomskinligt, obestämdt som minnet af en vemodig dröm.

VI.

I sin tur kommo grannarna på besök, nästan hvar dag någon eller några.

Prostens räknades ej för främmande ej heller Alqvist. Han tycktes förresten vilja flytta alldeles öfver till Berga; ofta stannade han två, tre dagar, hvarför äfven ett rum bredvid Halls stod till hans ständiga förfogande.

Om aftnarna promenerade man eller musicerade; ofta långt in på nätterna. Amman och Ruth hade måst flytta till än mer afsides belägna rum. Några gånger hände att grannarna slog sig ihop och togo ungdomen med. Då gick det gladt till på Berga: man lekte i parken och ännu vid fullt dagsljus tändes kronorna uppe i stora salen, gardinerna släpptes ned, och genom dansmusiken klingade skratten och rösterna än lifligare.

I denna cirkel af skämt och fröjd bildade fru Constance medelpunkten; åtminstone föreföll det Hall så.

Vid punschbordet, där han på patronens uppmaning öfvertagit värdskapet stodo de unga herrarne, torkade med näsdukarna sina svettiga pannor, jämkade på västarna, kastade mönstrande blickar på flickorna, som samlat sig i en grupp, och började halfhögt samtala sins emellan.

»Lik en drottning,» sade en häntydande på fru Constance, som just skred tvärs genom salen.

»En läckerbit,» utbrast Alqvist, som för en gång utbytt sina ridstöflar mot rosettbeprydda blankläderskor.

En rödbrusig von-adlig godsägare med bred nacke och nedviken krage sade väl ingenting, stödde bara händerna i höfterna, höjde sig på tå och spände vaderna, så det knäppte i knäna. »Fördömdt chic,» mumlade stationsskrifvaren, som patronen på eftermiddagen för dansens skull sändt bud efter, och störtade bort med de andra, då en ny vals uppspelades.

Hall hade hela dagen varit uppsluppen och glad, hade sedan dansat hela tiden, men nu lutade han sig mot dörrposten och lät blickarna följa fru Constance: hon nästan sväfvade öfver golfvet förd af den där von-adlige.

Redan en af de första dagarna hade Hall råkat i en lätt dispyt med henne. Hon förde också alltid samtalet på ett så eget sätt, att man aldrig säkert visste, om hon menade skämt eller allvar; och det var, som om hon alltid ville bestämma ämnena, ville leda det hela. Efter hand uppstod mellan dem en sorts ordfäkteri; under hvart samtal och omärkligt för de andra kastade de stickord; själfvt i de oskyldigaste anmärkningar sökte de inlägga häntydingar. Att börja med roade det honom och tycktes äfven roa henne. Till slut fann han det dock både löjligt och dumt och sökte undvika och upphöra, men måste fortsätta, emedan han ej genom att bli svaret skyldig ville erkänna sig slagen. Men hvad som från början endast

varit en lek tillspetsades genom att ständigt upprepas och urartade till mer än täflan: till en retlighet, som stegrades, på samma gång som sarkasmerna förlorade sitt raljeri och blefvo skarpa, utfordrande.

Nu upprepade han i sina tankar de anmärkningar, han nyss hört om henne. Ej orden, endast det sätt på hvilket man gjort dem, berörde honom angenämt. Sättet? — Det var ju hans vanliga sätt, alla unge mäns sätt! Det gemena låg i, att det var inbjudna gäster, som — nej, ej i det heller, men det förvånade honom, gjorde honom ondt, att något sådant kunde ske i ett hem.

Alqvist och Stina stannade andfådda bredvid honom. Hennes ögon strålade. Hon var så varm och fläktade sig med näsduken.

»Usch, herr Hall, ni dansar ju inte,» förbrådde hon.

»Jo min sann, jag har dansat.»

»Men inte med mig.»

»Nej,» svarade han och skakade skrattande på hufvudet, »men med andra.»

»Inte med Constance heller.»

»Verkligen?»

»Hon sade till och med, att ni i dag var riktigt ohöflig.»

»Bara i dag? — Det är förfärligt hvad man kan förgå sig i den här världen,» sade han skämtande. »Men kanske Alqvist tillåter, att jag får dansa några hvarf med er — eller hur?» vände han sig frågande till Alqvist. Utan att svara drog

Alqvist Stina med sig bland de dansande. »Nästa dans då,» ropade Hall. Stina bara vinkade till svar. — Genom Halls hjärna for som en fråga den tanken: »Männe man äfven vågat tala om Stina på det sättet?»

Innerst kände han sig likväl på sätt och vis smickrad öfver att fru Constance lagt märke till och uttalat sig om hans »ohöflighet», — hon, som dock snart måste vara van vid hans ohöfligheter.

Nu satt hon borta i en af sofforna. Den vordelige stödde handen mot soffkarmen och lutade sig ned mot henne; de logo, de pratade. Hon syntes så intresserad. Honom kände han: hade aldrig hört ett förnuftigt ord af honom.

Å nyo samlade sig herrarne vid punschbordet, där Hall ifrigare än förut efterkom sina förpliktelser som värd. Han måste le för sig själf och tömde glas efter glas med dem. Allt började synas honom så löjligt: dessa fjäskande herrar, förekommande, när de sågo en kvinna i ansiktet, hänsynslöst cyniska bakom deras ryggar. Voro fruntimmer verkligen så enfaldiga, anade de då ingenting? Eller skulle det så vara, höra till god ton — till »chic», som stationsskrifvaren sade. I själ och hjärta betraktade han dem alla med ett visst medlidande men afundades dem på samma gång deras orabbliga själförtroende: de skrattade, pratade, som om intet banalt skulle kunna sägas, som om intet skulle kunna uppfattas banalt. Tusan också! — Nej, han skulle se att få fatt i Stina,

Hon har gått upp för att bada Ruth,» svarade Jenny på hans fråga.

»Har Stina?»

»Constance ville nödvändigt gå själf, men då Stina erbjöd sig, öfvertalade vi henne. — Constance dansar också så grufligt gärna.»

Hall gaf sig ej tid att höra vidare; det spelades upp på nytt och ett ögonblick innan en annan, stod han framför fru Werlén.

Musiken ljöd i hans öron så mjuk, så sjungande vek denna gång — det måste vara patronen som spelade. Hall visste, att han dansade bra — Fanny hade ofta sagt det — men nu gjorde honom dansen plötsligt yr: det förekom honom ett ögonblick som om han och hon flöto på tonvågor bort öfver blanka, rytmiska dyningar. Hans ögon voro i jämnhöjd med hennes panna, där ett par hårringlar häftigt vaggade öfver små tindrande svettpärlor. Som de doftade: — Och som hon dansade, lätt — lätt. Men som ett hårdt skyddande pansar slöt korsetten om hennes smärta midja. Nej, det var intet lifsglödande, han höll om! — Och dock — kinden så röd, och groparna myste, när munnen log; han anade dens fuktiga värme. — — Jo, jo, hon var kvinna, varm, varmblodig kvinna, fastän barmen häfde sig så lugnt, så beräknadt lugnt. —

»Hvar är Stina?» frågade fru Constance, ett ögonblick sedan musiken tystnat.

»Uppe hos *ert* barn. — Hvarför frågar ni?»

»Hvarför?»

»Ni vet det ju.»

»Visste jag?»

»Ja visst visste ni!»

Förvånad, och som om hon ej fattade, hvad han menade, stod hon stum men höjde sen på axlarna och gick utan att begära någon förklaring.

»Ljög Jenny — eller —?»

Hall var ännu yr i hufvudet efter dansen och föresatte sig att ej dricka mer, skulle hädanefter bara slå i och uppfordra de andra. »Herr von Ronnov; ett glas! Skål, — hvar äro de andra herrarne?» Von Ronnov föreslog brorskål. »Tack, tack bror!»

Den aftonen superade man däruppe. Under dukningen förklarade Alqvist för von Ronnov och stationsskrifvaren de säkraste kännetecken, vetenskapen funnit på förbrytarfysionomier hos barn och vuxna. Hall slöt sig till dem likväl utan att taga del i samtalet. »En jämförelsevis ny vetenskap men intressant, fan så intressant — hm, jag samlar själf dagligen nytt material,» slutade Alqvist triumferande och reste sig.

Hall roade sig, när han sedan såg hur Alqvist i all hemlighet gick på jakt efter material: han slog sig i språk med adjunkten. — Det var tydligen Rydin, han utsett till sitt studium.

»Rydin har alla betingelser,» sade Alqvist något senare till von Ronnov.

»Ja, jag känner till det — hans far lär ju en gång ha — —»

»Tst,» varnade Alqvist, »sån't kan nu ingenting ändra, födda förbrytare.» Han tog vännen i rockuppslaget och hviskade: »Närma dig honom obemärkt och observera öronkanten, yttre öronranden — den är abnorm. Som jag säger, det är ett o-fel-bart tecken. Tro mig, förr eller senare — Har du lust att läsa något om det här, skall du få låna några häften af mig, inte mina medicinska, de äro lite för krångliga för dig, men andra, helt populärt hållna och särskildt beräknade för den stora allmänheten.»

»Man borde ta sig i akt — borde verkligen varna folk,» sade von Ronnov och kastade en miss-tänksam blick på adjunkten.

»Å nej,» invände Alqvist öfverlägset, »men man bör hålla ögonen på honom.»

Men i parkens halfmörka, slingrande gångar gick Hall, som märkt, att han druckit för mycket, med hatten i handen för att svalka sig. Han tänkte på fru Constance och Jenny — på Jenny, som ljög. Han stannade ett slag och frågade sig: »Hvarför ljög Jenny?» — Han visste ej hvarför, men var öfvertygad om, att det var *hon* som ljög.

»Eller är jag drucken?»

Nej, hon hade sagt, hade sagt — — Han började liksom vilja räkna upp på fingrarna, hvad hon sagt, men erinrade ej orden och utbrast högt: »Men hvad fan angår mig hvad hon sagt — hon ljög, det är alltihop!» — För ingen skulle söka inbilla honom, att det skett för att taga fru Constance i försvar. Det — det liknade nu inte Jenny.

Han kom att vända sig om och såg att ljus brann i hörnrummet uppe i första våningen. Där satt Stina hos Ruth, hos en annans barn, hos ett sjukt, eländigt barn, som ej var något barn — bara en unge. Det var ej mening i annat; och ungen var slö, absolut slö!

Ett infall bestämde honom att gå ända bort till slutet af parken. Han gick omedvetet allt hastigare men likväl försiktigt, enär han visste, att på ett ställe en tjock trädrot kröp tvärs öfver vägen. Slutligen tänkte han blott på denna rot och sökte genom att igenkänna träden bestämma dess läge. »Ännu femton, minst tjugu steg,» beräknade han, då han snafvade mot hindret och var nära att falla.

»Satan också!»

Och han satte sig i gräset vid sandgångskanten, fuktade händerna i daggen och höll dem mot sin heta panna. Vinden susade hviskande uppe bland de sommarnattsmörka vaggande bladen. Nattskäran sjöng borta i ängarna, långdraget, hest. Allt föreföll honom så förunderligt; det var, som om allt fjärmade sig från honom, tills endast han och hans rus sutto kvar, på tu man hand, i mörk tomhet. Han kände en känsla af skam, och för att undgå sina själföförelser började han att med vidöppna ögon stirra in i snårens mörker för att nu, liksom mången gång förr, glömma verkligheten och ostördt drömma sin dröm:

— — råsilkessgyllene, lena, glesa lockar och en min, gudsigne, en min så trumpen, en min så putter. Men se, se, nu ler mitt barn — dagg-

kåpsglans, vårvågsglitter. Gud signe dig barnet mitt, min dröm, min dröms allt. — Och som du ler och spritter af lif! — Att det kan finnas så mycket sprittande lif i en sådan liten späd kropp. Där uppe blinka stjärnorna, som hade de fått sorgelårar i ögonen, men din lilla mun, med sina två mjölkhvita tänder, den ler och glänser, som om lifvets alla fröjdetårar föddes af min kärleksfrukts joller. — Nej, nej, din mun törs jag ej kyssa. — Om en tid, om år kanske: när hon glömt, när jag glömt. Men jag kysser dina små rosenröda fingrar, dina rosenröd-hvita armar. Å ja, drag i mina öron, slit i mitt skägg, det är ju bara njutning du gör mig, barnet mitt. Och låt mig andas in nytt lif af det lif, jag gaf dig — jag vill endast andas af ditt lif för att lefva för att se dig lefva, du min dröm, min dröms allt — —

Hall hade aldrig varit kär. Hans familj, en gammal stockkonservativ ämbetsfamilj, tycktes under generationer hafva dragit med sig departementsbyråernas möjliga pedanteri in i hemmet, där allt var renskrifvet, exakt, där hvar rörelse, hvart yttrande omedvetet snirklade sig likt höflighetsfraserna under en ämbetsskrivelse. Alltid hade han stått främmande för sin far, främmande för sin mor, och fastän han öfvergående svärmat för än den ena än den andra af de unga flickor, som kommit i hans föräldrahem, for han dock, när han efter långa strider äntligen fick tillåtelse att fara ut, fri som fågeln, och minnet af sista flamman kväfdes i första hvita famn, som omslöt honom därute.

Så lärde han genom ett tillfälle att känna Fanny. Han hade nog hållit af henne; frisk, lifsvarm ville hon ingenting annat än han: lefva, njuta.

Dansmusiken ljöd åter uppe från salen och trängde ända dit, där han satt; ej i rytm, endast i afbrutna ackorder, likt det efterhängsna minnet af något, hvilket man flytt.

Egendomligt — han hade aldrig tänkt på sitt barn, när han kysste Fanny.

Fanny mor till ett barn —!

Vid blotta föreställningen måste han ovillkorligen le.

Men så kom plötsligt en tanke på något för honom nytt — på något, som nu vidgade sig allt mer och mer, och i hvilket han liksom för första gången såg in.

Hittills hade han ej tänkt öfver det; hade endast tänkt på barnet, på att aftvätta, bringa i glömska allt det förflutna för att en gång bli värdig att mottaga ett barn.

Nu myllrade in öfver honom nya tankar, frågor, stämningar. —

»Stina —?»

Men liksom han i sina vakna drömmar aldrig vågade kyssa sitt barns mun, ansåg han sig ej heller äga rätt att lyfta tankarna till Stina — hon så ren, så högt, högt öfver honom.

— En mor åt barnet, en mor, som han unnade äga del i barnet. — —

Gud, han hade aldrig tänkt öfver det förr. Och han skyndade upp i salen, där man ännu

dansade och började mönstra alla de unga flickorna, sökte forska, läsa och tränga till djupet i alla dessa strålande ögon: bruna och blå ögon, undrande, själfmedvetna, försagda ögon. En blond smärt flicka, som redan ett par gånger varit på besök på Berga, satt med hufvudet lutadt mot soffkarmen; hon såg så innerligt god ut. Hon kanske —? Och han stod och såg på henne — tills han slutligen endast tänkte på, att det borde hängas något svart, ett svart sammetsdraperi, bakom hennes nacke, så håret kunde få skifta än mer gyllene.

VII.

En morgon, dagarna efter midsommar suto Hall och fru Constance ensamma utanför verandan.

Hon broderade tillbakalutad i en rörstol hvitklädd som alltid. Hall småhvislade och ritade med käppen figurer i sanden. På länge hade han ej känt sig så förnöjd: Stina skulle måla med i dag för första gången sedan fru Constance kom.

Under första veckorna vande han sig småningom att tala med och hafva Stina hos sig under arbetet, så det kändes som en saknad, då hon se'n med ens uteblef. Det var, som om hans egen arbetslust slappades därigenom. Men i går, när

hon erfor att rättarens pojke skulle sitta modell, vaknade den gamla ifvern på nytt: hon var själf med om att utvälja och pröfva platsen, där Olle skulle sitta, där de själfva skulle sitta. Färgskrinet hämtades upp ur mejeriet, och under hennes eget kommando skrapade och polerade Anders paletten, på hvilken färgerna torkat ihop till dammblandade, sega högar.

Hall sneglade öfver till fru Constance: det syntes honom, som hade han tagit Stina ifrån henne, som om han återeröfrat henne. Men samtidigt var det, som om en röst i hans inre förebrådde den unga frun att hafva grumlat något inom Stina, som om han fruktade för, att Stinas vårljusa, hvita tankar brådmognat under hennes inflytelse. Ty utan att äga bekräftelse på sin förmodan hade det mången gång förefallit honom, att hon på tu man hand med Stina invigde henne i förtroenden eller berättade anekdoter, hvilka kommo Stina att fnissa och hennes kinder att rodna, som om de färgades af en alkovlampas röda sken. Och han ansåg sig äga rättighet att förebrå, enär han själf samvetsgrant vakat öfver att ingenting oskära.

Då fru Constance höjde sig upp för att träda ett nytt garn på nålen, slätade Hall med foten ut alla figurerna i sanden, och ritande upp en ny, vidare båge sade han: »Ni borde sannerligen passa på Stina litet bättre, tycker jag.»

»Stina passar nog sig själf.»

»Så-å?»

»Hvad menar ni?»

»Har ni sett, hur hon är kammad i dag? — i två flätor, som hon hade det, innan ni kom. — Det enda som klär henne,» tillade han.

»Allting klär Stina,» förklarade fru Constance med bestämdhet.

»Ja — och i synnerhet att hon rodnar, när ni i bland hviskar till henne.»

Fru Constance lät händerna sjunka i knäet. En skugga kom och försvann på pannan och hon fäste sin blick på honom liksom beredd att få höra mer.

»Vidare,» uppmanade hon leende, då han ej fortsatte.

Irriterad af detta lugn, af denna uthålliga blick, som syntes honom kunna förstå allt, tåla vid att förstå allt, började han utan minsta inledning eller öfvergång att berätta om förhållanden nere i München. Liksom han ofta sett Fanny kokett knipa i och smått lyfta på kjolen, höjde han nu på den slöja, som låg döljande öfver hans tidigare lif. Men hon bara log. Och för att pröfva hur långt han tordes våga sig, blef han allt djärfvare, tills hon slutligen afbröt med en naiv, oskyldig fråga. Den förvirrade honom; han stammade något. —

Med en föraktfull blick reste sig då fru Constance och gick.

Hall satt kvar, öfverraskad, skamflat, och ritade och ritade i sanden. Männe han likväl gjort henne orätt? Till slut höjde han på axlarna och mumlade: »I alla fall, det var ju hennes eget fel. — Hennes eget fel?»

Pojken, som skulle stå modell, en parfvel på fem år, tittade fram bakom den gröna vattentunnan i hörnet. Glad öfver att dragas bort från sina tankar gick Hall upp till sig för att hämta sina saker. På vägen ner till parkplanen, där de ämnade måla, upphann han Stina, som släpade på sitt målar-material; duken i ena handen, stolen samt staffli med mera hopbundna till ett i den andra. Det tyngsta tog han i från henne sägande: »Som artist borde ni egentligen knoga själf på det, men jag skall väl förbarma mig öfver er.»

»Tusen tack,» sade hon och tillfogade leende: »Jag är ju inte någon riktig artist ännu.»

»Nej, det vore synd att påstå,» svarade han skrattande.

»Men jag kan bli.»

»Det är nog möjligt.»

»Om jag vill — om jag riktigt vill.»

»Då är det ännu möjligare.»

Hon hade gett duken åt pojken, som småspringande traskade efter dem, och gick nu med händerna på ryggen bredvid Hall. »Ty pappa säger alltid, att man kan allt, hvad man vill,» återtog hon.

»Verkligen!»

»Ja, och det är ett sant ord.»

»Det säga alla pappor. Men är det inte bra besynnerligt, fröken Stina, att många af dem själfva då måste hafva velat alldeles ofantligt litet?»

»Men jag har gry i mig — det har han också sagt.»

»Det ger jag honom mer rätt i.»

»Och mycket gry,» påstod hon tvärsäkert, men brast i skratt, då hon märkte, att han log åt henne.

Hall hade valt ett ställe under en lummig lind för att själf få sitta alldeles i skugga, medan modellen däremot plaserades ute i solskenet. Stina slog upp sitt staffli ungefär åtta å tio steg från Halls. Båda började arbeta, och Olle satt med stora svettpärlor i pannan oupphörligt slitande små, små bitar ur sin redan förut så trasiga halmhatt.

»Är ej Constance förskräckligt treflig ändå?» sade Stina sedan de en lång stund arbetat under tystnad.

»Menar ni fru Werlén?» frågade Hall och lutade sig tillbaka för att betrakta de sista pensel-dragen.

»Ja, tycker ni ej — inte hade jag öfverdrifvit, inte?»

»Jag vet verkligen inte, hvad jag skall svara — egentligen vacker kan man inte kalla henne.»

»Utseendet menar jag inte — men är hon inte snäll och rar då?»

»Mot mig har hon aldrig visat sig så särskildt snäll och rar; dock — jag tror, att hon är liksom lite snäll,» svarade Hall och vände på hufvudet för att dölja sin munterhet.

»Bra ser hon också ut,» återtog Stina med en bestämd nick, »det säga alla — till och med Alqvist tycker det. Och hon är den enda af alla mina vänner, som jag kan tala med, och den enda, som —»

»Som —?» upprepade Hall när hon afbröt.

»Å, det var just ingenting,» svarade Stina något förlägen.

»Så ingenting var det väl heller inte.»

»Nå, så var det väl något, ni ej kan förstå då,» förklarade hon och sköt fram underläppen.

Plötsligt brast pojken i gråt. Svetten rann utför hans ansikte, som karmosinrött stack af mot det hvita håret. Han grep sig med händerna om pannan. För första gången i sitt lif kanske kände Hall medlidande med en modell, så han sprang ut och bar pysen in i skuggan. Då han ej lät trösta sig utan fortfarande snyftade, skickade de omsider upp honom i köket för att dricka och med hälsningar till köksan att badda hans panna med kallt vatten.

»Ni skall se, han blir sjuk,» sade Stina och tog Olle i handen med afsikt att följa med upp, men Hall kvarhöll henne med orden: »Nej stanna bara här, man skall aldrig skämma bort dem — det där kan bli en bra modell, när han först blir van.»

»Gud, hvad ni är hjärtlös.»

»Nej alls inte. Vi ska bara se, om ett par dar gör den här värmen honom ingenting. Vi målare genomgå själfva en svår skola, det måste modellerna också.»

Han lade sig bekvämt i gräset med armarna under hufvudet, men Stina satt och såg efter parfveln, som försvann uppe mellan träden. »Den lilla

stackarn, skola för honom, det är väl enda gången i sitt lif, han sitter modell.»

»Må vara, men de ska dresseras i alla fall. Hvem vet, han kan få det till yrke en gång,» sade Hall skrattande.

»Ja vet ni, Constance har talat om — det lär ju finnas sådana, som ha det till yrke i Stockholm,» inföll Stina intresserad.

»Stockholm känner jag ej så noga till, men därute i de stora konstcentra.»

»Sådana helt, helt små?»

»Af alla åldrar, från lindebarn till gamla, skröpliga gubbar.»

»Och flickor med?»

»Ja, naturligtvis.»

»Unga flickor, som — som sitta *riktigt* modell?»

• utropade hon som af öfverilning och började förlägen skrapa på sin palett.

Örat och kinden, det enda han såg af hennes ansikte, glödde som purpurröda rosor. Hon böjde sig djupare och djupare ned. Mellan lindlöfven föllo några brutna strålar lekande öfver hennes unga gestalt, som i lätt ton häfde sig af från ljusgrön, solbelyst bakgrund. Ett ögonblick låg han förtjust och njöt af hennes förvirring, men skyndade att hjälpa henne genom att säga: »De få minsann sitta riktigt och ej springa ifrån liksom vår pys gör. Vet fröken Stina, jag har sett en kristusmodell hänga nästan en timma fastbunden på ett kors. Det vill säga något, det.»

»Men i all världen, hvarför låter en människa pina sig så?»

»För bröd.»

»Å prat, det finns andra utvägar att få sitt bröd på.»

»Ja visst gör det.»

»Hur vill ni då försvara ett sådant påstående?» frågade hon smått triumferande och slutade med skrapningen.

»Om man så kunde skapa tusen nya utvägar, fröken Stina, blefve likväl alltid en stackare till öfvers, som med glädje grep till denna.» Då hon ville göra en invändning tillade han: »För resten, ni är alldeles för oerfaren att kunna förstå det.»

»Det medger jag gärna.»

»Och var ni glad däråt.»

»Glad?»

»Nej, det menar jag inte, inte glad. Men erfarenhet är något så dyrköpt, att det är så egenomligt — ja, jag känner riktigt som en fröjd öfver att träffa en vuxen människa, som ännu ej behöft börja kampen för att vinna den.»

»Den börjar nog också för mig en gång,» sade hon och smålog ut i luften.

»Jag önskar det,» sade han allvarsamt.

»Önskar det?»

»Ja, jag önskar det,» utropade han med eftertryck.

»Herr Hall, nu motsäger ni ju er själf. Det har jag märkt förr hos er, inte bara nu, nej allt som oftast, gång efter gång.» Liksom alltid, när

hon talade allvarligt, fick stämman äfven nu en förvillande likhet med fru Sanells.

Men hennes förmaning föreföll Hall lillgammal, så han svarade skrattande: »Det är nog mer än möjligt. Jag väger ej orden så noga. De få skifta med tankarna. Jag förmår ej uttrycka mig riktigt, som jag vill heller, eller rättare — det vet ni nog själf också — att i bland kan man i ett enda ögonblick öfverskåda så mycket; förstår ni om jag säger: man tänker och känner fortare än man talar.»

»Nu förlorar ni er i bara tomma försvarsfraser,» sade hon något otåligt.

»Nej, det är mitt rama allvar.»

»Drifver ni med mig?»

»Nej, Gud bevare mig!»

»Usch, herr Hall!»

»I alla fall kan jag försäkra, att för mig ligger det en mening i fraserna,» sade han i sin tur otålig.

Stina svarade ej utan stod hastigt upp och sökte lossa på skrufven, som fasthöll duken på staffliet.

»Tänker ni sluta redan? Pojken kommer ju om ett ögonblick — han vet, att han får pengar.»

»Jag har ingen lust längre,» svarade hon och ansträngde förgäfves sina svaga fingrar. »Den otäcka skrufven!»

Hon vände ryggen åt honom, men i stämman hördes något af en kväfd snyftning. Hall blef bestört: aldrig hade han tänkt eller velat göra

henne ledsen. Utan att bedja honom hjälpa sig lämnade Stina staffliet och plockade upp penslarna, som fallit i gräset. I hennes ansikte låg ett drag af ledsnad och trots; en tår glänste i ögonfransen. Först tänkte Hall på sitt vanliga sätt slå bort allt med skämt, men förstod se'n att han, fastän omedvetet, på något vis sårat henne.

»Nej sannerligen om det varit min mening att göra er ondt,» utbrast han, i det han reste sig upp på ena armbågen. När nu blicken mötte hennes, fortsatte han än ifrigare: »Det är tämligen svårt för mig att förklara, hvad jag menade, ser ni. — Lifserfarenheten är något, man ej söker, ej kan söka; den tränger sig på oss förr eller senare, med eller mot vår vilja. Den kommer till er, fröken Stina, förr än ni anar det kanske. Och som jag uppfattat er, skall ni mer än de flesta känna smärta öfver att en gång se alla edra ungdomliga illusioner, alla era rena idealer, missbrukas, dragas i smutsen eller själfva brista som bubblor. Ni, med ert förstånd, skall nödgas medgifva, att det ej kunde ske annat och dock i ert innersta sörja och längta tillbaka till den tid, då ni såg lifvet och människorna med de ögon, ni nu ser dem. Var ni glad att kunna lefva ert inre lif, så som ni ännu gör. Jag har också haft en sådan tid, alla människor ha haft den, och dragas dock, den ena efter den andra, in i hvirveln, där några få bäras af förståndet — men de flesta gå förlorade genom att kämpa mot förståndet. En del stannar alldeles utanför, kunna ej fattas af hvirveln, hvarför förstår

ni nog, och då äfven hvarför jag önskade er in i den.»

Stina hade satt sig igen och lyssnade uppmärksamt. Hennes ögon liksom begärde en fortsättning, en förklaring af hvad han sagt. I sitt försök att öfvertyga om, att han ej lekte med henne eller ville behandla henne som ett barn, hade han talat, efter som tankarna kommo. Hennes frågande tystnad generade honom till slut, och då han ej ville gå vidare in på detta ämne, sade han under ett försök att le: »Det där, fröken, det har ni skäl att kalla fraser.»

Det sista tycktes hon ej lägga märke till utan satt framåtlutad med paletten och penslarna i händerna, väntande och liksom fruktande att förlora något af hans ord. Det fina, nu bleka ansiktet uttryckte ett spändt intresse; hon var tydligen tacksam för att någon i samtal med henne lämnade det alldagliga. Men hennes sinnesrörelse, som han ej förstod, förvirrade och liksom förbrådde honom för något. Han kände sig plötsligt så obetydlig emot henne, som satt där så oskyldig och ren.

Smått skamsen satte han sig upp i gräset; det föreföll honom, som om hon sutte till doms öfver honom. »Nu äro vi väl vänner igen,» sade han utan att betänka hur platt uttrycket måste förekomma henne.

Ett ögonblick fortfor hon i sin tystnad, men böjde sig sedan djupt ned, dolde ansiktet med

händerna och han hörde såsom en hviskning:
»Har ni varit inne i hvirfveln?»

Hennes beteende förvånade honom lika mycket som hennes ord. — Det var intet tvifvel: hon hade missförstått, hvad han sagt. Han ångrade att hafva fört samtalet in på detta område och för att få visshet om, hvad hon egentligen menade, frågade han: »I hvilken hvirfvel?»

Åter kom som en hviskning: »I lifshvirfveln.»

Fastän han vändt ansiktet bort, medan han väntade svaret, röjde ett irriterande obehag, att hennes klara ögon liksom sökte genomskåda honom. Utan att ändra sin ställning svarade han så lugnt och likgiltigt som möjligt: »Ja, naturligtvis, och kanske mer än de flesta — jag har förlorat mig i den.»

»Nej, det är omöjligt, ni kan ej ha förlorat er,» utropade hon med darrande stämma.

Tillfälligheter länkade samtalet in på något, som han, vid Gud, ej kunnat förutse. I ett ögonblick korsade sig tusen tankar genom hans hjärna, hela sitt lif såg han passera förbi — — Hennes tystnad förskräckte honom: det var, som om han anade, att något föddes inom henne, hvilket det vore hans skyldighet att kväfva; hvar sekund syntes honom bringa nytt ansvar, och för att med ens göra slut på alla vidare frågor sade han hårdt, nästan brutalt: »Jo, jag är så djupt nere i den, så djupt, att ni ej kan fatta det ens — dag efter dag har gått, och jag har bara sjunkit.»

»Det tror jag ej — så kan man ej låta dag efter dag gå.»

»Det går, utan att man vet hur.»

»Men jag tror det ej,» upprepade hon och ögonen strålade, »nej, ni narras bara på er själf.»

»Å, det går lättare än man tror. Se, det är med dagarna som med den här tändsticksasken: man rifver af sticka efter sticka, öfverraskas när asken är tom — och vet sig sannerligen ej hafva brukat en enda till något nyttigt.»

Hon såg fortfarande på honom, tviflande och med något obestämdt i blicken, som ökade hennes oro.

»Lyd mitt råd, fröken Stina: såsom ni nu tänker er lifvet, kan och bör ni ej tro någon.»

»Jag tror ändå,» sade hon med tillförsikt, »och hvarför skulle jag ej tro? — Alla äro ej så.»

»Hvarenda en — mer eller mindre.»

»Alla?»

»Ja, alla! — Han kände liksom en ursäkt för sig själf att kunna säga det med tryggt samvete.

Ett ögonblick höjde sig Stina upp, men böjde sig åter ned och såg i marken utan att märka, att penslarna satte stora, gröna färgfläckar på hennes ljusa klädning

»Ni vill väl ej påstå, att pappa har varit så heller?» utbrast hon plötsligt.

Han såg upp: i hennes blick glimmade oro och ängslan, de halföppna läpparna darrade. Efter knappt en sekunds öfverläggning svarade han lugnt,

öfvertygande: »Nej, inte er far — nej absolut inte er far.»

»Och inte ni heller — säg?»

»Var hon då rent af förryckt?» — Han var utom sig af nervositet, visste ej hvad han skulle svara eller företaga, då till all lycka rättarmadamen blef synlig borta i gången. »Ni skall se, pojken vill ej komma mer, den bytingen.»

»Nå, mor Karlson, hvart har unge herrn tagit vägen?» ropade han.

»Men mor Karlson gaf sig god tid. Först när hon kommit ända fram till dem och knutit schalettsnibbarna hårdare under hakan, förklarade hon: »Han ä' så trillsk af sig, vet herrn, så jag riktigt skäms för'n. Han säger han fått ondt i hufvet, så i dag är han fälle omöjliger för hela dan, men i morgon låter han väl lirke me sej, tänker jag. Han säger, att herrskapet bara sitter och tittar påen.»

»Det är inte så farligt,» sade Hall, vi tänkte ej på, att han satt så länge i solhettan. Tag det här mor Karlson och låt pojken själf få ett par slantar, så kommer han nog i morgon.»

Efter att hafva betraktat målningarna gick rättarmadamen, tydligen belåtnare än hon kommit. Hall, som under tiden passat på och befriat Stinas tafla, packade i all hast ihop sina egna saker. »Blir det vackert väder i morgon, hinna vi bli färdiga den här veckan. Ni har ju redan hunnit bra långt,» sade han liksom i förbigående. Men då hon utan att svara bara stod och såg på honom,

lämnade han henne utan vidare och skyndade upp till gården.

När Hall sträfvade uppför backen tänkte han på, huru han, genom att varna Stina för att sätta tro till något eller någon, i själfva verket kanske endast gifvit ny näring åt hennes vaknade nyfikenhet. Allt mer förebrådde han sig hela samtalet, hvilket nu efteråt stod för minnet sväfvande, obestämdt, såsom något, hvilket utvecklats sig oberoende af både hans och hennes vilja. Det frågande i hennes ögon och något — han visste ej rätt hvad — i hennes sinnesrörelse hade väckt hans ängslan, tills han syntes, att han *måste* varna henne och tänkte därvid närmast på att varna henne för sig själf men äfven för Alqvist.

Tanken på möjligheten af, att Stina skulle låta dära sig af en sådan som Alqvist, upprörde honom. — Det låge också så nära: jämt var han på Berga, hon citerade hans ord, lade vikt på hans omdöme. »Stina — Alqvist.

Själf hyste Hall allt utom stora tankar om sin egen moral, men Alqvist föreföll honom cynisk, eller som han själf nu i tankarna benämnde det, osundt cynisk.

Föregående dag på eftermiddagen kom Alqvist in i hans rum, där han strax slog sig ner på turkiskt sätt uppe i soffan. Innerst önskade Hall sin gäst fan i våld, men då han visste, att hvart försök att bli kvitt honom vore så godt som bortkastadt, fogade han sig i det oundvikliga och sökte en ersättning i att studera hans väsen. Det före-

föll Hall obegripligt, att en människa till den grad kunde vara blottad på all takt, på den instinktiva känsla, som säger, om man är tåld eller ej. Slutligen kände han sig helt uttråkad och gick in i hörnrummet, där han ställde sig och såg ut genom fönstret, tills ett plötsligt skratt af Alqvist kallade honom in igen. Han fann honom bläddrande i en af de stora portföljerna. Blodet och vreden började sjuda: han ryckte portföljen till sig och utropade: »Hur kan ni tillåta er dylikt!»

Men Alqvist endast skrattade. »Storartadt! — Den här i synnerhet — så'nt hull du!» Han hade behållit en packe fotografier och för hvar ny, han betraktade, uppgaf han ett nytt skratt.

»Gif hit dem — hur kan ni våga er!» upprepade Hall, som knappt förmådde behärska sig längre.

»Å, inte behöfver du genera dig för mig inte — jag har själf en gång haft ett helt dussin i Upsala; man kan knappt föreställa sig: mycket pikantare, men de kom bort för mig under en flyttning. Tusan du — hon är mullig!» och han hviftade förtjust med ett af fotografierna.

Hall blef så förbluffad öfver denna orubbliga säkerhet, denna hänsynslöshet, att hans vrede försvann; till slut kände han sig helt sorgsen.

De fotografier, Alqvist fått fatt i, hade Hall styck för styck och ofta genom att umbära samlat därute under årens lopp. De återgåfvo människokroppen under olika åldrar, i olika ställningar, voro dels tagna efter taflor och statyer, dels och till

största delen direkt efter naturen. Han hade lärt sig älska dem såsom de yppersta han kände af formskönhet: unga flickkroppar, hvilkas konturer flöto i mjuka linier, kyska, enkla som en folkvisas melodi; kvinnekroppar, som andades af stolt, själfmedvetet lif; manskroppar, där styrka harmonierade med skönhet. Han led af att höra dem dragas ned på samma nivå som de fotografier, hvilka prisas och utbjudas dussinvis i symboliska tidningsannonser.

Antipatin mot Alqvist hade härigenom ytterligare stegrats, och nu sedan han lämnat Stina, kände han sig hafva handlat berättigadt i att varna henne. Tids nog komme likväl den tid, då hennes själs hvita blomster, blad för blad, skulle krusas och solkas.

VIII.

Det var samma dag på eftermiddagen.

Rydin ilade gångstigen snedt öfver klöfverängarna ned mot kyrkbron. Hunnen in ett stycke vände han sig om ännu en gång och ropade med lycklig öfvertygelse: »Till slut kommer ni nog att medge, att jag har rätt!»

Hall stod förvånad och såg efter prästen. Efter det samtal, de haft, visste han knappt, hvad han

skulle tänka eller tro. Var det möjligt: kunde han verkligen vara så naiv? — Han, en själasörjare, som skulle rätta, vägleda människor och således med första blick borde kunna »ransaka nju-rar», han ägde ej ens en aning om hvad lifvet egentligen var, utan uppfattade det barnsligt, god-troget; kanske ej en gång kände till det, som först och främst borde rättas på.

Hall höjde på axlarna och gick långsamt hemåt.

Från början föranledde Rydins lifshistoria Hall att uppsöka honom, tills Alqvists ständiga anmärkningar och »patologiska studier» gjorde, att han allt mer närmade sig och till sist fattade en sorts tillgifvenhet för den unge adjunkten. Men nu började äfven röra sig en känsla af medlidande, och det syntes honom, som blefve han själf medbrottslig, som arbetade han på sätt och vis själf med på det nät af giftiga anmärkningar och hviskningar, hvilket allt trängre knöts kring denne aningslöse, som intet annat försvar hade än sin klarögda troskyldighet. Rydins lifshistoria, hvilken hvar och en under högtidligt tysthetslöfte anförtrodde åt förste bäste, var numera offentlig hemlighet, okänd endast af honom den egentligen angick. »Endast ytterst få i socknen känna den», hade Alqvist sagt. Drän-garna kände den, pigorna, torparna! — Det föreföll Hall nu så nedrigt alltsammans, att han stannade för att ropa adjunkten tillbaka och berätta honom allt; han var visserligen långt borta, men ännu inom hörhåll. Likväl ändrade han sig och

gick efter ett ögonblick vidare. »Hvem vet,» mumlade han, »hvem vet, om jag gjorde honom någon tjänst med det.»

Helt upprörd kom han hem och tog färgskrinet för att som vanligt under aftontimmarna arbeta längst borta i parken. På verandan suto Alqvist och patronen. De hälsade inbjudande med toddyglasen. Klockan var sju, så belysningen började redan skifta i den matta, guldgula ton, han behöfde för sin tafla; han visade därför afvärjande på skrinet och gick in i parken.

För första gången på länge ville ej humöret leka; något af dess forna bitterhet hade vaknat på nytt: allt tomt, allt skal och den där Alqvist med sina ridstöflar och sitt ständiga »angenäma» skratt, som Jenny kallade det. Hall kände, att det som nu jäste inom honom, förr eller senare skulle framtinga ett utbrott — blott ett ord, ett enda ord under hans nuvarande sinnesstämning vore tillräckligt att gifva signalen.

Från parkgången vek en smal upptrampad stig in mellan ekarna; han följde den i hopp om att under de skuggande grenarna återvinna jämnvikt i sinnet. För att bli kvitt de förra tankarna började han tänka på sitt arbete, ty innerst förargade det honom att vara så upptagen af andras affärer. Hvad angick honom prästen och Stina? — Arbetet angick honom, arbetet och ingenting annat!

På en soffa af gamla vridna trädgrenar, alldeles vid stigen, han måste passera, satt fru Con-

stance med sitt broderi. Först tänkte Hall undvika henne genom att taga en omväg mellan buskarna, men när hon i detsamma såg upp, måste han fortsätta för att ej förefalla löjlig. Han grämde sig ännu öfver scenen på morgonen, visste ej rätt hvilken min, han borde antaga — och buskarna tvingade honom att nästan snudda förbi henne. De saker, han bar, omöjliggjorde en ordentlig hälsning, han böjde därför endast på hufvudet; nästan en nickning bara. Då hon satt orörlig utan att besvara den, kunde han ej underlåta att sända henne en vred blick. Det roade henne tydligen, och när han kom midt framför, sköt hon liksom genom en tillfällighet fram foten. Han snubblade något.

»Fall inte,» utropade hon och skrattade skälmst.

»Å, att falla på den lilla foten vore väl ingen så stor olycka,» svarade Hall.

Detta lilla intermezzo satte honom i godt lynne igen. Han log för sig själf, och för att utröna hvad intryck, svaret gjort, vände han sig om efter några steg — hastigt nog för att se hur hennes blick sänkte sig. Ett ögonblick tänkte han stanna samt bifoga något men besinnade sig och gick vidare. Allt hvad som nyss så enträget sysselsatt tankarna var med ens som bortblåst. »Fru Constance,» mumlade han, och uppträdet på morgonen stod i minsta detalj åter lefvande för minnet. Prat, inte var hon ond på honom: en ond kvinna hämnas genom tystnad, skämtar i alla fall inte. Blott

ett försök att göra sig lustig på hans bekostnad, draga längsta strået.

Ett stycke längre fram tvekade han ånyo. »Nej, det vore oklokt,» afrådde han sig själf och ilade beslutsamt nedför backen.

Den tafla, han arbetade på, var gömd inne i ett litet redskapslider strax vid parkstängslet. Ljuset, som blott föll in genom dörren, förmådde ej skingra dunklet därinne. Duken föreföll honom motbjudande, där den hängde snedt på brädväggen; han kände på färgerna: halftorra, delvis inslagna. Han bar den ut i dörröppningen — fann det hela matt, dödt och själfva motivet tråkigt. Så hängde han upp den igen och dolde de medförda sakerna innerst bakom spadar och krattor. Det luktade mögel därinne, och han andades lättare, när han slagit igen dörren och åter befann sig ute i det fria. Han visste ej rätt, hvad han nu skulle företaga sig. Det var, som om han snubblat bort all sin arbetslust.

Ett ögonblick tänkte han gå hem och dricka toddy med de andra — något, hvilket han dock nyss afslagit. Han gick nervös ett par slag af och an framför huset och tänkte på fru Constance, men stödde sig sedan mot stängslet och såg ut på ängen, där ladugårdspigorna motat ihop boskapen till mjölkning.

Det var lördagsafton, var profmjölkning. Borta vid mjölkvagnen satt rättaren noterande, och pigorna kommo, den ena efter den andra, och tömde sina byttor i mätaren. Bromsar surrade i den ljus-

bruna, dammfyllda dunst, som låg öfver fällan, och efter som solen dalade, fingo djurens skuggor allt längre och oformligare proportioner. Plötsligt blef en kviga orolig, fnös, satte svansen i vädret. Alla djuren blefvo oroliga, sprungo om hvarandra och trängde sig mot ledet, dit pigorna ilat, och där de hojtande motade för att hindra någon att bryta sig ut. Snart inträdde lugn igen. Två gamla kor började stängas — de fingo naturligtvis stängas i fred. Några råmade, andra idislade, och utanför fällan skafde tjuren sin breda, kraftiga nacke mot en afkvistad gran. Rundt omkring honom samlade sig tjurkalfvarna; de tittade viktigt hit och dit, nosade; det var, som om de ville skryta med att få vara i sällskap med den där store. En svart ko, som låg nära vid staketet, började stirra på Hall med sina stora, blanka ögon. Han visste ej rätt hvarför, men de föreföllo honom obehagliga, och han tänkte just gå, då en af flickorna med högt uppskörtade kjolar, pallen i ena och stäfvan i andra handen närmade sig.

Hall drog sig bakom en hagtornsbuske för att osedd betrakta denna genre i aftonljus.

Genom ett slag med pallen fick flickan djuret att resa sig, och utan att ha lagt märke till Hall satte hon sig och grep fatt i det spända jufret. I tvenne, fasta strålar slog mjölken mot kärlets botten; först med ett ihåligt, trummande ljud, se'n allt dofvare.

En käck flicka i sanning! Runda, solbrända kinder, lingult hår, hvaraf några testar hängde ned

i nacken öfver den röd- och blårutiga schaletten. Stäfvan höll hon fastklämd mellan knäna; efter som den fylldes sjönk den djupare och drog kjolen långsamt, afmätt upp öfver vaden. Ehuru gruppen befann sig i skugga, urskilde han tydligt och kunde granska och i minnet inpränta hvar linie, hvar färg: foten, som blott med tårna hvilade på marken, var på sulan grå af jord och damm, grof ofvanpå vristen, brun på anklarna. Solbrännan fortsatte än högre, tills hon midt på vaden förtonade sig i mjuk, hvit hud: man liksom anade hur små ljusblå ådror döko in i knävecket för att strax åter komma fram och förlägna försvinna under kjolkanten.

För att icke skrämma henne smög Hall därifrån så omärkligt som möjligt.

Uppe i parken härskade redan en lätt skymning, och luften låg, mättad af blomdoft, orörlig, liksom infångad under bladhvalfvet. Aftonens ljumma stillhet förekom honom tryckande. Plötsligt slog en trast en lång, rullande drill inne i ett af snåren, så flög den; han såg den ej, hörde blott vingarnas flaxande. Ater tyst, ensamt — kvaft. Det liksom felades honom något, han var varm, törstig. Han kom att tänka på München, på lifvet därute. Ah, det hade haft sitt stora behag i alla fall! Och det syntes honom, att han redan tillbragt en så ofantlig lång tid på Berga. Nog trifdes han alltid, men kände likväl lust att för en gångs skull, nu i kväll, sitta därute i en af de stora bierhallarna, bland en massa larmande människor.

Tredubbel orkester skulle spela wagnermusik, något ur »Rheingold», eller något annat, hvad fan de ville; uppasserskorna med sina hvita mössor och förkläden, med händerna fulla af skummande ölkrus skulle tränga sig mellan borden, där studenterna sökte gräl, där kamraterna reste sig och midt öfver salen ropade till honom och Fanny: »Skål, hoch, hoch!» Och de skulle dricka med dem, naturligtvis, och ropa igen — och musiken spelar upp ur »Siegfried» — och alla applådera som vanvettingar, och Fanny och — —

Han gick med utspärrade armar och knutna näfvar och ville just hoppa upp och tumla sig kring en gren, som vågrätt sträckte sig ut öfver marken, då han mellan buskarna fick sikte på fru Constances hvita klädning. Hon satt ännu kvar på samma soffa, nu vårdslöst tillbakalutad och med händerna hopknäppta bakom nacken. Hatten och broderiet lågo i gräset vid hennes fötter.

Hall stannade genast.

Nej, hon hörde honom ej; åtminstone hade hon ej rört sig. Och han gick sakta tillbaka: det var, som om den aktning, han var skyldig henne, förbjöd ett sammanträffande under hans nuvarande sinnesstämning. Likväl aflägsnade han sig endast några få steg, stannade och upprepade för sig hennes ord: »Fall inte.» —

Det föreföll honom, att han ännu aldrig riktigt betraktat henne; han erinrade sig knappt hennes drag. Och liksom drivven af något oemot-

ståndligt smög han sig åter helt nära och vek försiktigt, ljudlöst några kvistar åt sidan.

Genom att så småningom vidga på dem än mer kunde han slutligen se henne hel och hållen.

Aftonsolen föll snedt mellan grenarna och bildade en skärgård af små gyllene öar i markens skuggor. Bladen bakom henne dallrade sakta och liksom utströmmade ett blågrönt skimmer, som svagt färgade hennes hals och delar af klädningen. Foten gungade fram och tillbaka och sköt vid hvar svängning stramaljen allt längre in på gångstigen. Det syntes honom, att han kunde se genom skon, se genom den svarta silkesstrumpan: fotsulan med små rosenröda veck, tårna grymt sammanpressade, ett enda litet rödt märke efter skospännet på den höga vristen, fotleden ytterst späd och fint rundande sig uppöfver allt fylligare, mjukare och hvitäre — —. Gud, hon var vacker, retande vacker! Blodet sprängde vid hans tinningar, i hans öron sjöngo dånande vilda wagnermelodier; det syntes honom, som vore han långt, långt borta från Berga, som *måste* han springa fram och uppfordra henne att sjunga med i dessa ungdomens och kraftens jubeltoner — —.

Då reste sig fru Constance, tog upp sitt broderi och stoppade in det i syväskan. Ett ögonblick stod hon se'n orörlig med hufvudet lutadt något åt sidan; hennes läppar öppnade sig halft, men blicken liksom sökte något uppe i bladverket. Som om hon inandats ett djupare drag än vanligt vidgade sig barmen, och hon strök sig sakta

— helt, helt sakta — öfver bröstet, ner öfver höfterna.

»För att släta ut klädningsveckan,» mumlade Hall med ett ironiskt leende och lät kvistarna glida ihop.

Ty borta i gången kom Stina ropande: »Vi ha väntat på dig, kom, vi ska strax äta, Constance. — Har du inte sett till herr Hall? — Han är då för otäck med sin evinnerliga målning.» Hon slog armen om fru Constances lif; Hall kunde höra dem skratta, prata, tills de försvunno bakom en grupp unga blodbokar.

Allt efter som rösterna aflägsnade sig, började hans blod rinna långsammare och tankarna samla sig, nyktrare, klarare. Han lämnade sitt gömställe. På vägen upp till verandan mumlade han: »Nej, Stina, herr Hall målar inte — han spionerar. Det finns intet annat berättigadt uttryck: jag har spionerat först på pigan och se'n nu på henne.» Skamsen öfver att för sig själf nödgas tillstå det onobla i sitt handlingssätt sökte han urskulda sig genom att skjuta skulden på fru Constance, genom att söka öfvertyga sig, att orsaken låge i koketteri, i något utfordrande från hennes sida. Det ville emellertid ej lyckas honom riktigt. Missnöjd samt uppfylld af bitterhet mot sig själf och alla kom han upp på verandan, där patronen spelade bräde med Alqvist.

Sanell hade redan vunnit tre partier, nu stod det hårdt om det sista. Matbordet var dukadt. Damerna väntade omkring de spelande.

Efter ett sista afgörande tärningskast reste sig patronen och slog sin motståndare triumferande på axeln. »Så spelar man bräde på Berga,» sade han. Helt eschaufferad begärde Alqvist revanche strax efter maten; något, som fru Sanell tydligen ville förebygga, enär hon befallde jungfrun att täcka till och lägga en duk äfven på brädspelsbordet.

Under supén sutto fru Constance och Stina nedanför verandan, där Alqvist uppvaktade dem. De tycktes i kväll mer än vanligt uppmuntra honom, ty allt som oftast hörde Hall hans »angänäma» skratt, och äfven hans min tydde därpå, hvar gång han med glas eller assietter sprang upp eller nedför trappan. Senare samlade sig alla därnere, utom kaptenen, hvilken aflägsnat sig tyst som vanligt, och Hall, som med sin tända cigarr satt vid ett af de öppna verandafönstren och såg ned på dem.

Omsider kom Gertrud om hörnet med lilla Ruth för att låta taga henne godnatt. Aftonen var varm, så barnet var utan bärkappa. Det lilla hufvudet lutade likt en vissnad blomma mot ammans axel; och ögonen stirrade glanslösare än annars.

»Gertrud, låt mig få henne, ska du se,» bad Stina, »hos mig trifs hon.» Hon tog utan vidare barnet, och medan hon dansade kring med det, stod amman med halft utsträckta armar och en uppsyn så ängslig, som befarade hon, att Stina hvart ögonblick kunde låta det falla. Slutligen

började Ruth kvida, och helt ängslig lade Stina henne i knäet hos Constance, som förgäfves sökte tysta henne.

»Gif barnet åt amman — det pinas ju af allt det här,» utbrast Hall plötsligt. Orden hade nästan mot hans vilja halkat öfver hans läppar.

Alla vände sig om och sågo på honom med förvåning blandad med ovilja. Hans blick mötte fru Constances, och han läste i den en glimt af förskräckelse men äfven samtidigt bedjande förbråelse.

»Kom, Stina,» utropade hon och ilade med barnet i famnen in i huset.

IX.

Pigorna spände ut väfven till blekning.

För den skull var gräset afslaget; den brun- och gulgröna grässtubben bildade en lång, skiftande rektangel i parkslutningens annars enformiga grönska. Tre stycken voro redan spända. Man arbetade med den fjärde: pigorna lågo på knä, några drogo i eller sträckte på väfven, andra slogo stickor genom i kanterna fastsydda öglor. Fru Sanell satt på en upp- och nedvänd klädkorg för att hålla uppsikt med dem.

Ned för slutningen kom Hall.

Han stannade en stund och såg på hur gamle Anders med en trädgårdskanna strilade vatten öfver väfvarna, klef sedan tvärs öfver dem och gick bort till fru Sanell, som hälsade vänligt och gjorde plats bredvid sig.

Ett allvar, nästan en försagdhet låg i Halls väsen. Han kom också liksom för att söka skydd hos henne.

Morgonen efter sitt förhastade yttrande angående lilla Ruth uppsökte han fru Constance vid ett tillfälle, då hon var på tu man hand med fru Sanell, och framförde sin ursäkt. Hon svarade visserligen ej, men senare på dagen, då han målade, kom hon ner till honom. Han uppfattade det såsom en tyst förlåtelse och glädde sig däråt, ty hennes blick, när hon stod med Ruth i famnen, hade tydligt sagt att han gjort henne ondt och orätt; han kände, att han måste godtgöra det för att få ro igen.

Nu yttrade hon heller ingenting, stod endast stilla och såg på hur han arbetade; hon var troligen lika brydd som han. Minuter förgingo under pinlig tystnad. Han arbetade obekvämt, emedan hon stod så nära och hindrade honom att hålla paletten på vanligt sätt, och af grannlagenhet ville han ej flytta på stolen. Ett par gånger snuddade hans armbåge mot hennes klädning; han kände ett stigande obehag, och en svag doft af parfym förvirrade honom. Till slut endast blandade han färger utan att fästa dem på duken. Han väntade

och önskade, att hon skulle gå. Slutligen lutade hon sig ned framför honom för att bese målningen på nära håll.

Fin, smärt och dock yppig i alla former. Håret vaggade små krusiga, guldbruna ringlar öfver hal-sen, som i halfskugga försvann under det hvita, med hvitare stjärnor beströdda tyll, som täckte klädningslifvets långa snibbiga urringning. Han såg på den skära, blodvarma huden genom tyll.

Så nära, så nära — —. Han hade rest sig upp och böjde sig närmare och upptäckte mellan skulderbladen ett födelsemärke, mörkt, litet som ett ormöga. Det syntes honom, som om det skiftade, som om det blinkade, och utan att göra sig reda för något, utan att förvissa sig om, om han var obemärkt eller ej, lutade han sig ned och tryckte lätt, andlöst lätt en kyss på det.

Slagen af sin egen djärfhet och liksom vän-tande något oförklarligt stirrade han på det ställe han nyss kysst: det syntes honom, att hon darrade, och att en rodnad, flyktig som ett tycke, kom och försvann under tyll.

»Ni blir väl snart färdig med det här?» frå-gade fru Constance pekande på målningen. I hen-nes stämma låg något hånfullt, hvilket liksom slog kallt vatten öfver honom.

»A nej, det är ju bara påbörjadt,» stam-made han.

Sedan förföljde honom emellertid envist den frågan: märkte hon det ej? Härtill sällade sig snart en misstanke, att hon äfven vetat af att han

den aftonen hemligt gaf akt på henne. Dag till dag sysselsatte honom dessa tankar, tills de efterhand åstadkommo ett fullständigt afbrott i allt hans arbete. Utan mål dref han omkring i parken, ute på gårderna eller uppe i skogen vägande sannolikheter för och emot. — Han kysste ju så lätt, så det vore ju väl knappt möjligt, att hon ens anat något. Och han lyckades öfvertyga sig själf härom och förebrådde sig sin brist på vilja och sitt förvägna lättsinne, hvilket så lätt kunnat blottställa så väl henne som honom. Men snart återvände tviflet, föreställande, bevisande att hon måste hafva känt åtminstone hans varma andedräkt, ty hon hade darrat, hade rodnat. Och det hviskade hånande: trodde han kanske, att rodnaden föranledts af det tröttande i en framåtböjd kroppsställning? Men tanken på att hon utan invändning mottagit hans kyss tände hans under lång tid undertryckta och behärskade lidelse: det var lidelsen och begäret, som ej längre unnade honom någon ro. Allt mer och mer förlorade han sig i förmodningarnas motsägelser, kände sig än djärf, än skygg inför Constance.

Stundom föreföll honom allt så löjligt: han mindes huru han ännu för några dagar sedan känt förtrytelse öfver en annans cynism, i hemlighet spelat en sorts sedlighetens väktare och bröstat sig öfver sin egen rättfärdighet.

En dag låg han uppe i skogen utsträckt på mossan. Öfver honom susade det i grantopparna,

rundt omkring doftade enarna, och vinden löste och strödde öfver honom långa spindelväfstrådar.

För ögonblicket fullt öfvertygad om att Constance endast var en ytlig kokett, som i hög grad besatt förställningskonstens ämne, log han åt de barnsliga tvifvel, han hittills hyst, och log än mer, när han af sin själfkänedom slöt, att de om några timmar skulle återvända för att på nytt rubba den visshet, han nu fått. — Men man ville väl ej inbilla honom, att en kvinna ej kände en mans kyss om ej på annat vis så dock instiktivt. Sträckte hon ut handen till skymningsäfventyr, nå, så vore han den, som toge emot handen! — Enar dofta finare än myrten, trastsång är skogens orgeltoner och under första kärleksruset är mossan lika mjuk som ejderdun — —

Mellan granarnas mörka grenar stirrade han upp i den höga, blå himlen, där molnen ilade hvita, fasta som snöbollar: det var, som ville de locka honom med sig till jubel och skönhet, men samtidigt äfven som kastade de ett förklarande sken öfver sista tiden af hans lif. Ty det föreföll honom nu, som om han handlat i ett halfdruckt tillstånd, under inflytelse af en längtan, hvilken nu förekom honom mer än sällsam. Och, som om han vaknat ur en lång domning, satte han sig upp i mossan och såg förvånad på ljungen, på enarnas blå bär, på solstrimmorna. — Ett barn? Hvad skulle han med ett barn? Hvarför vore han här, här på Berga? Hade han drömt eller gått i sömnen? Hvarför vore han här? — För att fly det gamla, för att

bleka minnen, hyckla med samvetet, lägga band på naturen! Som om naturen tålde band, som om minnen kunde tillintetgöras! Och han resonnerade vidare, tills han kände sig befriad från de sjukliga drömmar, hvilka så länge undanskymt kvinnan för ett fantasibarns skull. Han lade sig åter ned, och liksom för att genast få njuta sin återvunna frihet frammanade han för inbillningen bilden af ett födelsemärke, mörkt, litet och skiftande som ett ormöga.

På hemvägen kände han sig stark, trotsigt modig, kände, som om han genom att ha afskakat ett ok återfått väldet inom sig själf. Öfver parkens stora blågröna massa höjde sig hufvudbyggnings skiffertak: det glänste som fiskfjäll i solljuset. Han måste le vid tanken på den öfverdrifna vördnad, han hyst för det, le vid tanken på den pryda hänsyn, han ansett sig skyldig att taga för alla, som lefde under det. Men det fanns blott en hänsyn: hänsynen mot sig själf; och endast en respekt: respekten för natur och vilja.

Han gick med hatten i hand, med västen uppknäppt och fortsatte sitt själfresonnement med paradoxer talande högt hela tiden. Det var, som om han haft behof af att tala högt.

Ett stycke från statbyggningen kröp ett tvåårigt barn, en liten flicka, vid vägkanten. Han stannade och såg på det. Men när han fann sig oemottaglig för något som helst af de intryck, barn annars alltid utöfvade på honom, ansåg han det vara ett ytterligare bevis på sin befrielse från alla

löjliga, enfaldiga drömmar. Öfvermodigt slängde han hatten långt upp i backen och satte sig vid väggkanten gent emot barnet. Han retade upp sig vid minnet af det ledband han hittills gått i, njöt af att känna sig rå och började sjunga en af de slippriga visor, han hört på varitéerna nere i Tyskland.

Under hela tiden satt barnet och såg på honom. Smutsigt, halfnaket. Först när han begynte sjunga, reste det sig och lyssnade, som om sång vore det språk barnet bäst förstod. Och det vågade sig ut på vägen, lade sig ned och kröp på alla fyra öfver hjulspåren, reste sig igen och stapplade fram till honom.

Hall tystnade och betraktade det med ovilja, som ville han jaga det bort. Men barnet grep med sina små händer i sin halft afglidna kjoltrasa och riktade ögonen på honom utan minsta spår af rädsla. De tindrade och lyste, dessa små blå ögon; under smutsen rundade sig kinderna, röda och hvita; munnen log, halsen log, armbågarna hade små skrattgropar.

Länge kämpade Hall för att undertrycka allt det, som i varma och än varmare flöden kvälde fram i hans inre; det var, som om han ville anställa ett kraftprof med sig själf.

Men barnet endast log, log åt honom och tultade fram och lade händerna på hans knä. Då böjde han sig ned och tog det upp i famnen. »Gud signe dig barnet mitt.» — — —

Mer än olycklig kom Hall hem. På gården mötte han Stina. Hon ropade något till honom, men utan att svara, kanske utan att höra ens, skyndade han upp på sitt rum och började leta bland sina saker med en halfklar känsla af, att han endast sökte sysselsättning och förströelse. Men tankarna läto ej tvinga sig. Envist återvände de till det, som nyss passerat, och den ena liksom hetsade den andra. Det föreföll honom slutligen, att han genom att förneka sitt barn skilt sig från det för alla tider: drömmen om barnet hängde sönderrifven kvar uppe i skogssnären, och blott några få trådar däraf ägde han i behåll, de, hvilka ännu kvarhöllo den i hans minne.

Man knackade på dörren. Jungfrun sade till att kvällsvarden var färdig. »Godt, godt jag kommer,» svarade han mekaniskt men glömde det likväl genast. Åter ett bud. Ett snäsigt svar gjorde denna gång slut på vidare knackningar.

Ur hög, rödglödgad skorsten hvirflar tjock rök — kvalm, kväfvande kvalm — skjortärmarna äro öfverströdda med små svarta prickar. Han stryker med handen öfver dem, och genom hans hjärna skjuter som en plötslig föreställning, att han förstört en kamrats kolteckning — —. Han spritter till, vaknar och tar sig om pannan.

»Hvem fan har tändt lampan!»

Lampan bolmar och har, medan Hall sofvit, fyllt rummet med rök. Själf sitter han halfklädd, feberhet i länstolen. Klockan är — är half tre. Half tre.

Fastän ännu ej fullt vaken får han i hast upp dörrar och fönster. Vinden tränger in, skakar gardinerna och jagar ett moln af sot och rök ut i korridoren. Därute mötas tvenne luftströmmar som hvirfla sotpartiklarna om hvarandra, tvinga dem mot väggarna, ned på golftiljorna eller att gömma sig nederst i trappans urhålkade ledstång.

Hall ligger i det öppna fönstret. Gommen är torr, ögonen svida, hufvudet värker. Natten är dock så medlidande sval, kyler; och därute susar det så mystiskt. Småningom erinrar han sig allt: de sista dagarna, eftermiddagstimmarna och barnet, han fann vid väggkanten och smekte och kysste. Han lämnar fönstret, finner sig vara så svag, ynkelig, en lekboll för intryck och kastar sig framstupa i soffan och snyftar.

Nästa morgon infann sig Hall i rätt tid till frukosten. Ett illamående fick gälla som ursäkt för föregående afton. Man talade som vanligt om likgiltiga ting. Endast Stina var i hänförelse öfver ett nytt motiv, som hon ville måla ensam, aldeles ensam, och som ingen skulle få se, förrän hon fått det färdigt. Stinas beslut kom som en lättnad för Hall. Ty intet föreföll honom omöjligare än att nu närmaste tiden befinna sig på tu man hand med henne, besvara hennes frågor eller deltaga i hennes skämt, enär han numera ej skulle kunna uppträda öppet, naturligt som förr.

En reaktion hade följt på nattens öfverspänning. En angenäm slapphet som bredt sig öfver hela kroppen, liksom gaf garanti mot vidare sinnes-

rörelser, medan hjärnans halffrötta tillstånd däremot förlånade omdömet en mer än vanlig skärpa.

Han tänkte nu på, att han, fastän tankarna under de sista dagarna nästan uteslutande upptagits af fru Constance, likväl uraktlåtit att observera henne själf och glömt, att studiet af hennes väsen bättre än något annat kunde skingrat den ovisshet, som plågat honom. Endast i tankarna hade hon existerat för honom. Han hade ej uppsökt, ej talat till henne; som af öfverenskommelse hade de undvikit hvarandra.

Nu lät han blicken glida dit, där hon satt, och tyckte sig i ett ögonblick uppfatta, att något besläktadt med hans känslor, hans strider rörde sig i hennes inre. Hvaraf han drog denna slutsats, visste han ej, var likväl fullt öfvertygad om dess riktighet. I stället för att uppröra lugnade detta honom än mer. Hans eget sinnesuppror syntes honom ej längre oförklarligt, när det ägde motsvarighet i en annans. — Men det var ej endast två kön, som ömsesidigt andades på de glimmande kol, moralprinciperna lagt aska öfver. Det insåg han nu. Nej, kampen i hans inre hade äfven förts mellan det forna och det nya: det forna, hvilket pockade på sin rätt att fritt få njuta, och det nya, som begärde — och nöjde sig med — en kort botgörelsetid för att utan vidare anse sig värdigt att emottaga barnet.

Bordet var längesedan afdukadt. Alla voro gångna. Han hade sett att de gått, besvarat tilltal och hälsningar utan att dock låta störa sig i sina

tankar. Nu gick han i parken och lade sig i en af hängmattorna.

»En botgörrelsetid! Löjligt, löjligt — —.»

Men ehuru fullt medveten om att denna botgöraretid endast vore ett själfbedrägeri afsedt att höja honom i hans egen aktning, kände han, att han icke kunde undvara den. Något inflytande ägde den likväl: det var ju först den som gjort drömmarna så lefvande och därigenom liksom bragt honom närmare barnet.

Allt långsammare gungar mattan. Aspblad prassla öfver hans hufvud, insekter surra och långt inne mellan träden hörs en hackspetts regelmässiga pickande. Tankar följa på tankar, tills fantasien slutligen framlockar fru Constances bild: han ser henne för sig med sitt sjuka barn i famnen. — Hon lider för Ruths skull. Och likväl ler och skämtar hon alltid. — Och hon är fager: hvar rörelse är smidig som hos ett ungt vide. — Bakom skämtet röjer sig vemod, och sinnet är drömdrucket som en daggvåt hängbjörk i månsken. — Och hon söker glömma och längtar och törstar efter nytt lif; han vet det, ser det ju! — Ty medan munnen ljuger, skrifva blodets varma vågor sanningens teckenskrift på hennes kinder, skrifva om det sjudande obetvingliga lif, som fordrar att få fortleva i all evighet. — Ung, ung, som han — och blygt längtande, blygt villig att liksom blomman smekas af solglöd och bin. — —

Dagar förgå. Men i hans tankar tränger sig alltid Constances bild och undanskymmer barnets.

Det är ej längre fruktan för att vanhelga det hem, han lefver i, utan oron öfver att barnet allt mer fjärrmar sig, som drifver honom.

Efter en morgon, tillbragt i liknande sinnesstämning, var det, som Hall kom ned för slutningen, där pigorna spände ut väfvar till blekning.

Han intog den plats fru Sanell erbjöd honom bredvid sig, ty det syntes honom, som skulle hon kunna återgifva honom lugn och ro. Redan från första veckan hade han haft en känsla af, att hon och patronen på sätt och vis höllo af honom: det var, som om de i hvart och ett af hans ord sökte ut något fint, som om de tydde allt hvad han företog sig till det bästa. Och nu föreföll det honom, att hon måste ana hvad som fattades honom, och han liksom väntade, att hon skulle stryka mildt öfver hans hår och behandla honom såsom ett sjukt, vilsegånget barn.

Men efter att ha ropat en befallning till pigorna, som arbetade borterst vid andra ändan, sade fru Sanell:

»Min bror låter hälsa herr Hall, fast han ej känner er. Vi ha nämligen haft bref i dag — ni kan väl förstå, att vi skrivit om allt här hemma.»

»Hur står det till med herr Werlén?» frågade Hall tankspridd.

»Jo tackar så mycket, mycket bättre. Janne har också beslutat se sig om litet — han kommer väl knappast hem förr än till hösten.»

»Det gör han minsann rätt i. Hvarför inte begagna tillfället? — När man en gång är ute, så.»

»Det är nog mer än reslusten som kvarhåller min bror: han vill studera åtskilliga större samlingar för att se'n utgifva ett verk öfver sin egen.»

»Ja, ja, det var förståndigt.»

»Inte sant, man har ej rätt att behålla konstskatter bara för sig själf — och ända se'n han började samla, har han gladt sig åt att en gång få skrifva om sin.»

Hall svarade ej.

»Jag gläder mig åt, att ni ska lära känna hvarandra,» fortsatte fru Sanell, »ty ni har så mycket gemensamt med Janne.»

»Ja visst,» svarade Hall undrande öfver hvaren denna gemenskap kunde bestå.

Fru Sanell blef alltid varm, nästan rörd, när hon talade om sin bror — det enda fel hon hade i Halls ögon.

»Han är en så sällsynt personlighet, olik oss alla andra, estetisk, alltigenom estetisk,» återtog fru Sanell. »Redan som barn gick han liksom upptagen af något inom sig. Jag tror, att det endast är brist på själförtroende, att han ej i en eller annan form gett det konstnärligt uttryck.»

»Han samlar ju,» inföll Hall.

»Ja visserligen — men han har ett rikt inre, rikare än de flesta.»

»Ja, jag kan nog tänka mig,» sade Hall, när hon nu gjorde en längre paus.

»Och få människor ha pröfvats så som han.»

»Pröfvad — det blir nu lite hvar.»

»Men ej så som han.»

»Det har jag svårt att yttra mig om — jag känner ej till, hvad han har genomgått.»

»Hvad det skall glädja er att en gång lära känna honom,» utbrast fru Sanell med en suck.

Solen, som en stund dolts af moln, tittade åter fram. Fru Sanell spände upp sitt parasoll, mönstrade ett ögonblick de arbetande, men flyttade sig sedan så, att hon kom att sitta helt vänd mot Hall, och berättade: »Min brors ungdom, ja, hela hans lif har varit som en vacker saga, nästan otrolig för att vara i våra dagar. — Kanske ni, herr Hall, kan förstå den, ty det behöfs ett fint sinne för att förstå den. Janne var bara tjugu, kanske tjugutvå år, då han förälskade sig i en ung flicka, varmt och innerligt. Hon var visserligen något äldre än han — —»

»Är han — är er bror äldre eller yngre än ni.»

»Å, — mycket äldre! Det är en skillnad på nästan tolf år.»

»Såå, — men ursäkta, jag afbröt.»

»Det gjorde visst ingenting. Men som sagt, har man hans djupa sinne, är kärleken ingen lek, som för de flesta nutilldags. — Vet herr Hall, jag tror, att den, som verkligen förtjänat lyckan, han finner den aldrig, ty så hände det i alla fall med Janne. — Men han tog motgången med en stor själs jämnmod. Det var en af hans bästa vänner, som förde hem henne som sin hustru. Man skulle tro, att det gjorde Janne bitter, men hos honom

finns ingen plats för afund, tvärtom: han kom sedan som daglig gäst i deras hem.»

»Det skulle tusan gjort! — Förlåt, förlåt.»

»Nej jag förstår det väl — alla skulle ej kunnat göra som han. Men han har själf sagt, att när allt hopp var förbi, idealiserades hans kärlek till något högre, till något himmelskt, som —. Nej, herr Hall, om ni skrattar berättar jag ej mer.»

»Jag försäkrar: det var åt något helt annat.»

»Och han var på intet vis falsk.»

»Nej, det förstås.»

»Nu får ni inte afbryta mig,» sade fru Sanell med märkbar otålighet, »ty nu måste jag fortsätta, för att ni inte skall få någon falsk föreställning utan fullt lära förstå att uppskatta en sådan man, som min bror. — Han var nämligen på intet vis falsk. Han kom med öppet förtroende till sin vän, och denne och hans hustru förstodo också Janne. Likaså deras umgämge — det fanns ingen bland oss alla, som icke med sympati såg, hur han kom och gick, så stilla, resignerad. Han sade också mången gång, att det enda, han hade kvar och begärde af lifvet, var att se deras lycka.»

»Det är ju onekligen ganska vackert det där, men —»

»Ja, tro mig, herr Hall, ingen kan blifva nöjd utan sina medmänniskors sympati, och den hade Janne i rikt mått. Mer än en ung flicka grät hemligt för hans skull — jag vet det genom förtroenden af mina egna väninnor. Och det är sorgen, som bildat min bror till den stora personlighet,

han är. För Janne har fört ett lif, skärt, snöhvitt som en kvinnas. Han har aldrig varit särdeles religiös, så det måste, som han själf säger, vara den ideella kärleken, som gjort honom stark mot frestelser.»

Hall stödde pannan mot händerna. Han tänkte på lilla Ruth.

Pigorna, som slutat sitt arbete, gingo förbi med en korg halffylld med öfverblifna väfstickor och Anders, som nu kommit alldeles i närheten, strilade ännu lika oförtrutet vatten på väfvarna. Hall var liksom smått ängslig, att fru Sanell skulle fortsätta att berätta, så gubben hörde det, men som om denne vore en varelse, hvilken alls ej existerade för henne, sade hon: »Och så fingo de en liten flicka.»

»Hvilka?»

»Herr och fru — nå, namnet gör ju ingenting till saken. Janne stod emellertid fadder — med hvilka känslor begriper man lätt.»

»Det måste ha varit pinsamt för båda parterna, i mitt tycke.»

»Herr Hall,» invände fru Sanell, »man märker, ni kan, eller vill ej förstå det. Alla talade i stället med beundran om detta drag. Och under själfva döpelseakten uppstod hos Janne första tanken, som se'n, när Sigrid växte upp — ja, hon blef en riktig afbild af sin mor skall herr Hall veta, och vi glädde oss alla åt, att han i henne skulle få en belöning för sin trofasta, själföfsakande kärlek.»

»Förlåt ni, sade Sigrid — var det ej fru Constance?» frågade Hall, som nu började intressera sig.

»Nej det var Sigrid, en blond, älsklig flicka liksom skapad för Janne. Svärmisk och mottaglig för allt skönt — och dock ett utomordentligt godt hufvud. Han vakade själf med öfver hennes uppfostran och hade hela sin glädje i att se, hur hon, dag efter dag, under hans händer — ja man kan med skäl säga: under hans händer — utvecklade sig till ett väsen, som skulle kunna passa till hustru åt honom.»

Fru Sanell gjorde här en lång paus; det var, som om hon alldeles försjunkit i minnen. Ändtligen återtog hon: »Sigrid var endast aderton år, när hon — —»

»När hon förlofva sig med en annan!» utropade Hall följande sin tankegång och ej utan hemlig fröjd.

Men utan att skänka hans afbrott någon uppmärksamhet upprepade hon: »Sigrid var endast aderton år, när hon dog.»

Hon reste sig synbart uppskakad. Långsamt gingo de upp till gården.

»Och fru Constance?» frågade Hall, när de skulle skiljas.

»Jannes sorg var gränslös, fast han i sitt yttre visade stor resignation. Först några år efteråt lyckades vi öfvertala honom att gifta sig. — Måtte Constance bara kunna göra honom lycklig.»

Fru Sanells berättelse gjorde ett djupt intryck på Hall, ehuru helt motsatt det, hon kanske väntat. Knappt en tanke hade han hittills ägnat herr Werlén, hade blott föreställt sig denne såsom en honom ovidkommande, fjärrstående, hvilken samlade på massa mer än underhaltiga kopparstick och som dessutom var fader till Ruth. Nu begagnade han första lägliga tillfälle att ila upp i salongen och söka fram revisor Werléns fotografi. Kortet, som patronen en gång flyktigt visat honom, satt i albumet bredvid fru Constances. Hon höll barnet i knäet; det var, som om hon ensam bure ansvaret för det. Och han — ett hjärtegodt ansikte utan spår af skägg, ett slappt, hängande drag vid munnen; runda, något utstående ögon.

Hall slog igen albumet och skyndade ned.

»Fyrtionio, kanske femtio år eller mer,» mumlade han och började svettas öfver hela kroppen.

Det var följande söndag. Herr och fru Sanell jämte Stina bevistade gudstjänsten. Då Hall gick upp för stora stentrappan såg han Jennys ansikte skymta fram i reflexionspegeln; hon stannade nämligen alltid hemma, när någon af de andra for till kyrkan.

Hall sökte fru Constance.

Ty han insåg det olidliga, det ohållbara i det nuvarande förhållandet. Själf var han trött på att inom sig aldrig finna säkert fotfäste för det han ville och borde, trött på att likt en vimpel vaja för intryckens växlande vindkast — och inom henne kämpade det äfven. De sista dagarna hade hon

visat sig rädd för honom och liksom sökt hjälp antingen hos Stina eller sitt barn. Föregående afton, då hon trodde sig obemärkt, insåg han det så väl. Hon smekte, kysste barnet och tryckte det, jollrande, intill sig. Då det icke gaf tecken af att uppfatta smekningarna, lät hon det glida ned i sitt sköt, och som vore det ett dödt ting, fick det rulla ned öfver knäet — först då det var i begrepp att falla, grep hon fatt i det, lyfte det upp och betraktade det å nyo. Men barnet gaf intet ljud ifrån sig, utan stirrade endast med sina uttryckslösa ögon. Och som om hon genom uppjudande af allt ville skänka det något af sitt eget varma lif, slöt hon det åter lidelsefullt i famnen, vaggade det, hviskade till det och lyssnade, som väntade hon ett svar, tills hon efter en stund, hopplös, ligkiltig, lade det på schalen bredvid sig i gräset.

Då se'n några regndroppar föllo, gick hon in med Ruth. Hall hämtade den kvarglömda schalen och fann på den den hvita rosenknopp Ruth hela tiden hållit i handen, kramad och ännu varm efter de små fingrarna. I ett ögonblicks vidskepelse förekom det honom, att barnet lämnat den kvar åt honom såsom ett tecken, såsom en manande erinring.

Knoppen, halfvissnad och gul, bar Hall ännu i knapphållet; den hade också bestämt honom att uppsöka fru Constance.

Han fann henne läsande på verandan. Blott helt flyktigt såg hon upp. Själf tog han en tidning och bläddrade i den; egentligen endast för att

ännu en gång få öfverlägga, hvad han ville säga henne. Då hon emellertid reste sig och gick in i salen, följde han beslutsamt efter, för att ej låta detta kanske enda lägliga tillfälle undgå sig. Hon hade nästan hunnit den motsatta dörren, då hon hörde hans steg och drog sig åt sidan till ett blomsterbord fullt med blommande fuchsier. Det skedde tydligen blott för att låta honom passera och sålunda bli honom kvitt. Men hennes skygghet stärkte endast hans beslut.

Hon stod med ryggen mot honom och han hade stannat och såg på hennes händer, hennes hvita, vackra händer, som nervöst fingrade på växterna. Några sekunder var det alldeles tyst i salen; man skulle kunnat höra ett blomblad falla.

»Fru Constance,» sade Hall omsider.

Hon vände sig om och stödde händerna mot blomsterbordet bakom sig. Hennes ansikte var blekt, nästan likblekt mot de mörkröda blommorna, men blicken riktade sig kall, frågande på honom.

Han kom sig nu ej för att säga allt, hvad han öfvertänkt utan frågade endast halfhögt:

»Vill ni att jag skall resa?»

»Hvarför skulle ni resa? — För min skull?»
Hon försökte ett litet skratt.

»Å nej, fru Werlén, det är nog bäst att ej drista sig att fråga hvarför,» svarade Hall så lugnt han kunde. Han ville fortsätta, men orden stockade sig; först efter en pinsam paus förmådde han tillägga: »Jag kommer och frågar er öppet och ärligt:

anser ni, att jag bör resa? — Det beror nu alldeles af er.»

Hans ord ljödo manande, och det var, som om den djupa klangen i hans stämma först nu förklarade henne, hvad det egentligen handlade om. En varm rodnad färgade hennes kinder, medan hon med ena handen strök sig öfver pannan, öfver ögonen liksom för att slippa se honom.

»Det beror nu endast på er,» upprepade han, då hon på länge icke svarade.

»Res då! — Om ni tror, att jag gått och önskat, att ni skall resa.»

»Det är afgjort, jag reser om några dagar.»

»Nej res — res redan i morgon!» utbrast hon bönfallande.

»I morgon är omöjligt — ni inser väl, att — —»

»Men jag har inte bedt er,» utropade hon upprörd, »här kommer ni själf och erbjuder er att resa. Res — eller stanna, hvilket ni vill — mig är det likgiltigt — men gå nu, i Guds namn gå nu!» och som vore hon rädd för honom, tryckte hon sig närmare bordet.

Öfver hennes hår, intill hennes kinder darrade några af fuchsiernas blomkronor, mörkröda, allvarliga. Han mindes plötsligt, att folket brukade kalla dem »Kristi bloddroppar» — och det syntes honom nu, som om de sipprade fram under de törnen, ödet virat om hennes panna. Hans inre liksom löste sig i medlidande, och med en känsla af att vilja trösta och hviska om försoning, tog han utan tvekan hennes hufvud mellan sina händer och

kysste henne gång på gång. Det föreföll honom helt naturligt, så alldeles gifvet, att hon ej värnde sig.

»Kära, kära — jag vet ju, att ni lider.»

X.

»Arbetsmyra!»

»Nej — se. — Hvart går ni?»

»Bara lite ner åt vägen.»

»I den här värmen.»

»Hvad?» — Fru Constance lade hufvudet spörjande på sned.

»Nåå?» uppmanade hon, då Hall ej svarade.

»Stina kan komma hvilket ögonblick som helst — hon sa' under frukosten, att hon ville komma hit ner.»

»Stina bad mig ursäkta sig — hon är illamående.»

»Så plötsligt?»

»När jag säger det, så.»

»Jag har också tämligen svårt att lämna det här alltsammans,» utbrast han ovillkorligt och pekade på sitt staffli.

»Ja — naturligtvis.» — Det kom ironiskt, beklagande, liksom gjorde hon sig lustig öfver honom.

Småleende stödde hon ena armen mot stängslet, medan hon med den andra drog åt sig sin ljusa klädning, för att ej maskrosornas dun skulle fastna i skoningen.

Hall tvekade.

»Gif bara hit alltsammans,» föreslog hon skratande, »vi sätta in det i mejeriet — eller göm det någonstans bakom buskarna.»

Efter några sekunders öfverläggning lade han duken i gräset och klättrade öfver stängslet.

»Kom, jag *måste* också tala med er,» sade han.

I behof af att komma ur allas synhåll och få en förklaring med henne skyndade han vägen framåt, men måste dock genast sakta igen: hon gick med så små, så otroligt lugna steg.

Hall var öfverraskad och förvirrad.

Sedan vagnen i går återvände hem från kyrkan, hade han ej funnit något tillfälle att tala med henne. På eftermiddagen kommo främmande. Under supén satt han väntande — på hvad, visste han knappt; på ett ord, en blick från henne, kanske. Med spänd uppmärksamhet följde han hennes rörelser och sökte leta ut de omhvälfningar förmidagen frambragt, men något motsvarande sina egna beklämda känslor fann han ej. Tvärtom: det var, som om hon förde sig och skämtade med ökad säkerhet. Hans fruktan, att hon möjligen skulle begå en röjande oförsiktighet försvann; i stället kom en tryckande känsla af att så fullständigt ignoreras: något af smälek, något af tillfredsställelse. När hon satt där så lugn och glad, föreföll det

honom, att han måste ha drömt alltsammans. Sedan under natten kastade han sig sömnlös af och an stridande med tankar och beslut: — men att resa så plötsligt vore omöjligt, han måste åtminstone tala med henne först och söka förklara att det, som händt mellan dem, ej skett genom någon planlagd öfverrumpling från hans sida. Till morgonkaffet kom hon ej ned — Jenny var där-
emot vänligare än vanligt. Hvarför? Allt blef nu frågor, som begärde svar. Och under hela tiden hade han gått och liksom grufvat sig för ett möte mellan fyra ögon — och så kom *hon*, skämtande frimodig.

Åter hade han kommit ett stycke i förväg och nödgades stanna för att invänta henne. Hon gick tyst, med ansiktet doldt bakom parasollen, som från violett skiftade till det klaraste cinoberröda.

Där allén mynnade ut i landsvägen, lade han handen på hennes arm. »Kom, låt oss gå dit bortåt,» bad han och pekade mot kullarna bakom smedjan.

»Hvarför just dit?»

»Där träffar — där ser oss ingen.» Han afbröt, ty det föreföll honom, som kunde en undermening, en afsikt sökas ut i hans ord. Fru Constance sänkte parasollen; för första gången efter sammanträffandet i salen möttes deras blickar: hon log.

»Hvarför ej lika gärna åt det hållet, nedåt ängarna?» frågade hon.

Han fann sig hafva fått bekräftelse på att hon hyste misstroende: »Ni vet väl — folket här pratar så mycket,» sade han.

»När folket ser, pratar det ej,» invände hon skrattande. »Kom bara,» och hon följde stigen, som slingrade sig mellan åkrarna.

Det nyktra, resonnerande i hennes förslag slog honom, och något öfverlägset, något — något för bestämdt i stämman. Han fattade plötsligt misstro till henne och såg upp genom allén, som vore det likväl möjligt, att Stina komme.

Det var för att innan sin afresa få ännu ett par af sina påbörjade målerier någorlunda färdiga, som Hall i dag återupptagit sitt arbete. »Ni har också latat er länge nog,» hade Stina sagt, då hon fick höra det; hon såg förnöjd ut och log. »Nu börja vi på allvar igen då,» sade hon. Han hade varit lyckligast under de veckor, då de målat tillsammans, och fastän han ej ville, att hon skulle komma med nu, gladde han sig innerst däråt; han hade också trott, att det var hennes steg, att det var hon, som så länge stått tyst vid stängslet bakom honom.

Men Constance hade gått vidare; där stigen svängde skymdes hon nästan af rågen. Solen sken, lärkorna drillade, och axen vaggade vågor efter vågor, gyllene, rytmiska, och öfver dem gled sakta parasollen som en jättestor, sagolik vallmo. Genom att forsera sin gång upphann han henne. Han väntade att hon skulle säga något, men hon gick fortfarande tyst och utan att se sig om; med små,

små lugna steg; strumpan slöt tätt om vristen — hon hade nästan lika vackra vrister som Fanny. —

Den egendomliga stämning som låg öfver deras möte i går kom i hans minne och liksom uppfordrade till jämförelse med den nuvarande situationen. Plötsligt föreföll denna honom rent af komisk. Hon förde honom, ju! — Och han följde, lydigt, i sicksack mellan åkrarna, utan att veta eller fråga hvart och halft mot sin vilja. Obehagligt, irriterande ljud ännu i hans öron tonfallet i hennes sista ord, ja, i allt hon sagt efter sin ankomst. Hon var ej kvinnan från i går, utan en helt annan: det var, som om hennes forna feberaktiga oro genomgått en kris. Vid att sammanlikna sin försagdhhet med hennes öfverlägsna frimodighet måste han inrymma henne ett öfvertag; han kände det som kränkelse, och harmen kokade upp. Gjorde hon sig kanske lustig öfver honom? Såge i honom kanske blott ett skamfullt barn, hvilket nu borta i någon afsides krok skulle erhålla sin välförtjänta tillrättavisning? — Kände hon sig då verkligen så säker?

Vid ett dike, hvars gångbräde fallit ned, tog fru Constance ett hopp öfver. Jordkanten på andra sidan gaf vika under foten: hon snafvade, — reste sig likväl genast och slog med handskena jorden af skon. Stärkkjolarna frasade — och i den transparangta, glödande röda parasollen aftecknade sig en förvriden silhuett af hennes profil: det syntes honom, att den log. »Slyna,» darrade det honom på läpparna.

»Hur var det, ni ville ju säga något?» sade fru Constance och tryckte sig tätt intill rågkanten för att lämna rum bredvid sig.

»Joo, vi borde nog talas litet vid,» svarade han och intog platsen vid hennes sida.

Det retade honom, och han fann det okvinnligt, att hon återigen tagit initiativet; därför blef äfven svaret brutalare, än han ämnat. Att hon spratt till därvid, märkte han ej utan sökte se genom parasollen, hvilken hon höll sänkt som en skiljemur mellan dem. Alltid gömde hon sig bakom den! Med ett grepp sköt han den åt sidan och kunde se in i hennes ögon.

»Hvad menar ni?» utropade hon och läpparna skälfdde.

»Fru Constance — —»

»För hvem håller ni mig egentligen?»

»Nej, nej,» utbrast han avfärjande, ty han såg, att hennes ögon fylldes af tårar. »Men säg då — säg, hvad skall bli slutet af det här?»

»Ja, inte vet jag,» svarade hon och gick hastigt vidare.

Slutningen öfvergick här i lågländ mark, som bildade en enda jämn yta ned mot vattendraget. Gångstigen, de hittills följt förlorade sig i tvenne hjulfåror, som löpte längs ett bredt, djupt dike. Den svartbruna dyjorden sviktade under stegen och långa, ludna strån ströko mot deras kläder. Rundt omkring bredde sig hafrefälten likt ett grönbliått, i färger förskjutet klåde, hvarpå carminröda kärrtistlar med grågula, ullfyllda blomkorgar bildade

fintecknade mönster. Till höger, borta bakom en aldunge, vålmade drängarna hö och uppe på höjden låg Berga liksom på utkik. — Allt öppet — åt alla sidor öppet! — Och ängsyrsorna sjöngo entonigt, förmiddagsvärmen var så tryckande.

»Fru Constance.»

Hon hörde ej — eller ville ej höra.

I själfva verket var Hall glad öfver att ej få något svar. Han förstod hvarken sig eller henne längre; förstod blott, att han å nyo utan anledning tillfogat henne djup orätt. — Falsk stolthet, sårad egenkärlek förledde honom att bedöma henne hjärtlöst hårdt. De stodo dock lika berättigade: gifva och gifva. Men allt komme af att han under öfverläggningen om, hvad som borde göras, redan på förhand bestämde, hvad som höfdes henne — och så kom hon helt annorlunda, än han tänkt sig: ingen blyg tvekan, intet. Som den förolämpande ville han försona genom att resa — och så var hon ej förolämpad utan tycktes i stället uppfatta deras nya förhållande såsom något, hvilket slumpen skulle få förhindra eller utveckla.

Allt lugnare och lugnare kommo tankarna. — Hennes kallblodighet hade väckt hans motvilja, kvinnan, som darrade i sin svaghet, däremot alla minnena från sista tiden. Och han förstod och måste beundra den viljekraft, som under skämt och löjen, dagligen och för alla, förmått dölja ett så sönderrifvet inre. Hon var hysterisk — det var ej fråga om annat: hon var hysterisk! Och denna morgon: endast ett nytt försök att förneka, att

vilseföra, ett försök, som strandade mot hans brutalitet. Nej, för honom återstode intet annat än att resa. Och han ville säga henne det utan alla omsvep såsom något, redan bestämdt. Ty hvad hjälpte att förklara eller söka tillvägabrinda en öfverenskommelse mellan man och kvinna. Han visste för väl: förr eller senare skulle dock skrankorna brytas. Allt mer kände han, att ansvaret numera endast låg i hans hand; men kände sig på samma gång friare och friare, som kommen utom kretsen af den inflytelse, hon hittills utöfvat på honom.

Under tiden hade de hunnit in mellan rof-landen nere vid »Kattmyren», ett stort torftag med rätvinkliga inskränningar åt alla sidor. Folket kallade det »Kattmyren» därför, att man där sedan urminnes tider plägade dränka kattungarna — och där finnes inga riktiga lysmaskar, påstod folket: det var kattungarna, som om nätterna fingo lif och kröpo upp i gräset och stirrade med sina små, hämndgiriga ögon. Vassen trängde ända hit upp: än spridd ett strå här ett där, än bildande en outrotbar strimma midt i åkrarna eller breda band med rödvioletta, yfviga vippor i dikesbottnarna.

Nedanföör en starrbevuxen afsats vid några videbuskar satte sig Hall och på hans uppmaning äfven fru Constance. Klockan gick på ett, så skulle de hinna hem i rätt tid, finge han ej längre dröja att säga, hvad han borde. Han sökte men kunde ej finna ord så grannlaga, att de ej sårade eller

skrämdde henne eller stämplade honom själf såsom blottad på all finkänsla.

Minuter efter minuter förrunno. Till slut stirrade han endast ned i dytaget, på de månskensbleka vålnader, som fläckar af blålera bildade på den svarta botten. Och han blef så förunderlig till mods, ty när han ville, förmådde han liksom tvinga bort dem med blicken och såg då i stället, hur björken på andra sidan, älggräset, himlen och de förbiilande molnen speglade sig i det dybruna vattnet — liflösa, och många, många toner mörkare än i verkligheten.

Då han slutligen märkte, att äfven fru Constance betraktade detsamma, utbrast han: »Det är som att se genom svarta glas!»

»Eller med en pessimists ögon,» svarade hon knappt hörbart.

Han lade sig genast helt ned i den skarpa, rifvande starren. — Valet mellan att resa och icke resa inställde sig åter. Hon hade rätt: han såg allt med en pessimists ögon. Å ena sidan: att stanna fastän fullt medveten om, att det skulle bringa både henne och honom olycka; å andra sidan: att resa och åter börja ett kringirrande lif och afsäga sig hvart samband med ett hem. Funnes då ingen medelväg? Hvarför var han så svag? Hvarför skulle han *veta* att han var så svag?»

Valet föreföll honom nu förfärligt, ty det var, som om han först nu fått insikt af, hur kärt Berga blifvit honom. Och lilla Stina. — Han hade ju mången gång gått och liksom förväxlat henne med

barnet, det skäraste, det hvitaste han visste. — Och inom honom vidgade sig något obestämdt ut till klarhet af, att det fina, rena, som ännu gömde sig här och där i hans inre, utan att han vågat tillstå det för sig själf med osynliga, samvets-skälfvande känslotrådar fäst Stina vid barnet så, att de, båda, hörde med till framtiden, den solljusa, den sångfyllda, som han aldrig gjort sig reda för hur eller när den skulle komma, bara att den skulle komma. Och han liksom fattade nu det gungande, förflyktigande i att bygga framtiden på endast längtan och drömmar — en sviktande grund, från hvilken allt skulle glida, fly och oupphinnbart locka i all evighet. — Drömmare, luftslottsbyggande, ödestillitande drömmare! Framtiden läte sig dock bestämmas af viljan. Ingen lek längre, intet famlande efter skiftande bubblor! — Nej själf man, själf bygga, själf leda — fånga in drömmarna och genom arbete och vilja förvandla dem till verklighet, till jublande lifslycka.

Och inom honom steg och steg jublet. Han såg glädjestrålade upp till fru Constance, liksom ville han säga: Ser ni — jag har funnit medlet, som skall skydda oss båda, det enda räddande medlet, det mystiskt stjärnstrålefödda, som härdar viljan och förädlar hjärtat så, att det undrar öfver sin egen renhet. —

Han var i begrepp att säga henne något liknande, då hon lutade sig öfver honom.

Djupt inne i hennes ögon låg något outgrundligt, innerligt ömt, något, han ännu aldrig sett i

ett kvinnoöga; det liksom utströmmade ljuf, söfvande värme, och då hon log, såg han innerst vid ena munvinkeln en guldplomb, stor som ett knappnålshufvud och lysande som en gnista i de blåhvita tänderna.

Han slöt ögonen för att undgå att se och sökte kvarhålla tanken hos Stina och barnet. Men tankarna liksom domnade bort; han kände hennes varma läppar tryckas mot sina och genom ögonlocken, i solgenomskimradt rödt, tyckte han sig alltjämt se hennes leende tänder — en vintergata med *en* tindrande stjärna.

XI.

Upp genom allén rullade Hedagårds stora, nymålade kalesch.

Kusken, en mager, för tillfället likblek figur, tyglade spannet med hvita handskar och sammanbitna tänder, medan han inom sig svor ve och förbannelse öfver mjölkhästen, som ej ville hålla skridt med de tre andra.

I vagnen tronade fru Alqvist tillbakalutad i skuggan af en liten spetskantad parasoll. Liksom gasen i en ballong fyllde hon sin gredelina sidenklädning och upptog tre fjärdedelar af de två

vagnsdynorna. Vid högra sidan red Leonard Alqvist, vid den vänstra for John Alqvist på cykle.

John var hennes yngste son, som efter att hafva deltagit i cykloopen i Malmö och Köpenhamn nyligen återvändt för att tillbringa resten af ferierna i hemmet. En sällsynt käck pojke med starkt utbildad underkäk och med en medalj på bröstet.

Då längst nere i allén en annan vagn blef synlig, befalldes Alqvist kusken att köra fortare, uppmanade John att stanna hos modern och vände sin häst för att rida emot de kommande.

I en elegant char-à-banc sutto ett par unga herrar och en tre à fyra ljusklädda unga flickor. Väl helt ofrivilligt kom Alqvist att nyttja sporrarna, så hans häst blef ostyrig och tog vilda sidosprång, dock — med ett slag med ridspöet och blott med ena handen tvingade han honom in till sidan af vagnen.

»Har den äran mina damer, tjänare mina herrar!» hälsade Alqvist leende medan han fortfarande omärkligt kittlade hästen med sporrarna.

Djuret fnös och stampade. Dammet hvirflade om hjul och hofvar. Herrarne komplimenterade och flickorna logo och rättade på flor och pannluggar. Skämt, frågor och glam! — Tills plötsligt Alqvist å nyo sporrade sin häst och efter en kort galopp åter intog sin förra plats vid högra vagnsdörren.

»Var det Öhrströms?» frågade fru Alqvist, ehuru hon mer än väl visste det.

»Ja ungdomen — de gamla komma först på eftermiddagen.» Alqvist vred själfförnöjdt sina mustascher medan hästen uttröttad hängde med hufvudet.

Den andra augusti hölls alltid stor fest på Berga. Ingen inbjöds, ingen öfverenskommelse skedde grannarna emellan; man väntade dem helt enkelt, och de kommo mangrant från nära och fjärran; till och med från gods så aflägsna att det ofta blef enda besöket under året. Den egentliga anledningen till denna fest kände ingen; man visste blott, att den firats redan länge innan Sanells farfar förvärfvade egendomen. Den hade ingått i köpet, påstod patronen skämtande, och den skulle firas så länge sten på sten funnes kvar af Berga.

Den dagen var äfven en af de få, fru Alqvist kunde förmå sig lämna sina otaliga hushållsbestyr. Nu hade hon likväl glömt dem allesammans och blickade med öm stolthet på än den ene än den andre af sina båda söner.

Redan tidigt på förmiddagen infunno sig de första gästerna; sedan följde vagn efter vagn. Nu voro herr och fru Sanell tillfälligtvis upptagna, så blott Stina och doktor Kyhr mötte vid trappan. Men doktorn var också fru Alqvists förklarade favorit: ingen kunde i bland vara så artig som han — hon undrlät dock aldrig att starkt betona »i bland».

Äfven denna gång förnekade sig ej doktorn: med något sökt älskvärdhet bjöd han armen och förde henne upp i salongen.

Doktor Kyhr, som man väntat hela sommaren, hade först anländt några dagar förut. Han var ungtkarl, liten och väl sextio år. Ett kort, gråraggigt helskägg omgaf det runda rödbrusiga ansiktet, hvars ögon spelade grå och lifliga. I motsats till kragen och halsduken satt peruken ständigt korrekt, ehuru den gjorde intryck af att aldrig någonsin ha kammats; äfven gubbens nya, svarta rock såg litet tvetydig, i alla fall ohjälplig ut.

Blott efter hörsägen kände Hall till Kyhr. Han kom nämligen till München strax efter att denne rest därifrån. Men de unga skandinaverna, med hvilka doktorn nästan uteslutande umgåtts, berättade så många historier om »Faan ga-ale mej», som de kallade honom. Egendomliga stänk på en botten af motsägelser, nycker, godhet och naivitet.

Redan första morgonen följdes de åt på en lång fottur. Gemensamma vänner och minnen från München — ej minst hatet till tyskarna som nation — gjorde dem snart till goda vänner. På hemvägen talade de om studenterna, om handtverkarne och i synnerhet om de unga målarna, som studerade därnere. Hall, som kände alla hans svaga sidor, njöt af att leda samtalet så, att gubben skulle brusa ut i den häftighet, man ofta berättat om.

»Präktiga, energiska pojkar — de flesta af dem,» sade han till slut och såg afvaktande på gubben.

»Ja, ja,» svarade denne. Men så spottade han, sköt för att uttrycka sin afsky upp hakan, så hon

nästan rörde vid näsan, och utbrast: »Men fy fan hvad de äro fattiga!»

När gubben gått, stod Hall leende och såg efter honom. Denne gamle, som vuxit upp i lyx och öfverflöd och först därute, som fentioåring, på nära håll lärt känna unge mäns framtidskamp under fattigdom, kunde aldrig öfvervinna ett medfödt förakt för den. Likväl lefde han själf därefter enklare än de flesta, själfmedveten vid tanken på sitt kreditiv, stundom hjälpande med ficklån fastän småsvärjande, ilsket fnysande inom sig, och, så att säga, utan att den ena handen riktigt gillade hvad den andra gjorde. Och dock liksom köpte han sig därigenom rättigheten att vara tillsammans med de unga, de unga, som han afundades, beundrade, genom sina åsikter trodde sig besläktad med och ej kunde undvara, ehuru han alltid kände sig osäker ibland dem. En gång, väl än trettio år tillbaka i tiden, hade gubben spelat en viss roll i oppositionen, kämpat för den tidens nya tankar och idéer, idéer, som han då växte fast vid och sedan ej kunde komma förbi. Men hade han druckit några glas, fanns ingen, som dref frisinet och omstörtningssidéerna till sådan ytterlighet som han. Hans stolthet var att kallas »den röde»; han anade ej, och skulle väl knappt ha kunnat fatta, att man hemligt, medlidsamt höjde på axlarna åt »Faan ga-ale mej».

Ej ens på Berga njöt doktorn odelad beundran. Fru Sanell simmade visserligen i förtjusning, men kände sig likväl ibland smått förskräckt öfver hans

dristiga idéer. Men patronen småmyste jämt. »Frisinne, allt igenom frisinne,» sade han till Hall. Kaptenen däremot ignorerade honom på ett iögonfallande sätt — och doktorn märkte det, formligen vred sig under det, gick som katten kring het gröt, nervös, skelande, väntande, tills han på själfva festdagens morgon tog mod till sig och styrde rätt på honom.

»Kanske kaptenen hade lust att läsa den här tidningen — den står till kaptenens disposition — det sista numret af vårt nya arbetarorgan.»

»Nej tack,» svarade kaptenen utan att ens vända på hufvudet.

»Jo-o!» brusade doktorn ut, »tag den och läs den ändå!» — Med nästan skälfvande händer bredde gubben ut bladet på bordet och skyndade bort, tafatt, ilsken, rödmosigare än eljes.

För Hall voro kaptenens åsikter alldeles obekanta. Ännu aldrig hade denne först talat till honom; han började öfver hufvud taget aldrig ett samtal med någon. Sin mesta tid tillbragte han uppe på sina rum, hvilkas väggar nästan doldes af bokskåp. Han var mycket förmögen — Erik Sanell skulle ärfva honom, påstod man. Han kom tyst, gick tyst — ingen märkte hans frånvaro, alla hans närvaro. Man liksom öfverlade sitt tal mer, då han var tillstädes. Man andades omedvetet lättare, när han gått, kände sig som befriad från en omutlig kontroll; man behöfde ej längre vara så samvetsgrann utan kunde å nyo med de en gång för alla godkända fraserna kväfva den rättskänsla,

som innerst i hvart hjärta ber för alla och står i strid med ens egna fördelar.

Ännu under middagen hade doktorn ej återvunnit sitt lugn. Först när han, då kaffet och likörerna serverades utanför verandan, fann uppmärksamma åhörare, glömde han sitt nederlag och började gestikulerande berätta om alla triumfer, han firat som riksdagsman. Och herrarne sutto lyssnande, dåsiga efter all maten, rökande, oupphörligt smuttande på glasen utan minsta lust att fråga eller afbryta — det var så »ljuflikt» att med halfslutna ögon få dösa och endast behöfva höra. Men snart smög den ene efter den andre af de ogifta herrarne sig bort — nästan efter ålder — för att sälla sig till flickorna, hvilka som en klunga af ljusa blommor sutto i gräset borta vid hängmattorna. Allt muntrare och lifligare ljödo skratten därifrån, så mammorna uppe på verandan sträckte på halsarna och sökte med ögonen sina skyddslingar, då plötsligt hela gruppen skyndade längre in i parken för att leka »röfvare och polis».

Ljusa klädningar skymtade mellan stammarna, varningssignaler ropades, och mellan friska, klingande skratt hördes de förföljda flickornas korta skrik.

Men äfven de äldre började sträcka och röra på sig. Snart snurrade gubbarna tärningarna i brädspelsbordet. Några af fruarna spelade krocket, siden frasade, kloten smällde, främmande hundar jagade genom blomgrupperna, jungfrurna ilade ut och in med tunga brickor, glas och silfver skramlade,

i köket fräste kokerskan i kapp med pannorna, men patronen strålade och gnuggade händerna; han var aldrig så förnöjd, som när huset var fullt med gäster.

I parken fortsattes emellertid leken.

Bakom en väldig ek nära staketet hade Hall funnit sig ett gömställe. Utanför lågo de öppna fälten och framför, inne i parken, skar en smal sandgång genom gräsplanen. Längre upp mellan buskarna ströfvade tvenne sökande feminina poliser och von Ronnov, som nu för tiden gick på friarfärd till en af de yngre fröknarna Öhrström och således måste visa sig ung, kom lunkandes i gången, bredbent och allt som oftast sparkande ut litet åt sidorna.

Snart försvunno äfven de; blott rösterna hördes dämpade på afstånd.

Då varseblef han fru Constance. Hon stannade ett ögonblick i buskbrynet, såg sig försiktigt om men lyfte sedan en flik af klädningen och sprang lätt genom det höga gräset rakt fram till honom.

»Visste ni att jag var här,» frågade han.

»Jag såg, att ni gick hit. — De äro visst alla borta åt andra sidan,» sade hon.

»Det får — det törs vi ej lita på,» invände han hastigt, »man kan aldrig veta, hvar någon har gömt sig. — Men det var bra, ni kom, det är någonting, jag gärna ville säga er.»

»Något viktigt,» frågade hon nyfiken.

»Det beror på hur man tar det. — Kom, sätta vi oss! — Och bli sittandes, ty jag har sannerligen ej mycken lust för hela det här upptåget. — Vi gå inte fram af oss själfva, låt dem bara söka, om det så ska dröja tills i morgon.»

»Det blir inte svårt för dem,» förklarade hon, »spåren syns i gräset.»

»Inte mina — men ni är ju *alltid* oförsiktig.»

Hon satte sig, och han lade sig ned på marken. Genom en nyponbuske, som växte tätt vid ekstammen, kunde han utan att själf ses öfverskåda närmaste omgifningen. Han förvissade sig om, att ingen syntes till och frågade:

»Har ni talat med Jenny sedan dess?»

»Ja både i går kväll och i morse, när jag hjälpte henne i skänkrummet. Vi räknade fram silfver och duktyg och ordnade med — —»

»Och är ni ännu lika säker på, att hon inte märkte något?» afbröt han.

Fru Constance lutade sig, leende öfver honom och strök med handen öfver hans korta, mörka hår. »Ser ni nu som vanligt skuggor igen?» skämtade hon.

»Skuggor? — Det är nog mer än skuggor den här gången,» svarade han otåligt. Efter att ha kastat en forskande blick genom nyponbusken fortsatte han: »Det låter ej bortresonnera sig, för när hon öppnade salsdörren höll ni ännu armarna om min hals; jag svär på, att hon såg det, fast hon genast vände sig och ropade ut till Stina — eller hvem det nu var.»

»Och ni tror, att Jenny gjort det, i fall hon sett oss?» frågade hon skälmskt.

»Jag mötte hennes blick.»

»Medge, att ni *kan* ha misstagit er ändå,» sade hon skrattande.

»Om det vore så väl! I alla fall är det van-sinne att tro, att det i längden kan fortfara på det här sättet. Det måste ju brista till slut. — Hvarför kan ni aldrig vara försiktig?» tillade han vekt och kysste insidan af hennes handled. »Endast för er egen skull; hvad mig beträffar, kan det göra alldeles detsamma »

Hon blef allvarlig, och efter en kort paus sade hon tankfullt som talande för sig själf: »Jenny behöfver man ej frukta, så länge hon är vänlig — och i dag var hon vänligare än annars.»

»En ohygglig vänlighet!» utbrast Hall. »Den väcker samma känsla, som när man vet, att en främmande katt smyger kring en i ett mörkt rum. — Hon, som förr aldrig talade till mig utan nästan var ohöflig, hon förändrar sig med ens. Och när? — Samma dag jag första gången kysste er. Jag förstår ej den där vänligheten och uppriktigt sagt, är jag litet rädd för sådana besynnerliga sammanträffanden.»

Fru Constance såg på honom, leende och utan att svara.

»Ni ler åt allting. — Men vet ni, att hon är religiös då?» frågade han plötsligt.

»Det var nog det, ni hade att säga mig — eller hur?»

»Ja, — jag —»

»Men det vet jag,» sade hon lugnt och höll upp handen, på hvilken en marianyckelpiga mätte handskar åt henne.

»Att hon är fanatiskt religiös?»

Hon nickade till svar.

»Och ni har vetat det länge?»

»Flera år — sedan jag första gången var här på Berga.»

»Hvarför har ni aldrig upplyst mig om det?» sade han förebrående. »Vet ni, det är kanske så, att hon ännu endast anar något, men var lugn för, hon kommer att spionera, tills hon får visshet; det ligger i hennes natur att spionera. Blott det att ha en reflexionsspegel här på landet; den kan ju i alla fall aldrig vara till någon nytta, utan ger endast — —»

»Å, hon kontrollerar pigorna och alla, som gå ut eller in köksvägen.»

»Och möjligen hufvudtrappan. Men tro mig, får hon visshet en gång, har ni att vänta den hjärtlösaste oförsonlighet.»

»Jag är ej ängslig,» svarade hon och sköt nyckelpigan öfver på lillfingret.»

»Ja önskar ni vore det. — Eller hvart tror ni det för, när man alltid utmanar faran?»

»Jenny behöfva vi ej frukta,» påstod hon å nyo och med ökad bestämdhet.

»Det är lätt att säga — eller har ni henne i era händer?»

»Jag känner henne.»

»Det gör, vid Gud, inte jag.»

Rösterna kommo småningom allt närmare, ehuru ännu ingen syntes till. Efter att ha spejlat lade han sig därför åter helt ned och sökte läsa i hennes leende ansikte; guldplomben glänste, kindernas gropar tycktes upphörligt skifta plats.

»Hur fick ni reda på det,» frågade hon intresserad och jämkade sig närmare honom.

»Först i morse; jag behöfde en trådända för att korrigera en perspektivritning. Ni vet, alla hade brådtom, jag ville ej besvåra någon och visste, hvar hon brukar gömma sykorgen. Där lågo ett par illustrerade småskrifter om helfvetestrafen och en sångbok, en af dessa om söta brud och söte brudgum. Jag vet, hon har ett godt hufvud, så det kan ej vara enfald; det måste vare fanatism.»

»Hon är om möjligt mer än fanatisk.»

»Men hur fick *ni* reda på det,» frågade i sin ordning Hall.

Fru Constance tvekade ett ögonblick, men började se'n hastigt att förklara: »Skrifterna måste hon glömt där, för annars gömmer hon allt sådant så omhyggligt. Ni kan ju tänka, ännu har ingen fått minsta aning om det, inte Erik, inte Helene, ingen. Men hör, en sak,» tillade hon ifrigare, »låt henne för allt i världen aldrig märka, att vi veta något, gör inga anspelningar, gör ingen — —»

»Tyst! — Nu kommer någon,» varnade Hall.

Det prasslade verkligen uppe bland buskarna. Han ville åter begagna sitt utkiksställe, då fru Constance hindrade det genom att med båda händerna

kvarhålla hans hufvud i gräset. »Nej, nej, det kommer ingen,» hviskade hon leende. Men han hörde tydligt steg: någon kom öfver planen, samma väg hon nyss tagit. »Släpp mig, var ej vansinnig — för er egen skull,» stammade han. Men hon kväfde hans ord med kyssar; han ville, men hade ej i sin makt att göra sig lös — och stegen kommo närmare. Han led, led kroppsligt; det var, som om en elektrisk ström cirkulerade genom nerverna. Stegen passerade öfver sandgången — och hon kysste fortfarande. — En förfärlig njutning.

Först i sista ögonblicket släppte hon honom. När Stina kom frågade hon helt lugnt: »Nu drar sig väl alla åt det här hållet?»

»Ja hela högen,» svarade Stina andfådd och sjönk ned bredvid fru Constance. »De ha varit så nära, så nära mig ett par gånger, vet du, men jag har fuskat,» bekände hon skrattande, »jag har suttit utanför staketet. Jag visste, ni gömt er här, men det fanns ingen möjlighet att smyga hit förr. — Det är endast vi igen, så snart måste vi låta dem ta oss.»

»Vi få flytta oss något, så de se oss,» föreslog fru Constance.

»Är det sant, som Jenny sa — skall ni äntligen börja porträttet i morgon?» frågade Stina efter ett ögonblick. »Minsann, jag tror herr Hall sofver!» utropade hon och kastade uppsluppet en handfull gräs i hans ansikte.

Hall rörde sig ej.

»Nej, han är endast lat,» förklarade fru Constance skrattande. »Du, i morgon blir väl ännu ingenting af, vi äro naturligtvis för trötta, men i öfvermorgon. Jenny sade i morse, att hon skulle sätta upp andra gardiner — bara en enda, en tvärgardin, så det blir ljusare. Bäst vore förstås om vi finge måla uppe i salongen, där är — —»

»Det har mamma vackert undanbedt sig,» afbröt Stina. »Nej, pappa sa att ni ska måla uppe hos herr Hall; där är ostördt, och där får han smeta så mycket han vill. — Gud, du skulle bara se, så han tygat till bordsduken! — Jenny och jag ska tura om att sitta förkläde,» tillade hon viktigt.

»Hvarför ej hellre här någonstans i parken?» sade Hall utan att öppna ögonen.

»Ja fri luft, det vore inte så tokigt,» började Stina, men Constance tog ordet ifrån henne.

»Något modernt, något kluddigt blått! — Jo, det tycker jag blefve i Jannes smak,» sade hon skrattande. »Vi få nog hålla oss inom hus. Det varar ej heller så länge. Herr Hall arbetar fort, bara han kan förmå sig att börja en gång.»

Det dröjde ej länge förr än de blefvo upptäckta och fångade. Då leken härmed fått ett slut, begaf sig hela ungdomsskaran, skämtande, pratande upp till byggningen.

Stina saktade så, att hon en stund kom att gå ensam med Hall.

»När ni blir färdig med Constance, vill ni sedan måla mig?» frågade hon.

»Vi få väl se,» svarade han undvikande.

»Pappa och mamma ville det så gärna.»

»Det förstår jag nog — men vi ha ju hela vintern för oss,» sade han otåligt.

Stina förhöll sig tyst en liten stund, men så stannade hon och såg på honom, allvarligt, frågande: »Hvarför är ni sista tiden alltid så ovänlig emot mig? Säg uppriktigt, har jag gjort er ledsen på något sätt?»

»Nej långt ifrån. — Hur kan ni komma på den idén?»

»För, herr Hall, om så vore, har det ej skett med vilja,» sade hon halfhögt och såg bort.

»Gud, kära barn — fröken — inte har ni gjort mig ledsen — lika litet, som jag velat vara ovänlig mot er.»

Hon såg nedstämd ut och blott för att få henne glad igen tillade han: »Fröken Stina ska se, vi ska snart börja ett riktigt, riktigt fint porträtt af er.»

»Snart?»

»Mycket snart.»

»Lofvar ni det?»

»Ja — säkert.»

»Tag mig i hand på det,» sade hon glad.

Han gaf henne handen.

»Tack — men glöm det intel!» sade hon och skyndade sedan förnöjd bort till de andra flickorna.

Allt sedan den förmiddagen vid »Kattmyran» gick Hall utan klar blick för verkligheten. Att han då, trots sin bestämda föresats, trots tankarna

på framtiden med Stina och barnet, kunnat vara så svag, hade brutit hans sista tro på sig själf; han ansåg det ej ens löna mödan att söka vilja längre; slumpen skulle få leda. Han tordes ej numera frammana drömmar om sitt barn; han kunde det ej heller. Han arbetade aldrig. Stina undvek han; dels därför att han ansåg det som sin skyldighet mot henne, dels af fruktan för att ryckas ut ur det tanketomma, slösa och kastas in i nya själsstrider, strider, hvilkas slutliga utgång han mer än väl kände.

Förhållandet till fru Constance föreföll honom som en af dessa onda drömmar, under hvilka man med egendomlig njutning säger till sig själf: jag endast drömmer, kan vakna om jag vill — och dock lider och drömmer man och vaknar icke. Var hon frånvarande, kände han intet varmt för henne; ej ens åtrå efter hennes person — blott medlidande. Likväl längtade han under tvekan och oro efter hennes smekningar, ty han kände något obeskrifligt — närmast kanske vällustig ångest — under dem. Och som om hon visste det, blef hon dag till dag oförsiktigare och djärfvare. På verandan, i trapporna, hvar de möttes kunde hon slå armarna om honom, leende, strålande af lycka; liksom nyss bakom eken tycktes hon ständigt vilja leka med och utfordra faran.

Liksom en vandrare, hvilken sänker hufvudet och sluter ögonen för att skydda sig mot ett moln af upphvirfladt landsvägsdamm, så gick han mot framtiden — utan tankar, endast med ett famlande

hopp att något någon gång skulle komma räddande.

Förslaget om att måla porträttet utgick indirekt från fru Constance; han hade blott gifvit ett tyst samtycke till denna »öfverraskning för Janne», som patronen uttryckte sig.

Hall tänkte på detta, när han tillsammans med all ungdomen gick upp genom parken, och sedan på det löfte, Stina nyss tilltvingat sig. Ett löfte, hvilket han gett sitt ord i pant på, och hvilket han aldrig tänkte hålla!

Han kände sig djupt ledsen och höjde på axlarna: hvad fan angick honom ett hedersord — han hade ju ej längre något hedersord.

Det var senare på aftonen. De äldre hade dragit sig tillbaka till vistborden uppe i första våningen. Anders och ett par af trädgårdsdrängarna tände kulörta lyktor i den närmaste delen af parken. Flickorna promenerade inne i salen, dit man redan föregående dag transporterat flygeln. De hviskade förtroenden, koketterade, skrattade och kunde aldrig hålla fötterna stilla af bara otålighet öfver att ej dansen började.

Vid ett punschbord halft inne i skymningen mellan träden sutto bröderna Alqvist och några andra ungherrar.

Alqvist höll åter ett af sina medicinska föredrag, hvori han, som vanligt, alltid sköt sin egen person i förgrunden eller illustrerade med exempel hämtade från sin egen praktik. »Kunskaper,» fortsatte han efter att en gång ett ögonhlick ha hämtat

andan, »kunskaper, ja de äro naturligtvis nödvändiga för en läkare, lika nödvändiga som praktiskt förnuft, förstås. Men allt detta är onyttigt, tjänar till inte ett dyft, såvida det ej är förenadt med en världsmans fina takt.»

»Sludder!» brummade von Ronnov, som var i misshumör; han kunde knappt sitta till följd af eftermiddagens språngmarscher.

»Nej, hör mina herrar, låt mig tala. Ett exempel endast, som jag själf har upplefvat. Jag blef en gång kallad till en ung fru.»

»Aha! Aha!» hördes från flera, och man ryckte med stolarna.

»Hon var gift,» fortsatte Alqvist.

»Å, tusan, var frun gift!» inföll någon och alla brusto i skratt.

»Tyst, tyst,» uppmanade andra. »Låt Alqvist fortsätta.»

»Jag menade förstås, att hennes man var hemma,» förklarade Alqvist förnärnad och gjorde min af att vilja sluta, men på uppmaning berättade han likväl: »En liten inflammation i ena knäet hade skrämt dem. Vid första blicken såg jag, hvad det var, genast; ingenting annat än ett insektsbett. Ja skratta ni, mina herrar,» fortsatte han helt förargad, »men tänk er situationen — svår, fan så svår för en läkare. Å ena sidan kunde jag ju inte gärna rent ut säga att — —»

»Att frun var loppbiten,» inföll någon härmande Alqvists stämma.

Munterheten, som härigenom nådde till det högsta, förstummades dock plötsligt genom Alqvists egendomliga beteende. Han hade nämligen rest sig upp och stod framåtlutad, darrande i hela kroppen; blodet tycktes samla sig i ansiktet, ögonen stirrade; han liknade en katt sammanhukad till språng.

Hall, som kommit tillstädes och hört det sista af samtalet, trodde att mannen fått ett anfall af raseri.

Men Alqvist sträckte ut armen och pekade mot verandan. »Klep — kleptomani,» stammade han.

Allas blickar följde den anvisade riktningen. Vid ett af förfriskningsborden vecklade adjunkt Rydin in något bakverk i ett hvitt papper, och efter att ha låtit det försvinna i en af sina fickor gick han hastigt öfver platsen bort åt gafveln.

»Ändtligen ett bevis — ett bevis,» mumlade Alqvist och sjönk utmattad ner på stolen.

I detsamma började musiken och dansen inne i salen, men ingen aktade därpå, ingen rörde sig. En förlägen, obehaglig tystnad, som ingen tycktes vilja bryta; så hostade en, en annan drack en klunk punsch. —

Först stod Hall liksom slagen; han kunde ville ej fatta hela vidden af det nedriga i beskyllningen. Snart kom han likväl till besinning och tänkte just höja sin knutna näfve i akt och mening att slå ned denna eländiga skräflare, då Stinas muntra stämma hejdade honom. Hon stod på

trappan, klappade i händerna och ropade: »Till arbetet, mina herrar — dansen har börjat.»

Alqvist spratt upp. Han böjde sig fram öfver bordet och bredde ut armarna, liksom ville han omfamna dem alla. »Ert öra, mina herrar!» började han ifrigt fastän lågmäldt, »ert hedersord på att *aldrig* nämna något, som skulle kunna bringa för offentligheten det här, som vi genom ett olyckligt tillfälle blifvit vittnen till.»

Hall höll ej ut längre. Han fruktade att på nytt rifvas med af sin häftighet, och med ett plötsligt fattadt beslut att hämta prästen och ställa honom ansikte mot ansikte med Alqvist skyndade han därifrån. Vid köksgafveln kom Jonson, som på hans fråga upplyste, att adjunkten nyss fått en lykta i köket. »Han sa', han ville ta åsta' till Pers på Haggsta för där ä' en af ungarna sjuka — det är väl snart slut me'en,» förklarade Jonson.

Hall tog vägen genom köksträdgården. Han sprang; gångarna kände han väl, och längst nere vid orangeriet glimtade då och då lyktskenet. Fallfrukten trillade framför hans fötter; en gång trampade han på ett: det var, som om han krossat ett lefvande väsen. Han skyndade sig än mer och upphann Rydin, just när denne öppnade grinden ut till vägen.

»Så snällt af er att komma med!» utropade adjunkten, »men vi måste skynda, ty det lär stå mycket dåligt till däruppe.»

Utan att komma sig för att säga något följde Hall honom.

Lyktan dinglade af och an i prästens hand. Hans tunna ben slängde komiska, strutformiga skuggor långt upp åt ena väggkanten. Rockskörten fladdrade för hvart steg — och så vände han sig om med ett ängsligt uttryck i sina troskyldiga ögon: »Bara vi hinna tids nog,» sade han.

Hall måste ha sprungit duktigt, ty nu kunde han för andfåddhet knappast hålla steg med prästen.

De gingo förbi statbyggningen, där redan alla dörrar voro stängda, alla ljus släckta, följde ännu ett stycke landsvägen och veko sedan in på en stig, som förde in i den höga, mörka furuskogen. Vägen slingrade upp för en höjd och var öfverströdd med gammalt granbarr, hvari fötterna gled; lyktskenet klättrade ett stycke uppför de närmaste stammarna — hoppade öfver till andra och kastade slängkyssar djupt in åt sidorna.

Hall tänkte på, hvarför han kommit, tänkte på, hur löjligt det skulle vara att framföra sitt ärende till en, som var på väg till en döende. Att störa det högtidliga! Till slut fann han det omöjligt, att beskyllningen på något sätt skulle kunna skada prästen: han stode för högt att kunna nås af skvallrets smutsstänk.

Omsider hunno de in på en vid röjning, där stigen delade sig i flera armar mellan stubbar och ljungtufvor. En ko, som lagt sig till hvila midt i deras väg sprang upp helt förskrämd: skällan skramlade, djuret liksom förstordes af ljusskenet, syntes blifva allt större och större, tills det, som en oformlig skugga, smalt ihop med småskogen.

På andra sidan blinkade ett upplyst fönster, svagt som på ett långt afstånd, och dock gingo de knapast hundra steg, förrän det plötsligt liksom trädde fram och ställde sig tätt framför dem.

»Jag väntar på er härute,» sade Hall då adjunkten klättrade öfver stättan.

Han satte sig på en tufva med ryggen lutad mot stengärdet. Ljungen var våt af daggen. Då han träfvade med händerna för att bryta sig några kvistar, snärjde sig ej samling spindelväf om fingrarna; han ryckte till af obehag. — Det knakade inne i skogen, som om en torr gren brustit och fallit. Han lyssnade länge, men allt förblef stilla. — Sällsamt, svårmodigt — och därinne låg en döende — —

Hur länge han väntat, visste han ej, men när prästen med ett lätt slag på hans skuldra väckte honom ur hans tankar, hade månen höjt sig öfver skogstopparna. Ett blågrönt skimmer silade öfver tufvorna, och nattdimman liksom gungades och bars af bäfvande strålar.

»Släck lyktan,» bad Hall.

De gingo hemåt, tysta och långsammare än på ditvägen.

Inne i skogen föll månlyuset hvitare, som långa, lätta rimfroststrimmor på marken; det liksom hängde upp bleka skepnader på stammarna, kröp längs grenarna, bredde silfvergråa slöjor öfver buskarna och darrade som ett själflysande fludium uppe i talltopparna. —

Först när de nått skogsbrynet nere vid landsvägen, frågade Hall halfhögt: »Är gossen död?»

»Nej, — jag tror heller ej, att det är så farligt, han kommer sig nog igen — om Gud vill,» svarade Rydin och stannade.

En stund förgick under tystnad.

Hall ville just föreslå att gå vidare, då prästen med upprörd stämma utbrast: »Jag vet ej, hur det är — ibland tviflar jag på, att jag äger det ödmjuka och på samma gång starka sinne, som höfves en Herrans tjänare. Ofta vill tålmodet brista — det är också bra hårdt att aldrig bli förstådd. — Jag har lärt mig älska folket här och trodde äfven en tid, att jag lyckats vinna deras förtroende och genkärlek, och nu — nu är det, som glede den från mig igen; öfverallt stötes jag bort. Jag vill ej tvinga mig på dem, endast tala tröstens och hugsvalelsens ljufliga ord till bekymrade och lidande — men till och med nyss vid sjukbädden sutto blott hårda hjärtan och ögon, som liksom uppfordrade mig att gå. De sista ord, jag nyss fick höra, voro, att i fall barnet skulle dö, tilläto de ej, att någon annan än prosten själf förrättade jordfästningen.» Han tystnade, torkade pannan med näsduken och fortsatte igen, halft som i bön, halft som hölle han ett uppbyggelsestal för sig själf: han ville ej tröttna utan låta allt tjäna till att uppfostra, rena och styrka sin själ. Guds ord var kärlekens — kärleken måste segra öfver allt.

Efter som han talade, blef stämman lugnare och fastare, ansiktet liksom ljusnade, och blicken återfick sin tillitsfulla troskyldighet.

Hall betraktade honom med förundran: han var så vacker, där han stod midt i månljuset med den mörka, allvarliga skogen bakom sig, talande om människokärlek — utan att ana att opinionen i socknen dag från dag vände sig allt hätskare mot honom. — Och i sin föreställning tyckte Hall sig kunna öferskåda hela denna trakt: där sofvo människorna i lugn och frid — i Guds hägn, men skvallret låg som en giftig dimma öfver nejden och hviskningar och rykten liksom spände trådar från gård till gård. —

Först sent på natten foro de sista gästerna. Ljusen i kronorna släcktes, snart rådde stillheten i alla hufvudbyggningens våningar; endast i köket härskade ännu lif och brådska: pigorna skrattade, berättade historier om herrskapen — allt under det att porslinet slamrade med i diskbaljorna.

Men uppe på sitt rum satt Hall uppfylld af bitterhet mot sig själf och allt. Den unge prästen ville ej gå ur hans tankar, och han förebrådde sig såsom feghet att ej hafva sagt honom rent ut alltsammans utan låtit sig hindras af medlidande och medömkan. Ty innerst ömkade han honom blott, höll honom för en människa, hvilken talade andras ord, tänkte andras tankar och af andras händer formats till hvad var. Men så kom han ovillkorligen att jämföra honom med sig själf, och fann

sig vara lika osjälfständig och, som slaf för sina intryck, lika ömkansvärd.

Redan en stund hade Hall i rummet bredvid hört doktors och bröderna Alqvists stämmor; nu öppnades dörren och de marscherade bullersamt in i hans rum.

I spetsen gick doktorn klädd i en oknäppt nattrock med röda uppslag och en broderad, mer än solkig rökmössa. Efter kommo bröderna Alqvist i skjortärmarna bärande på hvar sin lampa. Alla tre voro tämligen påstrukna.

Med en högtidlig bugning närmade sig gubben, och efter att ha hållit ett kort tal om ungarlivets härliga frihet och plikter drog han under sina följeslagares jubel upp en flaska benediktiner ur den ena af sina vida fickor och en jaktflaska samt en låda anjovis ur den andra.

Det låg något oemotståndligt komiskt öfver doktors person och uppträdande, så att Hall till sin förargelse ej kunde återhålla ett löje. Men då de slogo sig ned och John utan vidare gaf sig i lag med att öppna lådan, sökte han betvinga sin retlighet och hålla god min i dåligt spel.

Gubben slog i fyra supar, spetsade en anjovis på pennknifven och utbrast: »Skål, mina herrar! Skål för — ja, fa-an gale mej, skål för Pedro af Brasilien.» Han tömde sitt glas, sköt det genast fram till ny fyllning utan att märka, att anjovisen gled af knifven och försvann innanför hans väst. Alqvist gjorde honom uppmärksam därpå. »Å låt den tusan ligga — det finns ju flera i lådan!»

nästan röt gubben och drog i hop nattrocken. Han tog en annan, och med munnen full sträckte han sig öfver bordet, lade handen på Halls arm och skjutande fram hufvudet än mot den ena än mot den andra sade han, denna gång lugnt, afmätt, som hölle han ett föredrag: »Ty jag vill säga mina herrar, don Pedro var en utmärkt karl, en lärd man, som förstod och passade in i sin tid, ett ideal af en regent.» Doktorn dolde ansiktet i händerna och härmande ett barn tittade han mellan sina utspärrade fingrar och tillade: »ty då folket ej ville ha honom längre då — då gick han af sig själf! — Det skulle alla kungar göra, ja fa-an gale mej, det skulle de. Skål för republiken Brasilien!» skrek han till sist och hoppade i knäveckan.

»Skål för den röde Kyhr,» sade Hall och slog i af benediktinern.

»Å skäms! — höll jag på att säga,» sade doktorn och skakade afvisande på hufvudet. »Men kan herr artisten tänka sig,» fortsatte han hviskande, »man kallade mig verkligen så på riksdagen. Jag talade visserligen sällan, men begärde jag ordet, så gick det som en löpeld genom salen: Kyhr skall tala, Kyhr skall tala. Ja-ha! — Det var ej utan, att man fruktade, ty lite hvar kunde då vänta att få höra både — ja, både om peppar och salt! Och alla mina partivänner trängdes sedan för att gratulera mig,» slutade gubben och gaf Hall en menande puff i sidan.

»Talade doktorn då för republiken?» frågade Hall och bet sig i läppen för att hålla sig allvarsam.

»Ne-*ej*, det gjorde jag inte, men i själ och hjärta är jag republikan,» upplyste gubben. Han satt nu lugn i soffan, ittande ut i luften, och alltjämt fingrande på sin tjocka guldkedja fortsatte han, först långsamt, sedan allt hastigare och häftigare: »Ty republiken är nog utmärkt bra, men — *när* man har den lyckan att tillhöra ett land som vårt, där allt nått den högsta utveckling, där allt är ordnad på ett sätt, som närmar sig fullkomligheten, *då* finner jag, att man *ej* bör väcka folket till missnöje och uppror. Och när man har en sådan enastående historia som vi, vore det ett nidingsdåd att afskaffa konungamakten, helst när allt tyder på — ja mina herrar, vi kan få en ny hjältetid hvilken dag som helst. Och skål för det, skål för konungamakten!»

Man drack upprepade gånger för konungamakten.

Hall tömde glas om glas med de andra, kände sig till slut upprymd och helt förnöjd med besöket. Han roade sig öfver doktorn och började äfven betrakta Alqvist med blidare ögon. Denne satt nu sammansjunken i länstolen, hans ansikte sken af lycklig belåtenhet, men han sludrade något om den dominerande ställning vår punsch- och tändsticksfabrikation intog på väärldsmarknaden.

Under dagens lopp hade John ett par gånger bedt att få se »de där fotografierna, Leonard talt så mycket om», och han passade nu på tillfället att förnya sin begäran. »De lågo på byrån i går, tror jag,» svarade Hall, som på eftermiddagen enkom varit uppe och läst in dem i kofferten.

Emellertid blef doktorn under rusets inflytande allt mer högröstad och ifrig. Han fordrade — fordrade, att den äldre och yngre generationen arbetade hand i hand, att det nya ej skötes åt sidan, därför att det var ungt, att hvar nations, hvar individs sträfvan efter oberoende skulle respekteras såsom något heligt — — Till slut sänkte han hufvudet mot bröstet och framkastade de vidunderligaste förslag om att reformera allting: ty den malmfasta grund, fäderna lagt, den dugde förstås ej längre, nu visste man allting bättre, begre-ep allting bättre och störtade sig in i det blåaste vansinne — liksom det där sillstrypande jurist- och bondpaket, som ej förstå hur godt de ha det, och hur fint finkänsligt vi ordna deras angelägenheter. — Och nu gick det löst öfver baggarna.

Men ingen hörde på gubben. Alqvist lallade fortfarande för sig själf, och sen han förgäfves letat igenom hela rummet, gick John missnöjd, brummande, tills han plötsligt liksom ljusnade upp och bad Hall känna på sin medalj. Han vägde den i handen. »Tung, massivt silfver,» sade han.

»Visa doktorn den,» uppmanade Hall.

Och John stödde händerna först på Halls skuldror sen på stolskarmarna och vacklade på det sättet rundt bordet till doktorn. Saligt leende sträckte cyklisten fram sin medalj förklarande, att den representerade ett nytt rekord mellan Stockholm och Södertelje. Gubben hörde ej. Efter någon tvekan drog John sakta i hans nattrock. Han log förtjust och drog lite starkare — och så än starkare,

tills gubben plötsligt slog till medaljen, så den for öfver bordet. »Leksaker, leksaker, sk-strunt!» skrek han.

John stod med uppspärrad mun, som trodde han ej sina sinnen; hans öron liksom bucklade sig för att höra, hvilken riktning medaljen tog öfver golfvet.

»Fa-an gale mej,» sade gubben något förskräckt och sjönk ned i soffan. Men Alqvist vaknade till och tog broderns parti. Båda trängde sig tätt in på doktorn, som fastän först helt förbluffad snart fann sig och slugt öfvergick till anfall. »Ja-ha! — Man skall inte komma till mig och afbryta, när gammalt folk talar — det tillåtes ingenstans, min unga herre! — Först se något, först lära något — och blygsamhet kläder ungdomen! Och så komma med så'nt leksaks-kram — en vuxen man! Du är då länge sedan myndig, är en man i staten, med ansvar, med plikter, med — —»

»Afund, afund,» hånade John och hviftade kring gubbens näsa med medaljen, som Hall tagit upp och gett honom. Gubben slog efter den, som gällde det att fånga en fluga. »Afund, afund,» ljöd det oupphörligt från John.

Slutligen blef doktorn nästan blå i ansiktet af ilska och stånkade och stönade så, att Hall blef helt ängslig och sköt undan cyklisten. »Se så, bli nu goda vänner igen — låt oss hellre börja tala om fruntimmershistorier,» föreslog han och tryckte honom ned i en stol.

Förslaget fann bifall. Alqvist började genast en, och John lyssnade, skrattade, synade medaljen från alla sidor och var snart i godt lynne igen.

Men Kyhr jämkade sig i soffan närmare till Hall. »Skändligt, skändligt! Afundsjuk — jag afundsjuk? — Jag, som — —» Och nu började gubben med stigande liflighet berätta sin älsklingshistoria, den samma, som Hall redan hört ett par gånger, och som gubben serverade hvarje ny bekantskap och aldrig tröttnade att berätta: om hur landshöfdingen en gång förhört sig hos honom, huruvida han ville mottaga en orden, och att han då undanbedt sig den äran. »Här, här skulle den kunnat pryda, om jag velat —» slutade gubben och strök sig på bröstet.

Lampan hotade att slockna; jaktflaskan låg kullslagen på bordet, af benediktinern fanns endast kvar en liten skvätt.

Hall var trött, drucken, och somnade slutligen ifrån alltsammans.

Först när godsklockan ringde fem vaknade han.

Det var full dager i rummet. — John låg på magen och petade med ett paraply under byrån, Alqvist lallade om en liten sömmerska i Upsala, och i soffhörnet satt gubben, snyftande och mumlande något om slaget vid Nördlingen.

XII.

En förmiddag ungefär en vecka efter festen trädde fru Constance med lilla Ruth på armen in i Halls rum.

»Jenny har inte tid i dag — de räkna till stortvätt,» sade hon och stängde dörren.

»Då måste vi väl vänta tills i morgon?» frågade Hall.

»Nej, det behöfs inte. Jag har talt med Erik och Helen, de funno, att det gick mycket godt an, i fall jag tog Ruth med mig. — Eller vill ni nödvändigt uppskjuta?» frågade hon leende och gjorde en rörelse som låtsande vilja gå igen.

»Nej för all del! Sätt Ruth på sängen. Vänta, skall ni få se, vi bygga upp ett ryggstöd åt henne.»

Han drog fram två kuddar och slängde upp dem på det hvita täcket. »Så, nu kan ni ordna; jag är ej så händig med sån't där,» sade han.

Medan fru Constance pysslade med barnet, lade han upp friska färger på paletten och drog staffliet med det påbörjade porträttet närmare ena fönstret. Framför de båda andra hängde mörka skynken, så dagern modererades starkt i en del af rummet och föll obestämdt på det ställe, där hon plägade sitta.

»Tror ni att Jenny verkligen har så brådtom?»
frågade han då fru Constance var färdig med barnet.

»Hon skall väl inte tvätta själf heller!»

»Nej, det vore väl bra mycket begärtdt —
och i dag räkna de ju bara,» svarade hon skrat-
tande. Hon stod med armarna höjda öfver hufvu-
det och rättade på sitt hår, så han såg henne äfven
i spegeln.

»Stå stilla så där,» bad han, »det ger en så
vacker dubbelbild.»

»Och förspiller tiden. — I dag måste vi vara
riktigt flitiga,» förklarade hon och gick och satte
sig upp på sin plats. »Sitter jag riktigt nu?»

Stolen stod för målningens skull på en liten
låda så hennes fötter nådde ej i golvet, Han tog
därför soffans båda karmdynor och bildade en pall
af dem.

»Se, nu får ni fotfäste,» sade han skämtande
och grep i detsamma om hennes fotleder och tryckte
skorna mot dynan.

»Äkta er!» varnade hon.

Samma dag doktor Kyhr reste, började de
porträttet. Stina var på besök hos Öhrströms —
hon väntades ej hem förrän i slutet af veckan —
så de fyra gånger, de hittills målat, hade Jenny
tjänstgjort som förkläde; hon gjorde det också så
gärna, hade hon sagt. Länge gick Hall i tvekan
om hvilken bakgrund som skulle lämpa sig bäst
för porträttet, tills han en dag med Anders hjälp
byggde upp en fond af mörkröda fuchsier. Äfven
denna tillfredsställde honom ej: den passade —

och passade dock icke. Men minnet af hur hon vid deras första sammanträffande den förmiddagen i salen tryckte sitt hufvud mot dessa blommor, stod alltid så lefvande för honom; till slut syntes honom, att han ej kunde, ej *borde* måla henne annorlunda.

»Om Jenny kommit eller ej, finner jag går så på ett ut,» sade Hall sedan han målat en stund, »i går gick hon efter en halftimme, likaså i förgår. Hon tar sitt nya ämbete besynnerligt samvetsgrant, tycker jag. — Eller månne hon är så förtroendefull?»

»Det är ju också endast för syns skull — för att ej tjänstfolket skall få anledning att prata.»

»Låt folket prata — det värsta man kunde förmoda vore att — —»

»Vill ni vara snäll och ge mig ett glas vatten,» afbröt hon.

Han räckte henne det.

»Kanske ni borde hvila er litet,» föreslog han och intog åter sin plats vid staffliet.

Arbetet, anlagdt som knästycke, var redan tämligen långt framskridet. Han ämnade endast utföra själfva ansiktet och nöjde sig därför med att antyda det öfriga: i breda ytor fick det smälta samman i halfdager. Figuren och fonden verkade stiliserade; han tänkte äfven stilisera ansiktet något — ty han målade dock för att måla och ej för honom — den där, som — —»

»Har ni målat på figuren i dag?» frågade fru Constance. Hon stod bredvid honom och hvilade handen på hans skuldra.

»Ja, det här, hela barmen,» svarade han och såg upp på henne. »Er vackra — varma barm.»

Det genombrutna hvita tyget låg så lätt öfver hennes bröst och axlar; halsen omslöts af en hög linning sammanhållen med en brosch af emaljeradt guld i form af en halfmåne. Smakfullt, enkelt. Han tog med händerna om hennes midja och höll henne ett stycke ifrån sig liksom för att kunna betrakta henne bättre: halsen bar hufvudet så stolt, och mellan axlarna hvälde sig bröstet i en fin rundning, som en sköld höjd af nyfallen snö. Han fann det nu förunderligt, att lifvet och han åt henne valt en fond af lidandets blommor, åt henne, som bort få famnen full af friska, klarögda vårblommor.

Det förekom honom, att hon i hans blick läste, hvad han tänkte.

»Hvarför gifte ni er med *honom*?» frågade han halfhögt.

»Hvarför — hvarför frågar ni så dumt?» svarade hon, gjorde sig rodnande lös och gick bort till fönstret.

»Hur mycket är klockan?»

»Half elfva, tror jag.»

»Gjorde jag er ledsen?» sporde han efter en stund.

»Å nej — men låt oss nu börja måla igen.»

»Det hastar inte — kom, sätt er här,» sade han bedjande och något förvånad öfver hennes sätt — hon som annars alltid visade sig så frimodig.

»När kan ni bli färdig med porträttet?»

»Helt snart, antar jag.»

»När?»

»Är det sådan brådska, få vi väl genast ta fatt igen, då!» sade han sökande inslä en skämtsamt ton.

Hon lämnade fönstret, men då hon gick förbi slog han armen om hennes lif och drog henne mildt ned på en stol bredvid sig.

»Jag känner ju hans historia,» sade han, »fru Sanell berättade den en gång. — Hur kunde ni vara så blind?»

Hon böjde sig ned och dolde ansiktet i händerna. »Hur kommer det sig, att ni frågar just i dag?»

»Det är väl egendomligare, att vi hittills aldrig talt om det.» Då intet svar kom, frågade han efter ett ögonblick: »Eller är det något särskildt i dag?»

»Nej,» svarade hon tvekande, men tillade genast bestämdare: »Nej, ingenting.»

»Jag tycker det är fegt att undvika ett ämne, som ständigt ligger på tungan.»

»Kanhända. — Jag måste ha drömt, jag har ej någonting klart — jag måtte ej ha tänkt hela den här tiden! — Och lika så ni?»

Hall svarade ej.

»Å nej, ni har nog tänkt, troligen mer än jag kan förstå. — Jag har endast varit lycklig,» sade hon med djup rörelse i stämman.

»Och nu?»

»Jag vet ej — nu är jag liksom rädd för den här lyckan.»

Och hon var nog verkligen rädd, ty hon, som annars alltid bevarade sin kallblodighet, spratt nu till och sprang upp, då något liknande försiktiga steg hördes utanför dörren. Hon lade fingret på munnen och drog sig sakta tillbaka till fönstret. Hennes ängslan liksom smittade Hall; äfven han stod anlöst lyssnande.

»Det är Jenny,» hviskade han så lågt, att hon endast uppfattade det genom läpparnas rörelse.

»Nej Jenny och Helene stå här nere på gården. — Jag tycker, ni borde se efter, hvem det är,» sade hon med tillkämpadt lugn.

Men innan han hann svara, förnummo de åter samma tassande steg, kunde höra, hur klor skrapade mot tiljorna — och brusto i skratt.

»Det är hunden,» sade hon liksom litet förlägen.

»Som grep oss på bar gärning,» tillade Hall; han mötte hennes blick, som genast sänkte sig.

Uppträdet — hur komiskt det än efteråt föreföll dem — hade likväl upprört dem båda, och väl en halftimme förgick under tyst arbete, innan fru Constance dröjande frågade: »Säg, hvad sade Helene om min man?» Då han tvekade med svaret, bad hon: »Svara uppriktigt, är ni snäll — jag ville så gärna ha reda på allt.»

»Hon talade ej om *er* man — hon talade om *sin* bror.» Det kom med ett något bittert tonfall.

»Om hans ungdom?»

»Om allt.»

»Också om Sigrid?»

»Ja, ja, jag vet, att han har älskat igenom två generationer, platoniskt, den goda herrn,» utbrast Hall, »men mig förblir obegripligt hur ni kunde låta dåra er, vacker, ung; man säger ni var rik också. — Eller beundrade ni den där kärlekssagan, som släpade sig vidare i kall aska?»

»Alla vi flickor svärmade för den.»

»Hvarför? — Jo därför att ni endast hörde den skildras af tanter och mammor efter deras uppfattning. Gud, den var så poetisk förstås — och sen tyckte ni rysligt synd om honom och ville — —»

»Tyst, nu gör ni mig så ondt,» afbröt hon med två stora tårar i ögonen, »hvad förstår ni, hvad en ung flicka känner! Jag tyckte jag äntligen funnit en lifsuppgift, något stort att ägna mitt lif och hela min hängifvenhet åt, och — —»

»Och så tog han emot er ungdom, er värme såsom något själfklart, som en belöning, han gjort rätt för, eller än mer — som en sorts tarflig ersättning.»

Han gick upprörd af och an några slag. Så stannade han och kysste henne länge och lidelsefullt. »Hvad tjänar att grubbla, det gjorda är gjordt, och lifvet är så vidt och skönt!»

»Men hvad ger lifvet mig?» sade hon hopplöst.

»Lifvet *ger* ej, det endast *bjuder* — man måste själf taga.»

Han kysste henne på nytt och släppte henne först, då hon log mellan tårarna.

Men som om han intalat sig själf mod och tro på lifvet, försvann all hans tvekan och oro för det. Nej taga — själf taga! Och en lust för arbetet liksom i forna dagar grep honom: det syntes honom, att han först nu började, och förstod hur han ville hafva porträttet. Han målade därför fortare, djärfvare än förut, stiliserade det än mer för att möjligen finna ett uttryck för alla de oförklarliga motsägelser, han funnit hos fru Constance. Och under det han arbetade, togo tankarna bort slöjan, som dolde fortsättningen på förhållandet mellan honom och henne. Han kunde följa den dag till dag, tills — — Det måste ju komma! Allt liksom sköt dit — han, hon, andra; det var, som om tjänstvilliga händer jämnade vägen.

Men vid detta uttryck »jämnade vägen» hakade sig tankarna fast, ville ej lämna det, sökte — tills plötsligt ett minne från barndomen vaknade. Sedan sexton, sjutton år tillbaka låg det magasinerad i hans hjärna, lurande, väntande; nu dök det fram, lefvande i alla sina enskildheter.

Han lade bort penslarna och sköt med foten staffliet åt sidan. Fru Constance märkte det ej utan satt fortfarande orörlig: de uttrycksfulla ögonen liksom sågo utan att se, och läpparna rörde sig utan att ens hviska. Han kastade en hastig, jämförande blick på porträttet — knäppte sedan ihop händerna bakom nacken och betraktade henne stilla under flera minuter.

»Nej, det kunde ej ha varit hon,» sade hon till slut halfhögt för sig själf.

»Ni har rätt, nu förstår jag det också,» inföll Hall.

»Hvad?» frågade hon förundrad.

Han svarade ej. Först efter en stund, och som om under tiden ett eko återupprepat deras ord, tycktes hon förstå. Hon såg på honom leende och med en viss öfverlägsenhet, den öfverlägsenhet, med hvilken en kvinna gärna ser på en man, när det gäller att bedöma något af hennes eget kött.

Det retade honom smått. Men utan inledning i enkel, naturlig ton, som vore det en saga, berättade han: »Det var en söndagseftermiddag, jag var kanske tretton år den gången, och kusinerna, som kommit på besök, ungefär jämnåriga. Medan mina föräldrar sofvo middag, sökte vi reda på kort och började spela vist. Ingen af oss kunde riktigt. Vi spelade likväl om pengar; ingen kunde föra ett protokoll, ingen ägde ett öre. Vi voro förtjusta, viktiga. Min enda ängslan var, att mormor skulle komma och taga korten från oss, ty hon var religiös — lågpannadt religiös — och jag visste, att hon fullt och fast trodde, att ett kort i handen var så godt som en biljett till helvetet. Efter en stund kom hon då. Jag satt darrande. Hon stod länge och såg strängt på oss men sade till slut endast: »Ja, roa er ni barn på ert vis — jag vill roa mig på mitt.» Och så satte hon sig tätt vid oss och sjöng en zionsång, högt, salvelsefullt — och allt högre. Jag minns hur glad jag blef, att

vi fingo hållas, och vi spelade vidare, förstås. — Den gången tänkte jag ej närmare på det, men nu förefaller det mig förfärligt, som om hon velat begagna kontrasterna till att fästa sin Guds uppmärksamhet på sig.»

Han tystnade och gungade fram och tillbaka med stolen, tills det föll honom in, att han möjligen uttryckte sig så oklart, att hon ej fullt fattade, hvad han menade. Han ville just draga upp en jämförelse, då fru Constance sade:

»Men Jenny, hon drifver det än längre.»

»Och medvetet,» tillade Hall.

»Till en del handlar hon nog medvetet,» medgaf hon.

»Vet ni, hon har nog endast ett intresse, och det är vården om *sin* salighet. Jag tror, hon liksom går och fruktar, att himmelen är för liten och gläder sig åt hvar och en, som råkar på afvägar — hon liksom strör ut biljetter eller rättare: hon sticker dem i folks händer!»

»Nu börja öfverdrifterna!» påstod hon skratande.

»Inte alls några öfverdrifter! Ty när hon kom in den gången, ni höll armarna om min hals, måste hon ha sett oss'»

»Ja visst såg hon oss. Att börja med var jag äfven tämligen ängslig, — men det hindrar inte, att ni öfverdrifver,» envisades hon.

»Jag bedömer efter mina egna ögon, ty så ser och uppfattar jag henne. Ensidigt — det kan ni väl ha rätt i — hon har troligen många goda

sidor — det ha alla människor, fast inte jag har upptäckt några hos henne. — Vet ni, en tid trodde jag, att hon haft ett barn.»

»Nej — nej då!» utropade fru Constance.

»Är ni säker?»

»Bestämdt!»

»Men det ligger något i figuren — denna nästan abnormt stora barm och för öfrigt mager — eller har det ingenting att betyda?»

Då hon utan att svara sträckte sig efter karaffen och började vattna fuchsierna, frågade han i stället:

»Men finns det då ingen, hon håller af?»

»Jag vet ingen — ej en gång sin egen bror.»

»Det är egentligen synd om henne,» utbrast Hall, »också hon, har nog en gång haft ett varmt sinne och trånat och hoppats och ingenting hellre önskat än att ge sig hän, helt, osjälfviskt. Och efter hand har elden slocknat i brist på näring utifrån, kallnat — och hoppet har förvandlats till bitterhet och trånaden till förkrympt kvinnlighet. — Är det att undra på, att hon är bitter. — Att hon, den besvikna, väntar och med hänsynslös egoism fordrar företrädesrätt till himmelen, om det så vore på alla andras bekostnad. Och dock rår ingen annan än hon själf för det. Lifvet endast bjuder! — Giftna kvinnor äro ofta olyckliga men sällan bittra. — Eller säg, skulle ni kunna bli bitter?» frågade han efter ett litet uppehåll.

»Hvem vet, kanske,» svarade hon allvarsamt.

Hon hade satt ifrån sig karaffen, men stod ännu kvar vid blommorna. Sällan hade han sett

henne så vacker: alla linier flöto enkla, smidiga, kinderna brunno, barmen svällde af spänstig ungdom, och i blicken, djupt inne, låg glöd, dämpad och trånsjuk som i rökelsekaret framför kärlekens altare. »Nej, nej, ni kan aldrig bli bitter,» sade han och skakade på hufvudet.

»Men ni, ni är redan bitter — något åtminstone,» påstod hon och närmade sig honom.

Han tänkte förneka, men teg emedan han innerst kände, att hon till en viss grad hade rätt. Han bitter —? Det var som om hon med sitt påstående manat fram en börjande misstämning. —

»Le litet!» bad han plötsligt.

Hon stod öfverraskad men måste sedan ovillkorligen le. »Er vet man aldrig, hvar man har,» sade hon och slog armarna om honom. »Hvarför skulle jag le?»

»Om ni anade, hvad den där guldplomben en gång gjort!»

»Ser man den — mycket?» frågade hon intresserad.

»Nej, men jag ser den ibland, när jag är så nära som nu. — Den skimrar så trolskt.»

»Är det verkligen vackert?»

»Jag tycker det.»

»Säg, har jag annars något vackert?» bad hon inställsamt.

»Vid Gud, nej!» påstod han skrattande och strök henne öfver håret.

»Jo, det har jag — säg hvad håller ni af hos mig?»

»Ni är en stor, barnslig flickunge — men sätt er i mitt knä, skall jag säga det.»

»Om någon kommer —» tvekade hon.

»Vi stänga dörren.»

»Nej aldrig,» afböjde hon, men tillade smekande: »Säg nu bara — fort.»

»Allt — och ingenting, efter ni så vill då.»

Men han drog henne ned på sitt knä och strök hennes vida spetsärm upp nästan till axeln. Han var varm, vällustigt varm, och mjuk, doftande låg hennes blottade arm om hans hals. —

»Är jag vackrare än hon?»

»Hvilken hon?»

»Ni vet nog — säg mig nu, hvem hon är.»

»En modell, en helt vanlig modell, jag har ju sagt det förut,» sade han något otåligt.

»De andra, ja, det ser man tydligt, genast, men inte hon. Nu ville jag så gärna veta det, — hvad heter hon?»

»Fanny.»

»Och mer?»

»Jag vet ej. Modeller ha för oss bara förnamn. Men hvarför skall ni plåga mig,» fortsatte han, »fru Sanell har frågat, ni frågar jämt. Jag kan säga er, hur det kom sig: jag tyckte väggarna voro tomma och allting otrefligt därinne, så redan första kvällen, jag var här, dekorerade jag, det vill säga, jag slog upp det första bästa, jag fick fatt i. Ni kan tro mig — jag har ännu en studie efter henne, om ni såge *den* tviflade ni ej längre.» Han var helt nervös och kände liksom samvetsagg

öfver att så förneka och nedsätta Fanny — hon hade dock för honom varit annat än en vanlig modell.

»Så visa mig den andra.»

»Ni må då förstå — det är alldeles omöjligt.»

»Så skänk mig den, som sitter på väggen då, efter den är er så likgiltig. — Men det vill ni, förstås, ej?»

»Jo, tag den — gärna,» tillbjöd han efter någon tvekan.

»Godt, jag tar er på orden,» sade hon skälmskt, som om hon ännu ej riktigt trodde honom.

»Men inte nu,» invände han.

»Jo, just nu, för jag vill pröfva om ni talar sanning,» sade hon leende och innan han hann hindra henne ilade hon bort till dörren, sköt undan portiären och försvann bakom den.

Han ville ropa och varna henne men förmådde ej — ville ej, utan stirrade på portiären, hvilken ännu helt sakta rörde sig. Visste hon då ej, förstod hon då ej —! Han tyckte sig kunna se rummet därinne: linden skymde för hela fönstret — några af grenarnas nya årsskott ströko mot rutorna, och ljuset föll sparsamt, brustet öfver alla bilderna och henne. — Han led af värme, stred en kort kamp med sig själf och gick sedan utan bestämda tankar in till henne.

Hon stod uppe i soffan och lossade häftstiften, som fasthöll Fannys porträtt, med sin pennknif. »Var hon verkligen så vacker?» frågade hon till utseendet obekymrad — men han hörde att stämman

skälfde, och utan att svara lyfte han henne ned till sig, böjde hennes hufvud bakut och såg in i hennes ögon; han såg sin bild i dem: det var, som såge han den i skärfvorna af en brusten spegel. »Du är svartsjuk,» hviskade han darrande, »men vill du, säger jag, hvad hon var för mig?»

»Så, säg då.»

»Det är farligt.»

»Nej — säg bara.» — — — — —

Blek och med ena handen ännu knuten om portiären stod Hall och såg på Ruth — han hade glömt, att hon fanns där. Hela förmiddagen låg hon tyst, nästan dold af kuddarna, men satt nu upprätt och stirrade rakt på honom med uppspärrade, glanslösa ögon, hvilka dock ägde uttryck — ett forskande uttryck, förekom det honom. Han liksom isades och väntade något af denna blick: det syntes honom, att barnet skulle resa sig upp och fråga och anklaga. —

Han lyssnade för att höra, om Constance gick därinne, ty han var rädd, att hon skulle komma för snart — men allt var tyst. Ovillkorligen drogs hans blick till porträttet och som vore det ett arbete, han aldrig förr sett, slog honom likheten: detta halffärdiga, stilsierade måleri återgaf förunderligt troget den förvirrade tvekande uppfattning, han bildat sig om henne. Han sjönk ned på närmaste stol, stödde hufvudet mot händerna. Han kände förfäran för sig själf: det föreföll honom, som om han genom modern förbrutit sig mot barnet.

Sent omsider kom Constance. Hon stannade några sekunder i dörren, gick sedan förbi med lätta, rädda steg. Ehuru han ej såg upp, och hennes rörelser nästan voro ljudlösa, visste han hvar hon satte sig: endast några få steg ifrån honom. Vid hennes inträde genomfors han af ängslan för, att hon skulle vidröra honom, så barnet såge det; han kände ett ögonblick endast motvilja och leda för henne. Tiden gick, ingen yttrade något. Men han förstod, att hon girigt väntade på ett ord, att hans tystnad måste smärta och förskräcka henne. — Men hvad skulle han säga — han, som själf sjönk allt djupare i svart, tom sorg.

Det var så stilla i rummet, att surrandet af en fluga, som sökte rädda sig upp ur vattenkaraffen, kom honom att spritta till.

»Constance, — tag barnet och gå,» bad han utan att förändra sin ställning.

Men hon rörde sig ej, svarade ej. En känsla af att hans ord varit hjärtlösa tvang honom att se upp: hon satt sammansjunken, den ena armen hängde slapp öfver stolskarmen, ögonen talade om ångest, om uppgifvande af allt.

»Kära!» utbrast han och sträckte handen mot henne.

Åter förgingo några minuter. Så sade hon hviskande, medan ögonen i förtviflan liksom sökte finna en fast punkt i hans: »Det är ju intet riktigt barn — jag, som har längtat, längtat efter ett friskt barn.»

— — När solen finner väg mellan granarna och leker öfver skogsgölen, då viker ensamheten, då flyr det hemska, då ljusnar det mörka, då vidgar sig näckrosen, och sländorna, gölens irrande blåa tankar, samla sig och kretsas i den gyllene strimman. — —

Hall satt mållös. Han fattade ännu ej riktigt — men i hans öron ljödo oupphörligt hennes ord: »Jag, som har längtat, längtat». Aldrig hade han ännu förtrott sin längtan åt någon, aldrig förr en kvinna talat till honom om ett barn! — Sällsamt att just hon anade hans inre och bar på samma längtan som han. Och alla hans spridda, halft förlorade drömmar vände tillbaka mer lefvande än förr: han såg åter tydligt barnet för sig — och det var ju ej längre endast längtan och tom dröm.

Solen bryter fram, solen bryter fram! — Han var som rusig, förstod ingenting längre, visste endast, att hon nu var helig för honom. Och han sjönk ned, kysste hennes knän och, då hon hindrade det, hennes händer, de mjuka hvita händerna, som skulle vårda hans barn.

XIII.

Samma dag medan herrskapet satt vid middagsbordet, sköt Gertrud barnvagnen upp och ned på gårdsplanen.

Hon såg så fin och täck ut i dag. Mössan, med en enda ljusblå bandrosett i det hvita, satt skjuten mer än vanligt tillbaka i nacken; håret var krusadt i pannan, och för att ej skrynkla sitt nystärkta förkläde höll hon alltid vagnen försiktigt något ifrån sig.

Solen sken varmt, ingen vindfläkt rörde sig. Under suffletten låg lilla Ruth och sof mellan spetsarna.

Och hon vågade sig med vagnen in i gången mellan rabatterna, där fjärilar och bin lekte med blommor, med blommor, som ej tycktes lyssna till något, och blommor, som blyga böjde stänglarna, blott vingar surrade öfver dem.

Liksom ängslig vände hon tillbaka, tog en vid båge kring rundeln, men när ingen syntes i fönstren gick hon, gnolande, åter ned i trädgården. Bakom flygeln påskyndade hon sina steg, småsprang till och med — tvekade, men drog sedan vagnen efter sig in på gräset bort mot fläderbuskarna, där en hög gamla bönstörrar lutade mot staketet.

Hon lyfte upp Ruth i famnen, smekte henne, lossade något på hennes krage, och satte henne sedan, varsamt, på en hvit schal i skuggan af ett

ungt körsbärsträd. — Och därutanför bakom bönstörarna stod Jonson, nykammad och log, log så hela tandköttet syntes, och med ögon som två våta pärlor.

Länge sitter Ruth orörlig och ser ut i luften.

En skara sparfvar kommer hvinande, slår ned i närmaste törnroshäck, flaxar, strider, kvittrar. Då lägger hon hufvudet på sned och lyssnar. Pupillerna vidga sig, blicken får djup; hon skjuter trumpet fram underläppen och spärrar ut sina små magra fingrar.

Snart flyger fågelskaran; allt är åter tyst. Barnet hör tystnaden och vänder på hufvudet, som om det söker den. Så ser det något och böjer sig fram: den ena foten är bar; det räcker ut handen, ruskar i sina tår — och ler.

Något hvitt skimrar i luften, försvinner, vänder tillbaka, fladdrar i allt trängre kretsar och sätter sig till slut på barnets arm. Det släpper sin tå för att se på detta nya, hvita. — En undran, en obestämd åtrå att röra vid, att fånga detta skimrande. — Då höjer sig fjärilen och fladdrar bort till rosorna, de friska, doftande rosorna.

Och blickens lif slocknar, hufvudet sjunker trött mot axeln, och barnet börjar kvida.

Ingen hör det. Hjälpöst, öfvergifvet.

— — Men mellan körsbärsträdets blad faller dagens klara solljus i små stänk, som ett regn af gyllene blomblad öfver barnet.

XIV.

Johannas förlofning med Rydin väckte en hemlig uppståndelse bland folket i bygden.

Förr eller senare hade man visserligen väntat denna förbindelse, hade talat om den såsom något själfklart, något länge afgjort — och dock kom den som en öfverraskning. Man visste ej rätt, hvad man hädanefter skulle tänka och tro om allt det, som berättades om den unge prästen. Många stämmor började höja sig till hans försvar — stämmor, hvilka likväl snart förstummades och åter omärkligt förenade sig med den allmänna oponionen. Men när den förvirring och ovisshet, förlofningen frambragt, försvunnit, ökades oviljan mot adjunkten; i stället för att som förr endast höra och girigt samla, hvad man kunde uppsnappa, började man själf uppfinna och draga strån till stacken. Det var, som om hvar och en ville skryta med att veta mer än alla andra. Hela socknen liknade till slut en med surrande bin öfverfylld kupa; endast respekten för pastorskan hindrade dem att svärma och falla ned öfver prostgården.

Den, som stått bakom och så att säga framtingat förlofningen, var patron Sanell.

En morgon trädde ett par af socknens bönder in på hans kontor. Efter långa omvägar kommo de slutligen fram med sitt ärende:

Den enas son skulle gifta sig med den andras dotter; och nu var det så — var det ju så, att prosten var så klen af sig, att han inte själf gjorde något — det visste väl patronen? — Ja, det visste han. — Och så ville de ej uppskjuta bröllopet för adjunktens skull, ja det förstod nog patronen! — För släkten och de unga själfva. — Patronen kände dock till det där med adjunkten? Och de ville fråga, om ej patronen ville vara god och tala med pastorskan, för de ville inte ha någon annan än prosten! — Annars finge de be komministern i grannsocknen. Helst ville de, förstås, ha sin egen prost, ty adjunkten, han vore väl inte den rätta att hålla en vigsel heller?»

Sanell sökte efter bästa förmåga lugna dem och lofvade slutligen att ställa allt till rätta.

Samma dag gick han öfver till prostgården.

Pastorskan tvekade. Det såge illa ut om förlofningen eklaterades så brådstörtadt, invände hon bland mycket annat. Men när Sanell rent ut förklarade, att Rydins ställning var så hotad, att hon i annat fall troligen måste söka sig en annan adjunkt, insåg hon genast att något måste göras. — Johanna var trettiosex år, det säkra var kanske säkrast — och suckande gaf hon sin välsignelse.

Patronen återvände hem nöjd och öfvertygad om, att allt prat härefter skulle upphöra; han trodde att händelsen med Rydins far på något sätt kommit till folkets kunskap och anade ej alla de ärekränkande rykten, som, tack vare Alqvist, spridt sig. Som han förutsett lugnade förlofningen bönderna.

Adjunkten förrättade till allas belåtenhet vigseln. Men, som sagt, sedan kom reaktionen desto häftigare.

Rydin själf anade fortfarande ingenting; han gick bara omkring och var lycklig. »Lyckan kom också så oväntadt,» sade han till Hall på förlofningsdagen, och hans troskyldiga ögon fingo därvid ett uttryck af naiv undran; det var, som om han ej riktigt begrep, hur det hade gått till. Men så tillade han med ett förnöjdt leende: »Ett varmt kristligt sinne, och hon blir en duktig matmor.»

Häri måste Hall gifva honom rätt. Johanna hade alltid förefallit honom som en af dessa vägg-almanackor, hvilka på hvart blads baksida ha ett bibelspråk och beskrifniugen på en maträtt. Ja inte behöfver du svälta, tänkte han elakt, oaktadt han i hjärtat tyckte synd om prästen. Ty med undantag i hvad som gällde hushållet kände han knappt någon trögare kvinna än Johanna. I timmar satt hon ofta orörlig på samma ställe; talade man till henne spratt hon till och såg jämt ut som förvånades hon öfver att vara vaken. Fet, rödblommig — blank: det var som om hon dagligen firade orgier i mjölkkammaren.

Pastorskan blef likväl dag för dag mer tillfreds med partiet och lycklig i medvetandet att hafva gjort en god gärning. »Gudskelof, nu är han försörjd,» sade hon till sin man och tänkte på att Sanell hade patronatsrätt i socknen. Alla, som räknades till bygdens herrskaper, förändrade sitt sätt mot adjunkten. Man begagnade visserligen

ännu samma litet öfverlägsna, beskyddande ton, men betraktade honom som en, hvilken numera hörde riktigt med; man liksom fann honom garanterad.

Äfven hos Rydin märktes snart en förändring: stämman fick ofta något bestämdt, stundom något rent af myndigt; det var, som ginge han och inöfvade och föreställde sig i sin framtida prostvärdighet. Hans väsen förlorade sin naturliga öppenhet. Han fetmade, påstod man.

Under eftersommaren försämrades prostens hälsa utan att dock ingifva allvarliga farhågor. Sjukdomen medförde ingen kris, menade distriktsläkaren, endast själsförmögenheternas gradvisa aftagande; han kunde troligen lefva i ännu många år till socknens gagn och välsignelse. Alqvist däremot skakade betänkligt på hufvudet ehuru utan att säga sin mening. Han plågades ofta af dåligt lynne sista tiden och visade sig ytterst sällan på Berga. Af grannlagenhetsskäl, förmodade hans mor, som nu fruktade för fru Constances skull. Verkliga orsaken var emellertid att patronen en gång haft ett långt samtal mellan fyra ögon med honom angående adjunkten. Sedan dess hemlighöll Alqvist alla sina nya iakttagelser — och led därunder.

Hall och fru Constance lefde utanför allt detta.

En eftermiddag i början af september satt Hall på dragstången af en flatvagn under några aspar tätt vid uthusen.

Han hade här stämt möte med Constance.

Skrinda efter skrinda fullastad med guldgul hafre for förbi. Asplöfven prasslade, när grenarna i förbifarten grepo några strån från hvar t lass. Oxarna glänste, blanka, i solen, och drogo med alla senior spända, drängarna hojtade, svuro, klatshade med piskorna — en ansats, och de tunga lassen rullade rasslande uppför uppfartsbron och försvunno in i logen. Vid den långa byggnings andra ända sände lokomobilen en lätt, brungul rök upp i luften, tröskmaskinen hväste, brölade och slukade som ett omätligt ohyre kärfve efter kärfve. Några statbarn, som tröttnat på att åka bakpå lassen, vältrade sig under skrik och skratt i halmhögen, och en fräknig pys, som fått ett smolk i ögat, stod på ett ben vid logväggen och grät.

»I nästa vecka få vi den sista hafren under tak,» hade patronen sagt, när han nyss gick upp med nya rågprofvet.

Ut genom en dörr på logens långsida körde plötsligt en tömd skrinda i rasande fart. Dragstången pekade högt i vädret och sköt oket fram öfver hornen, så man hvar ögonblick kunde befara, att oxarna skulle strypas. Vagnen skakade så, att drängen måste hålla sig fast med båda händerna; piskan föll emellan bottenbräderna och knäcktes under hjulet. Rättaren kom ut i dörren och röt; men drängen låtsades ej höra utan körde sjungande till vattenhon. Medan djuren drucko, skämtade han på afstånd med en af pigorna, men då hon gått in i svinhuset, snöt han sig i fingrarna, torkade

dem på förskinnnet, begagnade tömmen till piska — och i raskt tempo bar det åter i väg ut på fälten.

Hall såg på klockan: hon var half fem; en kvart öfver tiden, Constance bestämt.

Han gick in i logen. Men ögonen, vana vid solljuset, hade i början svårt att urskilja föremålen därinne. Ett tjockt damm dansade upp och ned i de breda ljusband, som trängde in genom solsidans väggspringor. En hektiskt rödblommig karl, endast klädd i skjorta, byxor och ett med grönt broderadt hängsle, hällde nära ingången vatten ur en stor kopparflaska; han drack det ur locket. Kärfvarna kastades ur vagnarna först upp på en brädställning, där starka armar grepo dem och sedan — från afsats till afsats, tills högst uppe några pigor bådade dem mellan takbjälkarna.

Hall stod länge och såg på detta rastlösa arbete, på dessa idisslande djur, på dessa trälände, svettande människor. Plötsligt föreföll det honom så förunderligt och onaturligt alltsammans. Men han förstod genast det barnsliga i sin tankegång och gick därifrån smått skamsen öfver sig själf.

Ögonen, som vant sig vid mörkret, bländades nu af solljuset, och när han så, som en motsats till hvad han nyss sett, tänkte på sitt lif, sitt sinnestillstånd under senaste tiden, förekom det honom, att äfven något i hans inre bländats af ett strålände ljus.

Med händerna på ryggen dref han väntande omkring på ladugårdsbacken och åter mälde sig

den frågan: hvarför arbetade dessa människor som maskiner, utan tankar, kanske utan önskningsar? Att samla i ladorna! Han tänkte på patronen, när han visade fram rågproffet: »Prima kvalitet». Mammon: — Nej han ägde numera intet gemensamt med någon af alla dessa människor; det syntes honom att Constances armar liksom en parentes skilde honom från allt annat.

Själ hade han likväl de sista veckorna arbetat flitigare än någonsin. Ty han fann nu sällan tillfälle att träffa Constance på tu man hand, och allt det brusande, jublande lyckliga förmådde han ej ensam bära på utan måste skaffa det aflopp, ge det uttryck. Och han gick nu och log vid tanken på sina sista taflor — halft natur, halft fantasi: naturen sedd genom en spegel på hvars yta hans själ andats imbilder af alla sina drömmar, sin längtan och sitt nu segervissa hopp. Sanell och alla, som sett dessa arbeten kallade dem galna. Det roade honom. Och han fortsatte att arbeta i samma art, satt liksom och lekte med färgerna, ty det förekom honom, att han egentligen icke målade, utan att penselstrecken voro ord, hvilka han ordnade till en egendomlig dikt.

Han sof knappast nu för tiden.

Hvar morgon, länge innan solen gick upp, satt han med sitt arbete vid pildungarna bakom »Kattmyren», bland tufvorna vid stranden.

En lätt dimma låg öfver vattnet, skarpt begränsad; vassen stod rundtom och liksom vaktade den. Hela ytan bortöfver till andra stranden täcktes

af näckrosblad, mångfaldigt skiftande och så många, att de ej en gång hade plats nog; några rullade ihop sig, andra lade sig helt makligt öfver hvarandra, så vattenspindlarna måste långa sträckor krafla på det torra. — Ett sällsamt lugn, en halfmörk frid. På morgonsidan sofvo till och med pilarna efter att hela natten ha hviskat sagor, verklighetssagor, vemodiga, dystra; på hvart blad, hvart strå, hvar blomma kunde man se tårar. Det ljusnar. — Det är ljust! En fågel börjar kvittra. Ännu en — fler, än fler! Horisonten färgas af allt stoltare purpur. Hela naturen vaknar, lyssnar, väntar. Det flammar — det skjuter flammor! — Och solen stiger, glödande, skälfvande och liksom frustande af lidelser och begär — och ängar och skogar rodna, dofta och locka. — Öfverst på en tufva ligger frost, en lätt, knappt skönjbar frost, ej ens hvit, endast några klara halffärdiga isnålar; de smälta genast. Det flyter som rödgult guld öfver näckrosbladen och en ton, osäker som den första från en hittad flöjt, tränger genom vassen, hvisslar, studsar — och dör. Luften darrar. Dimman lyftes, vinden kommer, värmen kommer, och liksom en kokett rycker bort sina första grånade hår, skakar björken af sig några gulnade blad.

Och Hall sitter stum och ser. Han mottager inga intryck: det synes honom att han ger, att allt har sin källa i hans inre, och att allt endast är en klangfull, skön melodi till dikten om hans barn.

Dessa timmar voro hans lyckligaste.

Annars blandade sig allt som oftast tvekan och tvifvel i hans lycka. I synnerhet under allra sista tiden. Han led af att aldrig kunna känna full tillit till Constance. Så äfven i dag. — Hon hade dock lofvat att komma, säkert!

På botten af en skrinna strök han i hop en handfull urfallna korn, lät dem rinna ur den ena handen i den andra, blåste för att rensa dem, lät dem falla mellan fingrarna och kastade slutligen bort de sista.

Plötsligt genomförs han af denna obeskrifliga oro, som kommer, när man inbillar sig, att någonting händt. Constance var också jämt så oberäknelig! Eller —? Ånej, — posten kom ju om morgnarna.

Han gick hastigt upp till gården, men återvann efter hand sitt lugn. — Hon lefde ju numera endast för och genom honom; han hade dragit henne öfver till sig!

Första dagarna efter att hon blifvit hans, var hon liksom rädd, undvek och förebar illamående, så flera dagar målade de ej. Halft tvingad af herr och fru Sanells uppmaningar kom hon till slut. Jenny visade sig särdeles intresserad, satt sedan stilla, virkade och stannade kvar hos dem under hela första sittningen. Nästa dag aflägsnade hon sig däremot helt snart. »Vi måste skära bönor,» sade hon och nickade vänligt i dörren.

Hall hade väntat — en evighet, som det föreföll honom — på den stund, då han i enrum skulle få tala med Constance. Och liksom en troende

plågad af minnen och grubbel tillbedjande biktar sitt hjärta för madonnan och hennes förstfödde, så anförtrorde han henne allt, sin längtan — hur han som tolfårig gosse i timtals suttit och sett på, när småflickorna lekte med sina dockor, hur han sedan som äldre gått och sett på barn, på främmande, guldlockiga barn, hur han lekt med dem och, när något visat rädsla eller motvilja för honom, sökt upp ensamheten för att osedd få gråta, som bure han på en bitter sorg. Han njöt af att ändtligen en gång få blotta sitt inre, vända och lägga i dagen alla dess hemligaste gömmor, njöt af att kunna visa sig såsom han var, vek, barnsligt vek, utan fruktan att utskrattas eller missförstås. Och han talade vidare, vädjande, i afbrutna meningar och med ansiktet doldt i hennes sköt, om sitt lif därute, om tomheten, om sitt ändtliga beslut att resa hem, och hvarför han — —

Plötsligt stockade sig orden. Han insåg att de motiv, som förmått honom resa hem, ej kunde bringas i sammanhang med sista tidens tilldragelser, att han ej kunde klarlägga dem sanningsenligt utan att skrämma, kanske förlora, henne — och med henne allt.

Men då hon med handen strök öfver hans hår, lätt, smeksamt, liksom skakade han bort alla tankar på det förflutna, som dock ej kunde ändras, och stammande, rädd att oskära något, nämnde han bandet, som nu förenade dem — deras barn. Småningom glömde han all oro, talade allt varmare, glömde nästan, att han talade till henne; det var,

som om allt hvad han hemligt burit på och under åratal samlat i sitt inre, nu likt en böljande ström bröt fram i ljuset, speglade idyller och en blå, blå himmel.

Hans hänförelse ref henne med — han läste det i hennes ögon — och han började skildra deras gemensamma framtid så, som han tänkte sig den: långt därefter i södern, där rosorna dofta hela året om, och vinrankorna slingra sig kring villornas hvita pelare.

Och hon böjde sig ned öfver honom och frågade och hviskade och ville höra mer, än mer.

På några dagar fullbordade han sedan porträttet. Constance föreslog, att de i alla fall skulle fortsätta: han kunde ju låtsas måla, när någon kom. »Vi få annars så svårt att träffas,» tillade hon. Han medgaf, att hon hade rätt och gick in på förslaget, men strax efter, vid middagsbordet förklarade han oväntadt, att porträttet var färdigt — alldeles färdigt.

Det skedde samma dag, man väntade Stina hem från Öhrströms.

Ehuru Constance dag för dag blef försiktigare föreföll det Hall mången gång underligt att ingen öfverraskade dem eller misstänkte något. »En ängel vakar öfver oss,» påstod Constance och log. Han visste godt, hvem hon menade; men ängel eller ej: en förklaring måste dock komma, förr eller senare, och senast när hennes man anlände.

Hittills hade de undvikit att tala om honom. Endast en gång, då Hall visste, att hon fått ett bref,

sade han: »Visa mig det,» och tillade, då hon tvekade: »Jag vill se det.» Han ansåg sig äga rättighet att fordra.

»Min mans bref,» utropade hon då.

»Din man?» frågade han helt lugnt. —

Efter en stund sökte hon likväl upp honom och ville lämna brevet. »Nej, kära — rif bara sönder det,» bad han; men då hon dröjde, tog han själf och ref det i små bitar.

Sitt beslut — hvilket han fattat redan under första berusningen — att ej åter begära henne, förrän hon en gång blifvit hans lagliga hustru, höll han troget, och tyckte sig se huru lycklig och tacksam hon var för den aktning och grannlaghet, han härmed visade.

Annars fogade hon sig utan motstånd efter hans vilja. Och han njöt af att se, hur hon uppbjöd allt för att söka lefva sig in i hans tankar och intressen, hur hon allt mer gjorde sig förtrogen med det nya lif, som väntade dem, längtade efter det, hälsande det som en befrielse från allt det tomma, kvafva, hvilket hittills omgifvit henne. Med begärlighet läste hon de böcker, han gaf henne — böcker, som en gång i hans egen lifsåskådning åstadkommit stora och plötsliga omhvälfningar. Ofta låg hon långt in på natten och läste dem, förtäljde hon.

Och dock kände han, som sagdt, aldrig full tillit för henne. Vågade heller aldrig forska efter orsaken — det var, som fruktade han att göra

upptäckter — utan trängde bort tvifflen genom att suggerera sig in i ett tillstånd af tillförsikt och tro.

I dag var det första gången hon försummade ett af deras aftalade möten. — Men kanske hon haft giltiga skäl, måhända att — — »Eller hon kan ju ha fått telegram från honom,» mumlade han.

Omedvetet påskyndade han sina steg och tog vägen genom parken till den soffa, där hon vanligtvis brukade sitta om eftermiddagarna. Hon måste nyligen ha varit där men gått, ty på soffan låg en bok, han för en tid sedan skänkt henne, och hvilken, efter hvad hon påstått, hade hållit henne vaken hela nätter. Han tog den med sig och bläddrade i den: endast de tio första sidorna voro uppskurna — och så ett par blad i midten.

Han stannade öfverraskad — men måste sedan le och beslöt att vid första tillfälle skämta med henne härom.

Först strax före kvällsvarden träffade han henne. Vid ett af borden nedanför verandan satt hon och sydde på en lång gungstolsdyna. Hon såg upp och nickade, när han kom, men fortsatte sedan tyst sitt arbete.

Hall tog plats bredvid henne.

Borta vid andra sidan af planen gick fru Sanell insvept i en grå lamaschal och såg på sina rabatter. De flesta blommorna voro nu vissnade, afskurna eller på god väg att vissna. Löfkojorna gingo i frö; endast evighetsblommorna och astrarna stodo i fullt flor.

Aftonen var mild, vindstill; man märkte dock att hösten nalkades.

»Vi ska äta så tidigt, att vi slippa tända lampa som i går,» sade Constance och såg upp mot verandan, där jungfrun dukade bordet.

Han fann det taktlöst att hon ej ens ursäktade sitt uteblifvande från mötet och retad och med vilja att det skulle komma oförmodadt frågade han: »At hvem syr du det där?»

Deras blickar möttes ett ögonblick. Därpå såg hon ned, glättade ut stramaljen öfver knäet, gjorde en min af att vilja rulla i hop det, men hejdade sig och började sy igen. »Du vet väl, — jag hade börjat den långt innan vi kände hvarann,» sade hon otåligt.

»Hvarför kom du ej ned till logen, när du vet vi ha så mycket att tala om,» sade han efter en stund, »utan lät mig gå i oro och vänta.»

»I oro?»

»Man inbillar sig allt möjligt —.»

»I sin misstänksamhet!» afbröt hon.

»Jag är ej misstänksam. — Men du lofvade komma, Constance,» sade han lugnt fastän förebrående.

I detsamma kom fru Sanell med händerna fulla med hvita astrar. Constance bad henne sitta ned hos dem, men hon afböjde, och sedan hon valt ut och förärat dem två af de vackraste, gick hon bort till köket för att sätta de öfriga i vatten.

Så fort hon kommit utom hörhåll började Constance helt ifrigt: »Du kan väl begripa: man kan

ej gärna vara utan ett handarbete här på landet — det är så behändigt när man inte vet, hvad man skall ta till. Ni herrar ha ju mycket annat — du har din målning; men när man är främmande — — Ser du, hela den här knoppen har jag sytt i dag. Här bredvid kommer sedan en till, helt liten, och där — en större, alldeles mörkröd.» Hon hade rest sig upp och höll ut broderiet framför sig. »Den blir nog vacker — du skall se, när så silket kommer.»

»Det var väl det här som hindrade dig i eftermiddags,» frågade han bittert. Han hade hela sommaren gått och förargat sig öfver detta brokiga mönster, som aldrig ville bli färdigt; nu afskydde han det.

»Man kan aldrig tro, hvad lite silke gör till,» återtog hon som om hon icke hört hans fråga, »det klär upp alltsammans. — Men jag måste vara rädd om mina ögon. Det skymmer redan.» Hon såg sig omkring, rullade sedan hastigt ihop broderiet och tillade leende: »Du får ursäkta — jag måste gå upp ett litet slag,» och hon tog arbetsväskan för att gå.

»Hastar det så?»

»Ja, daggen faller — allt garnet är redan fuktigt.»

Men otålig öfver att hon alltjämt undvek att svara och besluten att med hvad medel som helst kvarhålla henne sade han: »Det var ledsamt, ty jag kom egentligen för att rådgöra med dig —

jag har nämligen bestämt mig att skriva till herr Werlén i morgon.»

Hon lade genast sakerna ifrån sig och tog plats igen.

»Ty det är bättre att han är förberedd vid sin hemkomst — det kan spara oss åtminstone en del af de obehagliga uppträden, vi måste vara beredda på,» tillfogade han mildrande, emedan han märkte, att hon darrade i hela kroppen.

Ett ögonblick satt hon tyst; vred endast på hufvudet åt alla håll, liksom för att slippa se de föreställningar hans ord frammanat. »Du skall höra,» sade hon plötsligt med tillkämpadt lugn, »jag vet nog att du har all orsak att vara ledsen på mig, men det var mig omöjligt att komma. — Eller — nej, jag vill hellre erkänna sanningen,» hon skakade på hufvudet som för att öfvervinna en tvekan, och stämman blef inställsam. »Uppriktigt — jag glömde verkligen att du väntade. Ser du, allt det där är ju ännu så nytt för mig, alla dessa moderna åsikter — jag läste och tänkte och fängslades allt mer — och glömde alldeles vårt aftal.»

»Hvad läste du?» inföll han.

Hon nämnde boken han gifvit henne, sänkte hufvudet och tillade blygt: »Det är ju också för din skull den intresserar mig.»

Han kände sig förlägen, skamsen på hennes vägnar. Ett ögonblick tänkte han taga upp boken ur fickan och räcka henne som bevis på, att hon ljög, men ändrade sig och invände endast: »Men

Constance, du hade ju läst ut den — det sade du i går åtminstone?»

»Ja — men bara en gång. Det är en bok som man med nöje kan läsa både två och tre gånger. Tycker du inte?» frågade hon med sitt vackraste leende.

»Ja, ja, det kan man,» medgaf han helt förbluffad.

»Och du får på inga villkor skriva ännu,» återtog hon upprörd, bedjande och makade sig närmare honom. »Jag förstår mig då bra mycket bättre på Janne, än du — han är så egen — lofva mig att jag får sköta — styra om med det här, som jag vill — efter min plan. — Kan vi inte träffas vid hängbjörken?» hviskade hon hastigt ty patronen kom utför verandatrappan.

»När?»

»Efter maten.»

»Säkert?»

»Men när jag *lofvar* det, så!»

* * *

Inne i parken var mörkt.

Månen stod i första kvarteret; hvar gång Hall böjde sig åt sidan kunde han se liksom ovala silfverglimtar mellan löfven. Tyst — ängsligt tyst. Ej ett blad rörde sig; men en nattfjäril fladdrade envist omkring honom och snuddade gång på gång mot hans kind.

Han väntade redan länge, lyssnande och fruktande att Constance ej skulle komma nu heller.

Omsider hördes steg — steg och stämmor. Skyndsamt lämnade han bänken, där han suttit, gick in på gräset och gömde sig bakom björken, vid hvilken de skulle träffas.

Ett ögonblick tyckte han sig igenkänna Stinas röst.

Stämmorna kommo närmare, gruset risslade under stegen, och slutligen urskilde han i mörkret tvenne figurer, som arm i arm långsamt kommo gående i gången. En misstanke — smärtsam som själens, då hon börjar tvifla på ett evigt lif — tvang hans hjärta att stå stilla: Männe äfven Stina — —

Men så uppfångade han ord.

»Att du minns det!» sade en stämma. — Det var fru Sanells; den ljud ungdomligare än annars och så förunderligt lik Stinas.

»Om jag minns? — Ja så tydligt som vore det i går.»

»Och det var just i dag?»

»Ja, i dag — för nitton år sedan.»

»Hvad tiden går — och vi bli gamla, Erik.»

»Nej nej, inte gamla. — Men du skall bara höra: jag hade varit hos er redan flera timmar och stod på gården och talade med din far och en annan herre — jag erinrar nu ej hvem, men en äldre — —»

»Jag vet — farbror Bernhard.»

»Minsann, du har rätt; farbror Bernhard var det. Ja, då såg jag dig för första gången. Du kom genom grinden tillsammans med de andra flickorna; ni hade gjort en lång promenad — jag minns: ni voro så rödblommiga och varma allesamman. Du gick först — jag tyckte genast, du var den vackraste. Hör — du var klädd i en ljus kattunsklädning med vida ärmar och två breda volanger — —»

»Med tre.»

»Nå gärna, med tre då — och tyget var öfversälladt med röda, små fyrkantiga prickar — du hade halfhandskar och stålbroschen, samma en, som du sedan bar hela tiden, vi voro förlofvade.»

»Och under vår bröllopsresa.»

»Ja, kära, då med.»

»Kom låt oss sätta oss här,» föreslog fru Sanell.

De satte sig på bänken, Hall nyss lämnat, en tio, tolf steg från björken. Patronen strök eld på en sticka för att tända sin cigarr; lågan belyste några sekunder sanden, gräset, de närmaste buskarna, så slocknade den.

»Jag borde tagit den på i dag,» återtog fru Sanell.

»Broschen — har du den kvar?»

»Visst har jag den kvar, den, som så många minnen äro fästade vid. — Erik, alla våra vackra, lyckliga minnen.»

»Bara vackra minnen. — Helene jag är glad: endast fina minnen — vår sommarsaga.»

»Erik, det är på minnen man lefver, när man blir gammal.»

»Nej inte endast när man är gammal. Det är genom minnen vi få förmågan att känna — genom att jämföra det förflutna med det närvarande. Våra minnen de sutto redan och hviskade vid brudsängen, och väntade vid vaggan länge innan barnet kom, och växte sedan samman med det — ty vet du, Helene, jag tycker Stina är på samma gång både mitt barn och alla mina minnen. Det är ju, som om jag såge dig för mig ung som då, och när jag tänker på henne — —»

»Så försvinner modern,» — det kom långsamt förebrående.

»Ja, kära, men *med* mig,» svarade han rörd och tryckte henne till sig.

De sutto tysta en stund.

Hall vågade knappt andas. Hvert ögonblick fruktade han att Constance skulle komma. En dagdroppe föll mellan hans krage och hals och rann som en kall rysning utför ryggen. Han på samma gång njöt och led af det samtal han hört, och lyssnade för att höra Constances steg men äfven för att ej förlora ett ord, af hvad som sades.

Äntligen återtog patronen: »Det är märkvärdigt hvad Stina förändrat sig på en kort tid, men det är väl så i hennes ålder — mycket stadigare, allvarsammare, tycker du inte?»

»Stina är inget barn längre.»

»Det är sant. Ibland blir jag ängslig — —»

»Erik, det behöfver du ej vara, hon är som alla flickor, de — —»

»Vet du hvad jag tänker?»

»Säg.»

»Du borde tala med Stina. — Hvarför målar hon aldrig numera? — Vet du hvad hon läser?»

»Erik, jag vakar nog öfver henne.»

»Hon är så sluten.»

»Mot dig?»

»Ja, mot mig, men — —»

»Det finner du bara.»

»Hon borde kanske få komma bort en tid, få vistas i Stockholm öfver vintern — några, bara ett par månader, menar jag.»

»En gång föreslog jag henne att resa upp med Constance, men hon ville inte. — Du, det är kyligt — gå vi?»

»Nej, dröj ett ögonblick,» bad patronen och kastade bort cigarrstumpen; som en röd eldfluga flög den in under björken och fräste till och slocknade i daggen vid Halls fötter. »Du borde tala med Stina,» återtog han.

»Om hvad?»

»Du, hon kan väl inte ha gått och — —»

»Men Erik, du glömmet — hon är ännu så ung.»

»Du var endast ett år äldre och tyckte om mig.»

»Mer, kära du, nästan två. — Kom nu, du sitter och blir alldeles kall,» tillade hon orolig.

Medan han svepte schalen bättre om henne återtog hon: »Erik jag har också tänkt — kanske

ett tycke, ett flyktigt flicktycke möjligen, sådant som alla flickor ha. Vi få ej låtsas om det — ett sådant kommer och går. — Men nog var det litet vågadt att ta emot en alldeles främmande i sitt hem.»

»Jag ångrar det aldrig,» påstod patronen och bjöd henne armen, »vet du, jag håller riktigt af honom — han är allt en präktig pojke.»

»Ja gudvarelof. — Hvem vet — kanske det var Guds hand, som — —»

De voro redan så långt borta, att Hall ej kunde uppfatta mer. Längre stod han kvar med ryggen lutad mot björkstammen och stirrade upp i den djupa, nattblå himmelen. — — Det syntes honom till slut, att hängbjörkens yfviga grenar sänkte sig som tunga sorgslöjor omkring honom. —

Redan under supén gaf Constance tillkänna sin afsikt att ägna kvällen åt brefskrifning. Så fort sig göra lät gick hon därför upp till sig sedan hon lofvat att framföra de hjärtligaste hälsningar till Janne.

Innan hon tände lampan, stannade hon en stund vid fönstret och såg ut öfver parken, hvilken som en enda svartblå massa skymtade fram ur mörkret. Månljuset föll svagt — det skönjdes knappt på gardinerna; några enstaka stjärnor tindrade stora, liksom närmare än annars.

Med blicken sökte hon beräkna hvarest i den stora trädmassan björken fanns under hvilken han troligen redan väntade, ty han hade sagt godnatt ännu tidigare än hon. Och hon föreställde sig

honom gående af och an mumlande och otålig — han blef så rysligt lätt otålig. Ett leende krusade hennes läppar: hon kände en innerlig lust att liksom på eftermiddagen låta honom vänta förgäfvets, men när hon tänkte på deras samtal före kvällsvarden, fann hon det ej rådligt: »Gud vet hvad för idéer han kunde finna på, — han som var så oberäknelig.» Och plötsligt grep henne en oro, att han ej en gång skulle ha tålmod att vänta tills hon hunne ned, — hon måste tala med honom, förhindra att han verkställde sin hotelse att redan nu skriva och förbereda hennes man.

I hast tände hon lampan och sökte i sin portfölj rätt på ett en gång för länge sedan påbörjadt bref till Janne, tillfogade med största ifver några rader, som hänsyftade på tilldragelser under sista veckan, och ordnade sedan på skrifbordet, så det såg ut, som om hon nyss lämnat det.

Ljudlöst ilade hon sedan genom den långa korridoren och ned för spiraltrappan, som ledde ned till köksfarstun. Hvarken trappan eller förstugan voro upplysta. Köksdörren var lyckligtvis stängd; endast genom nyckelhålet sköt en rödgul ljusstråle och spelade på en blankskurad mjölkflaska.

I dörren stannade hon, tvekade — och sökte intala sig mod: bara tjugu — tio steg, och hon befunde sig i säkerhet bakom syrenhäcken.

»Constance», sade då en lugn stämma tätt bakom henne.

Hon spratt till, men fann sig genast. »Jenny, du har väl inte sett till Gertrud?» frågade hon utan att ens vända sig om.

»Hon hämtade nyss sin mjölktilbringare och är nog uppe hos Ruth nu. — Eller har du sett efter?»

»Nej, — men man törs aldrig riktigt lita på henne, ser du.»

»Kära du, hvem kan man lita på?» svarade Jenny. Hon trädde ut i det fria och tillade: »En sådan ljuflig afton.»

»Ja alldeles särskildt! — Min lampa brinner jag skulle egentligen upp och skriva igen — men jag får en sådan lust att gå ett litet slag. Och du kommer med, Jenny?»

»Nej, nej, hvad tänker du.»

»Du måste. Se så, var snäll nu — bara ett litet slag. Jag vågar inte riktigt ensam — eller tror du?»

»Du är väl inte mörkrädd heller. — Men Constance, då bör du taga något mer på dig.»

»Å nej då, jag fryser aldrig.»

»Var inte barnslig — knyt om dig den här. — Du skulle bara sett, så väl ombonad Helene var.»

»Helene?»

»Erik och hon ha också gått ett slag inåt parken,» upplyste Jenny, medan hon svepte hjärtvärmaren om Constance. »Om du går stora gången förbi hängmattorna, möter du dem säkert,» tillade hon lugnt.

En frosskakning genombäfvade Constance; benen sviktade, så att hon grep fast i Jennys arm.

»Men — jag tror, du är rädd!»

»Nej, men det är så mörkt, och — nej, usch då!» skrek hon till då i detsamma en läderlapp flaxade tätt förbi.

Redan Halls så oväntadt tillkännagifna afsikt att skriva och därigenom framtvinga en katastrof hade upprört henne, och sen kom Jennys varning så plötsligt och för tydlig att kunna missförstås. Constance var nu verkligen rädd och hvar sekund ökade rädslan, denna fega rädsla, som kommer, när man med knapp nöd undgått en öfverhängande fara. I mörkret urskilde hon Jennys ansikte endast som en obestämd ljusning; det föreföll henne ett ögonblick, som föreginge något mystiskt — som om allt redan vore upptäckt.

»Du är nervös,» sade Jenny lugnt, »vänta, jag skall hämta min kofta, så följer jag med dig.»

Constance stammade några ord till tack.

Men då Jenny gått, och hon befann sig ensam i mörkret, försvann återstoden af hennes mod: det föreföll henne, att hon var förlorad, att allt sammansvurit sig mot henne och det fanns blott *en* tänkbar räddning — att neka, neka till allt. — Och allt detta elände kom genom honom, honom, som hon varit nog olycklig att råka ut för! Hvarför skulle han också vara så svärmisk? — Dessa drömmar om barnet och ett nytt lif, allt detta, som hon delat med honom och nästan trott på, förekom henne nu löjligt, som tomma fantasier — och så

framtiden därute, tillsammans med honom, en svär-
mare, bland — bland Gud vet hvad för några.
Att kasta sig i det okändas armar! Och i tankarna
gjorde hon en rundresa till alla sina väninnor, ur
våning i våning: öfverallt prat, genomsyradt med
förakt, evigt prat om skandal, om en rymd hustru,
om — — Hon pressade händerna mot öronen
liksom för att slippa höra, och i ett ögonblick fat-
tade hon hela vidden, af hvad hon varit i begrepp
att inlåta sig på — och äfven, att hon innerst
heller aldrig menat det allvarligt.

Köksdörren öppnades, förstugan upplystes några
sekunder. »Dröjde jag länge?» frågade Jenny.

»Du måste skyndat dig förfärligt. — Att du
skall ha så mycket besvär för min skull,» bekla-
gade Constance och lade smekande armen om
hennes lif.

De gingo in i en af de breda gångar som
förde till parken. Men då hon nu hade sällskap,
lagnade sig Constance efter hand; hon insåg, att
ångesten öfverdrifvit faran, att ingen annan än
Jenny kunde ana något, och att varningen i stället
för att uppskrämma bort öfvertyga henne om, att
intet hotade från det hållet. Och hon fick plötsligt
ett behof af att visa sin tacksamhet, att smeka,
att ställa sig in hos något, och följande en ögon-
blicklig ingifvelse slog hon armarna om henne och
sade: »Hvad du är rar ändå. Lofva mig — du
skall försöka att hålla mycket af mig.»

»Jag håller också mycket af dig,» svarade
Jenny kallt och sökte befria sig från omfamningen.

Stämmans kyla afskräckte ej Constance; hon hade ej väntat sig annat — de spelade ju efter hennes mening endast en komedi, hvari ingen ens sökte att föra den andra bakom ljuset. Men liksom för att påtvinga Jenny en moralisk förpliktelse kysste hon henne på kinden och upprepade gång på gång: »Tack, tack.»

»Du behöfver ej tacka mig,» utbrast plötsligt Jenny och sköt henne omildt ifrån sig. »Jag håller af dig, därför att jag en gång hållit af en annan. Jag är ej hjärtlös — men hvad du gaf honom, skulle *jag* aldrig kunnat gifva. Å! Å! — Ser du, det finns sådana, som välja och välja, tills de en gång taga utan att se. — Å, lugna dig! — Har jag ej sagt, att jag håller af dig?» tillfogade hon, då Constance med ett utrop drog sig ifrån henne.

Där de stannat, skymdes himlen helt och hållet af löfverket. De sågo ingenting, ej ens hvarandra. Endast på ett ställe, där en månstråle föll i gräset, lyste och rykte det likt fosfor. Constance blef rädd, rädd för denna förändrade stämma, som nu ljöd hård, bitter — isig. Först småningom förmådde hon tyda ordens mening och begrep, att denna kvinna, som i ett ögonblicks uppbrusning röjt den hemlighet, hon under årtionden omsorgsfullt bevarat i sitt inre, hädanefter skulle blifva hennes oförsonligaste fiende.

I minuter stodo de tysta, orörliga.

Men så segrade nyfikenheten öfver tystnaden. Constance närmade sig på tå och frågade hviskande: »Är det möjligt — har du älskat *honom*?»

»Du är barnslig,» sade Jenny i sin vanliga vänliga ton. »Kom, låt oss söka upp Erik och Helene.»

Efter supén, när alla de andra aflägsnat sig, hämtade Stina sin sjukorg och ett klädningslif och satte sig att sy ute på verandan. För att ute-stänga nattluften voro alla fönster tillskjutna. En liten skotsk sidenschal låg draperad öfver hennes axlar.

Hon drog lampan närmare, sprättade ur alla bröstknapparna och började sedan sy fast dem igen — så långt ut i kanten som möjligt.

Hon satt djupt böjd öfver arbetet, hela tiden gnolande på en och samma visa. En enkel, vemodig melodi.

Ett viktigt, hemlighetsfullt arbete. Hon var ifrig; ej ens när gamla Lovisa kom, såg hon upp.

Och gumman stod tyst en stund, tummande sitt blårutiga, hemväfda förkläde, innan hon ändt-ligen frågade, om ej fröken Stina ville vara så snäll och lämna fram litet garn, litet af det där svarta stoppgarnet.

»Hvad skall du med det till,» frågade Stina, ehuru hon mer än väl visste, att det åter igen gällde Halls strumpor, som stodo under gummans särskilda uppsikt. Men innan gumman hann svara, återtog hon: »Du ämnar väl inte sitta uppe för hans skull heller? — Förresten bör Lova fråga mamma om sånt där.»

»Men frun är — —»

»Ja, kära du, det är också tids nog i morgon!»
afbröt Stina och skakade häftigt på hufvudet.
»Lova måtte då kunna se, hur brådtom jag har!»

Gumman gick, ledsen och djupt kränkt öfver,
att fröken Stina svarat så snäsigt.

»Han är väl ingen prins heller,» mumlade Stina
och sydde än ifrigare.

Men det fanns ett litet hål i botten på den
tunnslitna fingerborgen. Under hela sommaren hade
hon likväl begagnat den och så bra vant sig vid
den. — I kväll var det som förhäxad: gång på
gång stack nålen igenom och sargade fingret. —
»Man behöfde då en ängels tålamod!»

Och hur hon vred och vände på fingerborgen,
och hur försiktigt hon än sydde, ständigt återupp-
repades detsamma, när tankarna kommo — de
dumma, dumma tankarna.

Omsider höjde hon sig upp för att träda på
en ny tråd: hon lutade sig tillbaka i stolen, sträckte
ut ena armen och ville bita af tråden tätt vid rullen,
då denna gled ur handen och försvann under en
af bänkarna.

Allt, allt gick motigt i kväll! — Hon lät hän-
derna sjunka i knäet, och länge återhållna tårar
fyllde hennes ögon och runno stora, ymniga ned
öfver de varma kinderna.

Ängslig att någon skulle se henne gråta, raf-
sade hon med feberaktig hast ihop sina saker och
skyndade upp till sitt rum. Hon kände sig så
beklämd och sorgsen och visste ej rätt hvarför.

Utan ljus trefvade hon i mörkret i trappan och ville på tå smyga förbi Ruths och Gertruds dörr, då ett svagt kvidande nådde hennes öra. Hon stannade lyssnande: Ruth jämrade! — Månne Gertrud somnat ifrån henne?

Försiktigt sköt hon upp dörren.

Lampan stod, nedskrufvad, på golvet bakom sänggafveln. Gertruds bädd var tom. Sängkarmen försänkte mest halfva rummet i halfmörker, men öfver lampan, i taket syntes en rund ljusfläck, i hvilken den uppåtstigande varma luften skuggade darrande ringar.

Och Ruth kved. Med ansiktet tryckt mot kudden och armarna fjättrade af det hårdt omstoppade täcket. Hon låg som i ett svettbad: håret och kragen voro våta.

Stina befriade genast den lilla hjälplösa, lyfte henne upp i famnen, svepte täcket om henne och satte sig sedan i länstolen vid sidan af bädden. En gammal bekväm länstol med högt stoppadt ryggstöd och helt och hållet dold af ett röd- och hvitrandigt öfverdrag.

Och hon sökte efter bästa förmåga tysta barnet, log mot det, vaggade det i armarna, kysste den lilla bleka munnen liksom för att därmed hämma kviddandet och glömde under sina försök att trösta för en stund sin egen sorg.

Gertrud dröjde.

Men Stina hviskade: att nu kommer dadda snart, då får lillan bytt och får det så bra, så bra. —

Minuter och åter minuter förgingo. Alla Stinas bemödanden förblefvo fåfänga: barnet jämrade allt häftigare och hennes egen oro ökades med hvart ögonblick.

En skälfning, som genomfor den lilla magra kroppen, förskräckte henne. Hon lade barnet på bädden, ilade till spiraltrappan och ropade på Gertrud. Intet svar. — Åter intet svar. — Kanske hon gått och hjälpt Constance med något?

Efter några sekunder stod hon vid Constances dörr, knackade, och trädde in utan att afvakta ett svar. Ingen — ej ens Constance var där! Men hon måste nyss ha skrivit: pennan stod ännu i bläckhornet. Omedvetet — som när man vänder ett stycke bröd, som ligger på orätt sida — gick Stina och tog pennan ur bläcket; hon kom härvid att se på brevet, som låg framme på bordet. »Berga den 15 juli. — Kära lilla gubbe!!» — läste hon.

»Femtönde juli. — Alltid är hon tanklös,» mumlade Stina och återvände till Ruth. Ända ut i korridoren hördes hennes jämmer. Det skar Stina i hjärtat, och med tårar i ögonen lade hon sig på knä vid bädden med armen om Ruth utan att ens försöka bringa henne till tystnad — hon förstod att det i alla fall vore fruktlöst. Ej heller vågade hon lämna henne för att hämta någon nerifrån, ty ett hostanfall, som under några ögonblick afbrutit kvidandet, gjorde, att hon nu inbillade sig och fruktade allt möjligt.

Länge låg Stina, rådvill, missmodig, tills hon, som om hon fått en ingivelse, plötsligt höjde sitt hufvud och reste sig upp. Ännu en gång skyndade hon att lyssna, om ej någon komme, men stängde sedan dörren och reglade den. Hon stannade tvekande midt på golfvet; i hennes sorgsna blå ögon återspeglades den blyga oro, som uppfyllde hennes inre.

Men medlidandet med barnet öfvervann obestämtheten. Hon fällde ned gardinerna och sköt blomkrukorna så, att de täckte för öppningarna vid sidorna: det var, som om hon velat hindra lindarna och stjärnorna att titta in.

Hon tog barnet till sig i länstolen, och darrande af sinnesrörelse, med blossande kinder öppnade hon klädningslifvet och blottade sitt ena bröst.

— En flygfärdig fågelunge. En blyg, rosenförsed glad kärleksbiljett gömd bland körsbärsblommor. —

Och barnet kände värmen mot sin kind, tystnade, sökte bröstet med sina bleka läppar och insög lugn och frid.

— Det ljusa, det goda, det sköna, — detta abstrakta underbara, som förmår den olycklige att en tid förgäta ensamhet och sorg! —

Men Stina sitter djupt böjd öfver barnet; hon vågar ej röra sig eller se upp. Alla hennes sinnen koncentreras på att lyssna om steg närma sig. Men allt förblir tyst, ingen kommer.

Endast tankarna komma.

Först nöjda, lyckliga öfver att barnet ändtligen funnit hvila, sedan mer obestämda, irrande och liksom rädda att stanna, där de ej finge stanna.

De dumma, dumma tankarna.

Än nervöst oroliga, som prasslande asplad, än vemodiga som vattnets suckar, då det höjer och sänker sig i skogssjöns källvakar, eller som en blandning af vilja och icke våga och våga och icke vilja, liksom vårböljan, då hon tränges ur sin trånga svängrum och gungar och klagar och försvinner i strandens solgenomfrätta issörja.

Och sorgen stiger och stiger: hon känner sig öfvergifven och misskänd af allt och alla. Alla gingo de på aftonen utan att säga hvart, utan att bedja henne följa med; de borde åtminstone bedt henne; hon hade liksom suttit och väntat på en uppfordran — bara för att få säga nej. — De brydde sig lika litet om henne som om lilla Ruth, ja, än mindre, ty det fanns dock en, som ömmade för Ruth — Och hon erinrar sig de första veckorna strax efter att Ruth kommit, hur hon då lekte med henne, vårdade henne, men hur hon tröttnade, kände sig uttråkad, försummade och alldeles glömde henne för — för de eviga tankarnas skull. Det synes henne, att hon nu själf får umgälla den orätt, hon tillfogat barnet. Och själföfrebråelsen föder ett behof att försona, hennes hjärta sväller af öfverströmmande ömhet för den lilla varelsen, öfvergifven som hon. Olyckan har närmat dem till hvarandra; hon tycker, att hon skulle vara i

stånd att ägna hela sitt lif åt barnet, och hon vill det, vill det — hon har ju ingen annan.

Och tankarna väfva planer — ett sextonårigt hjärtas drömtunga planer om själfupppoffring och försakelse, om ett lif helt och hållet ägnadt åt andra utan att begära eller ens vilja mottaga tack eller erkännande. Och sinnet blir så förunderligt lugnt, hon lutar sig tillbaka i stolen, tankarna blifva drömmar, böljande, ljufliga drömmar, och den värme, som utströmmar från barnets läppar, sprider sig, vaggar och liksom bär henne bort. I bilder efter bilder ser hon lifvet sådant det kunde hafva blifvit, om ej ödet nu tvingade henne att försaka, och hon njuter af att utmåla sig det i ljusa, smekande färger och liksom pröfvar sig själf genom att söka rubba sitt beslut — sitt bestämda, oåterkalleliga beslut. — Allt, allt vill hon försaka, vill för beständigt sluta sig inom sig själf, och det goda, ädla, hon förmår uträtta, skall endast blifva en hyllning åt den hemlighet, som aldrig någon — ej ens *han* — skall få ana, ty hon skall bära på den, vårda den och lefva af den som lifvets enda sköna minne, och en gång, när hon, välsignad af alla, får frid, skall mullen för evigt gömma den och henne.

Men det synes henne, att det är så lätt att försaka, att det sker utan upppoffring, och för att äga den tillfredsställelse, som ligger i att frivilligt lida, gifver hon all den rika, varma lycka, hon själf afsäger sig, åt en annan — en annan, af hvilken hon endast begär, att hon för *honom* skall

vara den goda genius hon själf i blyga drömmar längtat att få blifva.

Barnets hand smeker hennes bröst, och smekingarna bäfva som varma vågor genom blodet; hon liksom börjar ana, allt hvad hon afstått åt denna andra — denna okända andra, hos hvilken hon nu söker och finner fel, afundas och misstror. Och Stina lider. Ett underligt lidande: en blandning af okänd njutning och frivillig sorg. — Men sinnesrörelsen ökas, och hon lägger barnet på bädden, där det genast å nyo börjar att kvida. Ett ögonblick tänker Stina taga upp det på nytt men hejdar sig. Hon står stilla, tvekar, men knäpper sedan med darrande händer ihop sitt klädningslif; det är, som om något kommit henne att rädas för barnet.

Rummet förefaller henne besynnerligt — trångt, tomt; sängkarmens skugga skrämmer henne, och hon får en känsla af, att någon håller sig dold och gett akt på henne och Ruth. En misstanke, att Constance är i inre rummet, vaknar och växer till visshet. »Constance!» utropar hon halfhögt, förebrående och brister i gråt; hon känner, att hon aldrig, aldrig skall kunna förlåta henne.

Men ingen är där. Hon lyser med lampan i alla vinklar och hennes sinne uppfylles af bitterhet och förebråelser mot Gertrud och Constance. Men den ogrundade misstanken aflar nya. Blixtsnabbt korsar sig tankarna i hennes hjärna: de liksom ropa ut hvad de veta och fylla tomrummen med hviskande gissningar. De kombinera och lösa en gåta

i samma ögonblick. Hvad hon mången gång sett och då ej undrat öfver finner nu en förklaring, hvar erinran får en betydelse, det hittills oförstådda blir anklagelser, bagatellerna gifva bevis. — Hon tycker sig minnas, att hon en gång förr sett detta påbörjade bref med detta gamla datum. — Ännu har hon ej hört Constance gå förbi — hon måste gå förbi, och är således framdeles ute — — men hvar?

Hon vågar knappt tänka sig svaret på frågan.

Då herr och fru Sanell från parken kommo ut på planen framför verandan stod Stina plötsligt framför dem.

»Har ni sett Constance?» utropade hon med upprörd stämma.

»Jag är här. Vill du mig något?» frågade Constance, som i detsamma närmade sig i sällskap med Jenny.

»Hvar har hon varit?» utbrast Stina.

»Vi två ha gått och pratat litet,» förklarade Jenny. »Vi tänkte söka upp dig och Helene,» tillade hon vändande sig till sin bror.

»Hur är det fatt, Stina — har någonting händt —?» frågade fru Sanell helt orolig.

»Ingenting, ingenting,» stammade Stina kämpande med sin förvirring. »Jag kan ej få Ruth att somna. — Gertrud är borta.»

»En sådan slyna — hon är väl ute och ränner igen —!»

»Constance!» hejdade henne patronen, »tänk litet på hvad du säger.»

Men när de gingo fram till verandan smög sig Stina tätt intill sin mor, under hennes schal; det var, som sökte hon ett skydd mot den skälfvande ångest, som sammansnörde hennes bröst.

XV.

Det är höst.

En af dessa klara höstdagar, då himlen är ljusblå, och molnen sväfva spridda högt där uppe, som om de ännu en sista dag ville lämna rymden fri åt de pilsnabba flyttfågelskarorna.

Solljuset strömmar ned öfver björkhagen.

Björkarnas kronor äro gula, ormbunkarna likaså, men med skiftning i rödbrunt. Och när solstrålarna kyssa de sår, nattfrosten bitit i bladskافتen, hvirfla löfven likt vindburet bladguld genom luften och breda ett mjukt täcke öfver mark och stenar. Gult i gult! Endast borta vid gärdesgården framskymtar en grandunge, svartgrön i allt detta ljusa, och nära gångstigen lysa, högröda och giftiga, några stora flugsvampar. En mångfald af ljud, färgskiftningar, rörelser, dagar och skuggor — ett växelspel af småsaker — ger hagen lif. Det skimrar,

prasslar, leker; allt har liksom fattats af vild glädje. Det är, som ville man fira sista solskensdagen — det slösas med lifslust, slösas med allt. — Björkarna bete sig som förmiddagsdruckna och kasta näftals och åter näftals med guld ut åt alla fyra vindar, öfvermodigt, slyngelaktigt, tills de, förr än de tänkt, stå utfattiga — i bara hvita skjortan.

»Här kommer man knappt fram för löf,» anmärkte fru Constance glädtigt, medan Hall stängde grinden efter dem.

»Om du vill, stanna vi — vi behöfva heller inte gå längre,» svarade han.

»Nej för all del, låt oss fortsätta — här är så vackert. Jag begriper ej, att du inte får lust att måla sån't här,» tillade hon hastigt.

»Tycker du verkligen, att det är vackert?»

»Ja visst,» svarade hon, men tillade något osäkert: »På sitt sätt förstås, ty inte kan det jämföras med vårarna inte.»

»Då snön smälter och lärkorna drilla och — och allt det där andra öfliga, man läser om. — Har du egentligen sett någon vår på landet?»

»Om jag har sett? — Ja många, många gånger — Men är du redan trött?» afbröt hon oroligt, då Hall tog plats på en sten efter att ha bredt sin rock öfver en annan strax bredvid.

»Jag har ej fått en blund på hela natten. — Kom, sätt dig här, är du snäll,» bad han.

»Du vet, jag törs inte sitta.»

»Jo, på rocken, — jag skall lägga den dubbel åt dig.»

»Tack, men sitt själf. Det är mycket roligare att vada omkring i allt det här löfvet — jag skall försöka leta rätt på ett vackert motiv åt dig, sen får du komma och bedöma min smak. Jag måste nödvändigt röra på mig. Ser du så fuktigt,» tillade hon och plöjde med parasollen en fåra bland bladen på marken, »jag känner det redan genom kängorna.»

»Gör som du vill, endast du stannar och hör mig.»

»Är du vid dåligt lynne?» frågade hon med ett tvunget leende.

»Nej, tvärt om — jag är nöjd, ty nu slipper du inte ifrån mig.»

»Du har narrat mig,» påstod hon halfhögt.

»Må vara,» svarade Hall med en höjning på axlarna, medan han med blicken mätte afståndet till grinden, som om han ville förvissa sig om möjligheten att förhindra hvart flyktförsök.

»Jag hade aldrig gått med om jag anat det här,» sade hon stött.

»Och jag har ej narrat dig — du hade din fria vilja och kunde antagit eller förkastat mitt förslag. Minns du hur mina ord föllo? Det fanns ingen dubbelmening i dem.»

»Orden äro ibland likgiltiga — det kommer an på sättet huru de sägas.»

»I en enkel uppfordran att komma med och promenera?»

»Nej, — men i en komedi, som varat flera dagar.»

»Du får förlåta mig,» svarade Hall lugnt, »men jag måste tala med dig i enrum, allvarsamt, utan att någon störde oss, eller att du själf — —»

»Hvarför kom du ej öppet och ärligt? — Det skulle du ha gjort,» afbröt hon och trädde förolämpad några steg närmare honom. »Du skulle ha kommit och sagt: Constance, så och så är det. — Det hade jag tyckt om, och jag skulle ha kommit, det försäkrar jag, men — —»

»Så bad jag dig för några dagar sedan.»

»Då — då hade jag ej tid.»

»Och dagarna förut och mångfaldiga gånger — och alltid undvek du.» Han steg upp, fattade hennes båda händer, höll dem fast mellan sina och fortsatte, först lugnt men efterhand mer upprördt: »Tror du ej att jag försökt utgrunda hvad som rör sig i ditt inre — men — — Kanske det är så, att du är rädd att se verkligheten rakt i ögonen, du vill uppskjuta och därmed vinna några dagar och sedan timmar, minuter — och förstår ej, att hvar minut bringar onödigt lidande. När allt är bestämdt, aftaladt, oryggligt bestämdt, Constance, då får man lugn — och intet förlamar viljan, man handlar då endast planmässigt, beräknar och öfvervinner hindren — så har det gått med mig, du skall få se bevis derpå. Jag vill endast hjälpa dig, fast det sker mot din vilja. — Constance, förlåt om jag hycklat och ställt mig så, att du kommit att tro, att jag ej tänkte tala om framtiden i dag. — Men har jag därigenom gjort dig orätt? — Jag tror det inte.»

»Det finns olika uppfattningar, om hvad nobless är. — Släpp mina händer, är du snäll,» bad hon och sökte göra sig lös.

»Säg först: hur resonnerade du för att kunna tro, att vi blott skulle tala om likgiltiga ting?» utbrast han plötsligt, som om orden hela tiden bränt honom på tungan.

»Du gör mig ondt!»

»Säg först,» bad han och rösten skälfdde.

»I himmelens namn, hjälper mig då ingen!» utropade hon och sökte vrida sig lös.

Han släppte henne genast.

Med blossande kinder ryggade hon tillbaka några steg och sade triumferande: »Du trodde kanske, att du förmådde tvinga mig, men du får ej ett ord af mig, om jag icke själf vill!»

»Tvinga dig — det var aldrig min mening,» stammade han bestört och ur stånd att inse, att han förgått sig mot henne — han hade hållit händerna endast som lösa ringar om hennes fina handleder.

»Åter en olika uppfattning,» svarade hon ironiskt, men återtog hastigt, som ville hon nyttja en vunnen fördel: »Men vet du hvad vi kvinnor afsky mest af allt? Skall jag säga dig det? — Det är brutalitet. Och vi ej bara afsky den, vi förskräcks för den. Afskyn kan man öfvervinna, påstår man, men minnet af skräcken utplånas aldrig — den utplånar i stället hvad som vuxit och som vi vårdat, vi kvinnor — — Ja, du förstår nog. — Ser du, den tränger in i hjärtat och dödar alla varma

känslor och det förtroende, som var vår lycka, och på hvilket vi byggde vår lycka. Den öppnar våra ögon, som kärleken så lätt gör blinda. — Eller kan du begära, att jag hädanefter skall hafva förtroende för dig? — Eller älska dig som förut?»

Hall spratt till. »Har du älskat mig?» frågade han halfhögt.

Endast emedan de sammanfölo med hans tankar uppfattade han hennes sista ord; allt det öfriga hade han liksom hört utan att höra. I hans inre utkämpades den sista striden, den ojämna striden, mellan försöket att ännu kunna tro på henne och vissheten om, att hon — med undantag kanske af de första dagarna, då känslan hänförd af det okända, af det efterlängttade, olofliga, berusat sig själf — lekt en lek, som ej längre var en lek utan endast en tvungen fortsättning i trötthet och leda.

Och med svidande smärta tänkte han på, huru han förtrott sig åt henne gång på gång och oombedd blottat sitt inre och låtit henne skåda det veka, det ömtåligt fina, som hos en man måste förefalla löjligt, om det endast ses med förståndets kalla ögon. Det fanns ej en vrå i hans inre, som hon ej kände — han stod försvarslös, prisgifven åt hennes hån, om en nyck eller ett vredesutbrott förledde henne att vidröra en af dessa sårbara punkter. Och han förstod nu, att hon ej skulle draga i betänkande att begagna denna sin fördel.

Och han såg in i solljuset i tankarna upprepande sina nyss framstammade ord: »Har du älskat mig?»

Han var ej säker på, antingen han uttalat dem, eller om de endast varit en tanke. Han hörde ej hennes svar, eller om hon ens svarade. Löfvet yrde om honom, guldgult, nattfrostbitet, och han tänkte på detta missbrukade, platta uttryck älska, och kände skam öfver att ha begagnat detta oerfarenhetens, hyckleriets, oskuldens, själfviskhetens, hängifvenhetens tanklösa, ofta i smuts nedsölade slagord.

Och det var förmiddagssol i hagen. Gult i gult. Falskt i falskt. Han, hon. Vid hans fötter skimrade en flugsvamp likt en giftkörtel. Han slog till den med käppen. — Sol på hvart blad, sol på marken, på de hvita stammarna eller i deras konturer, och solreflexer i de ljusblå skuggorna. — Och hon fortfor att tala. Som obestämda ljud nådde hennes stämma hans öron. Förebående ljud utan känsla, utan passion. Kalla, resonerande ljud.

Och plötsligt greps han af leda öfver att hafva fått visshet.

Denna trötta leda, som känslolös ser illusionerna beröfvas sin drömväfda dräkt af godtköpsglitter, — hvilket ännu bortfladdrande söker dölja verkligheten, den nakna, obarmhärtiga verkligheten.

Han ägde numera intet; ej sig själf — ej ens tviflet.

Och tviflet hade dock förlänat ångesten en viss njutning.

Men endast ångest? — Endast ångest, det är känslornas öfverspänning, som snart slappnar till

reaktion — och reaktion är rättsbegreppet, köpslående för att skydda intressen.

Med ett lugn, som föreföll honom själf sällsamt, började han föreställa sig samlifvet därute med henne. Ett samlif utan kärlek, utan förtroende. Skapadt af tillfälligheter, fortsatt af tvånget måste det för hvar dag blifva allt olidigare för dem båda, han insåg det nu. Förebråelser för det förflutna, leda för det närvarande. Och dock *måste* detta samlif komma till stånd, åtminstone för en tid, för barnets skull.

Genom att Constance tystnade, väcktes han ur sina tankar.

Hon stod endast några steg ifrån honom med hatten i handen. Kinderna färgades af en något starkare rodnad än eljes, och ett björklöf satt som ett gyllene spänne i hennes mörka hår.

»Du inser nog själf, att det är det bästa för oss båda,» sade hon med ett ängsligt, afvaktande uttryck i sina ögon.

»Jag kan ej svara dig, emedan jag ej hört något af hvad du sagt,» förklarade han efter några ögonblicks tvekan, men fortsatte sedan utan att bekymra sig om hennes förvåning och gående af och an: »Det bästa för oss, Constance, vore nog, om vi talade öppet och ärligt om allt och oss själfva, så vi finge börja framtiden utan något känslobedrageri. Framför allt måste vi söka återställa ett fullt förtroende — det kunde ännu ändra så mycket och göra allting lättare och ljusare. — Jag för min del erkänner att jag en tid misstrott

dig, men har känt det så bittert och sökt öfvervinna det utan att ha lyckats. Kanske felet ligger hos mig — eller hos oss båda. Och jag misstror dig ännu. — — Det är svårt, förfärligt att nödgas se sanningen. — Bäst hade varit om vi aldrig mötts, eller i fall vi nu kunde skiljas som tvenne främmande, hvilka aldrig ägt något gemensamt. Men det skedda binder oss. — Det är mycket jag begär, och mycket du ger. Men när allt är öfverståndet, när vi en gång äro långt borta, då tröttnar pratet, som du nog fruktar mest af allt. Andra glömma, du själf glömmes och ser allt annorlunda än nu och utan att påverkas af fruktan eller andras — —»

»Du talar om fullt förtroende — men vill du, kan du svara på en fråga?» afbröt Constance. Hon hejdade honom genom att ställa sig i hans väg.

»Nåå, — kan du, vill du?» upprepade hon.

»Ja gärna — fråga bara.»

»Och du lofvar att säga sanning — på ditt hedersord?»

»Ja.»

»Älskar du mig så högt, att du inför ditt samvete kan försvara, hvad du begär af mig?»

»Sista tiden har jag ej fullt litat på dig, men det bekände jag nyss — och själf måste du ha märkt det för länge sedan.»

»Du söker undvika. — Jag vill ha till svar: ja eller nej.»

»Constance, det är samvetet, som ålägger oss, hvad jag begär.»

»Godt,» invände hon, och Hall tyckte sig se en glimt af tillfredsställelse lysa i hennes ögon. »Men ännu en fråga,» återtog hon och tog ett steg tillbaka liksom för att bättre kunna iakttaga verkan af sina ord. »När du kastade ut ditt nät för att snärja mig, en gift kvinna, hvars fläckfria rykte och samhällsställning förbjöd dig att på förband förmoda, och som aldrig med ett ord eller en blick gifvit dig hopp om att någonsin vänta uppmuntran, leddes du *då* af kärlek — verklig kärlek menar jag, sådan, som ej vill eller begär något, en sådan kärlek, som vi kvinnor stundom drömma om och stå maktlösa för — jag menar en kärlek, som endast önskar gifva lycka och ej vill något hellre än att få uppoffra sig? — Säg — nej, nej, du skall se mig i ögonen när du svarar! — —»

»Å nej,» återtog hon när Hall, som ett ögonblick försökt uthärda hennes blick, sänkte sin, »det var väl samvetet den gången också, som ålade dig att ställa till olycka och förtviflan? — Å, man vore färdig att tro, att ni män ej ägde ett tecken till samvete, ty så behandla ni kvinnors ära och rykte. Först vädja ni till vår svaghet — våra veka känslor; men när ni hycklat er till, hvad ni eftersträfvat, då ta ni af masken, och vi se er i hela er ohygglighet — och inse för sent vår villfarelse, som vi sedan måste böta och gråta öfver hela vårt återstående lif.»

Ingen känsla, oaktadt hennes upprörda utseende — intet af det, som kommer det hårdaste hjärta att vekna! Hennes beskyllningar hade halkat

förbi utan att kvarlämna intryck, och då hon dolde ansiktet med händerna och brast i gråt, erfor han intet medlidande, endast ett smärtsamt obehag.

Hon, mor till hans barn!

Beräkning i hvart ord, förställning i snyftningarna; det syntes honom, att hon stod och såg på honom mellan fingrarna. —

Hennes näsduk låg på marken. Han tog upp och räckte henne den. »Tack,» sade hon, och vändande sig bort började hon plocka bort smolken, som fastnat i spetsarna.

Men denna skenbart betydelselösa handling verkade på honom likt droppen, som kommer vattenglasets att rinna öfver: det föreföll honom plötsligt, att han förlorat förmågan att drifva igenom sin vilja, att han måste uppgifva allt — och allt syntes honom också likgiltigt, och intet värdt att kämpa eller lida för. Han lämnade Constance och ströfvade inåt hagen, utan mål, endast för att aflaggsna sig från henne. För att så fort som möjligt komma ur synhåll gick han bakom några jättestora öfver hvarandra upptornade rullstensblock och fortsatte sedan i rak linie in i den tätare delen af hagen.

En vindil hvisslade genom de böjliga topparna och slungade en svärm löf i hans ansikte. — Anklagelser, falska anklagelser: — Men hon hade rätt: han hade aldrig älskat henne — — ägde därför ej heller makt att tvinga hennes vilja. —

Plötsligt försvunno alla slagskuggor, ljusglittret mattades, grånade — solen hade gått bakom moln; hagen blef surmulen. Kom hösten?

En lätt bäfvan genomlade Hall; han frös och erinrade att öfverrocken låg kvar utbredd för henne på stenen. Omedvetet vände han och gick några steg för att hämta den.

Då brast hagen i skratt.

I ett muntert, uppsluppet skratt: åter lekte solljus på alla kvistar, alla blad, trädkronorna skakade, fåglar pepo, löfvet yrde och en ekorre, lättfotad och med munnen full, hoppade med rasande fart från träd till träd; det var, som hade han brådtom att komma hem och berätta något komiskt.

Om honom som uppgaf striden för sitt barn och flydde när man plockade bort skräp, som fastnat i en näsduks spetsar — och återvände för att hämta en kvarglömd rock. —

Det susade för Halls öron. Han kastade sig framstupa på marken med ansiktet tryckt mot sina korslagda armar. — Vore han lika ytlig som hon? — Obetydligheter upptog hans liksom hennes sinne. Och han kände plötsligt räddhåga för sig själf och led, emedan han insåg, att han stått i begrepp att öfvergifva sitt eget barn. — Ett slumpens barn. Ett vilsekommet barn — — men kött af hans kött, själ af hans själ — — — — —

Hall låg ännu i samma ställning, då fru Constance kom. Redan på afstånd förnam han hennes steg; han lyssnade efter dem, emedan han antagit, att hon — tvehågsen om hvad han ämnade företaga — skulle uppsöka honom drifven därtill af sin fruktan. Han njöt af att hafva beräknat riktigt:

klädningens frasande, när hon satte sig vid hans sida, ljud som musik för hans öron. Den förra sinnesrörelsen aflöstes af ett isigt lugn: han tänkte nu endast på att med hänsynslös konsekvens skydda sina och barnets intressen.

»Det är ej snällt att låta mig leta efter dig så här, om också du behagade finna dig sårad,» sade hon efter att ha suttit tyst en stund. »Hvarför gick du? — Var det med vilja du missförstod? — Jag menade inte särskildt dig.»

»Nej, det förstås,» svarade han och satte sig upp. Fastän han ej ville erkänna det för sig själf, stärkte det osäkra, det generade i hennes sänna hans mod. Han liksom tyckte sig ej numera riskera något med att våga en dust med henne. »Hvad har jag att förebrå dig eller du mig?» fortsatte han. »Om jag redogjorde för det, som från min sida föranledde vårt nuvarande förhållande, förstod du det i alla fall inte eller ville åtminstone inte erkänna möjligheten af så många motsägelser, invecklade så, att jag ej själf förstår dem. Skulden är till största delen min — men följderna måste vi bära. Ser du, det är lätt att frikänna sig själf, lätt att resonnera sig vit i egna ögon; men om man granskar det hvita närmare ter det sig ofta grått, och grått är en otäck färg: det mörka har redan grumlat det ljusa. — Förstår du, det är ofta angenämt att ej uttrycka sig allt för tydligt. Det tydliga uppeggar till gensägelser, och gensägelser blotta sanningen, som blir obehaglig, när hon ej riktigt tål vid ljuset. Jag hade lust att säga

mycket mer såväl om mig själf som om dig — men vi två böra hädanefter säga så litet som möjligt. I en framtid blir det till fördel för oss båda, ty så länge vi äga något den andra ej känner finns alltid möjlighet att tro hvarandra vara bättre, än vi i själfva verket äro. Och redbarhet, hur tvifvelaktig vår än måste förefalla, kan dock — —»

»Har jag sagt, att jag tviflar på din redbarhet?» utropade Constance, »det finns så mycket ädelt och godt hos dig — —»

»Constance, låt oss spara komplimanger.»

»Nej, nej det är ej min mening att smicka — helst nu. Men låt mig behålla tron, att det finns ädelt och godt hos dig — ej för din skull endast för att ej själf känna mig alldeles tillintetgjord. Det är sant, du är ädel och god,» återtog hon inträngande, som ville hon öfverbevisa såväl sig som honom, »och du bör ej, får ej förneka dig själf — det vore förfärligt att nödgas beröfva dig det sista, som kunde förklara och ursäkta mitt felsteg, ty det enda, som under kommande, sömnlösa nätter kunde mildra mina själföförelser vore vissheten att ej ha kastat bort mig åt en helt och hållet ovärdig. — Jag är ung, lifvet ligger framför mig — säg, att du ej vill min olycka, att du ej vill draga fördelar af en kvinnas hemlighet! En man kan ej vara neslig mot en kvinna — och allra minst du, ehuru jag nu vet, att du aldrig älskat mig. Men jag förebrår dig ej och begär ej heller, att du skall taga någon hänsyn till mig, därför löser jag dig frivilligt från alla löften och

från allt, jag har rättighet att fordra — och vill försöka glömma dig och hela denna sommar — med dess ljufva och förfärliga minnen.» Rösten nästan kväfdes af gråten och innan han hann hindra det tog hon hans hand och kysste den. »Du får ej neka mig en bön,» återtog hon och ville ej släppa handen, »minns du, du kom en gång och tillbjöd dig att resa — och reste ej, emedan jag då ej ägde mod att mottaga ditt tillbud, men nu ber jag dig så innerligt: res — jag vädjar till din heder, res bort i dag redan — och jag och Gud skola välsigna dig.»

»Och barnet?» frågade han och ryckte sin hand från henne.

»Hvilket barn?»

»Vårt barn.»

»Dåre, drömmare!» utbrast hon med en åtbörd af förtviflan. Hon steg upp, gick några steg i cirkel, men sjönk sedan åter ned vid hans sida, och seende honom rätt in i ögonen hviskade hon: »Dåre, drömmare, du äger intet barn.»

Aldrig, ej ens under de stunder af sorg och samvetsagg då han känt sig beredd att med glädje offra sitt eget lif, i fall barnet såsom förr åter vore blott en längtan, en dröm, hade Hall tviflat på dess tillvaro. Nu kom hennes bedyran så plötsligt, så oförmodadt. Det svindlade för hans ögon. En ljusstråle liksom sköt in i mörkret och födde jubel: det arbetade, det sprängde i hans bröst — men innan jublet banat sig väg till hans läppar, kväfdes det af misstankar: månne icke hon, som

för att ernå sitt syfte kysste handen på den, hon uppenbart afskydde, skulle vara i stånd att för samma ändamål bedraga honom genom att förneka barnet?

Det föreföll honom, som om det brände på handen. Inom loppet af några sekunder genomlefde han i tankarna sommarens händelser; han liksom mätte lidelsen, beräknade tiden. — Han fann möjligheter för, att sanning låge i hennes ord, att hon ägde visshet, för hvad hon sagt, men lika möjligt vore, att hon framkallat en blott och bar gissning, en partisk gissning, och sannolikheten talade för, att hon genom ett djärft bedrägeri sökte afhända honom hans barn och rädda sig genom att påtruga *honom* det. Han mönstrade hennes ansikte, men läste endast trötthet och ängslan.

Så tog han henne plötsligt om båda axlarna och drog henne till sig. Hon lät det ske och sänkte sin blick i hans.

»Det är sant. Hur skulle jag våga ljuga nu, när min själ ligger blottad för dig? — Se, du får se,» uppmanade hon.

»Ja, jag ser.»

Och han såg hur djupt därinne liksom ett töcken sakta steg, tills det som en ogenomskådlig ovisshet täckte pupillerna. Skälfnigen i hennes kropp och de bleknande kinderna røjde, att hon själf visste härom.

»Du vet ju, hvad jag ser,» mumlade han och sköt henne ifrån sig. —

Lika klart, lika skälmskt flöt ännu solljuset öfver hagen. Molnen på himlen hade försvunnit; ej ett enda var synligt — en enda blå oändlig tomhet. Och det prasslade då och då i löfven, susade i grenarna; flugorna surrade lifliga af solvärmen, myrorna släpade, buro, drogo. — Plötsligt ljöd godsklockan.

»Constance, det ringer middag för folket.»

»Säg rent ut, låt mig ändtligen veta hvad du ämnar företaga.»

»Du har för mig fördolt, när din man kommer, men jag har frågat mig för. Sanell sade, att han kan komma hvilken dag som helst; och säkert den här veckan. I dag är onsdag. — Af dig kan jag endast påräkna motstånd, därför tänker jag hädanefter själf leda allting. Mitt beslut är orubbligt: du måste följa mig, Constance. För barnets skull. Du måste bryta med det förflutna. För mig finns intet annat än barnet. All hänsyn för annat måste vika. Det är egoism från min sida, jag medger det. Men du bör veta hvad barnet är för mig, ty under stunder, som för dig endast voro tanklös lek, förtrodde jag dig det. Barnet är för mig lifvets fortsättning. Följ mig, vi resa genast och äro långt borta, när bomben exploderar — eller stanna, om du vill, och afvakta katastrofen. Den kommer, om ej förr, när *han* kommer. Om du ej framkallar den, gör jag det. Jag ropar högt för honom, för alla: hon är mor till mitt barn. Du skall neka, kalla mig lögnare, men tiden skall ge utslag. — Man skall säga att

det är nedrigt, lumpet af mig, älskaren, att störta en gift kvinna, i stället för att med tystnad hjälpa henne bedraga sin man genom att påbörda honom en annans barn — han, som lätt kunde bedragas: brunnskurer och kvinnoögon förmå underverk. — Nyss kallade du mig en svärmare och kanske du har rätt: jag ser verkligheten naken, hopplös — och dock glimtar ljus i det mörka. — Hatar du barnet, det ofödda? Vet, det går kanske till mötes en framtid af bekymmer och lidanden, och redan som spirande brådd skulle det hatas? Dess själ behöfver näring äfven af din kärlek. — Följ mig frivilligt, Constance, och jag skall värda dig som dess mor och akta dig, och du skall blifva min lagliga hustru. Gud, hvad är allt det tomma, du lämnar, mot den lycka, barnet ger dig, när du lärt dig älska det lika högt som jag!»

»Och Ruth och min man — har du då intet medlidande, ingen barmhärtighet?»

»Jo, för *mitt* barn.»

»För följderna af ett brott.»

»Hvem vågar se in i två klara barnaögon och säga, att de aflats af ett brott!»

Men hon träffade en sårbar punkt. Aldrig hade han förmått helt och hållet frigöra sig från tanken att barnet var frukten af ett felsteg. Och samma rädsla, som plågade honom dagarna efter att han under hängbjörken åhört herr och fru Sanells samtal, väcktes nu på nytt af hennes ord. Det syntes honom, att de kärleksfattiga minnen,

som skulle vänta vid hans barns vagga, för evigt måste efterlämna spår i barnets själ.

»Jag gifve gärna mitt lif för att återköpa det lif, vårt lättsinné kastar ut i världen!» utbrast han.

»Fraser, fraser — vi duga endast till fraser, vi äro själfva lefvande fraser,» tillade han mumlande.

»Och för fraser glömmet du en sak,» hviskade Constance och lutade sig närmare honom, »har du tänkt på den skandal vi bringa öfver Berga, öfver människor, hvars gäster vi äro? Om du också i din blindhet ignorerar, hvad man kommer att säga om dig och mig, hvem ger dig likväl rättighet att hupa skam öfver andra? Är du i stånd att löna godhet med otack? Eller har du ej rönt välvilja och godhet på Berga — anser du dig ej skyldig Sanells tacksamhet? Du förstår det ej, men likaväl som skammen evigt kommer att vidlåda mig — vid dig, vid er män, menar jag, fäster sig ej en gång skammen — men pratet och hånet skola alltid sammanblanda och på samma gång nämna både oss och Berga. — Betänk, när det så lätt kunde undvikas — med litet god vilja, om ej all hänsyn för andra lämnades åsido. — Jag är för olycklig, att hvad du sagt i dag skulle kunna kränka mig eller lägga sten på börda — men tro hvad du vill, jag hoppas likafullt aldrig sjunka så lågt, att jag glömmet, hvad jag är skyldig ett hem. — Hvem är det, som alltid fört ordet 'hem' på tungan — du eller jag? Fraser — *nu* har det blifvit fraser. Eller gjorde du skillnad mellan det hem, du tänkte dig som vårt, och andras? Du tror väl, att jag

hela tiden af feghet sökt undflykter för att rädda mig från dig? Då misstar du dig. Du tror, att ingen annan än du äger hjärta — visa det då en gång: Men jag, som ej äger något hjärta, och som du gång på gång öfveröser med nedriga beskyllningar, jag ömmar och bönfaller för detta hem — och skulle förr dö än kunna se Helene och Erik i ögonen, sen allt yppats.»

Halls misstroagna öra tyckte sig denna gång finna verklig känsla i hennes ord. Kanske därför att de funno gensvar hos de röster och känslor i hans bröst, hvilka han blott genom att oafåtligt koncentrera sina tankar kring barnet lyckats tysta och undertrycka. Under de sista sömnlösa nätterna hade han intalat sig, att det vore feget att ej öppet stå till svars för följderna af sina handlingar — men då såg han heller ingen annan utväg. Nu när hon i sitt tal lät ana en sådan, grep han den med begärlighet och frammanade nu frivilligt i sin föreställning de scener han hittills bannlyst därur i patronens och fru Sanells bestörtning, deras tvifvel första ögonblicket om det vore sant, möjligt, och sedan vreden, föraktet — och i bakgrunden Stinas sorgsna ögon, som förebrådde honom att så hjärtlöst ha beröfvat henne tro på människorna och lifvet. —

»Råd mig, sök finna en utväg, om du kan.»

»Det har ej så stora svårigheter, som du tror, bara du ville lyda mig,» återtog Constance och strök med båda händerna sitt hår ur pannan. »Å nej, nej, det har alls inga svårigheter,» upprepade

hon, liksom för att vinna tid att öfverlägga, »jag har redan tänkt på det, liksom lite förberedt det, ser du. I morse sade jag liksom i förbigående till Stina, att — —»

»Nämn inte Stina!» utbrast han.

»Men Stina kan — —»

»Gud — hvarför skall du blanda in hennes namn? Låt henne stanna utanför — hon skulle dö af blygsel, om hon visste allt det här.»

Det förtviflade i hans stämma undgick ej Constance. Hennes förvånade ögon upplyste honom också om den oförsiktighet, han begått, och för att afleda hennes uppmärksamhet sade han, som om han beslöte sig för en eftergift: »Säg ditt förslag, jag lofvar antaga det — så vida det har någon möjlighet.»

Men hon svarade ej. Först sedan hon en stund forskande sett på honom, lutade hon sig närmare och frågade: »Fruktar du Stina?»

»Å nej,» svarade han kallt och reste sig, »jag fruktar ingen — ej ens dig. Stig upp, skall jag borsta af dig. Det tjänar till ingenting att resonnera längre. Men kom, det skulle se dumt ut, om vi inte komme hem tillsammans.»

Då hon ej hörsammade uppmaningen, tog han henne i handen för att hjälpa henne upp. »Nej, nej, det kan ej vara möjligt, det kan ej få sluta så,» utropade hon och reste sig på knä framför honom. »Skänk mig några dagar, bara tre, fyra dagar,» bad hon och smekte hans hand, »jag har skrifvit och bedt honom icke komma hit — men

han får aldrig brevet, hinner ej få det! — Säg ingenting, när han kommer, låt mig förbereda honom. — Skänk mig en eller två veckor — det är ju möjligt, att ej barnet finnes — när jag får visshet, svär jag att yppa allt för honom.»

»Och under tiden?»

»Han skall ingenting ana — ingen här skall ana något — och om Gud är nådig, skall aldrig någon erfara något.»

»Och under tiden?» upprepade han.

»Följ oss, öfvervaka mig om du vill — eller hvar dag skall jag underrätta dig.»

»Och mor till mitt barn sofva i hans hem,» stammade han och slet sig lös från henne.

— — — — —
Efter att länge ha ströfvat kring i hagen kom Hall tillbaka till fru Constance, som ännu lika orörlig låg utsträckt på marken.

»Stig upp, du förkyler dig,» sade han. Men då hon ej rörde sig, lyfte han varsamt upp henne. »Constance, de börja säkert undra där hemma.»

»Mig är det likgiltigt — jag är i ditt våld — bestäm allting, som du själf vill,» mumlade hon.

XVI.

Intriger och hviskningar! — Han hade lyssnat vid tapetdörren som ledde från serveringsrummet till salen, då posten kommit på förmiddagen, och de hade talat därinne, läst högt och mumlat — men intet hade han lyckats uppfatta. Lyssnare! Han hade nått lägsta trappsteget, men hvad bekymrade det honom! Något förbereddes: alla slöto sig kring henne, liksom ville de skydda henne; alla ögon sågo besynnerliga. Endast Stinas beklagade och förebrådde. Anade de något, visste de något? I deras fuktiga glans tyckte han sig se sin egen sorg återspeglas och ett ögonblick — men endast ett ögonblick — tänkte han förtro sig till henne, ty det rena, det af det alldagligas tankegång ännu icke påverkade skulle utan tvekan blifva hans bundsförvant, syntes det honom, och hänföras och kämpa för honom och lyckas öfvertyga så, att han ginge af med segern — och sedan vakna, tänka, sörja — brista, och som evig ånger blanda sig med barnets joller. —

Han lät kalla upp Post-Lina på sitt rum före-
bärande att vilja lämna henne viktiga bref; egent-
ligen dock för att utfråga henne om dagens post.
Hon föreföll honom vara instruerad: med innehålls-
löst prat besvarade hon hans frågor, tömde de två,
tre glas konjak, han gaf henne, och försvann med

ett, i hans öron, fånigt skratt. Vid fönstret lurade han för att se, om hon skulle redogöra hos dem i hufvudbyggningen för sitt besök hos honom, men med väskan på ryggen ilade hon mellan krusbärsbuskarna, öfver stättan och rätt öfver åkrarna till landsvägen; vattnet i pussarna sprutade kring hennes bara fötter.

Han gick ut, ströfvade kring, men fann ej ro någonstädes; han kände, som behöfde han vara allestädes närvarande för att bevaka sina intressen. Och han hörde sig för nere i stallet hos Jonson om de order, som gifvits för dagen. Ingen hämtning från stationen — ej tillsagt om någon vagn dit? Nej — men Jonson hade fått ny städsel på många år och löfte om kammare med kök och patronens och fru Werléns tillåtelse att till våren gifta sig med Gertrud. Hans blå ögon lyste af fröjd och inbringade honom en tia som hjälp till bröllopskläder.

Vid middagstiden gick Hall ett slag rundt stora byggningen: det var, som ville han inspektera alla utgångar.

Fastän det lättnat något, höljdes himlen fortfarande af ett jämngrått molntäcke; endast där solen stod syntes en gulaktig ljusning. Anders lade friskt granris utanför köksförstugan; vid stora trappan hade han redan bytt om. Ur rännorna dropade det ännu i de öfverfulla gröna vattentunnorna, stora, tunga dropp. Verandan var stängd inifrån; fällborden voro nedslagna, soffdynorna intagna. Ingen syntes i fönstren. I Constances rum hängde

en rullgardin snedt. — Hvilka nya planer smidde hon?

Kallt, rått. Vid hvart häftigt vindkast slog linan ett smisk längs uppefter flaggstången.

Med en känsla af att ha förrättat en nödvändig rekognoscering gick han in i parken. Torra grenar och kvistar lågo nedblåsta öfver allt, och under natten hade regnet skurit djupa fåror i sandgångarna. Han gick fort och uppsökte omedvetet de platser, som på något sätt stått i förbindelse med hans förhållande till fru Constance. Skygg ilade han förbi hängbjörken, men stannade vid soffan, där hon suttit den aftonen, han »spionerade» på henne. Allt var så förändradt, han kände knappast igen sig: af hvad, som då bildade hans gömställe, återstod numera endast några eländiga, nakna grenar. Efter hand runno alla den kvällens detaljer i minnet. — »Fall inte». Det föreföll honom, att dessa förflugna, olycksdigra ord, hon då yttrat, och hvilka genom att väcka hans sinnlighet gifvit första anledning till allt, likt fridlösa gengångare i all evighet måste klaga här: det var också, som om de nu jämrade sig uppe mellan två tjocka grenar, vinden gned mot hvarandra.

Plötsligt kände han sig trött — och rädd för tröttheten. Ty han förstod, att hans upphetsade sinnestillstånd utgjorde hans styrka, att endast det förmådde slå ned alla hinder, trotsa hänsyn och fördomar. Likt polarfararen, som kastar det ena efter det andra af sina sista kolstycken på elden och vet sig vara förlorad, om ej hjälp kommer

inom vissa timmar, så hade han också under dagar och nätter underhållit det, närt det med misstroende till allt och alla, underblåst det med en öfverretad hjärnas eggelse.

Och nu kom slappheten, redan.

En vidskeplig föreställning att något, som vidlådde denna plats, var orsaken härtill, dref honom därifrån. Men snart spändes åter alla sinnets fjädrar: hunnen halfvägs tillbaka till gården hörde han nämligen vagnsrassel och såg strax efter en vagn köra upp genom allén.

Ehuru han nästan ögonblickligen insåg sin villfarelse — han igenkände trillan, Rydin vanligtvis begagnade på sina tjänstresor — kvarlämnade hon dock ett starkt intryck; hon hade liksom gett honom prof på de känslor med hvilka han en gång skulle se *honom* ankomma.

Han mottog adjunkten vid trappan. Medan de skakade hand, liksom njöt han af vissheten om, att *hon*, lockad af vagnsbullret och sin oro, någonstädes observerade dem och i hans påpasslighet fått ett ytterligare bevis på hans besluts fasthet.

Adjunkten stannade kvar till middagen, hvori alla familjens medlemmar deltog utom fru Constance, som ej visat sig under hela dagen och äfven nu bedt få maten serverad på sitt rum.

»Bara hon ej sjuknar för oss, tills Janne kommer,» sade fru Sanell, då de satte sig till bords, »hon såg så förgråten ut, när jag nyss var uppe. Stackars Constance — men vi ska väl hoppas, att

Janne haft nytta af sin brunnskur. Han skrifver ju också, att han blifvit så duktig och stark.»

Ännu en stund rörde sig samtalet kring herr Werlén. Man väntade honom hvilken dag som helst, ehuru ännu ingen depesch gett bestämd under rättelse. Sedan höjde adjunkten sin stämman och ordade vidt och bredt om förhållanden i socknen, nagelfor böndernas görande och låtande, tadlade några församlingsbor för deras, som han miss-tänkte, liberala åsikter med ty åtföljande gudlöshet och afslöt sitt tal med en skarp protest mot den flärd och de världsliga nöjen, allmogen hängaf sig åt under kreatursmarknaderna i den närbelägna köpingen. Han talade långsamt, myndigt, Den allmänna uppmärksamheten visade, att man hörde honom med intresse och gillade hans räfst; han undvek också försiktigtvis att stöta någon för hufvudet: ej ens den aflägsnaste häntyding på någon, som räknades med till ortens herrskaper.

Stina satt tyst hela tiden. Hon hade mörka ringar under ögonen och trillade oupphörligt små, små brödkulor, lade dem i rader, tre och tre, men gömde dem, förlägen, i förklädesfickan, då hon såg sig observerad af sin mor. Som af öfverenskom-melse bemödade sig ingen att draga henne in i konversationen, för hvilken Alqvist bildade ämnet vid desserten.

Helt nyligen hade han, efter öfver en månads bortvaro, åter gjort besök på Berga; välkommen, slokörad men skrattande som alltid. Flera gånger hade fru Sanell velat sända bud efter honom, men

patronen, som ensam visste, hvarför han höll sig borta, hindrade det. »Han kommer nog — han håller ej ut länge,» hade han skrattande svarat.

Rydin, som troligen ej visste att Alqvist åter börjat sina besök, tillät sig nu åtskilliga anmärkningar ägnade att ställa denne i lustig och ogunstig dager, och af hvilka framgick, att de, sinsemellan, på något sätt kommit i delo. Patronen var heller ingen kostföraktare, när det gällde skämt — som sådant uppfattade han Rydins förblommerade ytt- randen — och bidrog, äfven han, med några kvickheter på Alqvists bekostnad, så slutligen måste till och med Jenny dra på munnen.

Fastän Hall unnade Alqvist allt, hvad denne kunde få, retade honom prästens sätt. Helt och hållet förändradt, ej ett spår af den öppenhet och naturlighet, som för några månader sedan i så hög grad tilltalat honom; det föreföll honom, som sutte Rydin redan med fickorna fulla med utkast till sitt framtida installationstal.

Uppmuntrad af det bifall, han rönte, kom prästen med allt tydligare och meds Guds ord upp- blandade anspelningar, anspelningar, som skulle kunnat öfvertyga fru Alqvist hur berättigad hennes ständiga oro varit. Patronen tystnade, och fru Sanell såg smått orolig på Stina, som likväl hvarken tycktes förstå eller höra; hon endast skrufvade sig på stolen, otålig öfver att man ej bröt upp. Men Jenny tog ännu en gång efterrätt och adjunkten ännu en gång ordet.

»Sjuklig traktan att gälla för auktoritet har fått makt öfver Alqvist,» sade Rydin mot slutet af sitt långa anförande. »Häromdagen,» fortsatte han, »böjde han sig ej ens för bevis, jag anförde, byggda på trons grundval. Af pur motsägelseanda förnekar han oomkullkastliga sanningar, sänker ej ens pannan för en tillrättavisning gifven och förestafvad af plikt och vakande kristlig kärlek utan skrattar och skjuter med oblyg dryghet fram bröstet. Men det är vanligt i våra dagar, man finner det hos många,» tillade han strängt.

»Inte hos präster — de skjuta i stället fram magen,» utbrast Hall.

Det var, som om all hans samlade bitterhet plötsligt gifvit sig luft, ty det hätska i stämman gaf hans ord, hvilka egentligen syftade på en vana adjunkten senaste tiden tillägnat sig, en långt vidsträcktare betydelse, än de i sig själfva inneburo. Det syntes honom, att han kastat handsken, lättat på masken och att det ordskifte, han nu väntade skulle leda därhän, att katastrofen äntligen inträffade. De andra reste sig, förskräckta, tyckte han, från bordet. Han satt kvar: näsborrarna vidgade sig, kinderna glödde; han kände vild glädje öfver att ej behöfva hyckla längre utan låta dem veta, hvad för en usling de råkat få i huset. Han ämnade just ropa till jungfrun att kalla ned fru Constance, då Stinas bleka ansikte väckte honom till besinning. Han hejdade sig — han ville vänta tills hon aflägsnat sig. Men sedan — —!

Sedan han med en bugning tackat för maten, gick han ut i stora salen, där kaptenen redan börjat sin vanliga vandring. Han ställde sig vid bortersta fönstret och trummade med fingerspetsarna på rutan. Det klarnade därute: molntäcket var rifvet i trasor, gråa trasor i hvilkas kanter liksom skinande hvit bomull hängde ut. I matsalen talades dämpadt; så dominerade en stund Rydins stämma, sen hörde han blott aflägsset mummel och vände sig om: de hade dragit sig in i salongen, såg han. — Om Stina bara ginge! — Plötsligt fäste hans hörsel sig envist vid, att kaptenens stöflar knarrade. Det irriterade honom. Han försökte låta bli att höra det, men det var, som blefve det allt starkare, tills hvart och ett af de regelmässiga, knastrande ljuden likt nålsting stack i hans nerver, oafslåtligt, smärtande, så slutligen tårar kommo i hans ögon.

Af dem tvingades han också att vända sig bort, när patronen kom.

»Kaffet är intaget — får jag inte sällskap till en kognac, herr Hall?» frågade denne.

Men då Hall ej svarade, lade han armen om hans skuldra. »Säg, hvad som fattas er, herr Hall, säg det, ni skall alltid finna en trofast vän i mig,» sade han vänligt. »Jag vågar fråga därför, att ni förefallit oss så förändrad sista tiden. — Trifs ni ej mer hos oss?» tillade han.

»Å, jag trifs nog — mig felas ingenting,» svarade Hall, som stått där stridsfärdig, men nu med ens kände sig som alldeles tillintetgjord af denna deltagande hjärtlighet, jämförd med hvilken

afsky och förakt skulle verkat som lisa, syntes det honom.

»Är det något, ni vill ha ändrat — några anordningar, så säg bara,» återtog Sanell, »vi ville så gärna veta er lycklig och nöjd hos oss. Kom, bry er ej om Rydin, han är också en bra och god människa, fast hans oväntade framtidsutsikter kanske slagit honom åt hufvudet en smula. Kom nu — det var min fru, som bad mig hämta er,» tillade han och drog honom med mildt våld med sig till salongen.

Så fort sig göra lät gick likväl Hall upp till sig, modlös och dessutom uttråkad af adjunktens evinnerliga svammel, hvilket patronen, förgäfves, flerfaldiga gånger sökt afbryta och som till slut, märkvärdigt nog, samlat sig till ett lofpris öfver allt och alla: välljudande fraser, hvilka, ehuru smekande, dock liksom kvarlämnade märken efter naglar. Indirekt hade detta ordflöde varit riktadt mot honom! Och som om han ville försöka dölja för sig, att patronens förtroendefulla välvilja brutit all hans kraft att vilja och handla, tvang han sina tankar att fortfarande sysselsätta sig med prästen, tills han kände en allt mer stigande lust att kurerera denne för hans dryga egenkärlek. Och han utmålade för sig den verkan afslöjandet af den hemlighet, som omgaf hans börd, och kändedomen om allt, man pratade i socknen, skulle göra på honom. Gud, han skulle ramla ned från den pedistal, på hvilken han upphöjt sig själf, skulle sänka tonen, dra in på förmaningarna. Det pösande skulle flatna!

Kanske han rent af kastade bort prästkappan, hej!
— Det kunde kanske göra en hel karl af honom:
han kunde slå sig på att samla kopparstick —
Gud fördöme — och Johannas adjunktur förklarad
ledig! —

Han brast i skratt och stötte upp dörren till
inre rummet, där Constances porträtt ännu stod
fastskrufvadt på staffliet. Och han grep fast i det,
stjälpte det på sidan och drog det och staffliet ut
i yttre rummet: det var, som droge han det i
håret efter sig. Han skulle införlifva det i Jannes
kopparstickssamling — här, var så god, ett nytt
nummer i katalogen! — och han slog med knuten
näfve ett slag midt i duken, men då endast en
stor buckla uppstod, tog han pennknifven och skar
kors och tvärs i måleriet. Omedvetet sparade han
ansiktet, ty det föreföll honom, som om något i
dess ögon bad för det, som om »Kristi-bloddrop-
parna» i bakgrunden skyddande slöto sig kring det
— och all hans bitterhet, allt hans hat riktade sig
plötsligt mot honom, för hvilken porträttet var
måladt, dygdemönstret, estetikern — fadern till Ruth.
Och han tyckte sig se honom förneka sitt eget
barn och sträcka armarna mot hans, lyfta det upp
och visa det — och alla tilljublade dygden, den
porösa dygden, som triumferade — —

Ungefär en timme senare då Rydin, som redan
på middagen skickat hem sin vagn, hunnit ett
stycke på hemvägen, upphann honom Hall.

»Jag fick så'n lust att tala med er,» sade han
och slog prästen på axeln.

»Ni måste ha sprungit, ni är ju alldeles varm,» utbrast denne. »Och ni ser sjuk ut,» tillade han.

»Tyvärr misstar ni er — det är *ni*, som är sjuk, och jag kommer enkom för att kurerat er,» svarade Hall och torkade svettpärlorna ur pannan.

Rydin tog ett par steg tillbaka, förskräckt öfver det underliga i Halls röst och utseende. »Hvad vill ni — hyser ni agg till mig?» stammade han.

»Å strunt, jag har ingenting mot någon människa, utom dem som brösta sig med magen,» svarade Hall med ett skratt, som alldeles bragte prästen ur fattningen. »Men för att lugna er skall jag följa er ett stycke,» fortsatte han, »och ni skall få höra, att jag varit er vän, fast en dålig vän. Numera är jag kanske hvarken det ena eller det andra, men jag har liksom behof att öfva mig i gemenhet och skall för den skull handla som god vän mot er. Å nej,» tillade han, då Rydin stannade och såg sig om, liksom sökte han tillfälle att undkomma, »ni har ingen orsak att vara rädd; förr än ni själf kastar bort prästkragen, rör jag er inte — och då omfamnar jag er bara.»

»Spar ert skämt, herr Hall — därmed kommer ni till orätt person,» sade prästen med värdighet och vek upp rockkragen. »Vi göra helt säkert bäst att gå hvar till sitt — lägg ni er att sofva, det har ni kanske mest nytta af. — Godnatt,» tillade han och gick utan att invänta något svar.

Men Hall följde honom.

Himlen var åter betäckt med moln; endast vid horisonten syntes en bred, blekgul strimma

öfver den svarta skogen. Skymningen kom hastigt, och snart smälte åkrarna, dystra, våta, ihop med skogsbackarna, ur hvilka då och då en flock kraxande kråkor höjde sig, kretsade för att sen åter slå ned på samma ställe. Vinden hade mojnät. En fuktig dimma vätte kläderna; hvart ögonblick kunde man vänta regn.

Snart började det också mycket riktigt att duggregna. Men Hall märkte det ej utan höll jämna steg med prästen, som än saktade än påskyndade sina och ej en enda gång vände sitt ansikte till honom. Och Hall fortfor, och ju mer han berättade, dess mer glömde han sig själf och prästen. Det var slutligen, som om han blott för sig själf högt upprepade sina samtal med Alqvist eller redogjorde för resultatet af dennes »patologiska studier», den spridning, de funnit, samt den opinion, de bidragit att bilda hos folket i socknen. Och, som om han först nu insett hur lumpet han handlat genom att ända hittills förtiga detta för Rydin, omnämnde han, hur vid åtskilliga tillfällen orden, så att säga, legat honom på tungan, fastän alltid än det, än det trädt hindrande emellan, tills i dag helt andra motiv än intresse eller vänskap drefvo honom till att yppa allt.

Men i själfva verket var det nog ett sedan länge fattadt beslut — af hans upprörda sinnes-tillstånd endast påskyndadt och omklädt till en sorts anfall — som ledt Hall, ty medan han talade försvann det hårda och retsamma i rösten, hans inre veknade, och han kände på samma gång som

sin skyldighet och som frambure han en ursäkt, då han erkände, att något, som egentligen ej rörde saken, förmått honom att nu inviga honom, prästen, i den offentliga hemligheten.

Det regnade allt starkare. Stigen var på sina ställen öfversvämmad, så allt som oftast måste de vika åt sidan in på åkern, där tunga lerklumpar fastnade i skorna. Det dröp af hattbrättena. Vätan liksom kröp upp under armlinningarna.

Oaktadt Hall länge sedan tystnat, ledsagade han alltjämt prästen som gick långsamt, med sänkt hufvud. Först på kyrkbron — den var byggd öfver smalaste stället af viken, som längre upp åter vidgade sig och sedan hängde samman med vidsträckta kärrmarker — stannade denne, lutade sig mot stängslet och dolde ansiktet med händerna. Hall, som endast hade en tunn rock på sig, var genomvåt och började frysa, men det syntes honom, att han ej kunde, icke borde aflägsna sig, förr än adjunkten med åtminstone något yttrande låtit honom veta, hvad han tänkte eller ämnade företaga sig. Ej en enda gång, medan han talade, hade Rydin afbrutit: ingen fråga, ingen anmärkning — och fortfarande samma hårdnackade tystnad. Han led, det var gifvet. Och Hall sökte sätta sig in i hans tankegång: allt hade kommit plötsligt, oförberedt, så först tviflade han nog — antog kanske till och med att han, Hall, vore galen, eller åtminstone berusad — svartrocken! — Men när förvåningen lagt sig, kom nyfikenheten: han hörde det som en saga, som något, hvilket gällde en helt annan, log

kanske åt Alqvist och det lättrogna, enfaldiga folket, tills sedan historien om hans far ökade beskyllningarnas vikt, gjorde det skenbara sannolikt — sopade bort alla dessa bisaker och trängde sig själf i förgrunden. Då rodnade kinderna, hjärtat beklagade, tills förtrytelsen beröfvade fadern, den obekante, till och med medlidandet, som i stället gafs åt det kvinnliga skarpsinnet, åt det beräknande kortsynta. Den kristliga kärleken skördade tacksamhet! — Ett förtvifladt hjärtas tacksamhet, en insnörd tillvarelses tacksamhet. — Och sen kom själftviflet — lossade på prästkappan — hviskade om ett förspildt lif — —

Nere i vattnet steg plötsligt en samling sumpgas upp till ytan: bubblor efter bubblor, gurglande, som komme de från en drunknande. Hall ryste till. Han blef ängslig — ängslig för prästens skull samt för följderna af sitt meddelande. Hvem visste, han kunde — —

»Godnatt, herr Hall,» sade då adjunkten och kom fram och gaf honom handen. Hans ansikte hade ett uttryck, Hall ännu aldrig sett hos det, och stämman blef hård, när han sade: »Herren har sändt mig en pröfning, men jag böjer mig ödmjukt för riset — Guds vägar äro outgrundliga, när Han vill öppna sin tjänares ögon och lära honom förvalta sitt stora kall med den kristliga stränghet, som ensam förmår föra vilseledda tillbaka under Herrans hägn. Gud välsigne er. Sof godt, om ni kan — jag vill ej här klandra er,» tillade han och gick upp till prostgården, hvars två

upplysta fönster, båda matsalsfönstren, likt tvenne ledstjärnor skymtade fram mellan träden.

Ett ögonblick stod Hall förvirrad, obeslutsam. Hans första tanke var att på afstånd följa efter prästen och se, om denne verkligen ginge hem; ty det föreföll honom, att Rydin icke kunnat mena allvar med sitt tal utan endast yttrat sig så med afsikt att för honom dölja något förtvifladt beslut. Men snart insåg han det enfaldiga och grundlösa i sin förmodan, och äfven att han, då han sökt utforska en annans tankegång, tagit till ledtråd sina egna känslor, de, som just skilde honom från andra och ställde honom hjälplös allena.

På hemvägen var redan så mörkt att Hall endast med möda kunde se stigen. Regnet hade upphört. Han frös. Och molnen nästan ströko utmed gärdena; det låg ångest i luften, syntes det honom.

Då han kom förbi staldörren satt Gertrud inne hos Jonson. Han bad henne, när hon gick upp, säga till, att han ej ämnade infinna sig vid kvällsvarden. »Bed dem ej göra sig besvär med någon mat. Jag blef öfverraskad af regnet, och säg, att jag själf kokar ett glas te åt mig. — Vet Gertrud, hur det står till med frun?» frågade han efter ett ögonblick.

»Ja, frun har suttit hos Ruth hela eftermidda'n och varit så snäll mot henne och själf skött om henne vid liggdags,» svarade Gertrud.

»Är det så ovanligt — det händer väl ofta, antar jag?»

»Å nej, då — men i dag, så — —»

»Ja, när Gertrud sitter här,» inföll Hall.

»Jag fick lof att gå ner till Jonson,» förklarade Gertrud själsäker. »Vi två ska gifta oss,» tillade hon; hela hennes lilla täcka ansikte myste af lycka.

»Till våren — men herrn vet det,» sade Jonson skrattande och tummade på en liten rund fickspegel infattad i bleck.

»Lycka till, allt möjligt godt. Glöm inte, hvad jag bad Gertrud om — eller skall jag själf säga till däruppe?» frågade Hall.

»Det behöfver herrn visst inte, för jag måste vara uppe senast klockan åtta igen, sa frun.»

»Godnatt, då,» sade han och lyfte på hatten, när han gick; en artighet, som de besvarade med att förlägna stiga upp från stallbänken.

Men det var ej utan att Hall afundades dem, så uppe på sitt rum, när han sedan ömsade kläder, sysselsatte sig tankarna länge med »idyllen i stallet», som Constance en gång halft skrattande, halft förargad uttryckte sig. Men säga hvad man ville, de voro lyckliga, förtroendefulla — med framtiden, fattig och kärf, framför sig. — Hon hade fått tillåtelse att gå dit ned! Af Constance, som annars alltid gnatade och på allt upptänkligt sätt gjorde henne lifvet surt. Och själf satt hon hos Ruth — i dag — för en gångs skull. —

I hopp att bli kvitt de frosskakningar, hvilka allt som oftast genomlade hans kropp, skyndade han att bereda teet. Spritköket kom åter till heders,

för första gången på länge; det hade icke varit tändt sedan i våras då dagarna mången gång känts kyliga, när de målade tillsammans, han och — — Ja, och så hade doktor Kyhr druckit grogg ett par kvällar hos honom, sannerligen.

Vattnet började sjunga, den blåa flamman fladdrade lustigt, lampan var halft nedskrufvad, och själf satt han i länstolen alldeles som första natten, han tillbragte på Berga. Det föreföll honom, som låge lång, lång tid mellan då och nu; han hade ej känt sig trött eller olycklig heller den gången — Gud, just den natten slog han upp Fannys porträtt på väggen därinne; det, som Constance nu hade förvaradt uppe hos sig — — Och Fanny var gift med en kamfabrikant i Nürnberg, hade Foss nyligen skrivvit och påstått, att hon tog verksam del i affären: hon skaffar sin man en del råmaterial, satungen! Stackars Fanny, Foss pratade ofta mer än han visste — hon kunde troligen bli lika bra mor som mången annan; i alla fall mycket bättre än hon, som — —

En klockas pinglande tillkännagaf att kvällsvarden stod färdig. Som vanligt ringde man ute på stora trappan för att han skulle höra det upp. Hade då Gertrud förgätit sitt uppdrag? Å nej, klockan gick redan på nio, och i dag passade hon nog på tiden bättre än annars, efter som hennes matmor ej gärna kunde lämna Ruth, innan hon kom.

Men han kunde ej frigöra sig från en viss oro öfver att Constance så liksom flyktade till Ruth.

Han sökte finna lösning på gåtan: gissa beräkningen, som låg bakom. Eller — manne hon ville taga afsked af barnet och därför skickat bort sköterskan. Kanske hon var mer fäst vid det än hon själf visste. —

För första gången kände han samvetsförebråelser öfver att rycka modern från barnet, det sjuka, hjälplösa. Och han såg i sin föreställning det lilla magra ansiktet med de underliga ögonen, som aldrig gräto; såg sitt eget barn, som log med solglans i blicken. — Båda ställde anspråk på modern. Måste det ena vika för det andra? — Han förstod, att hon måste lida: moderskärleken kan ej förnekas, kan ej förintas! Hade det inslumrade vaknat? Hade hon sökt och funnit en själ i de månskensbleka barnaögonen? Ville hon tigga om barmhärtighet, vädja till hans hjärta? — Kära, tag då barnet med dig. — Vi föra det ut i sol, värma det med kärlek — —

Det knackade på dörren, en sakta tvekande knackning, och som om han väntat henne och vetat, att hon skulle komma, kände han ingen förvåning, ja, reste sig ej ens upp, då Constance steg in. Hon kom så försiktigt, från hufvud till fot insvept i en mörk schal, och hennes händer darrade, när hon sköt för regeln.

»Att du kommer så sent,» sade han. Rösten hade en varm klang, ty han trodde sig veta, hvad hon ämnade begära af honom.

»Jag hörde af Gertrud, att du var häruppe,» hviskade hon. »De sitta vid kvällsbordet, alla de

andra, men jag är likväl så rädd — det vore förfärligt, om *nu* någon skulle ha sett mig.»

»Jag vet, att du kommer för Ruths skull. Och, Constance, jag vill så gärna göra dig till viljes,» började han, men tystnade, och såg upp till henne, liksom önskade han, att hon själf skulle fortsätta.

Hon hade låtit schalen falla och stod stilla, stum framför honom. Håret hade blifvit något tillrufsadt af den improviserade hufvudbonaden, kinderna glödde; hon hade tårar i ögonen, men mellan tårarna lyste glädje och lycka, ett tyst jubel, som sade mer än många, många ord. Mer än försäkringar, mer än eder.

Och han såg denna blick och förstod genast det budskap, hon bragte — och trodde henne. Ej en tillstymmelse till tvekan, ingen misstro. Sanningen strålade, sanningen öfvertygade.

Då han nu reste sig sträckte hon ut händerna mot honom.

»Ja, ja — så — det är så. Se, du får se,» stammade hon och böjde sig fram, liksom uppmanande honom att läsa i hennes ögon.

»Kära, jag vet, jag ser. — Lifvet har en gång visat sig nådigt.»

Och likasom mången, öfverväldigad af sin lycka, känner lust att sluta första bästa människa i famn, så tryckte han henne intill sig och strök med handen öfver hennes hår. »Barnet är åter endast längtan och dröm,» mumlade han.

»Gud, ja, ja — och jag är fri, fri från dig.»

XVII.

Två dagar senare höll droskan, med endast främre suffletten uppslagen, utanför stora trappan. Det var söndagsmorgon. Luften var klar. En fullkomlig vindstilla rådde, så det kändes jämförelsevis varmt. Unghästarna skrapade, otåliga, med framhofvarna i sanden. Vagnen med alla fru Werléns koffertar hade redan försvunnit, där landsvägen böjde in i skogen.

Hvad de dröjde. Och likväl var hög tid, om de skulle hinna tids nog till tåget.

Omsider kommo de: Constance resklädd, Gertud med Ruth på armen, fru Sanell, kaptenen — allasammans.

Ehuru han lossat på ena gardinhängaren för att kunna se utan att ses, drog Hall sig försiktigt några steg från fönstret. Strax efter frukosten hade han gått upp till sig, sedan han i de andras närvaro tagit afsked af Constance.

Hennes plötsliga afresa föranleddes af Jannes sista bref, hvori denne underrättade om sitt beslut att resa direkt hem till Stockholm; tiden tillät icke något besök på Berga: han brann af otålighet att få begynna skriva på det tillämnade stora arbetet öfver sin samling.

Constance tog afsked af alla och omfamnade till sist Stina, som lät det ske utan att likväl

besvara smekningarna. »Skynda dig, ni komma säkert för sent,» stammade hon. Patronen såg på sitt ur — sannerligen, minuterna voro räknade! Han hjälpte sin fru upp i vagnen, där Gertrud och Ruth redan tagit plats på framsätet, och ville äfven hjälpa Constance, då Jenny, kyrkklädd, med psalmboken i handen, ännu en gång trängde sig fram och kysste henne på pannan. Hall kunde ej höra, hvad hon sade, men såg att Constance ryckte till och bleknade.

Hastigt sprang hon upp i vagnen och ropade till Jonson. Piskan smällde, hästarna stegrade sig något, så satte sig vagnen i gång. Kaptenen bugade sig, pigorna nego, Jenny hviftade, patronen svängde med hatten. Stina stod stilla med händerna på ryggen, men hennes ögon strålade.

Då droskan närmade sig allén, vände sig Constance ännu en gång om, och Hall såg, att hennes blick, sedan den öfverfarit byggnaderna och parken, stannade vid hans fönster. — Hon vinkade en sista hälsning till dem på trappan, sträckte sig sedan fram och tog barnet ifrån Gertrud, slöt det smekande i famnen och böjde sig sedan djupt ned öfver det.

Och solen sken. På vägarna vandrade sockenfolket, än enstaka individer än i mindre flockar, till kyrkan. På alla vägar och stigar kommo de; något i figurerna och gången gjorde, att man på långt håll kunde se, att de ämnade sig till Guds hus. Jenny gick aldrig genvägar utan följde allén, i hvars nedre ända träden en stund dolde henne

för Halls blickar. Så fort hon kom ut på landsvägen, såg han henne igen: hon gick ensam, med sänkt hufvud, hastigare än de andra. Grupp efter grupp inhämtade och passerade hon förbi; alla hälsade på henne.

Fastän månader förflutit, sedan Hall kom till Berga, föreföll hon honom ännu vara samma outgrundliga gåta som första dagen. Nyss, när han kysste Constance på pannan, kände han ett obehag, som åtföljdes af en rysning. Och samma känsla hade han förnummit allt som oftast, mest hvar gång han sett henne. Otillgänglig, bitter — — Han endast anade hennes inre, enär han för sig själf måste medgifva, att den bild, han fått af det, till största delen formats af lösa antaganden och gissningar. Kanske han gjorde henne orätt — men han kunde ej rå för det: så uppfattade *han* henne, andra fingo döma annorlunda, mildare. —

Då kyrkklockorna började ringa, steg han upp från fönstret och promenerade af och an i rummet. Han var trött och sjuk sen flera dagar. Han visste det: endast viljan höll honom uppe. Så snart klockorna tystnat, intog han på nytt sin förra plats och satt kvar, länge efter sedan fru Sanell kommit tillbaka från Stationen. Han väntade.

Samma afton Constance bragte budskapet, att hon var fri, fri från honom, skref och afsände han till en kamrat ett bref innehållande åtskilliga förfrågningar samt begäran att genast få telegrafiskt svar. Hvert ögonblick kunde det nu inträffa! Och han ämnade bruka det som förevändning så

han utan uppseende eller förklaring genast kunde resa bort från Berga. Endast på några veckor, ämnade han säga, och när de förrunnit måla ett nytt uppskof — och sedan aldrig komma igen.

Men först långt fram på eftermiddagen mottog Hall telegrammet. Det upprörde honom, som om det verkligen underrättat om en olycka. Under ett par timmar tvekade han, vågade sig ej upp: det syntes honom, att de dock nödvändigt måste fatta hela sammanhanget. Skymningen gaf honom mod. Men då han stod framför herr och fru Sanell, som jämte Jenny sutto i hvardagsrummet, förmådde han ej behärska sin röst: först knappast hörbar slog den plötsligt öfver, då han ville höja den. Han tyckte sig se, att de hörde honom med misstroende, och utan att tänka på, att han nyss talat om en sjuk kamrat, utbrast han: »Min mor är sjuk — svårt, mycket svårt sjuk.» Han ljög, ljög om sin egen mor — Gud, hvad gjorde det numeral — I sin förtviflan vore han i stånd att upprepa det, ja, säga, att hon redan vore död.

När han äntligen kom ut ur rummet mindes han, af allt hvad som passerat, blott, att han tagit afsked samt bedt få vara ostörd hela aftonen och bli väckt till sextåget följande morgon. Men under det han trefvade sig fram genom den ännu oupplysta korridoren samlade sig likväl tankarna. Det föll honom in att hans upprörda sinnesstämning varit ägnad att väcka förmodanden, att draga fram i ljuset just det, han för hvart pris, för *deras* egen skull ville dölja. Han öfverlade — och följande

en ingifvelse gick han upp för att äfven taga afsked af kaptenen: det kunde ju misstydas, om han försummade det. Ännu aldrig hade han besökt honom, enär Jenny en gång sagt, att han ej gärna såge främlingar hos sig.

Ett svagt »stig in» besvarade Halls knackning.

Kapten Bark satt i länstolen framför brasan, hvars flämtande sken starkt belyste honom men midt i rummet bröts och mildrades af det sista dagsljuset. Då Hall steg in vände gubben något på hufvudet, men stirrade sedan åter oafvänt framför sig. Eldskenet spelade liksom med gnistor i hans långa, böljande skägg, framhäfde hvar rynka i ansiktet och liksom ökade händernas magerhet genom att lägga en skugga bakom hvar sena, hvar ådra.

Då gubben framhärdade i sin tystnad, satte sig Hall, skygg, beklämd, på en stol nära honom. Äfven han förhöll sig tyst: det var något hos denne spöklige gamle, som ingaf vördnad och gjorde, att han ej tordes komma fram med sitt ärende. Efter hand fingo tankarna makt med honom, han glömde, hvar han befann sig, hvarför han kommit — tills slutligen en brand, som brast itu i brasan, återförde honom till verkligheten.

Hall såg upp. Gubbens blick var riktad på honom, forskande men på samma gång deltagande.

»Ni borde icke resa,» sade han med ett tonfall som i sin mildhet tycktes innebära en varning.

Helt förvirrad gömde Hall ansiktet i händerna. Denne gamle, som kom och gick, tyst, obemärkt,

hade då sett allt, visste allt, eller hade skarpsinnigt gissat sig till allt — visste till och med det, som Hall ej vågade veta, ej vågade tänka — —

Jublet öfver att barnet åter endast var längtan och dröm hade för honom haft kort varaktighet, hade undanträngts och tystats af samvetet, som manande ropade, att hvar dag, han stannade på Berga, ökade hans skuld. Och heller aldrig hade en tanke på att stanna uppstått hos honom. Ej heller nu. Han yrade, den gamle — hvad visste han? — Intet visste han — —

Men han mumlade. Hall spratt till och lyssnade. Först uppfattade han intet, men sedan hörde han:

»Ja ja — det är med kvinnan som med skutan på stapeln, börjar hon en gång glida, kan ingen mänsklig makt återhålla henne.» Läpparna rörde sig fortfarande, tills de slutligen liksom slöto sig om en suck. En tår dallrade i gubbens öga. Det röda eldskenet speglade sig i tåren, och Hall satt och såg, tills ett veck på gubbens ögonlock tilldrog sig hans uppmärksamhet. Ett egendomligt veck. Som en skåra följde det ett stycke längs ögonfransen, svängde sen plötsligt uppåt, delade sig och försvann bland otaliga rynkor. Ett egendomligt veck, som han sett annorstädes, annorlunda — och dock detsamma. Hvar dag hade han sett det; senast i dag vid middagsbordet. Hade han varit blind? — Men hos Erik Sanell framträdde det också så tydligt och här, här gömde det sig och försvann bland otaliga rynkor.

Och han liksom följde gubbens blick förbi de blå blommorna i de gamla spruckna kaklen, genom väggen, ut i rymden, långt fram i tiden — eller tillbaka i tiden.

Och han förstod nu, hvad gubben menat med sitt »ni borde icke resa». Han hade väl gissat och antagit, att han, Hall, drifven af kärlek ämnade följa efter Constance, en gift kvinna. Brändt barn skyr elden. Och medan han varnade, röjde ett litet veck en gammal väl bevarad hemlighet! Det syntes Hall, som om han ofrivilligt bestulit gubben, och tyst, utan att nännas störa honom i hans minnen aflägsnade han sig.

Ute i korridorerna brunno nu lamporna. Han hade hunnit ned ena trappan och ville skynda öfver nedre korridoren, då Stina trädde fram. Det var, som om hon stått där och väntat på honom.

»Herr Hall, vill ni ej taga afsked af mig?» sade hon.

Han stannade. Under alla dessa dagar hade han tvingat tankarna bort från Stina och nu, då han ej sett henne uppe i hvardagsrummet, hoppats slippa träffa henne, åtminstone mellan fyra ögon. Ej för att han med vilja tänkte undvika, nej, nej, men — —

»Är det sant — skall ni verkligen resa?» återtog hon och riktade sina sorgsna ögon på honom.

»Ja, fröken Stina, det är nog så. Jag har redan tagit adjö af edra föräldrar och kommer nu

från kaptenen,» svarade han så lugnt och behärskad som möjligt

»Men mig glömde ni.»

»Nej, hur kan ni tänka det — jag var just på väg att söka upp er,» sade han, men vände sig halft bort i detsamma.

»Mamma sa att er mor är sjuk. Herr Hall, vill ni hälsa henne från mig; säg, att en god vän till er går och önskar, att hon snart skall bli frisk igen. — Vill ni det?»

»Ja gärna, men — men min mor är icke sjuk!» utbrast han. »Jag visste ju icke, hvad jag sade därinne — telegrammet, det innehöll något helt, helt annat. — — Tack för sommaren — och våren, fröken Stina. Lef väl, vi träffas nog snart igen,» tillade han och ville gå.

»Jag känner — om ni reser, kommer ni aldrig tillbaka igen,» stammade hon, och ögonen liksom bönfölo om ett nekande svar.

»Å, om några veckor har troligen fröken Stina mig här igen,» svarade han med ett konstladt leende, som blott än tydligare visade, hur upprörd han var.

»Ja, ni måste — minns, ni lofvade måla mitt porträtt, fast jag aldrig velat påminna er. — Ack, stanna hos oss — när er mor ej är sjuk, hvarför behöfver ni då resa?»

»Jag är trött och olycklig.»

»Och hvad tror ni jag är?» hviskade hon med tårfyllda ögon.

»Ni är något högt, högt öfver mig. Ni är Guds klara solsken,» utbrast han. Men då hon gjorde en rörelse liksom för att söka dölja, att hon velat sträcka händerna mot honom, lämnade han henne och ilade nedför trappan.

* * *

Vid niotiden kom husjungfrun upp till Hall.
»Får jag ta brickan?» sporde hon i dörren.

»Ja var så snäll, Anna.»

Hon kom fram till bordet, men då hon tvekade, emedan alla assietterna voro orörda, uppmanade han: »Tag den bara.»

Hon lydde, men stannade med brickan i händerna liksom fastnaglad midt på golvet. Så vände hon sig om, visade med en böjning på hufvudet mot kappsäcken, som låg halffylld på två stolar, och undertryckande ett leende frågade hon: »Kanske jag skall hjälpa herrn att packa litet?»

»Nej, var så god — godnatt! — Jag är van att hjälpa mig själf.»

Och flickan gick.

Hvad angick henne packningen? — Hennes anmärkning tycktes dock väcka hans ordningssinne: han tömde ut allt på golvet, plockade i hop kragarna och tvingade ned dem i en ask, puttade alla strumporna i ett hörn för sig och började vira i hop uppvecklade tröjor: det var, som ämnade han sticka in den i serviettringar. En — två stycken

— sen förlorade han tålamodet och följde åter sin gamla bepröfvade metod: allt färgadt i ena, allt hvitt i den andra halfdelen, huller om buller, så mycket, som gick i kappsäcken. Resten finge de skicka efter honom! Han tog koffertnyckeln af knippan och lade honom i spegellådan. Men målerierna — alla dukarna? — De skulle troligen förärfva dem allasammans för honom.

En stund samlade sig allt hans intresse om hans arbeten: han mönstrade dem, vände på dem i valet och kvalet om hvilka, han skulle taga med. Oaktadt han var nära att digna af trötthet, började han lossa en duk från ramen, på hvilken den var uppspänd; nubb efter nubb, hela ena sidan — men öfverlät sedan taflan åt sitt öde, och sjuk, led åt allting satte han sig i soffan.

Efter de sista dagarnas öfverspänning kändes det som njutning att viljelös öfverlämna sig åt slappheten. Och som om febern hittills dämpats endast af viljan, började han nu bränna i hans ådror. All motståndskraft var bruten. — Det kändes också som vällust att släppa tankarna fria, att ej behöfva vakta dem längre. En smärtsam vällust, ty som om de velat hämnas det tvång, de så länge måst underkasta sig, plågade de genom att framlägga för honom, allt hvad han förbrutit, allt hvad han förspillt genom sin svaghet och sitt lättsinne — hånande, anklagande. Men han liksom hånade dem igen: han visste ju allt det där, visste, visste det redan — det tjänade till intet, allt visste han! Liksom retade af att ej kunna få riktigt tag i

honom myllrade och myllrade tankarna, tills de, likt skenbart slagna, drogo sig tillbaka — blott för att ändra taktik. Hviskande kommo de åter, söfvande, frestande, väfda i drömmar.

Hviskande om det förflutna, om Fanny, om lifvet därute, om allt detta med hvilket minnet försonat sig eller täckt med glömska. Och de letade fram ur hans lif dunkla punkter, från nu, från många år tillbaka; liksom en lång allé af dunkla punkter. Och de påvisade, att hur sorgligt mörka än de närmaste föreföllo, de bortåt bleknade allt mer, tills de slutligen blånade samman med den klara luften. Tiden gjorde det — allt, allt blekte hon. För honom — för alla. Några månader blott och det gjorda förefölle ogjordt. Gud, ja — men bara ingen öfvervilning, endast vänta, ta det lugnt, sansadt — som alla andra. —

Söfvande kommo de. Förklädda i skärt och hvitt. Varsamma, mjuka, så, att han i början icke märkte, att de visste, hvad de ej borde veta. Inställsamma som fjärrtonande musik förstodo de locka honom att lyssna. — — Ja ja, rikt, öfver måttan rikt hade lifvet beskärt honom. En ung flickas hjärta med alla dess varma känslor, födda vid stjärnljus af blomdoftmättade sommarnattsvindar, hade det gett. Det finaste, hvitaste, det ägde, gaf det. Famen full, barmen full, blott han ville taga. —

Och de frågade och frestade: hvarför skulle han ej taga? Allt, allt kunde försonas. — En ädel kvinnas kärlek förläte allt — —

Men då de vaggat honom in i drömmar väckte de honom igen: Usling, usling!

Det var midnatt, då Hall reste sig.

Benen ville knappt bära honom. Ett ögonblick dansade rummet rundt, det svartnade för hans ögon — — Men så syntes honom att febern aftagit, att han ej alls var sjuk: afklädningsen gick så obehindradt. — Och endast några timmar tills han blefve väckt.

Darrande af ångest gick han till sängs — och väntade.

Han frös. Tankarna voro så besynnerligt rediga. — Men snart kom febern på nytt, våldsamare än förut. Han liksom räknade pulsslagen, mätte värmen — — Det funnes hopp: han skulle aldrig äga krafter att resa.

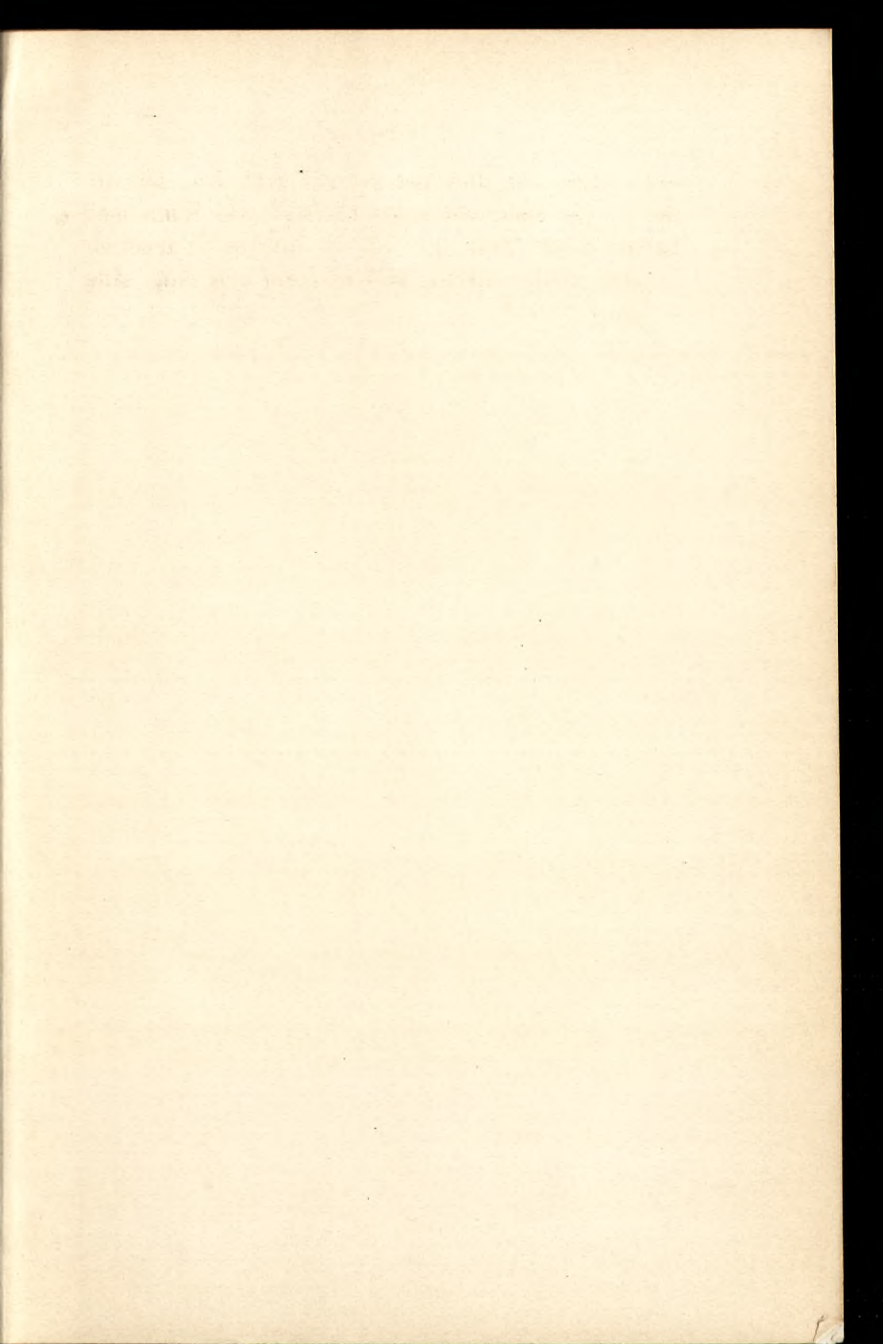
Blodet jagade genom hans ådror. Det började jubla inom honom. — Och jublet steg, gungade honom — och sköt hvita körsbärsblommor under hans hufvud. — — Nej, nej han var ingen usling, han ville ju, men kunde ej resa — och hvarför brände då starren? Han satte sig upp och letade efter den bland körsbärsblommorna, i den skinande fläck där gnistan lyste i de hvita tänderna — —

Så blef han åter redig och låg en stund medveten om att han nyss yrat.

Men snart bädda feberfantasierna honom å nyo på hvita blommor. — Han ser gyllene slöjor vaja i luften, asparna prassla på de vida, gröna marker, där han går och söker sitt barn. Han ser

det, följer det, tills det sväfvar bort och försvinner — — Men, där solen bländar står Stina med barnet höjdt öfver sitt hufvud: hon ler, barnet ler — och rundt omkring solljus, rosor och sång, sång — sång — — —.

Albert Bonniers förlag.

FRED. CONST. BJARKE:

Det röda håret. Berättelse. 1: 75.

»En bok som är *olik alla andra böcker.*»
(Aftonbladet.)

GUSTAF AF GEIJERSTAM:

Medusas hufvud. En spöksyn ur lifvet. 3: 50.

AXEL LUNDEGÅRD:

Titania. En kärlekssaga. 2:a upplagan. 2 delar.
4: 50.

Tannhäuser. En modern legend. 2 delar. 4: 50.

THORE BLANCHE:

Figurer och bilder ur Stockholmslifvet. No-
veller och skizzer. 2: 50.

TOR HEDBERG:

Farbror Agathon med flera noveller. 2: 75.

GEORG NORDENSVAN:

Silkeskaninen. En roman i utkast. 1: 75.

Baronessan Bartinsky. — Min sommar-
kärlek. — Aja. Tre små romaner. 1: 75.

ALGOT SANDBERG:

Småstadslif. Roman. 2: 50.
